

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköturvallisuuslaiksi ja laiksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi sähköturvallisuuslaki. Ehdotetulla lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston pienjännitedirektiivi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva direktiivi. Pienjännitedirektiivi ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva direktiivi ovat osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesääntelyuudistusta.

Direktiiveihin perustuvan sääntelyn lisäksi ehdotettuun lakiin sisältyisi myös kansallista sähköturvallisuussääntelyä. Esitetyllä lailla varmistettaisiin sähkölaitteistojen rakentamisen sekä sähkölaitteiden ja sähkölaitteistojen käytön aikainen turvallisuus. Laissa säädettäisiin sähkölaitteistojen rakentamista sekä sähkölaitteistojen ja sähkölaitteiden huoltamista, korjaamista ja tarkastamista koskevista vaatimuksista, sähköalan töistä ja niiden valvonnasta sekä sähkövahinkojen korvaamisesta. Voimassa oleva sähköturvallisuuslaki sekä sen nojalla annettu alemmanasteinen lainsäädäntö kumottaisiin. Sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistus on pääasiassa lainsäädäntötekniinen uudistus ja sisällöllisiä muutoksia on ehdotettu rajallisesti.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annettua lakia siten, että hissiturvallisuuslaki, painelaitelaki, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annettu laki, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki ja sähköturvallisuuslaki kuuluisivat yleislain soveltamisalaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
Säädösrakenteen taustaa.....	5
Sähköturvallisuutta koskevat säädökset.....	5
Sähkölaitteiden turvallisuus.....	6
Sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettinen yhteensopivuus (EMC).....	6
Sähkölaitteistojen turvallisuus.....	7
Sähköturvallisuuden valvonta.....	9
Sähkölaitteiden markkinavalvonta.....	9
Sähköurakoinnin sekä sähkölaitteistojen valvonta.....	10
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	10
Euroopan unionin uusi lainsäädäntökehys.....	10
Uudelleen laadittu pienjännitedirektiivi.....	11
Uudelleen laadittu EMC-direktiivi.....	13
Lainsäädäntö ja käytäntö eräissä Euroopan unionin maissa.....	15
Kansalliset vaatimukset eri maissa.....	15
2.3 Nykytilan arviointi.....	17
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	18
3.1 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	18
Esitetyn sähköturvallisuuslain rakenne.....	19
Ahvenanmaa.....	21
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	21
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	22
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	22
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	24
5 ASIAN VALMISTELU.....	25
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	25
Direktiivipaketin johtoryhmä.....	25
Työryhmä 1 ja Työryhmä 2.....	26
Alatyöryhmä 1 ja alatyöryhmä 2.....	26
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	26
Sähköpätevyudet.....	28
Sähkösuunnittelusta säätäminen.....	29
Sähkölaitteistoluokituksen yksinkertaistaminen.....	29
Sähkölaitteistojen tarkastusilmoitusten rekisteristä luopuminen.....	30
Maakaapelin kaivaminen.....	31
Oman työn varmennusoikeus.....	31
Vahingonkorvaus.....	31
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	32
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	33
1 LAKIEHDOTUKSIEN PERUSTELUT.....	33
1.1 Sähköturvallisuuslaki.....	33

HE 116/2016 vp

1 luku	Yleiset vaatimukset	33
2 luku	Sähkölaitteita koskevat vaatimukset	39
3 luku	Sähkölaitteistoa koskevat vaatimukset	53
4 luku	Sähkötöitä ja käyttötöitä koskevat vaatimukset	63
5 luku	Valvonta	80
6 luku	Vahinko ja haitta	85
7 luku	Erinäiset säännökset	89
1.2	Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta	96
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	97
3	VOIMAANTULO	97
3.1	Säköturvallisuuslaki.....	97
3.2	Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta	97
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	97
4.1	Asetuksen antaminen ja lainsäädäntövallan siirtäminen.....	98
4.2	Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle.....	99
4.3	Oikeus työhön ja elinkeinovapaus.....	102
4.4	Yksityiselämän suoja, sananvapaus ja oikeus turvallisuuteen.....	103
4.5	Yhteenveto.....	106
	LAKIEHDOTUKSET	107
	Säköturvallisuuslaki.....	107
	Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta	144
	LIITTEET	146
	RINNAKKAISTEKSTIT	146
	Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta	146
	ASETUSLUONNOKSET	148
	Asetus sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta.....	148
	Asetus sähkölaitteiden turvallisuudesta.....	152
	Asetus sähkötyöstä ja käyttötyöstä.....	156
	Asetus sähkölaitteistoista.....	160
	Asetus Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunnasta.....	166

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2011 yhdeksän direktiiviehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston tuotedirektiiveiksi niin sanottu "Alignment Package" (jäljempänä *direktiivipaketti*). Direktiivipaketti sisälsi yhdeksän direktiiviehdotusta ja niiden joukossa olivat myös ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta KOM(2011) 765 lopullinen, (uudelleenlaatiminen) ja ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta KOM(2011) 773 lopullinen, (uudelleenlaatiminen). Direktiivipaketti sisälsi myös voimassa olevan sähköturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvan direktiiviehdotuksen: ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi hissien ja hissien turvakomponenttien markkinoille saattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta KOM(2011) 770 lopullinen, (uudelleenlaatiminen).

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät yhdessä komission ehdotuksesta (21.11.2011) tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, yhteispäätösmenettely (SEUT 289 (1) artikla) direktiivipaketissa mukana olleet kahdeksan direktiiviä. Euroopan parlamentti hyväksyi direktiivit 5 päivänä helmikuuta 2014 ja neuvosto hyväksyi direktiivit 20 päivänä helmikuuta 2014. Neuvosto ja Euroopan parlamentti allekirjoittivat direktiivit 26 päivänä helmikuuta 2014. Direktiivit annettiin tiedoksi jäsenvaltioille ja julkaistiin virallisesti 29 päivänä maaliskuuta 2014 Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Direktiivit tulivat voimaan 18 päivänä huhtikuuta 2014. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava direktiivien toimeenpanoon tarvittavat kansalliset säädökset viimeistään 19 päivänä huhtikuuta 2016 ja säännöksiä soveltaminen alkaa 20 päivänä huhtikuuta 2016. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi pyroteknisten tuotteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (uudelleenlaadittu) (2013/29/EU), (*pyrotekniikkadirektiivi*) oli jo hyväksytty aikaisemmin 2 päivänä kesäkuuta 2013 ja julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 28 päivänä kesäkuuta 2013. Direktiivipaketissa olevat direktiivit oli mukautettu EU:n uuden lainsäädäntökehityksen (New Legislative Framework, *NLF*) mallin mukaiseksi. Direktiivipaketissa hyväksytyjen direktiivien joukossa olivat myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (uudelleenlaadittu) (2014/30/EU)), jäljempänä *EMC-direktiivi* ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (uudelleenlaadittu) (2014/35/EU)), jäljempänä *pienjännitedirektiivi* sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi hissejä ja hissien turvakomponentteja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (2014/33/EU), jäljempänä *hissidirektiivi*.

Euroopan komission antamat EMC-, pienjännite- ja hissidirektiiviehdotukset käynnistivät sähköturvallisuuslainsäädännön lainvalmistelutyön. Lainvalmistelutyön aloittamiselle oli myös perustuslaillisia syitä. Voimassa olevat pienjännitedirektiivi ja hissidirektiivi on toimeenpantu kansalliseen lainsäädäntöön pääosin kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksillä. Näiden direktiivien toimeenpanoratkaisut eivät täytä enää voimassa olevan perustuslain vaatimuksia, sillä perustuslain mukaan monista asioista olisi tullut säätää laintasolla. Voimassa olevan EMC-direktiivin toimeenpanossa perustuslain vaatimukset on huomioitu.

Perustuslaista johtuvat vaatimukset on otettava huomioon niin valmisteluhanketta suunniteltaessa kuin sääntelyvaihtoehtoja harkittaessa. Perustuslain mukaan säädöksiä ovat lait ja asetuk-

set. Asetuksia ovat valtioneuvoston asetus, tasavallan presidentin asetus ja ministeriöiden asetukset. Nykyinen perustuslaki ei tunne enää säädösnimikettä kauppa- ja teollisuusministeriön päätös. Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan eikä eduskunta voi siirtää näiltä osin lainsäädäntövaltaansa (delegointikielto). Lainsäädäntövallan siirtäminen edellyttää lisäksi, että laissa on asiasta perussäännös sekä riittävän tarkkarajainen ja täsmällinen valtuutussäännös. Koko sähköturvallisuuslainsäädännön osalta on ongelmana juuri se, että lakia alemmalla säädöstasolla on säädetty asioista, joista olisi tullut säätää laintasolla ja lisäksi asetuksen antamiseen oikeuttavat valtuutuspykälät ovat puutteellisia ja lain tasolla ei ole säädetty perussäännöksistä lainkaan tai riittävästi. Tästä johtuen koko sähköturvallisuuslainsäädäntö on kokonaisuudistettava.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Säädösrakenteen taustaa

Nykyinen sähköturvallisuuslainsäädännön rakenne muodostui 1990-luvun puolivälissä tehdystä laajasta uudistuksesta, jossa sähköturvallisuuden hallintomalli muutettiin. Vuosina 1928—1994 sähköturvallisuuden valvontaa ja tarkastustehtäviä hoidettiin yhdistyspohjaisesti, ensin Sähkötarkastuslaitos ry:ssä ja vuodesta 1980 Sähkötarkastuskeskuksessa. Alan toimijat yhteistyössä vastasivat sähköturvallisuuden kehittämistä. Valvonta ja muut viranomaistehtävät ja toisaalta teknilliset tarkastus- ja testaustehtävät erotettiin toisistaan 1990-luvun uudistuksessa. Sähkötarkastuskeskuksen toiminta lopetettiin ja sen tehtävät jaettiin eri toimijoille. Valvonta- ja viranomaistehtäviä varten perustettiin vuonna 1995 uusi valtion virasto, Turvatekniikan keskus, Tukes. Turvatekniikan keskuksen nimi muuttui 1 päivänä tammikuuta 2011 alkaen Turvallisuus- ja kemikaalivirastoksi (Tukes). Teknilliset tarkastus- ja testaustehtävät annettiin yrityksille ja laitoksille, jotka voivat toimia niin sanottuina kolmansina osapuolina. Myös henkilöpatenttien arviointi yksityistettiin vastaavalla tavalla. Muutoksen taustalla olivat Euroopan yhdentymiskehitys, tehokkuusideologia, yksityistäminen ja palvelujen kehittäminen.

Sähköturvallisuutta koskevat säädökset

Sähkölaitteiden ja -laitteistojen turvallisuutta ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat säännökset ovat sähköturvallisuuslaissa (410/1996, HE 4/1996 vp.) ja sen nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä.

Sähköturvallisuuslaki kattaa sähkölaitteen ja -laitteiston elinkaaren suunnittelusta sen käytöstä poistamiseen saakka. Laissa asetetaan perusvaatimukset sekä turvallisuustasolle että sähkömagneettiselle yhteensopivuudelle. Sähköturvallisuuslaki sisältää myös säännökset valvontaviranomaisista, näiden oikeuksista valvontaa suoritettaessa, käytettävissä olevista pakkokeinoista sekä rangaistusseuraamuksista. Laissa on lisäksi ankaran vastuun periaatteelle perustuvia vahingonkorvaussäännöksiä sekä säännöksiä toisilleen haittaa tai vaaraa aiheuttavien sähkölaitteistojen haltijoiden velvollisuuksista ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkempia säännöksiä sähköturvallisuuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta on säädetty alemmanasteisissa säädöksissä.

Sähköturvallisuuslaki perustuu keskeisiltä osin sähköturvallisuuslaitoksen mietintöön (komiteamietintö n:o 14/1993) ja kauppa- ja teollisuusministeriön 1995 nimeämän työryhmän esitykseen. Sähköturvallisuuslakia on sen voimassaoloaikana muutettu seitsemän kertaa.

HE 116/2016 vp

Sähköturvallisuuslain nojalla on annettu seuraavat alemmanasteiset säädökset: sähköturvallisuusasetus (498/1996); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähköturvallisuuslain soveltamisesta (657/1996); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähköalan töistä (516/1996); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteistojen turvallisuudesta (1193/1999); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä (517/1996) ja valtioneuvoston asetus sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta (1466/1997).

Sähköturvallisuuslain nojalla on annettu kaksi hisseihin liittyvä säädöstä. Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä hissien turvallisuudesta (564/1997) on toimeenpantu nykyinen hissidirektiivi. Lisäksi sähköturvallisuuslain nojalla on annettu hissejä säätelevä kansallinen säädös, kauppa- ja teollisuusministeriön asetus hissien käytöstä (663/1996).

Lisäksi sähköturvallisuuslain, sähköturvallisuusasetuksen ja räjähdysvaarallisiin ilmaseoksiin tarkoitetuista laitteista ja suojausjärjestelmistä annetun asetuksen (917/1996) nojalla on annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös räjähdysvaarallisiin ilmaseoksiin tarkoitetuista laitteista ja suojausjärjestelmistä (918/1996), jolla on toimeenpantu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1994/9/EY räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojausjärjestelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (*ATEX-laitedirektiivi*).

Sähköturvallisuuslain siirtymäsäännöksessä on voimaan jätetty sähkölain (319/1079) nojalla annetut seuraavat säädökset, jotka ovat vielä edelleen voimassa: kauppa- ja teollisuusministeriön päätös eläinlääketieteessä käytettävien sähkökäyttöisten lääkintälaitteiden sähköturvallisuusvaatimuksista (1697/1993) ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteiden turvallisuudesta (1694/1993).

Sähkölaitteiden turvallisuus

Pienjännitedirektiiviä edeltänyt tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/95/EY (jäljempänä *direktiivi 2006/95/EY*) on pantu täytäntöön Suomessa sähköturvallisuuslailla, sähköturvallisuusasetuksella ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä sähkölaitteiden turvallisuudesta. Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteiden turvallisuudesta on annettu 1996 kumotun sähkölain nojalla.

Direktiivin 2006/95/EY tarkoituksena on taata, että Euroopan unionin markkinoilla olevat sähkölaitteet eivät oikein käytettyinä, asennettuina ja huollettuina vaaranna henkilöiden, kotieläinten tai omaisuuden turvallisuutta. Direktiiviä sovelletaan kaikkiin sähkölaitteiden käyttöä aiheutuviin vaaroihin. Direktiivissä 2006/95/EY esitetään olennaiset turvallisuustavoitteet, joiden mukaisia sähkölaitteiden on oltava, jotta ne voidaan saattaa EU:n markkinoille. EU:n yhtenäistämislainsäädännön mukaisesti direktiivillä myös varmistetaan vaatimustenmukaisten sähkölaitteiden vapaa liikkuvuus.

Direktiiviä 2006/95/EY sovelletaan kaikkiin sähkölaitteisiin, jotka on suunniteltu käytettäväksi vaihtovirralla nimellisjännitealueella 50—1 000 V (AC) ja tasavirralla nimellisjännitealueella 75—1 500 V (DC) lukuun ottamatta tiettyjä direktiivissä lueteltuja laitteita tai ilmiöitä. Nimellisjännitteellä tarkoitetaan syöttö- tai lähtöjännitettä, ei laitteen sisällä mahdollisesti esiintyviä jännitteitä.

Sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettinen yhteensopivuus (EMC)

HE 116/2016 vp

EMC-direktiiviä edeltänyt sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lain-säädännön lähentämisestä ja direktiivin 89/336/ETY kumoamisesta annettu parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/108/EY (jäljempänä *direktiivi 2004/108/EY*) on pantu täytäntöön Suomessa sähköturvallisuuslailla ja valtioneuvoston asetuksella sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta.

Sähkölaitteelta edellytetään sen turvallisuuden, luotettavuuden ja huollettavuuden lisäksi moitteetonta sähkömagneettisesti yhteensopivaa toimintaa muiden laitteiden kanssa sille tarkoitetuissa toimintaympäristöissä. Häiriötön toiminta saavutetaan samaan käyttöympäristöön tarkoitettujen laitteiden sähkömagneettisella yhteensopivuudella. Sähkölaite ei saa kohtuuttomasti lähettää ympäristönsä häiriöitä ja toisaalta sen on siedettävä riittävässä määrin muualta tulevia häiriöitä.

Asunto- ja teollisuusympäristöille on määritelty tarkoituksenmukaiset erilaiset häiriötasot, jotta laitteet toimivat sähkömagneettisesti yhteensopivasti laitteille tarkoitettussa toimintaympäristössä. Laitteet saadaan kussakin käyttöympäristössä keskenään yhteensopiviksi huolehtimalla, ettei mikään laitteisto aiheuta sovittua tasoa suurempia häiriöitä ja lisäksi kaikkien laitteiden tulee sietää sovittun tasoiset häiriöt.

Sähkölaitteistojen turvallisuus

Sähkölaitteistojen (sähköasennusten) rakentamista ja käyttöä koskevat vaatimukset ovat kansallista sääntelyä. Vaatimusten tärkeimmät osa-alueet ovat tekninen rakenne, rakentajan ammattipätevyysvaatimukset, sähkötarkastukset sekä sähkötyöturvallisuuden erityisvaatimukset.

Sähkölaitteistojen teknisen rakenteen olennaiset turvallisuusvaatimukset on esitetty kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä sähkölaitteistojen turvallisuudesta. Vaatimusten katsotaan täyttyvän, kun asennukset tehdään noudattaen tietyt SFS-standardeja. Sähköturvallisuusviranomaisen vahvistaa luettelon näistä standardeista. Standardeista voi myös poiketa tietyin menettelyin. Ennen vuonna 1996 annettua sähköturvallisuuslakia sähkölaitteistojen tekniset vaatimukset annettiin viranomais määräyksissä, joita oli yhteensä satoja sivuja.

Sähkötöiden tekijöille on säädetty laissa ammattitaitovaatimukset. Kaikkien kiinteiden sähköasennusten (sähkölaitteistojen) rakentaminen ja korjaaminen edellyttää sähköurakointioikeuksia (oikeus tehdä sähkötöitä). Vaatimukset koskevat myös sähkölaitteiden korjaustoimintaa. Sähköalalla ammattitaidoton saa tehdä vain eräitä yksinkertaisia töitä, kuten sulakkeen vaihdon ja yksivaiheisen jatkojohdon rakentamisen ja korjaamisen (*maallikkotyöt*).

Sähköurakointioikeuksien keskeisin vaatimus on, että sähkötöitä tekevällä toiminnanharjoittajalla on palveluksessaan vastuuhenkilönä sähkötöiden johtaja, jolla on kelpoisuuden osoituksena pätevyystodistus. Toiminnanharjoittajan palveluksessa itsenäistä työtä tekeville asentajille on säädetty myös ammattitaitovaatimukset sähköalan töistä annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen 11 §:ssä, jotka sähkötöiden johtajan tulee varmistaa.

Pätevyystodistus antaa oikeuden toimia toiminnanharjoittajan sähkötöiden johtajana sekä sähkölaitteiston käytön johtajana pätevyystodistuksessa mainituin rajoituksin. Toiminnanharjoittaja nimeää ennen toiminnan aloittamista sähkötöiden johtajan, jolla on toiminta-alueensa sähkötöiden johtamiseen oikeuttava pätevyystodistus. Toiminnanharjoittaja tekee nimeämistä ilmoituksen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Pätevyysluokkia ovat sähköpätevyys 1, 2 ja 3 sekä erityispätevyysinä hissipätevyyydet 1 ja 2. Pätevyysjärjestelmää yksinkertaistettiin vuonna 1996 voimakkaasti vähentämällä oleellisesti

HE 116/2016 vp

pätevyysluokkia ja erityisalueita. Samalla luovuttiin sähkösuunnittelun pätevydestä, koska sitä ei katsottu tarpeelliseksi turvallisuussäätelyn näkökulmasta. Pätevyystodistusten määräaikaisuudesta luovuttiin jo aiemmin hyötyihin nähden ylisuuren byrokratian takia. Kaikkiin pienjänniteasennuksien sähkötöiden johtamiseen oikeuttava sähköpätevyys 2 todistuksen myöntämisehtoja muutettiin siten, että sen saivat myös asentajapohjaisen koulutuksen omaavat henkilöt. Sähköturvallisuusviranomaisen rekisterissä on tällä hetkellä noin 20 000 toiminnanharjoittajaa, joilla on oikeus tehdä sähkötöitä ja pätevyystodistuksia on voimassa yli 25 000.

Suurimmille sähkölaitteistoille on nimettävä vastuuhenkilöksi käytön johtaja. Tällaisia laitteistoja ovat verkkoyhtiön verkkoon suurjännitteellä liittyvät sähkölaitteistot sekä vastaavan suuruiset pienjänniteliittymät. Sähkölaitteiston haltija nimeää käytön johtajaksi henkilön, jolla on käytön johtajuuteen oikeuttava pätevyystodistus. Sähkölaitteiston haltija tekee nimeämisestä ilmoituksen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Sähkötöiden johtajan ja käytön johtajan pätevyystodistukset myöntää arviointilaitos. Arviointilaitoksien toimintaoikeudet myöntää hakemuksesta sähköturvallisuusviranomaisen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, joka myös valvoo arviointilaitoksen toimintaa. Arviointilaitoksia on ollut yksi koko nykyisen sähköturvallisuuslain voimassaoloajan, Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy. Arviointilaitoksien toimintaoikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että arviointilaitoksen toiminnasta on FINASin (Suomen kansallisen akkreditointielin) antama todistus, joka perustuu arviointilaitoksen sähkö- ja hissipätevyyksien myöntämiseen liittyvän toiminnan arviointiin. Arvioinnissa todennetaan sähköturvallisuussäädösten vaatimusten täyttyminen ja toiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus soveltaen Eurooppalaista standardia SFS-EN 17024 ”Conformity assessment – General requirements for bodies operating certification of persons” (Vaatimustenmukaisuuden arviointi – Yleiset vaatimukset pätevydenarviointilaitosten henkilöiden sertifiointiin). Ensiarvioinnin ja määrävälein tehtävän laajemman arvioinnin lisäksi FINAS valvoo SETI Oy:n sähköpätevyyksien antamiseen liittyvää toimintaa määräaikaistarkastuksilla, jotta säädösten vaatimukset täyttyvät.

Ennen sähkölaitteiston tai sen osan käyttöönottoa toiminnanharjoittajan on tehtävä käyttöönototarkastus sähköturvallisuuden varmistamiseksi. Siihen sisältyy silmämääräinen tarkastelu sekä erilaisia mittauksia ja testauksia. Käyttöönototarkastuspöytäkirja luovutetaan sähkötyön tilaajalle.

Lisäksi toiminnanharjoittajan on teetettävä varmennustarkastus säädösten määrittelemän sähkölaitteistoluokituksen piiriin kuuluville sähkölaitteistoille. Varmennustarkastus tehdään paritaloa suuremmille asuinrakennuksille, pääsulakkeiltaan yli 35A muille sähkölaitteistoille sekä eräille erikoistiloille sulakekoosta riippumatta. Muutos- ja laajennustöissä tavallisimpana rajana on ylivirtasuojaltaan yli 35A työalue. Tarkemmat yksityiskohdat on säädetty sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä.

Sähkölaitteiston haltija on vastuussa sähkölaitteistonsa pysymisestä turallisena. Sähkölaitteiston kuntoa on tarkkailtava ja viat poistettava. Luokitelluille sähkölaitteistoille on teetettävä määräaikaistarkastuksia asuinrakennuksia lukuun ottamatta. Vaativiksi katsotuille sähkölaitteistoille on myös tehtävä kunnossapito-ohjelma.

Varmennustarkastuksia ja määräaikaistarkastuksia suorittavat Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta luvan saaneet valtuutetut tarkastuslaitokset (4 kpl) ja valtuutetut tarkastajat (100 henkilöä). Sähkötöitä tekevien henkilöiden työturvallisuutta koskevat työturvallisuuslain (738/2002) vaatimukset. Sähköturvallisuuslain nojalla on annettu sähkötekniset erityisvaatimukset, jotka koskevat muun muassa jännitteettömänä työskentelyä, työskentelyä jännitteisten

HE 116/2016 vp

osien läheisyydessä sekä jännitetöitä. Oleellisista turvallisuusvaatimuksista on säädetty sähköalan töistä annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä. Työn katsotaan täyttävän olennaiset vaatimukset, jos noudatetaan tiettyjä standardeja. Tällaiseksi standardiksi on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto luettellonut standardin SFS 6002 Sähkötyöturvallisuus. Standardista voi myös poiketa tietyin menettelyin.

Säköturvallisuuden valvonta

Säköturvallisuuslaki korostaa talouden toimijoiden ja sähkölaitteiston haltijan vastuuta sähkölaitteiden ja -laitteistojen turvallisuudesta. Valmistaja on vastuussa valmistamansa tuotteen turvallisuudesta ja vaatimustenmukaisuudesta, maahantuoja markkinoille saattamastaan tuotteesta, toiminnanharjoittaja rakentamastaan sähkölaitteistosta ja haltija hallinnassaan olevista sähkölaitteistoista ja -laitteista.

Säköturvallisuuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä vuonna 1996 siirrettiin suuri osa viranomaisen aiemmin hoitamista tehtävistä liiketoimintaperiaatteella tapahtuvaksi. Tällaisia olivat muun muassa sähkölaitteiden testaustoiminta, sähkölaitteistojen tarkastustoiminta sekä henkilöpätevyyksien arviointi. Valvontaviranomaisen resurssit mitoitettiin aiempaa ratkaisevasti pienemmiksi. Samalla luovuttiin siitä, että paikalliset verkkoyhtiöt (sähkölaitokset) tekevät viranomaisroolissa tarkastuksia kaikille uusille sähkölaitteistoille.

Säköturvallisuuden valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo sähkölaitteiden ja -laitteistojen turvallisuutta. Vies-tintävirasto toimii sähkömagneettisen yhteensopivuuden markkinavalvontaviranomaisena tele-laitteiden ja -verkkojen sekä yleisradio- ja TV-vastaanottimien osalta. Muiden sähkölaitteiden osalta markkinavalvontaviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto varmistaa sähköturvallisuuden ja säädösten vaatimusten toteutumista tuotteiden markkinavalvonnalla sekä valvoo sähkötöiden tekijöitä, sähkölaitteistoja ja sähkö tarkastajia.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee yhteistyötä kansallisten sidosryhmien kanssa ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tutkii tarvittaessa sattuneet vakavimmat onnettomuudet. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtäviin kuuluu myös seurata alan standardien kehitystä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi antaa sähköturvallisuussään-nösten soveltamista yhtenäistäviä ja hallinnollisia ohjeita. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä on sähköturvallisuutta koskeva kehitys-, viestintä- ja neuvontatoiminta.

Sähkölaitteiden markkinavalvonta

Sähkölaitteiden pakollisesta ennakkotarkastuksesta luovuttiin lähes kokonaan Euroopan talo-usalueesta tehdyn sopimuksen tultua voimaan vuoden 1994 alussa. Sähkölaitteiden valvonnas-sa siirryttiin tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsää-dännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin (73/23/ETY) mukaiseen menettelyyn. Sähkölaitteiden markkinavalvonta siirtyi Sähkö tarkastuskeskukselta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 1 päivänä marraskuuta 1995.

Sähkölaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi tapahtuu valtaosin laitevalmistajan omin toimenpitein. Laitevalmistaja ilmoittaa niin sanotulla valmistajan vakuutuksella tuotteensa olevan olennaisten vaatimusten mukainen ja kiinnittää tästä osoitukseksi tuotteeseen CE-merkin. Usein selkein tapa vaatimusten täyttämiseksi on valmistaa tuote harmonisoitujen

HE 116/2016 vp

standardien mukaisesti. Valmistaja voi halutessaan käyttää riippumattoman testauslaboratorion palveluja laitteensa vaatimustenmukaisuuden varmentamiseksi.

EU:n sisämarkkinoiden periaatteiden mukaisesti sähkölaitteet saavat liikkua vapaasti unionin alueella, jos niiden vaatimustenmukaisuus on osoitettu direktiivien mukaisesti. Yhteismarkkinoiden periaatteiden mukaisesti tuotteen vapaata liikkumista ei voida estää pakollisilla rajatarkastuksilla tai muilla pakollisilla markkinoille tuloa edeltävillä tarkastuksilla. Tuotteiden vaatimustenmukaisuutta on valvottava pääasiassa muilla keinoin, esimerkiksi markkinavalvonnalla. EU:ssa markkinavalvonnan järjestäminen on jokaisen jäsenvaltion velvollisuus.

Markkinavalvonnalla tarkoitetaan viranomaisten toimintaa sen varmistamiseksi, että markkinoilla olevat laitteet ovat vaatimusten mukaisia eivätkä vaaranna terveyttä, turvallisuutta tai muita yleisten etujen suojeluun liittyviä seikkoja. Valvonnan kohteita ovat talouden toimijat sekä laitteet, laitteiden merkinnät ja niihin liittyvät asiakirjat.

Sähköurakoinnin sekä sähkölaitteistojen valvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo sähkölaitteistoja, sähkötöiden tekemistä sekä sähkö-tarkastustoimintaa. Sähkölaitteistojen osalta valvonnan piiriin kuuluu, että ne rakennetaan oikeudet omaavien toiminnanharjoittajien toimesta, että niitä käytetään oikein, kunnossapito on asianmukaista ja riittävää, teetetään tarvittavat määräaikaistarkastukset sekä nimetään vaatimimmille laitteistoille vastuuhenkilöksi käytön johtaja. Sähkötöiden osalta rekisteröidään oikeuden omaavat toiminnanharjoittajat ja heidän vastuuhenkilöinä toimivat sähkötöiden johtajat, valvotaan toimintaa siten, että rakennettavat sähkölaitteistot (jakeluverkot, kiinteistöjen sähköasennukset) ovat käyttöönottaessa turvallisia, asentajat ovat riittävän ammattitaitoisia ja opastettuja, sähkötyöturvallisuuden erityisvaatimuksia noudatetaan ja että oikeudetonta sähkötyötä ei tapahdu. Sähköalan tarkastustoiminnassa myönnetään valtuutettujen laitosten ja valtuutettujen tarkastajien luvat ja valvotaan heidän toimintaansa. Valvonnan keinoina ovat esimerkiksi kenttävalvonta sekä asiakirjojen ja rekisterien avulla tapahtuva valvonta.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Euroopan unionin uusi lainsäädäntökehys

Uuden lainsäädäntökehyksen avulla pyritään edistämään tuotteiden yhtenäistä ja tehokasta sääntelyä kaupan esteiden poistamiseksi sekä ihmisten terveyden, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun edistämiseksi. Uuden lainsäädäntökehyksen perustana on kaksi säädöstä: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008 tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista (jäljempänä *NLF-asetus*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista (jäljempänä *NLF-päätös*). Sääöksissä määritetään ne keskeiset käsitteet ja periaatteet, joihin sektorikohtainen tuotesääntely nojaa ja joiden mukaisesti sektorisääntelyä tulee kehittää.

NLF-asetusta sovelletaan sektorikohtaisen lainsäädännön rinnalla ja sen soveltaminen alkoi 1 päivänä tammikuuta 2010. Siinä säädetään akkreditoinnista, markkinavalvonnasta, kolmansista maista tuotavien tuotteiden valvonnasta ja CE-merkinnästä. NLF-asetus on jäsenvaltioita sellaisenaan velvoittava.

NLF-päätöksessä vahvistetaan EU:n yhteiset puitteet tuotteita koskevalle yhdenmukaistamislainsäädännölle. Nämä puitteet koostuvat mallisäännöksistä, joita yleisesti käytetään EU:n tuotelainsäädännössä (esimerkiksi määritelmät, talouden toimijoiden velvollisuudet, ilmoitet-

HE 116/2016 vp

tujen laitosten vaatimukset ja velvollisuudet, suojamenettelyt ja tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt). Uuteen lainsäädäntökehykseen sisältyy toiminnanharjoittajia koskevia, tuotelainsäädännön täytäntöönpanoa ja valvontaa tehostavia velvollisuuksia. NLF-päätöksessä on kuvattu vaihtoehtoiset tavat osoittaa tuotteen vaatimustenmukaisuus. NLF-päätös ei ole suoraan sovellettavaa oikeutta, vaan se on ohje EU:n lainsäätäjälle uutta sektori-kohtaista lainsäädäntöä tehtäessä.

Euroopan unionissa on ollut käynnissä kaksi uudistushanketta, jotka yhdenmukaistavat ja selkeyttävät tuotteiden vaatimustenmukaisuutta ja turvallisuutta sekä niiden markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä. Euroopan komissio antoi 21 päivänä marraskuussa 2011 direktiivipaketin. Direktiivipaketin direktiivit on mukautettu NLF-päätöksen mukaisiksi.

Euroopan komissio antoi lisäksi 13 päivänä helmikuuta 2013 osana tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontapakettia ehdotuksen asetukseksi kulutustavaroiden turvallisuudesta (KOM(2013) 78 lopullinen) ja ehdotuksen asetukseksi tuotteiden markkinavalvonnasta (KOM(2013) 75 lopullinen). Ehdotuksen tavoitteena on parantaa sisämarkkinoilla liikkuvien tuotteiden turvallisuutta. Asetusehdotuksilla pyritään erityisesti kokoamaan ja vahvistamaan EU:n tuoteturvallisuusvaatimuksia, tehostamaan markkinavalvontaa ja sen koordinaatiota sekä yksinkertaistamaan EU-sääntelyn rakennetta. Ehdotuksessa yhdistetään markkinavalvontaa koskevat säännöt, joista nykyisellään on säädetty jopa kolmen eri sääntelyn puitteissa. NLF-asetuksen lisäksi markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä on kunkin tuotesektorin omassa harmonisointisääntelyssä sekä yleisessä tuoteturvallisuusdirektiivissä. Ehdotuksilla on arvioitu olevan laajahkoja vaikutuksia tuoteturvallisuutta ja markkinavalvontaa koskevaan lainsäädäntöön. EU:n tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontapakettin käsittely on EU-tasolla keskeytynyt tuoteturvallisuusasetuksen 7 artiklan tuotteiden alkuperämerkintää koskevan vaatimuksen vuoksi.

Uudelleen laadittu pienjännitedirektiivi

Vuonna 2014 annettu pienjännitedirektiivi perustuu pitkälti vuonna 2006 annettuun direktiiviin 2006/95/EY. Uudessa direktiivissä on otettu huomioon NLF-asetus ja siihen on viety NLF-päätöksen edellyttämät muutokset. Uudella direktiivillä on tarkoitus mukauttaa nykyinen direktiivi NLF-asetuksessa ja NLF-päätöksessä annettuihin puitteisiin ja näin ollen yhdenmukaistaa pienjännitedirektiivin sisältöä ja rakennetta muiden samaan aikaan annettujen tuotedirektiivien kanssa. Uudella direktiivillä kumotaan vuoden 2006 pienjännitedirektiivi.

Pienjännitedirektiivin ensimmäisessä luvussa ovat direktiivin yleiset säännökset. Pienjännitedirektiivillä tavoitellaan markkinoille saatettavien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien sähkölaitteiden vaatimustenmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamista sekä vapaan liikkuvuuden turvaamista. Pienjännitedirektiivi on luonteeltaan täysharmonisointidirektiivi, joten kansallista liikkumavaraa ei liiemmin täytäntöönpanoon ole jätetty. Muutamissa pienjännitedirektiivin artikloissa on kuitenkin jätetty jäsenvaltioille mahdollisuus asettaa täydentäviä säännöksiä.

Uuden pienjännitedirektiivin soveltamisalaan kuuluvat sellaiset sähkölaitteet, jotka ovat markkinoille saatettaessa tai käyttöön otettaessa uusia Euroopan unionin markkinoilla, eli ne ovat joko unioniin sijoittautuneen valmistajan valmistamia uusia sähkölaitteita tai kolmannesta maasta tuotuja uusia tai käytettyjä sähkölaitteita. Pienjännitedirektiivi säätelee sellaisia sähkölaitteita, jotka toimivat vaihtovirralla nimellisjännitealueella 50—1 000 V ja tasavirralla nimellisjännitealueella 75—1 500 V.

HE 116/2016 vp

Pienjännitedirektiivin määritelmät vastaavat NLF-asetuksessa ja NLF-päätöksessä annettuja määritelmiä. Ensimmäisen luvun lopussa on säädetty direktiivin soveltamisalaan kuuluvan sähkölaitteen olennaisista turvallisuusvaatimuksista.

Pienjännitedirektiivin toisessa luvussa on esitetty talouden toimijoiden velvollisuudet. Kaikilla direktiivin mukaisilla talouden toimijoilla on velvollisuus toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että markkinoille saatetaan ja asetetaan saataville ainoastaan vaatimustenmukaisia sähkölaitteita. Talouden toimijat vastaavat tästä toimitus- ja jakeluketjuun liittyvien tehtäviensä mukaisesti, jonka vuoksi velvollisuuksien jakautuminen onkin säädetty yksityiskohtaisesti.

Pienjännitedirektiivissä korostetaan erityisesti valmistajan velvollisuuksia asettamalla sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden arviointi yksinomaan valmistajan velvollisuudeksi. Tätä perustellaan johdanto-osassa sillä, että valmistajalla on parhaat mahdollisuudet suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, sillä tällä on yksityiskohtaiset tiedot suunnittelu- ja tuotantoprosessista. Valmistajan on ensinnäkin osoitettava sähkölaitteen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisuus noudattamalla direktiivin mukaista vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä. Laatomalla EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen valmistaja ottaa vastuun siitä, että sähkölaite täyttää direktiivissä säädetyt vaatimukset. Tuotteeseen kiinnitetty CE-merkintä puolestaan osoittaa ulospäin sen vaatimustenmukaisuuden ja on näin ollen näkyvä seuraus vaatimustenmukaisuuden arviointiprosessista.

Maahantuoja sen sijaan vastaa siitä, että sen markkinoille saattamat sähkölaitteet ovat pienjännitedirektiivin vaatimusten mukaisia. Maahantuojoilla on myös velvollisuus varmistaa, että valmistaja on noudattanut vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä ja direktiivin vaatimat asiakirjat ovat kansallisten viranomaisten saatavilla. Jakelija taas vastaa siitä, että se noudattaa asianmukaista huolellisuutta varmistaa, ettei sen sähkölaitteelle suorittama käsittely vaikuta kielteisesti sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuteen. Talouden toimijoiden on tehtävä pienjännitedirektiivissä tarkemmin säädettäviä toimenpiteitä myös silloin, kun he havaitsevat riskin direktiivin soveltamisalaan kuuluvassa tuotteessa.

Pienjännitedirektiivissä säädetään lisäksi velvollisuuksia talouden toimijoille laatia ja säilyttää asiakirjoja, kiinnittää sähkölaitteisiin merkintöjä sekä ilmoittaa yhteystietonsa ja tehdä yhteistyötä kansallisten viranomaisten kanssa. Pienjännitedirektiivissä säädetään myös tilanteista, joissa valmistajan velvollisuuksia sovelletaan maahantuojaan ja jakelijaan.

Pienjännitedirektiivin luvussa kolme on tarkempia säännöksiä sähkölaitteiden vaatimustenmukaisuudesta. Luvussa on säädetty pienjännitedirektiivin soveltamisalaan kuuluvan sähkölaitteen vaatimustenmukaisuusolettamasta, EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta sekä sähkölaitteeseen kiinnitettävästä CE-merkinnästä ja sen kiinnittämisestä.

Pienjännitedirektiivin neljännessä luvussa säännellään markkinavalvonnasta. Luvussa säädetään muun muassa menettelyistä, joita tulee noudattaa, jos kansallinen viranomainen havaitsee tuotteen riskialttiuden, unionin suojamenettelyistä sekä tuotteista, jotka vaatimustenmukaisuuden täyttämistä huolimatta aiheuttavat riskin. Lisäksi luvun alussa viitataan NLF-asetukseen ja säännöksessä todetaan, että pienjännitedirektiivin markkinavalvonnassa on noudatettava NLF-asetuksen 16—29 artiklassa säädetyt tarkastus- ja valvontapuitteita sekä 15 artiklan 3 kohtaa.

Pienjännitedirektiivin viidennessä luvussa säädetään komiteamenettelystä sekä annetaan erinäisiä siirtymä- ja loppusäännöksiä. Jäsenvaltiot velvoitetaan myös säätämään seuraamuksista,

HE 116/2016 vp

joita sovelletaan talouden toimijoiden rikkoessa pienjännitedirektiivin nojalla annettuja kansallisia säännöksiä. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Pienjännitedirektiivin siirtymäsäännöksissä todetaan, että jäsenvaltiot eivät saa estää sellaisten sähkölaitteiden käyttöön ottamista tai asettamista saataville markkinoilla, jotka ovat vuonna 2006 annetun direktiivin 2006/95/EY mukaisia ja jotka on saatettu markkinoille ennen 20 päivää huhtikuuta 2016.

Pienjännitedirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava direktiiviin tehtyjen muutosten noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 19 päivänä huhtikuuta 2016. Jäsenvaltioiden on sovellettava näitä säännöksiä 20 päivästä huhtikuuta 2016.

Pienjännitedirektiivissä ei ole lukua ”vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittaminen”, joka on sisällytetty muihin direktiivipaketin direktiiveihin. Voimassa olevassa pienjännitedirektiivissä on ilmoitettujen laitosten artiklat.

Uudelleen laadittu EMC-direktiivi

Uusi vuonna 2014 annettu EMC-direktiivi perustuu vuonna 2004 annettuun direktiiviin 2004/108/EY. Uudessa direktiivissä on otettu huomioon NLF-asetus ja siihen on viety NLF-päätöksen edellyttämät muutokset. Uudella EMC-direktiivillä on tarkoitus mukauttaa vanha direktiivi NLF-asetuksessa ja NLF-päätöksessä annettuihin puitteisiin ja näin ollen yhdenmukaistaa EMC-direktiivin sisältöä ja rakennetta muiden samaan aikaan annettujen tuotedirektiivien kanssa. Uudella direktiivillä kumotaan vuoden 2004 EMC-direktiivi.

EMC-direktiivin ensimmäisessä luvussa ovat direktiivin yleiset säännökset. EMC-direktiivillä tavoitellaan markkinoille saatettavien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettista yhteensopivuutta ja vapaan liikkuvuuden turvaamista. EMC-direktiivi on luonteeltaan täysharmonisointidirektiivi, joten kansallista liikkumavaraa ei liiemmin täytäntöönpanoon ole jätetty. Muutamissa EMC-direktiivin artikloissa on kuitenkin jätetty jäsenvaltioille mahdollisuus asettaa täydentäviä säännöksiä.

EMC-direktiivin soveltamisalaan kuuluvat sellaiset sähkölaitteet ja -laitteistot, jotka ovat markkinoille saatettaessa tai käyttöön otettaessa uusia Euroopan unionin markkinoilla, eli ne ovat joko unioniin sijoittautuneen valmistajan valmistamia uusia sähkölaitteita tai -laitteistoja tai kolmannesta maasta tuotuja uusia tai käytettyjä sähkölaitteita tai -laitteistoja. EMC-direktiivi säätelee sellaisia sähkölaitteita ja -laitteistoja, joiden fyysiset ominaisuudet ovat luonteeltaan sellaisia, että ne voivat aiheuttaa sähkömagneettisia päästöjä, jotka voivat aiheuttaa häiriöitä muiden laitteiden toimintaan tai että niiden oma toiminta voi heikentyä kohtuuttomasti niiden altistuessa tavanomaisille sähkömagneettisille häiriöille.

EMC-direktiivin määritelmät vastaavat pitkälti NLF-asetuksessa ja NLF-päätöksessä annettuja määritelmiä. EMC-direktiivin määritelmät laitteisto, laite, kiinteä asennus, sähkömagneettinen yhteensopivuus, sähkömagneettinen häiriö, häiriön sieto sekä sähkömagneettinen ympäristö ovat kuitenkin yksinomaan EMC-direktiivin tarpeisiin liittyviä.

Ensimmäisen luvun 6 artiklassa on säädetty EMC-direktiivin soveltamisalaan kuuluvan sähkölaitteen ja -laitteiston olennaisista vaatimuksista.

EMC-direktiivin toisessa luvussa on esitetty talouden toimijoiden velvollisuudet. Kaikilla EMC-direktiivin mukaisilla talouden toimijoilla on velvollisuus toteuttaa tarvittavia toimenpi-

teitä sen varmistamiseksi, että markkinoille saatetaan ja asetetaan saataville ainoastaan vaatimustenmukaisia sähkölaitteita. Talouden toimijat vastaavat tästä toimitus- ja jakeluketjuun liittyvien tehtäviensä mukaisesti, jonka vuoksi velvollisuuksien jakautuminen onkin säädetty yksityiskohtaisesti.

EMC-direktiivissä korostetaan erityisesti valmistajan velvollisuuksia asettamalla sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden arviointi yksinomaan valmistajan velvollisuudeksi. Tätä perustellaan johdanto-osassa sillä, että valmistajalla on parhaat mahdollisuudet suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, sillä tällä on yksityiskohtaiset tiedot suunnittelu- ja tuotantoprosessista. Valmistajan on ensinnäkin osoitettava sähkölaitteen olennaisten vaatimusten mukaisuus noudattamalla direktiivin mukaisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä. Laattimalla EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen valmistaja ottaa vastuun siitä, että sähkölaite täyttää EMC-direktiivissä säädetyt vaatimukset. Tuotteeseen kiinnitetty CE-merkintä puolestaan osoittaa ulospäin sen vaatimustenmukaisuuden ja on näin ollen näkyvä seuraus vaatimustenmukaisuuden arviointiprosessista.

Maahantuojia sen sijaan vastaa siitä, että sen markkinoille saattamat sähkölaitteet ovat EMC-direktiivin vaatimusten mukaisia. Maahantuojalla on myös velvollisuus varmistaa, että valmistaja on noudattanut vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja direktiivin vaatimat asiakirjat ovat kansallisten viranomaisten saatavilla. Jakelija taas vastaa siitä, että se noudattaa asianmukaista huolellisuutta varmistaakseen, ettei sen sähkölaitteelle suorittama käsittely vaikuta kielteisesti sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuteen. Talouden toimijoiden on tehtävä direktiivissä tarkemmin säädettäviä toimenpiteitä myös silloin, kun he havaitsevat riskin direktiivin soveltamisalaan kuuluvassa tuotteessa.

EMC-direktiivissä säädetään lisäksi velvollisuuksia talouden toimijoille laatia ja säilyttää asiakirjoja, kiinnittää sähkölaitteisiin merkintöjä sekä ilmoittaa yhteystietonsa ja tehdä yhteistyötä kansallisten viranomaisten kanssa. EMC-direktiivissä säädetään myös tilanteista, joissa valmistajan velvollisuuksia sovelletaan maahantuojaan ja jakelijaan.

Luvussa kolme on tarkempia säännöksiä sähkölaitteiden ja -laitteistojen vaatimustenmukaisuudesta. Vaikka EMC-direktiivin soveltamisalaan on sisällytetty sekä sähkölaitteet että -laitteistot, niin niille on kuitenkin erilliset säännökset. Tämä johtuu siitä, että itse sähkölaitteisiin sovelletaan vapaan liikkuvuuden periaatetta unionissa, kun taas kiinteät asennukset asennetaan ennalta määriteltyyn paikkaan pysyvää käyttöä varten useiden laitteiden ja tarvittaessa myös muiden kojeiden kokoonpanoina.

Luvussa on säädetty direktiivin soveltamisalaan kuuluvan sähkölaitteen ja -laitteiston vaatimustenmukaisuusolettamasta, sähkölaitteille sovellettavien vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta sekä sähkölaitteeseen kiinnitettävää CE-merkinnästä ja sähkölaitteen mukana annettavista käyttöä koskevista tiedoista. Lisäksi luvussa kolme on erityissäännöksiä kiinteille asennuksille ja niiden laitteille. EMC-direktiivin säätämistekniikka on sellainen, että näistä tarkempia määräyksiä annetaan direktiivin liitteissä ja itse direktiivissä on tyydytty lähinnä vain viittaamaan näihin liitteisiin.

EMC-direktiivin neljännessä luvussa säännellään vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamisesta. Luvussa on säännökset muun muassa arviointilaitosten ilmoittamisesta komissiolle ja ilmoittamisesta vastaavista viranomaisista, viranomaisille asetettavista vaatimuksista ja tiedonantovelvollisuudesta, ilmoitettuja laitoksia koskevista vaatimuksista ja niitä koskevasta vaatimustenmukaisuusolettamasta sekä ilmoittamista koskevasta hakemuksesta ja muusta ilmoitusmenettelystä. EMC-direktiivin ja muiden samaan aikaan annettujen tuotedirektiivien vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksiin liittyvästä kansallisesta täytäntöön-

HE 116/2016 vp

panosta ehdotetaan säädettäväksi horisontaalinen laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista.

EMC-direktiivin viidennessä luvussa säännellään markkinavalvonnasta. Luvussa säädetään muun muassa menettelyistä, joita tulee noudattaa, jos kansallinen viranomainen havaitsee tuotteen riskialttiuden, unionin suojamenettelyistä sekä tuotteista, jotka vaatimustenmukaisuuden täyttämistä huolimatta aiheuttavat riskin. Lisäksi luvun alussa viitataan NLF-asetukseen ja säännöksessä todetaan, että EMC-direktiivin markkinavalvonnassa on noudatettava NLF-asetuksen 16—29 artiklassa säädettyjä tarkastus- ja valvontapuitteita sekä 15 artiklan 3 kohta.

EMC-direktiivin kuudennessa luvussa säädetään komiteamenettelystä sekä annetaan erinäisiä siirtymä- ja loppusäännöksiä. Jäsenvaltiot veloitetaan myös säätämään seuraamuksista, joita sovelletaan talouden toimijoiden rikkoessa EMC-direktiivin nojalla annettuja kansallisia säännöksiä. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

EMC-direktiivin siirtymäsäännöksissä on todettu, että jäsenvaltiot eivät saa estää sellaisten tuotteiden asettamista markkinoille tai käyttöön ottamista, jotka ovat vuonna 2004 annetun EMC-direktiivin mukaisia ja jotka on saatettu markkinoille ennen 20 päivää huhtikuuta 2016. Aiemman direktiivin nojalla myönnetyt todistukset ovat voimassa tämän uuden EMC-direktiivin nojalla.

EMC-direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava EMC-direktiiviin tehtyjen muutosten noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 19 päivänä huhtikuuta 2016. Jäsenvaltioiden on sovellettava näitä säännöksiä 20 päivänä huhtikuuta 2016.

Lainsäädäntö ja käytäntö eräissä Euroopan unionin maissa

EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin asettamat vaatimukset ovat yhtäläiset kaikille Euroopan unionin jäsenvaltioille. Vaatimukset koskevat muun muassa talouden toimijoita, ilmoitettuja laitoksia, markkinavalvontaa, sähkölaitteiden vaatimustenmukaisuutta ja markkinoille saattamista.

EMC-direktiivi ja pienjännitedirektiivi on saatettu osaksi kansallisia lainsäädäntöjä eri maissa erilaisilla tavoilla, kuten antamalla direktiivin suhteen lähes identtinen säädös, sisällyttämällä direktiivin vaatimukset kahteen tai kolmeen kansalliseen säädökseen taikka säätämällä direktiivin vaatimuksista yleisemmissä horisontaalisissa säädöksissä.

Ruotsissa pienjännitedirektiivi on viety kansalliseen lainsäädäntöön sähkölailla SFS 1997:857, sähkölaiteasetuksella 1993:1068 sekä sähköturvallisuusviranomaisen määräyksellä ELSÄK-FS 2000:1. Saksassa direktiivi on viety kansalliseen lainsäädäntöön lailla teknisistä laitteista ja kuluttajatuotteista sekä laite- ja tuoteturvallisuuslain ensimmäisellä määräyksellä.

Ruotsissa EMC-direktiivi on viety kansalliseen lainsäädäntöön sähköturvallisuusviranomaisen (Elsäkerhetsverket) määräyksellä sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta ELSÄK-FS 2007:1 ja Saksassa lailla sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta.

Kansalliset vaatimukset eri maissa

HE 116/2016 vp

Sähkölaitteistoja koskevat vaatimukset säädetään lähtökohtaisesti kansallisesti eri maissa. Vaatimusten tärkeimmät osa-alueet ovat tekninen rakenne, sähkötoiden tekijän ammattipätevyysvaatimukset, tarkastukset ja sähkötyöturvallisuus.

Teknisen rakenteen osalta vaatimukset ovat nykyisin hyvin yhteneväiset eri maissa. Useimmat maat ovat siirtyneet omista kansallisista asennusmääräyskokoelmistaan käyttämään kansainvälisiä ja eurooppalaisia IEC- ja CENELEC-standardeja. Kullakin maalla on kuitenkin myös joitain kansallisia poikkeuksia, jotka yleensä perustuvat kyseisessä maassa pitkään vallinneeseen asennuskäytäntöön. Suomessa tällaisia on suhteellisen vähän. Perustavaa laatua olevia eroja tulee myös sähkönjakelujärjestelmän maadoitustavasta, joka osittain määrää noudatettavat vaatimukset. Yleisin on Suomessakin käytetty käyttömaadoitettu järjestelmä (TN-S), mutta esimerkiksi Norjassa on laajalti käytössä myös käyttömaadoittamaton järjestelmä (IT). Tanskassa ja monessa eteläisemmän Euroopan maassa käytetään yleisesti myös paikallista maadoittamista (TT).

Sähkötoiden tekijään kohdistuvat ammattipätevyysvaatimukset ovat perinteisesti olleet pohjoismaissa hyvin samankaltaiset. Toiminnanharjoittajalta (sähköurakoitsija, joka on oikeutettu tekemään sähkötoita) on edellytetty sähkötoiden johtajaa, jolla on ammattipätevyytensä osoituksena pätevyytodistus. Eräitä maakohtaisia eroja esiintyy. Ruotsissa kaikki toiminnalliset vaatimukset kohdistuvat vain ammattipätevään henkilöön, eivät yritykseen, jossa hän toimii. Suomen lainsäädännössä osa vaatimuksista kohdistuu myös yritykseen, jossa ammattipätevä henkilö toimii. Ruotsissa onkin asia todettu osin ongelmalliseksi ja he ovat käynnistäneet keskustelun säädösten uusimiseksi. Norjassa vaaditaan osoitettua ammattikelpoisuutta myös jokaiselta yksittäiseltä sähkötoita tekevältä sähköasentajalta. Ruotsissa puolestaan tällaista ei vaadita ollenkaan. Suomen vaatimukset ovat tältä osin näiden välissä, sillä asentajalle on säädetty kelpoisuusvaatimuksia, mutta kontrolli on sähkötoiden johtajan vastuulla, eikä ammattipassia tai muuta sellaista kolmannen osapuolen sertifikaattia vaadita sähkötoita tekevältä asentajalta Suomen säädösten mukaan.

Myös useimmissa muissa Euroopan maissa on säädetty ammatillisia pätevyysvaatimuksia sähkötoiden tekijälle, mutta säätely- ja osoittamistavat vaihtelevat yksityiskohdissaan. Säädöspohjaisia ammattipätevyysvaatimuksia on esimerkiksi Belgiassa, Itävallassa, Sveitsissä ja Espanjassa. Toisissa maissa puolestaan toiminta edellyttää käytännössä rekisteröitymistä ammattikuntarenkaaseen tai muuhun sellaiseen tai hankkimaan kolmannen osapuolen sertifikaatin, ja ammattikunta tai sertifioija itse asettaa koulutukseen, työkokemukseen tai muuhun sellaiseen liittyvät vaatimukset (Englanti, Saksa, Hollanti).

EU:n ammattipätevyysdirektiivin on katsottu koskevan myös sähköasennustoimintaa. Direktiivi sallii lähtömaassaan ammattia riittävän kauan harjoittaneen siirtyä tietyin edellytyksin toiseen jäsenmaahan samaa ammattia harjoittamaan. Direktiivi on implementoitu sähkötoiden osalta Suomen lainsäädäntöön sähköalan töistä annetulla kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Sähkölaitteiston käyttöönottovaiheessa rakentajan itsensä tekemää tarkastusta kutsutaan sähköturvallisuuslaissa käyttöönottotarkastukseksi. Sen sisältämien testien, mittausten ja silmä-määräisesti tarkastettavien asioiden yksityiskohtaiset vaatimukset on esitetty sähkölaitteistojen teknistä rakennetta koskevissa kansainvälisissä IEC-standardeissa. Näiden tarkastusten osalta eri maiden käytännöt ovatkin eniten yhteneväiset. Sen sijaan eroja löytyy hyvinkin paljon sen suhteen millaisia muita tarkastuksia tehdään käyttöönottovaiheessa sekä millaisia määräaikaistarkastuksia tulee tehdä, millaisiin kohteisiin ja millaisiin määräväleihin.

Joissain maissa sähkölaitteistojen kolmansien osapuolien tarkastustoiminta on yhä viranomaistoimintaa kuten Suomessakin ennen vuotta 1996, tai se on paikallisen sähköä jakavan verkkoyhtiön velvollisuus tai oikeus. Ainoana pohjoismaista Norjalla on paikallisella verkko-yhtiöllä yhä myös tällaisia viranomaisluonteisia tehtäviä. Toisissa maissa puolestaan tarkastuksia tekevät akkreditoidut tai muuten päteväksi todetut sähkö tarkastajat. Näin on myös Suomessa. Lisäksi on muitakin kuin säädöspohjaisia järjestelmiä, jotka voivat olla käytännössä jopa sitovampia kuin turvallisuussäädösten vaatimukset. Ruotsissa on esimerkiksi kiinteistövuokutusten ehtona vakuutuslaitosten yhteiselimen (Elektriska Nämnden) tarkastajan määrävällein suorittama melko yksityiskohtainen sähkölaitteistojen tekninen tarkastus.

Sähkötyöturvallisuuden (työnaikaisen turvallisuuden) perusvaatimukset, kuten esimerkiksi jännitteettömäksi erottaminen, jännitteettömyyden varmistaminen, työmaadoittaminen ja jälleenytkemisen estäminen, ovat hyvin samanlaiset maasta toiseen. Kuitenkin yksityiskohdissa, kuten etäisyysmitoissa, sekä vastuutahojen määrittelyssä on maakohtaisia eroja historiallisista syistä johtuen. Työturvallisuutta ei EU:ssa ole harmonisoitu kuten tuotevaatimuksia, ja kukin maa voikin vaatia harkintansa mukaan minimitasoja enemmän. Sähkötyöturvallisuuden osalta harmonisointia on kuitenkin edistänyt eurooppalainen standardi EN 50110 ”Operation of electrical installations”, johon myös kansallinen sähkötyöturvallisuusstandardimme perustuu.

2.3 Nykytilan arviointi

Säköturvallisuuslainsäädäntö on nykyisin kattavaa, mutta se on hajanaista, sekavaa ja rakenteeltaan epäjohdonmukaista. Kaikesta huolimatta voimassa oleva sääntely on toiminut hyvin eikä merkittäviä substanssimuutoksia ole tarpeen tehdä. Sähköturvallisuuslain sääntelyn alaan ovat kuuluneet myös hissiturvallisuutta koskevat säädökset ja osittain ATEX-laitedirektiivin kansallinen toimeenpanosäädös on annettu sähköturvallisuuslain nojalla. Sääntelyä saataisiin selkeytettyä erottamalla hississäädökset ja ATEX-laitedirektiivin sääntely omaksi erillislaiksi. Tällöin eri säädösten soveltamisala olisi selkeä.

Suurin syy sähköturvallisuuslainsäädännön uudistamiselle on NLF-yhdenmukaistamisen johdosta uudistettujen tuotedirektiivien, pienjännitedirektiivin, EMC-direktiivin ja hissidiirektiivin, saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä. Sähköturvallisuuslainsäädännön uudistamiselle on kuitenkin myös perustuslaillisia syitä, sillä sähköturvallisuussääntely ei kaikilta osin vastaa, mitä on säädetty perustuslain 80 §:ssä säädöstasoa ja asetuksenantovaltuutta koskevista vaatimuksista.

Voimassa oleva pienjännitedirektiivi on toimeenpantu kansalliseen lainsäädäntöön sähköturvallisuuslailla, sähköturvallisuusasetuksella ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä sähkölaitteiden turvallisuudesta. Tämä toimeenpanoratkaisu ei täytä enää nykyisen perustuslain vaatimuksia säädöstasoa koskevien vaatimusten osalta. Perustuslain mukaan säädöksiä ovat lait ja asetukset. Perustuslaki ei tunne enää säädösnimikettä kauppa- ja teollisuusministeriön päätös. Sähköturvallisuuslain nojalla on annettu myös muita kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksiä.

Koko sähköturvallisuuslainsäädännön osalta on ongelmana se, että alemmanasteisilla säädöksillä on säädetty asioista, joista olisi tullut säätää niiden sisällön vuoksi lain tasolla ja lisäksi asetuksen antamiseen oikeuttavat valtuutuspykälät ovat puutteellisia ja lain tasolla ei ole säädetty perussäännöksistä lainkaan tai riittävästi. Tästä johtuen koko sähköturvallisuuslainsäädäntö vaatii kokonaisuudistusta.

Sähkölaitteistojen turvallisuuteen ja sähköurakointiin liittyviin kansallisiin säännöksiin ei ole säädettävien asioiden osalta tarvetta tehdä kovin merkittäviä muutoksia. Jonkin verran tarkennustarvetta nykyisissä kansallisissa säädöksissä kuitenkin on.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on säätää uusi sähköturvallisuuslaki, jolla EMC- ja pienjännitedirektiivi pantaisiin täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä. Lisäksi lailla varmistettaisiin sähkölaitteistojen rakentamisen sekä sähkölaitteiden ja sähkölaitteistojen käytön aikainen turvallisuus eli turvallisuus markkinoille saattamisen jälkeen. Ehdotetun sähköturvallisuuslain soveltamisala olisi siis laajempi kuin EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin soveltamisala sisältäen puhtaasti kotimaista sääntelyä. EMC-direktiivin luku IV ”Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittaminen” on kansallisesti toimeenpantu eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetulla lailla (278/2016). EMC-direktiivin V luku ja pienjännitedirektiivin IV luku on tarkoitus kansallisesti toimeenpanna eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetulla lailla, HE 40/2016 vp. Ehdotetun sähköturvallisuuslain nojalla annettavissa valtioneuvoston asetuksissa olisi tarkoitus käyttää staattista viittaustekniikkaa EMC-direktiivin liitteisiin II—IV ja pienjännitedirektiivin liitteisiin III—IV. EMC-direktiivin olennaiset vaatimukset (liite I) ja pienjännitedirektiivin tietyllä jännitteellä toimivien sähkölaitteiden turvallisuustavoitteiden pääkohdat eli olennaiset vaatimukset (liite I) ja pienjännitedirektiivin soveltamisalaan kuulumattomat laitteet ja ilmiöt (liite II) olisi tarkoitus säätää esitetyn lain nojalla annettavilla valtioneuvoston asetuksilla, jolloin ei siis käytettäisi viittaustekniikkaa direktiivin liitteisiin. Menettelytapaa voi perustella sillä, että olisi systemaattista säätää kaikista olennaisista vaatimuksista (sähkömagneetista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden olennaiset turvallisuusvaatimukset, sähkölaitteistojen olennaiset turvallisuusvaatimukset ja sähkötyön turvallisen suorittamisen olennaiset turvallisuusvaatimukset) valtioneuvoston asetusten liitteissä. Sillä sähkölaitteistojen rakenteen olennaiset vaatimukset sekä sähkötyön olennaiset vaatimukset ovat kansallista sääntelyä ja niiden osalta ei voi käyttää viittaustekniikkaa direktiiviin.

Uusia EMC- ja pienjännitedirektiivejä sovelletaan markkinoille saatettaviin sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin. Sähkölaitteistojen rakentaminen sekä sähkölaitteiden ja -laitteistojen käytön aikainen turvallisuus olisi kansallisen sääntelyn varassa.

Sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistukseen päädyttiin, koska osittaisuudistus ei ollut perustuslaillista ja lakiteknisistä syistä johtuen mahdollinen. Esityksen tavoitteena on saattaa sähköturvallisuus sääntely perustuslain mukaiseksi. Asiasisältömuutoksia ehdotetaan tehtäväksi hyvin rajallisesti. Voimassa olevaa alemmanasteista sääntelyä ehdotetaan nostettavaksi laintasolle. Lainsäädäntöä selkeytetään ja tuodaan ajan tasalle.

Ehdotuksen keskeisenä tavoitteena on sähköalan lainsäädännön sisällöllinen ja rakenteellinen selkiyttäminen, mikä helpottaa säädösten soveltamista ja tulkintaa. Lain soveltamisalaa selkeytetään, erottamalla hissiturvallisuuslainsäädäntö ja ATEX-laitedirektiivin toimeenpanosääntely omiksi erillislaeiksi. Tavoitteena on, että sähköturvallisuuslaki sisältäisi yksiselitteiset ja selkeät säännökset sähkölaitteiden ja -laitteistojen vaatimustenmukaisuudesta, talouden toimijoiden velvollisuuksista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, sähkölaitteiden ja -laitteistojen huoltamisesta, korjaamisesta, tarkastamisesta ja sähköalan töistä sekä niiden valvonnasta, viranomaisten tehtävistä, hallinnollisista pakkokeinoista, rangaistuksista, sähkövahinkojen korvaamisesta, muutoksenhausta sekä perustuslain edellyttämistä laintasoisista aineellisista säännöksistä sekä asetuksenantovaltuuksista. Lisäksi tavoitteena on ottaa

HE 116/2016 vp

sähköturvallisuuslainsäädännössä käyttöön Euroopan unionin uudessa lainsäädäntökehyksessä käytettävä harmonisoitu terminologia.

Kansalliseen osuuteen ei ole tarpeen tehdä kovin suuria muutoksia. Seuraavia muutoksia ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi:

Sähkölaitteistoluokitusta esitetään yksinkertaistettavaksi. Erikoistilat kuten räjähdysvaaralliset tilat (ex-tilat) ja lääkintätilat on sulautettu muihin laitteistoluokkiin, jotta tehdas, rakennus tai muu sellainen kohde tarkastettaisiin aina kokonaisuutena eikä sen sisällä olisi erillisiä tiloja erilaisin tarkastusvälein. Laitteistoluokassa 1b tarkastusväli lyhenisi 15 vuodesta kymmeneen vuoteen.

Varmennusoikeusurakointi ehdotetaan kumottavaksi ja olemassa oleville varmennusurakoitsijoille ehdotetaan siirtymäsäännöksessä rajallista siirtymäaikaa.

Esitetyssä laissa ehdotetaan luovuttavaksi sähkölaitteistolle tehtyjen varmennus- ja määräaikaistarkastusten ilmoittamisesta rekistereihin. Uutena velvoitteena esitetään, että varmennus- ja määräaikaistarkastuksen tekijän olisi kiinnitettävä liittymään tai vastaavaan kohtaan tarkastustarra. Muilta osin jakeluverkonhaltijan rekisteröintivelvoite säilytettäisiin entisellään.

Esitetyllä lailla korostettaisiin kunnossapidon merkitystä: lakiin ehdotetaan lisättäväksi yleisvaatimus haltijan vastuusta ja tarvittavasta kunnossapidosta.

Esitetyssä laissa on ehdotettu tarkennettavaksi, milloin sähkötyöoikeuksia ei vaadittaisi. Sähkötyöiden tekemisen edellytyksistä voitaisiin poiketa tietyn edellytyksin nykyisin tuntemien poikkeusten lisäksi seuraavissa töissä: tieliikenteen sähköajoneuvon voimajärjestelmän sähkötyöissä, maakaapelin kaivuutöissä ja oppilaitoksen opetustyössä tehtävissä tilapäisasennuksissa.

Esitetyllä lailla ja sen nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus yksinkertaistaa sähköpätevyksiin edellytettävien koulutuksien opintopisteliitettä. Lisäksi esitetään, että vaadittavan työkokemuksen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin. Koulutuksen sisältövaatimukset on esitetty pidettäväksi nykyisellään.

Sähköturvallisuusviranomaisella tarkoitettaisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa.

Ehdotetulla lailla on tarkoitus kumota voimassa oleva sähköturvallisuuslaki ja sen nojalla annetut alemmanasteiset säädökset.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ilmoitetuista laitoksista annetun lain soveltamisalaa siten, että hissiturvallisuuslaki, painelaitelaki, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annettu laki, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki ja sähköturvallisuuslaki kuuluisivat lain soveltamisalan piiriin. Samalla soveltamisalan piiristä poistettaisiin voimassa oleva painelaitelaki, sähköturvallisuuslaki ja vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettu laki.

Jäsenvaltioiden on sovellettava EMC-direktiiviä ja pienjännitedirektiivistä johtuvia säännöksiä 20 päivänä huhtikuuta 2016 lukien. Tästä johtuen lait ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Esitetyn sähköturvallisuuslain rakenne

HE 116/2016 vp

Esitetyn sähköturvallisuuslain rakennetta on pyritty selkeyttämään siten, että uudessa sähköturvallisuuslaissa sähkölaitteiden ja -laitteistojen vaatimukset ovat eriytetty.

Luvun 1 yleisissä säännöksissä säänneltäisiin lain tavoitteesta, soveltamisalasta, määritelmistä, lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön ja sähkölaitteiden ja -laitteistojen yleisistä vaatimuksista.

Luku 2 sisältäisi sähkölaitteisiin liittyvät vaatimukset. Sähkölaitteisiin liittyvät vaatimukset voivat olla sekä sähkölaitteiden vaatimuksia että talouden toimijoiden velvollisuuksia. Talouden toimijoiden velvollisuudet ja vastuut ovat EMC-direktiivissä ja pienjännitedirektiivissä mukautettu NLF-päätökseen korostaen näin valmistajan ensisijaista vastuuta sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa. Vaatimustenmukaisuuden arviointi kuuluisi yksinomaan valmistajan velvollisuuksiin. Luvussa säädettäisiin myös valtuutetun edustajan, maahantuojan ja jakelijan velvoitteista. Luvun lopussa säädettäisiin lisäksi tietyistä kaikkia talouden toimijoita koskevista velvoitteista, muun muassa menettelystä sähkölaitteen vaatimustenvastaisuustilanteesta sekä velvollisuudesta luovuttaa tietoja ja tehdä yhteistyötä sähköturvallisuusviranomaisen kanssa. Luvun 29 § olisi kansallista sääntelyä. Luku 2 täydennettäisiin valtioneuvoston asetuksella sähkölaitteiden turvallisuudesta ja valtioneuvoston asetuksella sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta.

Luvussa 3 olisi sähkölaitteistoja koskevat vaatimukset. Luku sisältäisi sekä kansalliset vaatimukset että EMC-direktiivin sähkölaitteistoja koskevat vaatimukset. Luvussa säädettäisiin sähkölaitteiston käyttöönosta, olennaisista vaatimuksista, sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta, sähkölaitteiston haltijan vastuista, sähkölaitteistoluokituksesta, sähkölaitteistojen kunnossapidosta ja sähkölaitteistojen tarkastuksia koskevista vaatimuksista (käyttöönottotarkastus, varmennustarkastus ja määräaikaistarkastus) sekä jakeluverkonhaltijan rekisteristä. Luku 3 täydennettäisiin valtioneuvoston asetuksella sähkölaitteistoista ja valtioneuvoston asetuksella sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta.

Luku 4 sisältäisi sähkötöitä ja käyttötöitä koskevat vaatimukset. Vaatimukset liittyisivät sähköalan töihin ja sähkölaitteistotarkastuksiin liittyvien toiminnanharjoittajien vaatimukset sekä säännöksiin sähkötyöturvallisuudesta. Luku sisältäisi vaatimukset pätevyysarviointilaitoksesta, valtuutetusta laitoksesta ja valtuutetusta tarkastajasta. Luku 4 olisi puhtaasti kansallista sääntelyä. Luku 4 täydennettäisiin valtioneuvoston asetuksella sähkötyöstä ja käyttötyöstä.

Luvussa 5 säädettäisiin pääsääntöisesti sähkölaitteistojen kansallisen sääntelyn vaatimista valvontatoimenpiteistä, jotka koskisivat valtuutettua laitosta, valtuutettua tarkastajaa ja pätevyysarviointilaitosta, toiminnanharjoittajaa sekä sähkölaitteiston haltijaa. Tarkoituksena olisi, että direktiivipakettiin kuuluvien direktiivien markkinavalvonnasta säädetään horisontaalisesti markkinavalvontalaissa. Näin ollen esitetystä sähköturvallisuuslaista ei ole säännöksiä markkinavalvonnasta vaan näiden osalta viitataan horisontaaliseen markkinavalvontalakiin. Joistakin markkinavalvonnan mukaisista asioista on kuitenkin tarpeen säätää tässä luvussa kuten tiedonsaantioikeuksista ja sähkölaitteiden ja -laitteistojen markkinavalvontaan liittyvistä erityispiirteistä kuten esimerkiksi esitetyn lain 91 §:ssä on esitetty.

Luvussa 6 säädettäisiin sähkövahinkojen korvausjärjestelmästä, joka on tarkoitus säilyttää nykyisen kaltaisena. Sähköturvallisuuslain ja sähkömarkkinalain vahingonkorvausvastuuta selkeytettäisiin esitetyllä lailla.

Luvussa 7 olisivat erityiset säännökset. Näihin säännöksiin kuuluisivat rangaistussäännökset, muutoksenhakusäännökset, Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukuntaa koskevat säännökset, voimaantulosäännös ja siirtymäsäännökset. Lisäksi luvussa ehdotetaan annettavaksi sään-

nökset eräistä ilmoitetun laitoksen antamista todistuksista. Ilmoitetun laitoksen nimeämisestä ja velvollisuuksista säädettäisiin muutoin horisontaalisessa ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa. Lukua 7 täydennettäisiin valtioneuvoston asetuksella Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunnasta.

Ahvenanmaa

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallan jaosta. Sähköturvallisuuslakiehdotus koskee asioita, jotka itsehallintolain 18 §:n mukaan ovat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövallan piirissä, sillä ehdotus koskee pykälän 22 kohdan mukaista elinkeinotoimintaa, eivätkä kohdassa säädetyt poikkeusedellytykset valtakunnan lainsäädäntövallalle täyty. Näin ollen Ahvenanmaan maakunta vastaa EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin täytäntöönpanosta maakunnan alueella. Sähköturvallisuuteen voivat kuulua myös kysymykset yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta, jotka kuuluvat myös Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 6 kohdan mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Sen sijaan kuluttajansuoja (27 §:n 10 kohta) ja standardisointi (27 §:n 19 kohta) kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Näin Ahvenanmaan maakunnalla ei ole lainsäädäntövaltaa määrätä sähköturvallisuuden tasosta standardein, tosin sähköturvallisuuden taso määritellään usein jo EU-tasolla.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Vaikka pienjännitedirektiivi ja EMC-direktiivi perustuvat pitkälti täysharmonisointiin, jäsenvaltioilla on kuitenkin monelta osin mahdollisuus päättää, miten se toteuttaa kansallisen toimeenpanon. Lisäksi sähköturvallisuussäädöksiin sisältyy myös runsaasti kansallista sääntelyä. Sähköturvallisuussäädösten lainvalmistelutyön yhteydessä tarkasteltiin kolmea eri toteuttamisvaihtoehtomallia kokonaisuudistaa sähkö- ja hissiturvallisuuslainsäädäntö.

Vaihtoehto I

Tässä vaihtoehdossa säädettäisiin uusi sähköturvallisuuslaki, jolla toimeenpantaisiin EMC-direktiivi, pienjännitedirektiivi ja hissidirektiivi. Lisäksi laki kattaisi kansallisen sääntelyn. Tämä vaihtoehto olisi vastannut nykyistä lainsäädäntömallia. Tässä mallissa lain soveltamisala olisi ollut laaja eikä päällekkäistä säätämistä olisi esiintynyt. Tästä vaihtoehdosta luovuttiin, koska se olisi ollut hissisäädösten osalta vaikeaselkoinen. Hissit ovat tuotteina erilaisia kuin sähkölaitteet ja -laitteistot ja lisäksi hissisäädöksiä soveltavat usein hyvin eri tahot kuin sähkösäädöksiä.

Vaihtoehto II

Tässä vaihtoehdossa olisi säädetty kolme lakia: laki sähkötuotteista, laki sähkölaitteistoista ja urakoinnista sekä laki hissiturvallisuudesta. Tämä vaihtoehto karsiutui, koska rajanveto kahden ensiksi mainitun lain kanssa ei olisi ollut kaikilta osin selvä. Näin lainsäädännön selkeys olisi kärsinyt ja päällekkäistä sääntelyä olisi esiintynyt laajemmin.

Vaihtoehto III

Tässä vaihtoehdossa säädettäisiin uusi sähköturvallisuuslaki, joka sisältäisi EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin toimeenpanon sekä näihin kuuluvan kansallisen sääntelyn. Lisäksi säädettäisiin erillinen hissiturvallisuuslaki, joka kattaisi hissidirektiivin toimeenpanon ja hisseihin liittyvän kansallisen käytön aikaisen sääntelyn. Parhaana ratkaisuvaihtoehtona pidettiin vaihtoehtoa III. Tähän malliin päädyttiin yksinkertaisuuden ja lakisystematiikan selkeyden takia.

Sähköturvallisuuslainsäädäntöön ei pidetty tarkoituksenmukaisena sisällyttää hissisäädöksiä. Tämä vaihtoehto mahdollisti sähkö- ja hissisäädösten kokoamisen selkeäksi, johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Jossain määrin tämän mallin valinta aiheuttaa päällekkäistä sääntelyä sähköturvallisuuslaissa ja hissiturvallisuuslaissa, mutta kun huomioidaan säädösten rakenteellinen selkeys ja molempien edellä mainittujen lakien pituus sekä lisäksi tarve säätää kaksi yleislakia, oli tämä vaihtoehto ehdottomasti tarkoituksenmukaisin.

Neljäs vaihtoehto olisi ollut säätää yksi soveltamisalaltaan laaja tuotekaarilaki, jolla olisi toimeenpantu kaikki direktiivipaketin direktiivit. Tämän vaihtoehdon valitseminen olisi ollut suuritöinen ja vaikeasti toteutettavissa, joten sitä ei ollut mahdollista selvittää direktiivipaketin toimeenpanoajan puitteissa.

Kokonaisuudistuksen yhteydessä on selvitetty myös nykyisen sähköturvallisuuslain perusteella annetut alemmanasteiset säädökset ja esitetty niissä säädettyjä asioita nostettavaksi lakitasolle esitettyyn sähköturvallisuuslakiin.

4 Esityksen vaikutukset

Komission marraskuussa 2011 antamaan direktiivipakettiehdotukseen sisältyi vaikutusten arviointi SEC(2011) 1376 final sekä tiivistelmä vaikutusten arvioinnista SEC(2011) 1375 lopullinen. Arvion mukaan direktiivipaketilla on paljon positiivisia vaikutuksia. Direktiivipaketilla edistetään sisämarkkinoiden toteutumista ja toimintaa. Direktiivipaketilla varmistetaan, että EU:ssa saatavilla olevilla tuotteilla turvataan mahdollisimman korkeatasoisesti yleiset edut, kuten terveys ja turvallisuus, kuluttajansuoja sekä ympäristön suojelu. Toiseksi varmistetaan tuotteiden vapaa liikkuvuus, kun kansalliset säännöt korvataan yhdellä yhdenmukaistetulla vaatimuskokonaisuudella, joka koskee tällaisten tuotteiden markkinointia ja jota kaikki EU:n jäsenvaltiot soveltavat. Arvioinnin mukaan direktiivipaketilla saadaan tuotelainsäädännöstä entistä johdonmukaisempi, mikä helpottaa säädösten soveltamista ja tulkintaa.

Esityksen tavoitteena on ehdottaa uuteen lakiin sellaiset säännökset, jotka ovat tarpeen uuden EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin voimaansaattamiseksi. Esitys on suurelta osin lainsäädäntötekniinen eikä siinä ole merkittäviä muutoksia sähkölaitteiden ja sähkölaitteistojen teknisiin tai turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin.

4.1 Taloudelliset vaikutukset

EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin voimaansaattamisen myötä talouden toimijoiden velvollisuuksia selvennettäisiin, mutta merkittävistä muutoksista niissä ei ole kyse. Useimmat talouden toimijoita koskevat velvollisuudet täydentävät nykyisiä velvollisuuksia tai vastaavat tavanomaista käytäntöä vastuullisesti toimivassa yrityksessä jo nykyinsäädännön hengen mukaisesti. On mahdollista, että maahantuojiin/jakelijoihin kohdistuvilla velvollisuuksilla ja jäljitettävyydellä (maahantuojan velvollisuus tarkastaa, että valmistaja on tehnyt tietyt asiat ja jakelijan velvollisuus tarkastaa, että laitteessa on vaadittavat merkinnät ja ohjeet) on kustannusvaikutus, mutta sitä pidetään kohtuullisena. Esityksen aiheuttamat vaikutukset olisivat kaiken kaikkiaan melko vähäiset, ja ne aiheutuisivat lähinnä kansallisen lainsäädännön osuuteen ehdotettavista muutoksista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sähköurakoitsijarekisterissä on yli 20 000 toiminnanharjoittajaa. Näistä toiminnanharjoittajista sähkölaittekorjausluokassa (sähköpätevyys 3) on reilut 5 000 ja sähköasennusluokassa (sähköpätevyys 1 ja 2) reilut 15 000. Pätevyystodistuksia on vielä paljon enemmän, osa Sähkötarkastuskeskuksen ajoilta ja osa SETI Oy:n myöntäminä. SETI Oy on käsitellyt 20 vuoden aikana lähes 26 000 pätevyystodistushakemusta, joista hylät-

HE 116/2016 vp

tyjä on ollut 1 181 (4,5 %). SETI Oy on myöntänyt pätevyystodistuksia vuosittain 950—1 200. Hylätyistä päätöksistä on jätetty oikaisuvaatimus keskimäärin kymmenessä tapauksessa/vuosi. Hallinto-oikeuksille SETI Oy:n hakemuksen hylkäyksistä on 20 vuoden aikana tehty yhteensä 15 valitusta. Hallinto-oikeuksissa on todettu, että hylkäävät päätökset ovat olleet oikeita kahta tapausta lukuun ottamatta, joissa on edellytetty asian ottamista uudelleen käsitteilyyn. Oman työn varmennusoikeus edellä mainituista noin 15 000 asennusurakoitsijasta on vain seitsemällä urakoitsijalla, eli tämä nyt esitetty pois jäävä urakoitsijoiden osuus on ollut erittäin marginaalinen. Siirtymäsäännöksessä on esitetty, että sähköturvallisuuslain (410/1996) nojalla myönnetyt sähköurakoitsijan varmennusoikeudet jäisivät voimaan myöntämispäätöksen voimassaolopäivämäärään asti, mutta kuitenkin enintään viiden vuoden ajaksi esitetyn lain voimaantulosta. Ehdotetulla säännöksellä pyrittäisiin turvaamaan alalla toimivien urakoitsijoiden asemaa.

Tällä hetkellä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisterissä on valtuutettuja laitoksia 4 kappaletta ja valtuutettuja tarkastajia 107 henkilöä. Pätevyyden arviointilaitoksia on Suomessa vain yksi, Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy. Kolmannen osapuolen tarkastuksia tehdään vuosittain seuraavasti: varmennustarkastukset noin 5 000 kappaletta ja määräaikaistarkastukset noin 3 000 kappaletta.

Esitetyllä lailla yksinkertaistettaisiin sähkölaitteistoluokitusta. Taulukossa 1 on esitetty nykyinen luokitus sekä likimääräiset lukumäärät niihin kuuluville sähkölaitteistoille. Luokituksen perusjaottelu koostuu rakennusten sähkölaitteistoista (rakennus tai kiinteistö) tai ulkoalueiden sähkölaitteistoista (esim. jakeluverkot, katuvaloverkot). Lisäksi tietyt rakennusten tai ulkoalueiden sisällä olevat erikoistilat on luokiteltu erikseen (ex-tilat ja lääkintätilat). Viimemainitut ovat tehneet sähkölaitteistojen luokitukselta monimutkaisen, koska rakennuksen tai ulkoalueen sisällä voi olla suppea alue jotain muuta laitteistoluokkaa. Laitteistoluokan eron johdosta tällaisen suppean alueen määräaikaistarkastusväli on ollut erilainen kohteen muuhun sähkölaitteistoon nähden, ja eroja on myös ollut sen suhteen kuka sen saa tarkastaa. Esitetyssä laissa kyseiset erikoistilat eivät enää ole luokiteltuja erikseen vaan ne on yhdistetty osaksi niitä ympäröivää suurempaa kokonaisuutta, mikä yksinkertaistaa luokitusta selvästi, ja helpottaa kiinteistöjen kunnossapidosta vastaavia hallitsemaan vaatimuksia.

Taulukko 1. Sähkölaitteistoja eriteltynä sähkölaitteistoluokittain

Sähkölaitteistoluokka	Sähkölaitteiston kappalemäärä
1a	100 000
1b	100 000
1d	2 500
2b	3 000
2c+d	4 000
3a	800
3b	130
3c	100

Luokan 3 laitteistot (noin 1 000 kpl)

- kemikaalilupaa edellyttävät räjähdysvaaralliset tilat (noin 800 kpl)
- leikkaussaleja tai vastaavia sisältävien sairaaloiden ja lääkäriasemien lääkintätilat (noin 130 kpl)
- verkkoyhtiöiden sähköverkot (noin 100 kpl)

Luokan 2 laitteistot (noin 7 000 kpl)

HE 116/2016 vp

- muiden sairaaloiden ja lääkäriasemien lääkintätilat (noin 3 000 kpl)
- yli 1000 V osia sisältävät laitteistot, yli 1600 kVA:n laitteistot, käytön johtajaa edellyttävät sähkölaitteistot (noin 4 000 kpl)

Luokan 1 laitteistot (noin 200 000 kpl)

- yli kahden asunnon asuinrakennukset (noin 100 000 kpl)
- muut pääsulakkeiltaan yli 35 A:n sähkölaitteistot (liike-, julkiset ja teollisuusrakennukset, maatalousrakennukset, yleisten paikkojen asennukset) (noin 100 000)
- ilmoituksenvaraiset räjähdysvaaralliset tilat (huoltoasemat ja muut sellaiset) (noin 2 500 kpl)

Luokituksen ulkopuoliset laitteistot

- paritalot, omakotitalot ja pienemmät kohteet (noin 1,5 miljoonaa kpl)

Sähköluokituksen yksinkertaistamisella pienet luokat 1d, 2b, 3a, 3b sulautuvat isoihin laitteistoluokkiin, joten laitteistojen kokonaismäärät eivät kovin paljoa muutu, mutta luokitus yksinkertaistuu. Vastaavasti tarkastusten kokonaismäärät eivät kovin paljon muutu laitteistoluokitusten sulautumisen takia. Määräaikaistarkastusvälin lyhentäminen 1b-luokassa 15 vuodesta kymmeneen vuoteen lisäisi sen luokan tarkastuksia. Tätä ei kuitenkaan voida pitää merkittävänä rasitteena kyseisten sähkölaitteistojen haltijoille, koska tarkastusvälit olisivat edelleen hyvin pitkät. Sähkölaitteistoluokituksen yksinkertaistaminen helpottaisi kiinteistöjen haltijoiden kykyä omaksua säädösvelvoitteet ja sitä kautta se myös edistäisi määräaikaistarkastuksen tilaamista.

Esitetyssä laissa ehdotetaan luovuttavaksi sähkölaitteistolle tehtyjen varmennus- ja määräaikaistarkastusten ilmoittamisesta jakeluverkkoyhtiöiden ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ylläpitämiin rekistereihin. Tarkastusilmoitukset, joista ehdotetaan luovuttavaksi, vaikuttaisivat osaltaan elinkeinoelämän kustannuksiin alentavasti. Ilmoituksia on tehty noin 8 000 kpl vuodessa. Ehdotettu muutos olisi norminpurkutavoitteiden mukainen.

Yritysten hallinnollisen taakan keventämisenä voitaneen pitää sitä, että autokorjaamot, joita on Suomessa lukumääräisesti paljon, eivät tarvitse sähköautojen korjausta varten sähkötyöoikeuksia, siis pätevyystodistuksen omaavaa sähkötöiden johtajaa eikä rekisteröitymistä.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Sähköturvallisuusviranomainen olisi ehdotetun lain mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, joka toimii voimassa olevan lain perusteella valvontaviranomaisena. Esitettyä lakia laajemmin markkinavalvonnasta säädettäisiin eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetulla lailla, jolla toimeenpantaisiin pääosin EMC-direktiivin V luku ja pienjännitedirektiivin IV luku. Esitetyssä laissa olisi EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin toimeenpanon myötä tarkennettu markkinavalvontaa koskevia säännöksiä, jolloin sähköturvallisuusviranomainen saisi yksityiskohtaisemman toimintamallin sähkölaitteiden valvontaan liittyen. Ehdotetussa laissa selkeytetään viranomaistoimintaa tuotevalvonnan osalta antamalla selvät vaatimukset talouden toimijoiden velvollisuuksille sekä parantamalla tuotteiden jäljitettävyyttä. Ehdotetun lain perusteella sähköturvallisuusviranomaisen olisi helpompaa jäljittää vaatimustenvastaisia tuotteita ja tällaisista tuotteista vastaavia talouden toimijoita, erityisesti kun tuotteet ovat peräisin kolmansista maista. Tämä tehostanee sähköturvallisuusviranomaisen suorittamaa markkinavalvontaa ja tekee sen entistä tuloksellisemmaksi.

HE 116/2016 vp

Ehdotuksessa säädettäisiin sähköturvallisuusviranomaisen oikeudesta saada valvontaa varten välttämättömät tiedot toisilta viranomaisilta. Tiedon saaminen on olennaisen tärkeää, erityisesti onnettomuuksien tutkinnassa. Kun asiasta säädettäisiin laissa, se helpottaisi viranomaisten välistä yhteistyötä. Tämä ei kuitenkaan lisäisi viranomaisten työmäärää, koska voimassa olevassa laissa on vastaava säännös.

Velvollisuus ilmoittaa sähköturvallisuusviranomaiselle onnettomuudesta koskisi nykyiseen tapaan poliisia, pelastus- ja työsuojeluviranomaista ja jakeluverkonhaltijaa. Onnettomuuksien selvittämisen ja tilastoinnin sekä turvallisuuden kehittämisen kannalta asialla on merkitystä. Onnettomuuksista ilmoittamisella ei olisi vaikutusta viranomaisten toimintaan, koska jo nykyisen lain nojalla toimitaan esityksen mukaisesti. Uutena velvollisuutena esitetään, että sähköturvallisuusviranomaisen tulisi ilmoittaa onnettomuudesta tai vaaratilanteesta Onnettomuus-tutkintalautakunnalle.

Lisäksi tietyissä kohteissa sähköturvallisuutta valvoisi 3 §:n mukaan pääesikunta puolustusministeriön ohjauksessa noudattaen esitettyä lakia.

Ehdotetusta sääntelystä ei aiheudu merkittäviä muutoksia viranomaisten tämänhetkiseen toimintaan.

Eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016) on tarkennettu vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevia säännöksiä. Arviointilaitoksille laki edellyttää eräitä uusia toimenpiteitä ja hyväksymisen uudelleen hakemista. Kun uusien EMC- ja pienjännitedirektiivien soveltaminen alkoi 20 päivänä huhtikuuta 2016, kumoutuivat samalla automaattisesti direktiivin 2004/108/EY ja direktiivin 2006/95/EY mukaiset ilmoitettujen laitosten notifiointit. Tästä syystä vaadittiin erillistä ilmoitettujen laitosten arviointia ja ilmoittamista uuden EMC- direktiivien osalta. Suomessa oli yksi 2006/95/EY direktiivin mukainen ilmoitettu laitos, joka joutui uuden pienjännitedirektiivin voimaantullessa lopettamaan toiminnan pienjännitedirektiivin mukaisena ilmoitettuna laitoksena, koska uudessa pienjännitedirektiivissä ei ole enää ilmoitettuja laitoksia. Yksi uuden EMC-direktiivin mukainen ilmoitettu laitos on Suomessa hakenut arviointia ja se on notifioitu EMC-direktiivin mukaiseksi ilmoitetuksi laitokseksi. Tästä aiheutui laitoksille, FINAS:lle ja työ- ja elinkeinoministeriölle jonkin verran ylimääräistä työtä.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Direktiivipaketin kansallinen toimeenpano on organisoitu virallisesti johtoryhmän ja kahden virallisen työryhmän avulla. Pienjännitedirektiivin, EMC-direktiivin ja hissidirektiivin kansallista toimeenpanoa varten muodostettiin kaksi epävirallista alatyöryhmää.

Direktiivipaketin johtoryhmä

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 11 päivänä tammikuuta 2012 johtoryhmän koordinoimaan direktiivipaketin kansallista toimeenpanoa. Johtoryhmä asetettiin toimikaudelle 11.1.2012—30.6.2015. Johtoryhmä perustettiin hanketta koordinoimaan. Kaikki direktiivipaketin direktiivit kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön työelämä- ja markkinaosaston Kuluttajapolitiikan ja teknisen lainsäädännön ryhmän vastuulle. Lainvalmistelutyössä on käytetty apuna myös Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asiantuntijoita ja olemassa olevia neuvottelukuntia ja niiden jäseniä.

HE 116/2016 vp

Päätöksen mukaan hankkeen johtoryhmän päätehtävänä on koordinoida direktiivipaketin kansallista toimeenpanoa. Johtoryhmä suunnittelee, johtaa ja koordinoi hankkeen toteutusta, varmistaa hankkeen tarvitsemat resurssit, selvittää horisontaaliset ja perustuslailliset kysymykset sekä seuraa erityisesti akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevien yleislakien valmistelua.

Euroopan komissio antoi helmikuussa 2013 markkinavalvontaa ja tuoteturvallisuutta koskevat asetusehdotukset. Tästä johtuen työ- ja elinkeinoministeriö antoi 13 päivänä syyskuuta 2013 päätöksen, jolla muutettiin direktiivipaketin kansallista toimeenpanoa koordinoivan johtoryhmän tehtäviä. Päätöksessä johtoryhmän tehtäväkuvaa muutettiin siten, että jatkossa johtoryhmä koordinoisi kansallista toimeenpanoa EU:n tuotelainsäädäntöuudistuksessa siltä osin, kun kyse on työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lainsäädännöstä. Tämä tarkoittaa uudistettuja tuotedirektiivejä sekä pääosin uutta tuoteturvallisuusasetusta ja osittain myös uutta markkinavalvonta-asetusta. Johtoryhmän toimikautta muutettiin siten, että se jatkui 31 päivää joulukuuta 2015 asti. Johtoryhmän toimikautta jatkettiin edelleen 24 päivänä syyskuuta 2015 siten, että uusi toimikausi on 30 päivään kesäkuuta 2016 saakka. Lisäksi kokonaisuutena varten työ- ja elinkeinoministeriö asetti kaksi työryhmää: työryhmä 1 ja työryhmä 2. Johtoryhmän tehtävänä on ohjata työryhmän 2 selvitystyötä. Johtoryhmä seuraa myös työryhmän 1 työtä siltä osin, kuin siellä tapahtuva selvitystyö vaikuttaa työryhmän 2 työhön tai työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

Työryhmä 1 ja Työryhmä 2

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 6 päivänä syyskuuta 2013 kaksi työryhmää valmistelemaan EU:n tuotelainsäädännön kansallista toimeenpanoa. Työryhmät on asetettu toimikaudelle 6.9.2013—1.12.2015.

Työryhmän 1 tehtävänä on selvittää ne markkinavalvontaan liittyvät lainsäädäntömuutokset, joita EU:n uusi markkinavalvonta-asetus edellyttää, sekä ne lainsäädäntömuutokset, jotka aiheutuvat uuden tuoteturvallisuusasetuksen hallinnonrajat ylittävistä velvoitteista. Lisäksi työryhmän tehtävänä on selvittää akkreditointia koskevaan kansalliseen sääntelyyn kohdistuvat muutostarpeet.

Työryhmän 2 tehtävänä on uudistettujen, NLF-mukautettujen tuotedirektiivien sekä EU:n uuden tuoteturvallisuusasetuksen perusteella selvittää ne muutokset, joita kansalliseen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuotelainsäädäntöön on tehtävä. Työryhmän tehtävänä ei päätöksen mukaan ollut valmistella tuotelainsäädäntöön sisällöllisiä, tuotteiden turvallisuusvaatimuksia koskevia muutoksia enempää kuin EU-oikeuden täytäntöön panemiseksi tai perustuslain edellyttämien vaatimusten vuoksi on välttämätöntä.

Alatyöryhmä 1 ja alatyöryhmä 2

Sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistusta valmistelemaan työ- ja elinkeinoministeriö perusti virallisten työryhmien rinnalle kaksi epävirallista alatyöryhmää, koska sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistukseen oli tarve saada sektoriaiantuntijoita. Alatyöryhmien tavoitteena oli valmistella sähköturvallisuuden kokonaisuudistuksen vaatimat hallituksen esitykset säädösluonnoksineen johtoryhmän ja virallisten työryhmien periaatteiden mukaisesti. Alatyöryhmän 1 tehtävänä on valmistella sähköturvallisuussäädökset ja alatyöryhmän 2 tehtävä on valmistella hissiturvallisuussäännökset. Lisäksi sähköturvallisuuden neuvottelukunnalla on ollut mahdollisuus lainvalmistelutyön aikana kommentoida esitystä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

HE 116/2016 vp

Esitysluonnoksen lausuntokierros alkoi 19 päivänä lokakuuta 2015 ja päättyi 16 päivänä marraskuuta 2015. Esityksestä pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, Ålands Landskapsregering, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Energiavirasto, Etelä-Suomen aluehallintovirasto/työsuojelun vastuualue, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto /työsuojelun vastuualue, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Säteilyturvakeskus STUK, Teknologian tutkimuskeskus VTT, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Työterveyslaitos, Viestintävirasto, AKAVA ry, Elektronii-kan Tukkukauppiat ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiateollisuus ry, Finanssialan Keskusliitto, Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy, Kaupan Liitto ry, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Metropolia ammattikorkeakoulu, Palveluolajien Työnantajat PALTA ry, RAKLI ry, SAK ry, SESKO ry, STEK ry, STTK ry, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Kauppakeskusyhdistys ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kuntaliitto, Suomen Sairaalekniikan Yhdistys ry, Suomen Standardisoi-misliitto SFS ry, Suomen Yrittäjät, Suunnittelu- ja konsultointiyhtykset SKOL ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry, Sähköinsinööriiliitto ry, Sähkölaitteistojen Kunnossapitoyhdistys SÄKPY ry, Sähköalojen ammattiliitto, Sähkösuunnittelijat NSS ry, Sähkötarkastusyhdistys SÄTY ry, Sähkötönnisen kaupan liitto ry, Sähkötieto ry, Tampereen Ammattikorkeakoulu, Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistys ry, Teknologiateollisuus ry, Öljy- ja biopolttoaineala ry, Dekra Industrial, Finn-Tarkastus, Inspecta Oy, Oy Elspecta Ab ja SGS Fimko Oy.

Pydyettyjen lausuntojen lisäksi lausunnon antoivat myös eräät muut tahot, koska lausunto-pyyntö oli nähtävillä ministeriön nettisivuilla. Lausuntoja annettiin yhteensä 57. Lausunnoista on laadittu lausuntoyhteenveto, joka on saatavissa työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamosta (TEM/1808/03.01.01/2015). Lausunnoissa esitetyt näkökohdat ja muutosehdotukset on pyritty ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan esitykseen jatkovalmistelussa ja esitykseen tehdyissä muutoksissa, täsmentämällä lakiehdotuksen pykälä ja perusteluita sekä sisällöllises-ti että kielellisesti. Alla on esitetty joitakin keskeisiä aihekokonaisuuksia lausunnoista.

Yleisesti ottaen lausunnoista voisi todeta, että lähinnä sähköalan järjestöjen lausunnoissa oli ehdotettu tiukennuksia voimassa olevien säädösten yksityiskohtiin. Lähtökohtaisesti näihin tiukennuksiin ei kuitenkaan ole katsottu voitavan mennä, koska sähköturvallisuus on jo nyt erittäin hyvällä tasolla Suomessa esimerkiksi kuolemantapauksilla mitattuna ja ehdotetut tiukennukset eivät suoraan kohdistu jäljellä oleviin ongelmiin. Ylisäättelyä on syytä välttää eikä sillä välttämättä saavuteta turvallisuustason parantamista. On tietysti luonnollista, että sähköalan omat keskeiset tahot haluavat kehittää jatkuvasti sähköturvallisuutta säädöstasollakin. Toisaalta jotkut lausunnonantajat totesivat lausunnoissaan, ettei toimijoille saisi tarpeettomasti lisätä kustannuksia ja velvoitteita (Suomen Yrittäjät) ja jotkut lausunnonantajat olivat tyytyväisiä, että esityksessä oli ehdotettu toimenpiteitä, joilla hallinnollista taakkaa vähennettäisiin ja lainsäädäntöä saataisiin yksinkertaistettua (Kilpailu- ja kuluttajavirasto). Säädösten tiukentaminen olisi arveluttavaa normien purkamisen näkökulmasta tai hallinnollisen taakan keventämistavoitteen näkökulmasta. Näistä syistä johtuen esityksessä ei ole esitetty, että vaatimuk-sia kiristettäisiin.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen lausunnossa todetaan, että Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 22 kohdan mukaan esitys kuuluu Ahvenanmaan lainsäädäntövallan piiriin, sillä ehdotus koskee pykälän 22 kohdan mukaista elinkeinotoimintaa, eivätkä kohdassa säädetyt poikkeus-edellytykset valtakunnan lainsäädäntövalle täyty. Sähköturvallisuus voidaan joissain tilanteissa tulkita myös yleisen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyväksi kysymykseksi, jolloin se myös kuuluu maakunnan lainsäädäntövallan piiriin.

Oikeusministeriö esitti selvennettäväksi pätevyysarviointilaitoksen asemaa ja tehtäviä erityisesti perustuslain 124 §:n nojalla. Lisäksi lausunnossa kiinnitettiin huomiota sääntelyn suhteesta elinkeinovapauteen sekä oikeuteen tehdä tarkastuksia kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Myös rangaistuspykälän täsmällisyysvaatimukseen, rangaistussäännösten tarpeellisuuteen ja syyksiluettavuuden asteeseen kiinnitettiin huomiota. Lisäksi oikeusministeriön lausunnossa oli esille nostettu lakiluonnoksessa käytetty viittaustekniikka direktiivin liitteisiin. Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota myös siihen, ettei säätämisyjärjestysperusteissa oltu tehty selkoa siitä, miten perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 57/2006 vp hallituksen esitystä laiksi sähköturvallisuuslain muuttamisesta (HE 230/2006 vp) on huomioitu käsillä olevassa esityksessä. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 57/2006 vp on todettu ja huomioitu jo aikaisemmin 2007 annetussa hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi sähköturvallisuuslain muuttamisesta HE 118/2007 vp. Hallituksen esitys HE 230/2006 vp peruutettiin, koska silloisen eduskunnan toimikausi oli päättymäisillään ja esitys olisi rauennut, jos sitä ei olisi ehditty käsittelemään ennen eduskunnan toimikauden loppua. Tästä johtuen annettiin uusi hallituksen esitys HE 118/2007 vp, jolla nykyinen EMC-direktiivi on toimeenpantu. Käsillä olevassakin hallituksen esityksessä on pyritty huomioimaan perustuslakivaliokunnan lausunto (PeVL 57/2006 vp), ja muun muassa tästä syystä johtuen on esityksessä päädytty sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistukseen.

Sähköpätevydet

Sähkimestarien ja sähköyliasentajien yhdistys, SAMSKY ry, Sähköasennuksen tutkintotoimikunta 8514, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto, STUL ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry – 2. asteen oppilaitosryhmä, Sähkötekniset työnantajat STTA ry, Sähkölaitteistojen Kunnossapitoyhdistys SÄKPY ry, Sähköalojen ammattiliitto ja Tampereen ammattikorkeakoulu esittivät lausunnoissaan sähköpätevyys 2:een edellytettävän vähimmäiskoulutustason nostamista voimassa olevan säädöksen edellyttämästä sähköalan perustutkinnosta sähköalan ammattitutkintoon. Opetus- ja kulttuuriministeriö totesi lausunnossaan sähköpätevyys 2:n osalta, että se kannattaa voimassa olevien vaatimusten säilyttämistä nykyisellään. Koulutustasovaatimukseen ei ole ehdotettu nostamista seuraavista syistä:

Sähkötöiden johtajalta edellytettävien pätevyystodistusten järjestelmä oli aikanaan nykyistä paljon monimutkaisempi ja sisälsi myös lukuisia erityisurakointialoja. Sähköturvallisuusalan vaatimukset olivat muutoinkin varsin yksityiskohtaisia. Useimmista sähköurakoinnin erityisaloista luovuttiin vuoden 1996 lakiuudistuksessa, osin jo sitä ennen, ja samalla neliportainen yleisurakoinnin luokitus yksinkertaistettiin kolmiportaiseksi. Niin sanottujen omatarveurakointioikeuksien erillisluokka poistettiin ja suunnittelun pätevyysvaatimuksista luovuttiin kokonaan.

Järjestelmän yksinkertaistamisen yhteydessä purettiin myös tiukoiksi koettuja sisältövaatimuksia. Asennusoikeuksien vähimmäiskoulutusvaatimus madallettiin yliasentajasta kolmi-vuotisen ammattikoulun tasoon (nykyinen perustutkinto). Sähköturvallisuusviranomaisen valvontahavainnot eivät tue koulutusvaatimuksen uudelleenkiristämistä.

Vaatimusten kiristäminen olisi norminpurkutoimenpiteiden vastainen. Se myös rajoittaisi yksilön mahdollisuuksia ryhtyä yrittäjäksi sähköasennusalalla. Koulutusvaatimusten kiristäminen asettaisi monen ihmisen ylitsepääsemättömiin vaikeuksiin elämänsuunnittelun ja ammatinharjoittamismahdollisuuksien kannalta. Uuden ylempiasteisen tutkinnon suorittaminen aikuisiällä voi olla ylivoimaista henkilölle, joka aikanaan on valinnut koulutuslinjansa siinä uskossa, että valittu linja ja taso antavat mahdollisuuden sähköpätevyyteen ja yrittäjyyteen alalla. Säästösten vaatimustason tulisi olla johdonmukainen vuosien ja vuosikymmenien aikana, eikä se saisi vaihdella edestakaisin. Tarvittaessa vaatimustasoa voidaan luonnollisesti nostaa-

kin, mutta sen pitää silloin perustua selkeisiin osoitettavissa oleviin turvallisuusongelmiin, joita nyt ei ole havaittu.

Sähköpätevyys 2 edellytetään hyvin pieniinkin asennustöihin, esimerkiksi ulkovaraston sähköistykseen parilla valaisimella ja pistorasialla. Olisi kohtuutonta, ettei sähköalan ammattikoulun (perustutkinnon) suorittanut henkilökään voisi tehdä tällaisia töitä yrittäjänä.

Koulutusvaatimusten nostoa on perusteltu vaadittavalla osaamistasolla ja turvallisuudella. Perusteluista on vaikea nähdä, kuinka paljon takana on myös reviiirinsuojelua ajattelua tai muita kaupallisia näkökohtia ja mikä on välttämätöntä säädösvaatimustasoksi. Turvallisuudella on helppo perustella melkein minkä tahansa vaatimuksen kiristämistä.

Useimmat lausunnonantajat eivät ole esittäneet vaatimusten kiristämistä kyseisen koulutusvaatimuksen suhteen. Koulutusvaatimuksiin ei erikseen pyydetty kannanottoa lausunnoissa.

Sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelun lähtökohtana oli saattaa nykyinen kansallinen sähköturvallisuuslainsäädäntö perustuslain mukaiseksi, mutta ei ryhtyä tässä vaiheessa suuriin ja perusteellisiin järjestelmän uudistamisiin. Tällainen olisi vaatinut mitavia ja aikaa vieviä selvitystöitä, joita direktiivipakettiin sisältyvien direktiivien voimaansaatamisen aikataulu ei mahdollistanut. Pätevyysjärjestelmä todettiin valmistelussa yleisesti ottaen edelleen tarpeelliseksi.

Sähkösuunnittelusta säätäminen

Sosiaali- ja terveysministeriö ehdotti harkittavaksi, että lakiehdotukseen lisättäisiin vaatimukset sähkölaitteistojen suunnittelijoille sekä tarkennettaisiin 82 §:ssä lueteltuja erityisvaatimuksia, joita tulee noudattaa työturvallisuuslain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi. Sähkösuunnittelua koskevan sääntelyn lisäämistä lakiin kannattivat muun muassa Sähkötekniset työnantajat STTA ry ja Sähkölaitteistojen Kunnossapitoyhdistys SÄPKY ry.

Esityksessä ei ehdoteta säädettäväksi sähkösuunnittelusta tarkemmin kuin mitä lain 6 §:n yleisissä vaatimuksissa on esitetty. Sähköturvallisuuslaki koskee siis myös suunnittelua. Sähkösuunnittelua on käsitelty tarkemmin 55 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Sähkösuunnittelman tulee täyttää lain nojalla annetut tekniset vaatimukset, vaikkei auktorisointivaatimuksia olekaan esitetty. Rakennuksen toimivuuteen liittyvä sähkösuunnittelun auktorisointi puolestaan ei ole turvallisuuslailla säädettävissä. Tällä hetkellä sähkösuunnittelulle ei ole säädetty muodollisia pätevyysvaatimuksia, mutta alalla toimii vapaaehtoinen sertifiointijärjestelmä.

Sähkölaitteistoluokituksen yksinkertaistaminen

Sähkölaitteistoluokitus määrittelee mille sähkölaitteistoille tulee tehdä varmennustarkastus, mille sähkölaitteistoille tulee tehdä määräaikaistarkastuksia ja kuinka usein, kuka saa tehdä edellä mainitut tarkastukset ja mille laitteistoille tulee laatia kunnossapito-ohjelma. Sähkölaitteistoluokituksen uudistustyö ja yksinkertaistaminen on ollut vireillä työ- ja elinkeinoministeriössä jo kauan. Ministeriö pyysi sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen muutosehdotuksesta ensimmäisen kerran lausuntoa jo maaliskuussa 2011. Tällöin ehdotetulla muutoksella pyrittiin tarkentamaan ja selkeyttämään suurinta laitteistoluokkaa 1b. Laitteistoluokkaan 1b ehdotettiin riskiperusteisesti muutoksia. Saatujen lausuntojen pohjalta työ- ja elinkeinoministeriö päätti laatia alan keskeisten järjestöjen avustuksella uuden, kokonaisvaltaisemmin luokitusta yksinkertaistavan asetusluonnoksen. Uuden muutosehdotuksen ministeriö laittoi laajalle lausuntokierrokselle maaliskuussa 2012. Ministeriö sai paljon lausuntoja ja ne olivat edelleen osaksi ristiriitaisia. Lausuntoja käsiteltiin

HE 116/2016 vp

sähköturvallisuuden neuvottelukunnan työjaostossa 2012. Lausuntojen perusteella esitystä kehitettiin edelleen, mutta ehdotuksen päälinjat pysyivät ennallaan. Työ- ja elinkeinoministeriö päätti huhtikuussa 2014, että luokituksen uudistaminen katsottiin järkeväksi siirtää osaksi viireillä olevaa sähköturvallisuuslain kokonaisuudistusta. Nyt esitetty sähkölaitteistouudistus vastaakin pitkälti tuolloin esillä ollutta viimeisintä sähkölaitteistoluokitusversiota.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Suomen Kiinteistöliitto ry kannattivat lakiehdotuksen yksinkertaistettua sähkölaitteistoluokitusta. Inspecta Tarkastus Oy:n mielestä lain muutosehdotus ei selvennä laitteistoluokitusta, päinvastoin aiheuttaa tulkinnanvaraisuutta laitteistoluokista ja niiden mahdollisesti sisältämistä vaativista erikoiskohteista. Oy Elspecta Ab esitti myös, että sähkölaitteistoluokat 3a ja 3b tulisi säilyttää erillisinä. Pääsääntöisesti valtuutetut laitokset vastustivat luokituksen yksinkertaistamista. Pääesikunta esitti sähkölaitteistoluokkaan uuden luokan luomista. SAK ja Sähköliittojen ammattiliitto ry esittivät, että luokan 1 sähkölaitteistoja koskevan vaatimuksen tulisi koskea myös omakotitaloja. Lisäksi ehdotettiin, että jos laitteistoluokkia yhdistetään, tulisi luokkien alatunnukset säilyttää entisellään (a, b, c, d) perustellen tätä sillä, että alatunnusten muuttaminen voi aiheuttaa sekaannusta ja alatunnuksiin on jo totuttu. Lisäksi alatunnusten muuttamisesta aiheutuisi lisäkustannuksia. Lausuntokierroksen jälkeen esitystä on muutettu niin, että nykyiset alatunnukset on säilytetty. Luokassa 1 on alatunnukset a ja b, luokassa 2 on alatunnukset c ja d ja luokassa 3 on alatunnus c.

Muut kuin sähköalan tahot ovat nimenomaan toivoneet luokituksen ja siihen liittyvien vaatimusten yksinkertaistamista, koska he joutuvat säännöksiä soveltamaan ja moniportainen luokitusjärjestelmä on hankala. Luokan 3a poistamisen myötä poistuisi myös kilpailunäkökohdista arveluttava epäkohta, jonka mukaan laajamittaisia kemikaalikohteita ovat saaneet tarkastaa vain valtuutetut laitokset, mutta eivät valtuutetut tarkastajat. Valtuutettu tarkastaja on saanut tarkastaa samaa sähkötekniikkaa sisältävän kohteen, joissa kemikaalien määrä on ollut vähäisempi. Luokan 3a poistaminen poistaisi tarkastuslaitoksen yksinoikeuden 3a luokan kohteiden tarkastuksiin. Tarkastuslaitokset ovatkin vastustaneet 3 a luokan poistamista, koska se poistaisi samalla myös heidän yksinoikeutensa 3a luokan kohteiden tarkastuksiin. Sähkölaitteistoluokitus päätettiin kuitenkin yksinkertaistaa. Sähkölaitteistoluokituksen uudistamista on perusteltu tarkemmin 44 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Sähkölaitteistojen tarkastusilmoitusten rekisteristä luopuminen

Jakeluverkonhaltijan rekisteristä luopumista tarkastusilmoitusten osalta kannattivat Elspecta, Energiategollisuus ry, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Sähkötarkastusyhdistys SÄTY ry ja Elenia Oy. Jakeluverkonhaltijan rekisteristä luopumista vastustivat Sähkölaitteistojen Kunnossapityyhdistys SÄKPY ry, STUL, SAK, Sähkötekniset työnantajat STTA ry ja Sähköalojen ammattiliitto ry. Lausunnoissa oli ehdotettu entistä kattavampaa valtakunnallista sähkölaitteistorekisteriä.

Esityksessä päätettiin luopua sähkölaitteistojen tarkastusrekisteristä norminpurkutalkoiden mukaisesti, sillä sähköturvallisuus voidaan turvata vaihtoehtoisilla viranomaisvalvonnan toimintatavoilla. Uutena vaatimuksena esitykseen sisältyy määräys merkitä tarkastetut kohteet sitä osoittavalla tarralla. Jakeluverkonhaltijan rekisterivelvoitetta tarkastusilmoituksista ei voida pitää perusteltuna, koska se ei palvele suoraan jakeluverkonhaltijaa vaan viranomaista. Jakeluverkonhaltijalla ei ole ollut vuoden 1996 jälkeen mitään viranomaistyyppejä tehtäviä. Yleensä erilaiset rekisteröintivelvoitteet ovat byrokraattisia, vaativat paljon resursseja ja viime kädessä lisäävät elinkeinoelämän kustannuksia. Esityksellä vähennetään elinkeinoelämän ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ilman, että sillä olisi vaikutusta sähköturvallisuuden tai sen valvonnan tasoon. Tiedot liittymistä ja niiden sähkölaitteistojen rakentajista,

HE 116/2016 vp

jotka verkkoyhtiö saa tietoonsa normaalin toimintansa ohessa, säilyisivät kuitenkin edelleen valvontaviranomaisen käytettävissä.

Maakaapelin kaivaminen

Energiavirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja STUL kannattivat esitettyä sähköturvallisuuslain muutosta, jolla kevennetään maakaapeloinnin sääntelyä. Caruna Oy ja Suur-Savon Sähkötyö Oy lausuiivat, että sähkötöiden johtajalta edellytettävä koulutus ja työkokemusvaatimus on ylimitoitettu kaapelin ojaan kaivamiseen ja peittämiseen tai auraukseen liittyvissä töissä. SAK ja Sähköalojen Ammattiliitto ry lausuiivat, että vaatimusten tulisi olla tiukemmat kuin mitä on ehdotettu.

Esityksessä ehdotetaan, että maakaapelin kaivamisessa voitaisiin poiketa sähkötöiden tekemisen edellytyksistä niin, että vaatimukset eivät olisi kohtuuttomia itsenäisenä toiminnanharjoittajana toimivalle maanrakennusurakoitsijalle, mutta takaisivat kuitenkin riittävän sähköturvallisuuden. Asiaa on tarkemmin perusteltu 56 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Esitetyllä muutoksella vahvistetaan alalla yleisesti valitseva käytäntö, joka ei ole ollut täysin voimassa olevien säännösten mukainen.

Oman työn varmennusoikeus

Paikallis-Sähkö Oy, Caverion Industria Oy, Slatek, VR-Track Oy Kunnossapito ja SSAB Europe Oy lausuiivat, että ne haluaisivat säilyttää urakoitsijan oman työn varmennusoikeuden. Esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta oman työn varmennusoikeuden säilyttämistä.

Varmennusoikeusurakoitsijoilla tulee olla nykysäädösten mukaan sertifioitu laatujärjestelmä. Vastapainoksi heidän rakentamilleen kohteille ei tarvitse tehdä valtuutetun tarkastajan tai valtuutetun laitoksen suorittamaa varmennustarkastusta. Säädöksen ajatusmallina on ollut, että laatujärjestelmä takaisi rakennettavan sähkölaitteiston olevan riittävän virheetön ja turvallinen, kun se luovutetaan asiakkaalle. Valvontaviranomaisen valvontahavainnot osoittavat kuitenkin, että myös varmennusoikeusurakoitsijoiden töistä löytyy merkittäviä puutteita. Laatujärjestelmän ylläpito ei siis ole taannut riittävää turvallisuutta. Esitetyllä muutoksella halutaan yksinkertaistaa sääntelyä. Oman työn varmennusoikeus on seitsemällä urakoitsijalla. Nyt esitetty pois jäävien urakoitsijoiden osuus on ollut erittäin marginaalinen, sillä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisterissä on noin 16 000 sähköasennustöihin oikeutettua toiminnanharjoittajaa. Siirtymäsäännöksessä esitettäisiin, että sähköturvallisuuslain (410/1996) nojalla myönnetty sähköurakoitsijan varmennusoikeudet jäisivät voimaan myöntämispäätöksen voimassaolopäivämäärään asti, mutta kuitenkin enintään viiden vuoden ajaksi esitetyn lain voimaantulosta. Ehdotetulla siirtymäsäännöksellä pyrittäisiin turvaamaan alalla toimivien urakoitsijoiden asemaa.

Vahingonkorvaus

Suomen kiinteistöliitto piti epäkohtana sitä, että sähkölaitteiston haltijan vastuu aiheutuvista vahingoista on laajempaa kuin tuotevastuulain mukainen tuotteen valmistajan tai maahantuojan taikka tuotetta omanaan markkinoineen vastuu. Energiavirasto ja Energiateollisuus ry pitää sinänsä hyvänä esityksen tavoitetta selkeyttää sähköturvallisuuslain ja sähkömarkkinalain mukaista vahingonkorvausvastuuta, mutta esitti täydennysehdotuksia esitykseen. Myös oikeusministeriö esitti yksittäisiä huomioita esityksen lukuun vahinko ja haitta. Oikeusministeriön korjausehdotukset tältä osin on huomioitu.

Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut lausunnon esitysluonnoksen yritysvaikutusarviosta. Lausunnon mukaan esitysluonnoksen yritysvaikutusarviointi sai arvosanaksi 3/3.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle hissiturvallisuuslaiksi (HE 23/2016 vp). Nyt käsillä olevassa esityksessä ehdotetaan kumottavaksi 14 päivänä kesäkuuta 1996 annettu sähköturvallisuuslaki. Sähköturvallisuuslain kumoamisen myötä kumoutuisivat myös seuraavat alemmanasteiset hissejä koskevat säädökset: sähköturvallisuusasetus (498/1996), kauppa- ja teollisuusministeriön päätös hissien turvallisuudesta (564/1997), kauppa- ja teollisuusministeriön asetus hissien käytöstä (663/1996) ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähköalan töistä (516/1996). Kumottavaksi ehdotetut säädökset on sisällytetty hissejä koskevilta osin eduskunnan käsiteltävänä olevaan hissiturvallisuuslakiin ja sen nojalla annettavaksi ehdotettavaan valtioneuvoston asetukseen. Ehdotetussa sähköturvallisuuslaissa on viittauksia hissiturvallisuuslakiin ja ehdotetussa hissiturvallisuuslaissa on viittauksia nyt ehdotettuun sähköturvallisuuslakiin, mutta ehdotettujen lakien numerot eivät ole vielä tiedossa.

Nyt ehdotettavalla hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annettua lakia niin, että ehdotettu sähköturvallisuuslaki olisi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain soveltamisalassa. Horisontaalisella eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetulla lailla pantaisiin kansallisesti täytäntöön EMC-direktiivin 4 luku.

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (HE 40/2016 vp). Nyt ehdotettava sähköturvallisuuslaki tulisi lisätä eduskunnan käsiteltävänä olevan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain soveltamisalaan. Horisontaalisella eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetulla lailla olisi tarkoitus pääosin kansallisesti toimeenpanna EMC-direktiivin 5 luku ja pienjännitedirektiivin 4 luku.

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle painelaitelaksi (HE /2016 vp), hallituksen esitys eduskunnalle laiksi räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 20/2016 vp) sekä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta (HE 19/2016 vp). Nyt esitettävän eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisalaan tulisi lisätä eduskunnan käsiteltävänä olevat painelaitelaki, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annettava laki ja räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annettava laki sekä hissiturvallisuuslaki.

Esitys liittyy EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin täytäntöönpanoon. Molemmat edellä mainitut direktiivit ovat tulleet voimaan 18 päivänä huhtikuuta 2014 ja jäsenvaltioiden on annettava direktiivien noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 19 päivänä huhtikuuta 2016. Jäsenvaltioiden on sovellettava säännöksiä 20 päivästä huhtikuuta 2016 alkaen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Sähköturvallisuuslaki

1 luku Yleiset vaatimukset

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälän 1 momentin mukaan lain tarkoituksena olisi varmistaa sähkölaitteen ja -laitteiston käytön pitäminen turvallisena ja sähkön käytöstä aiheutuvien sähkömagneettisten häiriöiden haitallisten vaikutusten estäminen sekä sähkölaitteen tai -laitteiston sähkövirran tai magneetikentän välityksellä aiheuttamasta vahingosta kärsineen aseman turvaaminen. Lisäksi lain tarkoituksena olisi varmistaa sähkölaitteiden vaatimustenmukaisuus ja vapaa liikkuvuus. EU:n sisämarkkinoiden päätavoitteita on tavaroiden vapaa liikkuvuus, johon pyritään muun muassa yhdenmukaistamalla jäsenmaiden lainsäädäntöä. Pienjännitedirektiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltiot eivät saa kieltää direktiivin mukaisten sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoille ja EMC-direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista syistä estää alueellaan EMC-direktiivin vaatimukset täyttävän laitteiston asettamista saataville markkinoilla tai käyttöönottoa.

Pykälän 2 momentin mukaan esitetyssä laissa säädetään sähkölaitteille ja -laitteistoille asetettavista vaatimuksista, sähkölaitteiden ja -laitteistojen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja vaatimustenmukaisuuden valvonnasta, sähköalan töistä ja niiden valvonnasta sekä sähkölaitteen ja -laitteiston haltijan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan todettavaksi, että lailla pantaisiin täytäntöön sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/30/EU (*EMC-direktiivi*) ja tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/35/EU (*pienjännitedirektiivi*).

2 §. *Lain soveltamisala.* Laissa säädettäisiin kokonaisvaltaisesti sekä sähkölaitteiden (sähkötuotteet ja -komponentit) että sähkölaitteistojen (sähköasennukset) turvallisuus- ja häiriövaatimuksista. Lakiin sisältyvät EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin toimeenpanon vaatimat asiat sekä kansallisesti säädettäviä asioita. Lain soveltamisala olisi siis laajempi kuin EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin soveltamisala.

Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovellettaisiin sellaisiin sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin, joita käytettäisiin sähkön tuottamisessa, siirrossa, jakelussa tai käytössä ja joiden sähköisistä tai sähkömagneettisista ominaisuuksista voisi aiheutua vahingon vaara tai häiriötä. Lain soveltamisalan ulkopuolella olisivat sähkölaitteet ja -laitteistot, joista ei voi aiheutua vaaraa tai haitallista häiriötä.

Lisäksi esitetyn lain 2 luvun 8 §:ssä olisi kyseistä lukua koskevia soveltamisalan rajauksia. Nämä rajaukset johtuisivat pienjännitedirektiivin ja EMC-direktiivin toimeenpanosta. Myös esitetyn lain 3 luvun 30 ja 37 §:ssä on soveltamisalan rajaus.

Pykälän 2 momentin mukaan esitettyä lakia sovelletaan myös radiolaitteisiin ja viestintäverkkoihin siltä osin kuin niistä voisi aiheutua vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle taikka haitallista häiriötä, joista ei säädettäisi tietoyhteiskuntakaavassa (917/2014) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä. EMC-direktiivin 2 artiklan 2a kohta viittaa radio- ja telepäätelaitteista

ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuun 1999/5/EY (jäljempänä *R&TTE-direktiivi*), joka on kuitenkin jo kumottu. EMC-direktiivin 2 artiklan 3 kohdan nojalla voidaan kuitenkin viitata radiolaitedirektiivin 2014/53/EU (jäljempänä *radiolaitedirektiivi*) uudempiin säännöksiin siitä alkaen, kun ne pannaan kansallisesti täytäntöön.

Radiolaitedirektiivin mukaisesti radiolaitteiden olennaisiin sähköturvallisuusvaatimuksiin sovelletaan radiolaitedirektiivin nojalla pienjännitedirektiivin olennaisia turvallisuusvaatimuksia. Radiolaitteiden sähköturvallisuutta arvioitaessa ei kuitenkaan sovelleta jännitealuerajoja. Radiolaitedirektiivin nojalla radiolaitteisiin sovelletaan myös EMC-direktiiviä olennaisten vaatimusten osalta. Jotta vältettäisiin tarpeettomat päällekkäiset säännökset, pienjännitedirektiiviä ja EMC-direktiiviä ja niihin perustuvia esitetyn sähköturvallisuuslain säännöksiä ei sovellettaisi radiolaitteisiin muuten kuin olennaisten turvallisuusvaatimusten ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten osalta.

Komissio voi radiolaitedirektiivin 2 artiklan 2 kohdan nojalla antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa määritellään, täyttävätkö tietyt sähkölaitteet radiolaitteen määritelmän.

Radiolaitedirektiivillä on kumottu aikaisemmin voimassa oleva R&TTE-direktiivi. Näiden kahden direktiivin soveltamisalassa on kuitenkin eroja. Esimerkiksi telepäätelaitteet ovat jääneet pois radiolaitedirektiivin soveltamisalasta ja niitä säännellään siis jatkossa EMC-direktiivin nojalla. Vastaanottimet (kuten televisiot ja radiot) ovat aikaisemmin kuuluneet EMC-direktiivin soveltamisalaan, mutta jatkossa niitä säännellään radiolaitedirektiivin nojalla.

3 §. Soveltamisalaa koskevat rajoitukset. Pykälässä säädettäisiin esitetyn lain soveltamisalan rajauksia. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan lakia ei sovellettaisi sähköllä toimivien koneiden markkinoille saattamiseen eikä käyttöön ottamiseen siltä osin kuin niistä säädetään koneiden turvallisuudesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (400/2008). Tämä kohta vastaisi voimassa olevan sähköturvallisuusasetuksen 15 §.

Momentin 2 kohdan mukaan lakia ei sovellettaisi terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettuihin terveydenhuollon laitteisiin, tarvikkeisiin ja niiden lisälaitteisiin. Esitettyä lakia sovellettaisiin kuitenkin näihin laitteisiin, tarvikkeisiin ja lisälaitteisiin, jos kyse olisi korjaus- ja huoltotöistä. Tämä kohta vastaisi voimassa olevan sähköturvallisuusasetuksen 16 §:ää.

Momentin 3 kohdan mukaan esitettyä lakia ei sovellettaisi vahinkoon, joka olisi aiheutunut sähkönsiirron, -jakelun tai -toimituksen keskeytymisestä eikä sellaisen vahingon korvaamiseen, joka olisi syntynyt sähkömarkkinalain (588/2013) 97 §:ssä tarkoitetun sähkönjakelun, muun verkkopalvelun tai sähköntoimituksen virheen vuoksi. Sähkönsiirron, -jakelun, tai -toimituksen keskeytymisestä aiheutuvat vahingot eivät olisi sähköturvallisuuslain mukaisen korvausvastuun piirissä, koska tällöin aiheutuneet vahingot eivät aiheudu sähkövirran tai magneettikentän välityksellä, vaan sähkövirran puuttumisesta. Sähkönsiirron, -jakelun ja -toimituksen keskeytymisestä aiheutuvien vahinkojen korvaamista säännellään sähkömarkkinalaissa. Myös sähkönjakelun, muun verkkopalvelun ja sähköntoimituksen virheen arviointiin sovelletaan sähkömarkkinalakia sekä sähköntoimitusta ja verkkopalvelua koskevia ehtoja, ei sähköturvallisuuslakia. Sähköturvallisuuslaissa säädetty korvausvastuu ei siten koskisi myöskään sähkön laatupoikkeamien aiheuttamia vahinkoja. Sähkönkäyttäjälle toimitetun sähkön laadun poikkeamista johtuvia korvauskysymyksiä on nykyisin arvioitava sähkömarkkinalain ja sen perusteella laadittujen sähkönmyyntiehtojen ja verkkopalveluehtojen sekä tuotevastuulain (694/1990) perusteella. Jos sähköverkko on rakennettu tai sitä on ylläpidetty vastoin sähköturvallisuudesta annettuja määräyksiä, tästä aiheutuvat sähkövahingot olisivat kuitenkin sähköturvallisuuslain mukaisen korvausvastuun piirissä. Momentin 3 kohdan soveltamisalara-

jaukset eivät siten poistaisi esimerkiksi sähköverkonhaltijan vastuuta rakentaa ja suojata sähköverkkonsa sähköturvallisuuslain vaatimusten mukaisesti. Momentin 3 kohta olisi uusi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin puolustushallintoa koskevista poikkeuksista. Puolustusvoimia koskevaa poikkeussäännöstä sähköturvallisuuslaissa ja sähköturvallisuusasetuksessa ei ole määritelty perustuslain edellyttämällä tavalla tarkkarajaisesti ja täsmällisesti, vaan asetustasolle kuuluvista asioista on säädetty nykyisin puolustusministeriön ja puolustushallinnon ohjeissa. Näin ollen lakiin tulisi sisällyttää valtuutussäännös. Lisäksi valvontaan liittyviä vastuita tulisi selkiyttää. Muutoksella ei olisi vaikutusta nykytilanteeseen, vaan tarkoituksena on selkeyttää sääntelyä ja saattaa se vastaamaan perustuslain vaatimuksia.

Momentissa säädettäisiin valtioneuvostolle asetuksenantovaltuutus antaa tarkempia säännöksiä koskien sähköturvallisuuslain lukujen 2—5 tietyjä kokonaisuuksia. Poikkeus koskisi sähkölaitteita ja -laitteistoja kuten aikaisemminkin. Asetus tulisi antaa siltä osin, kuin se koskee yksinomaan sotilaskäyttöön tarkoitettujen tuotteiden vaatimuksenmukaisuuden osoittamista sekä varmennus- ja määräaikaistarkastuksen suorittajaa, ilmoituksia sähkölaitteistoista ja vastuuhenkilöistä ja tietojen antamista ja valvonnan järjestämistä maanpuolustuksen kannalta salassa pidettävissä kohteissa. Säännöksessä tarkoitettu yksinomaan sotilaskäyttöön tarkoitettu tuote ei voisi olla kaksikäyttötuote.

Säännöksen soveltamisalan piiriin kuuluvilta sähkölaitteilta ja -laitteistoilta edellytettäisiin samaa sähköturvallisuuden tasoa kuin muiltakin laitteilta. Ilmoitusten ja tietojen antamista koskevista säännöksistä on puolustusvoimien sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin liittyviin maanpuolustuksen kannalta arkaluontoisten tietojen johdosta perusteltua antaa tarkempia määräyksiä asetuksella. Puolustusvoimien sähkölaitteet ja -laitteistot voitaisiin tarkastuttaa ilmoitetulla laitoksella, valtuutetulla laitoksella tai valtuutetulla tarkastajalla, mutta erikseen määrittelylle puolustushallinnon sähkölaitteille tai -laitteistoille ei edellytettäisi puolustushallinnon ulkopuolisen tahon suorittamaa tarkastusta. Vastuu valvonnasta säädettäisiin vastaamaan nykytilaa, eli pääesikunta valvoisi puolustusministeriön ohjauksessa sähköturvallisuutta. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat määräykset siitä, kuinka valvonta järjestetään ja valvontaa koskevat perussäännökset tulisivat laista.

Puolustusvoimien puolustusvälineistä ja sotatarvikkeista merkittävä osa tuotetaan EU:n ulkopuolella, joissa sähkölaitteiden turvallisuusvaatimukset eivät perustu EU-oikeuteen. Edellä mainitusta ja näiden tuotteiden erityisluonteesta johtuen kyseisten tuotteiden vaatimustenmukaisuutta ei lähtökohtaisesti osoiteta CE-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella ja CE-merkinnällä. EU:n sisämarkkinoilla tuotettujen puolustustuotteiden osalta perussäännöksen soveltaminen on ongelmaton. Kaikki puolustushallinnon hankkimat sähkölaitteet ja -laitteistot on rakennettu kansainvälisesti tunnettujen standardien mukaisesti ja ne täyttävät lakiehdotuksen 6 §:n yleiset vaatimukset. Näitä sähkölaitteita tai -laitteistoja ei saateta markkinoille, vaan ne pysyvät koko elinkaarensa ajan puolustusvoimien ja maanpuolustukseen osallistuvien viranomaisten sisäisessä käytössä. Selvyyden vuoksi olisi syytä säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin puolustusvoimien sähkölaitteita koskevista sähköturvallisuuslain 2 luvun mukaisista vaatimuksenmukaisuuden osoittamista koskevista määräyksistä. Nykytilanne jättää sääntelyn osin aukolliseksi, koska puolustushallinnon kolmansista maista hankkimien yksinomaan sotilaskäyttöön tarkoitettujen tuotteiden osalta kyse ei ole tyyppillisesti sähköturvallisuuslain 2 luvussa tarkoitettua markkinoille saattamisesta, mihin vaatimustenmukaisuuden arviointi on laissa sidottu.

4 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin laissa käytetyt keskeiset käsitteet. Määritelmässä pyritään pääasiassa noudattamaan pienjännittdirektiivissä ja EMC-direktiivissä esitettyä terminologiaa. Pykälässä on avattu kansalliseen lainsäädäntöön vastaavia käsitteitä kuin pienjän-

nitedirektiivin 2 artiklassa ja EMC-direktiivin 3 artiklassa. Direktiivipaketin yksi keskeisiä tavoitteita oli harmonisoida eri direktiivien käsitteet niin, että samoista asioista voidaan puhua samoilla termeillä. NLF:n mukaisia käsitteitä on avattu tarkemmin Euroopan komission julkaisussa “Sininen opas EU:n tuotesääntöjen täytäntöönpano-opas, 2014” / ”The Blue Guide on the implementation of EU product rules, 2014”. Lisäksi pykälässä on määritelty kansallisessa lainsäädännössä käytettyjä termejä.

Ehdotetun 4 §:n 1 kohdassa määriteltäisiin sähkölaite. Sähkölaitteella tarkoitettaisiin valmista kojetta, konetta tai laitetta, joka tarvitsee toimiakseen sähköä ja jolta tai jonka osalta edellytetään erityisiä sähkötekniisiä ominaisuuksia. Sähkölaitteina pidettäisiin myös näiden laitteiden markkinoilla saataville yhtenä toiminnallisena yksikkönä asetettua yhdistelmää taikka komponenttia tai osakokoonpanoa, joka on tarkoitettu laitteen loppukäyttäjän asennettavaksi laitteeseen. Kodinkoneet, valaisimet ja viihde-elektronikan laitteet ovat tyypillisiä toiminnallisia sähkölaitteita. Sähkölaitteita olisivat myös sähkön tuottamiseen, siirtoon ja mittaamiseen tarkoitettut kojeet, koneet, laitteet ja tarvikkeet, jos niiltä tai niiden osalta vaaditaan erityisiä sähkötekniisiä ominaisuuksia. Näin myös sähköasennustarvikkeita pidettäisiin sähkölaitteina.

Ehdotetun 4 §:n 2 kohdassa määriteltäisiin käsite sähkölaitteisto. Sähkölaitteistolla tarkoitettaisiin kiinteää asennusta tai muuta vastaavaa sähkölaitteista ja mahdollisesti muista laitteista, tarvikkeista ja rakenteista koostuvaa toiminnallista kokonaisuutta.

Ehdotetun 4 §:n 3—5 ja 29 kohdassa määritellään EMC-direktiiviä vastaavasti sähkömagneettinen häiriö, sähkömagneettinen yhteensopivuus, sähkömagneettinen ympäristö ja häiriönsieto. Määritelmät vastaisivat EMC-direktiivin 3 artiklan 4—6 ja 8 kohtia.

Pykälän 6 kohtaan ehdotetaan otettavaksi määritelmä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos. Määritelmä vastaisi EMC-direktiivin 3 artiklan 21 kohtaa.

Ehdotettuun 9, 14, 15 ja 18 kohtaan liittyvistä toimijoista valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja ja jakelija vastaisivat pienjännitedirektiivin 2 artiklan 3—6 kohtaa ja EMC-direktiivin 3 artiklan 11—14 kohtaa. Pykälän 7 kohdassa määritelty talouden toimija sisältäisi pienjännitedirektiivin ja EMC-direktiivin mukaisesti edellä mainitut toimijat.

Pykälän 8 kohdan mukaan teknisellä asiakirjalla tarkoitettaisiin asiakirjoja, jotka valmistajan olisi laadittava sähkölaitteen tai -laitteiston ominaisuuksista sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi.

Pykälän 10 kohdan määritelmä yhdenmukaistetusta standardista vastaisi EU:n standardisointiasetuksen (EU) N:o 1025/2012 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa yhdenmukaistetun standardin määritelmää.

Ehdotetussa 11 kohdassa ehdotetaan määriteltävän tekninen eritelmä, joka vastaa pienjännitedirektiivin 2 artiklan 8 kohtaa ja EMC-direktiivin 3 artiklan 16 kohtaa. Tekninen eritelmä on standardia vastaava ennalta laadittu asiakirja, jossa määrätään tekniset vaatimukset, jotka tuotteen on täytettävä.

Pykälän 12 kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi akkreditointi. EMC-direktiivin 3 artiklan 18 kohdan tapaan ehdotetussa laissa viitattaisiin NLF-asetukseen, jossa akkreditointi on määritelty. NLF-asetuksen 2 artiklan 10 kohdan mukaan akkreditoinnilla tarkoitetaan kansallisen akkreditointielimen antamaa todistusta siitä, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos täyttää tiettyä vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat, yhdenmukaistetuilla standardeilla vah-

HE 116/2016 vp

vistetut vaatimukset ja tarvittaessa muut vaatimukset, mukaan luettuna ne, jotka on vahvistettu asiaa koskevissa alakohtaisissa ohjelmissa.

Lisäksi ehdotetaan pykälän 13 kohdaksi otettavan määritelmä CE-merkinnästä. Määritelmät vastaisivat pienjännitedirektiivin 2 artiklan 14 kohtaa ja EMC-direktiivin 3 artiklan 25 kohtaa.

Ehdotettu 16 kohdan määritelmä markkinoille saattaminen ja ehdotettu 19 kohdan määritelmä asettaminen saataville markkinoilla vastaisivat pienjännitedirektiivin 2 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja EMC-direktiivin 3 artiklan 9 ja 10 kohtaa.

Pykälään 17 kohtaan ehdotetaan otettavan määritelmä vaatimustenmukaisuuden arviointi, joka vastaa pienjännitedirektiivin 2 artiklan 10 kohtaa ja EMC-direktiivin 2 artiklan 20 kohtaa.

Pykälän 20 ja 21 kohdassa määriteltäisiin markkinavalvontaan liittyvät toimenpiteet markkinoilta poistaminen ja palautusmenettely. Määritelmät vastaisivat EMC-direktiivin 3 artiklan 22 ja 23 kohtaa ja pienjännitedirektiivin 2 artiklan 11 ja 12 kohtaa.

Pykälän 22 kohdassa määriteltäisiin kiinteä asennus. Se vastaisi EMC-direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa. Kohdan mukaan kiinteällä asennuksella tarkoitettaisiin sähkölaitteistoa, joka olisi usean erityyppisen laitteen tai muun kojeen yhdistelmä, joka olisi koottu, asennettu ja tarkoitettu pysyvään käyttöön ennalta määritellyssä paikassa.

Pykälän 24—26 kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi määritelmät valtuutettu tarkastaja, valtuutettu laitos ja pätevyysarviointilaitos. Näiden määritelmien tarve tulee kansallisesta lainsäädännöstä. Valtuutetun laitoksen, valtuutetun tarkastajan ja pätevyysarviointilaitoksen nimeää sähköturvallisuusviranomainen.

Pykälän 27 kohdassa määriteltäisiin toiminnanharjoittaja. Toiminnanharjoittajan määritelmä vastaisi voimassa olevan sähköturvallisuuslain sähköurakoitsijan määritelmää. Sillä tarkoitettaisiin luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tekisi sähkölaitteistojen rakennus-, korjaus- ja huoltotöitä tai sähkölaitteiden korjaus- ja huoltotöitä.

Pykälän 28 kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi sähkövahinko. Määritelmä vastaisi voimassa olevan sähköturvallisuuslain 4 §:n 6 kohtaa.

Pykälän 30 kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi ilmoitettu laitos. Laissa ilmoitetulla laitoksella tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja. Suomessa työ- ja elinkeinoministeriö myöntää luvan toimia EMC-direktiivin mukaisena ilmoitettuna laitoksena ja ilmoittaa luvasta Euroopan komissiolle.

Pykälän 31 kohdassa määriteltäisiin käsite unionin yhdenmukaistamislainsäädäntö. Määritelmä vastaisi pienjännitedirektiivin 2 artiklan 13 kohtaa ja EMC-direktiivin 3 artiklan 24 kohtaa.

5 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälässä viitattaisiin informatiivisesti muuhun keskeiseen lainsäädäntöön ehdotetun lain soveltamisen kannalta.

Pykälän 1 momentissa viitattaisiin NLF-asetukseen, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta jäsenmaissa. NLF-asetuksella säädetään akkreditoinnista, markkinavalvonnasta, kolmansista maista tuotavien tuotteiden valvonnasta ja CE-merkinnästä. Sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin sovelletaan NLF-asetusta ja NLF-päätös on ollut perustana EMC- ja pienjännitedirektiiviä laadittaessa. Näin NLF-asetus ja EMC-direktiivi sekä pienjännitedirektiivi muodostavat toisi-

aan täydentävän kokonaisuuden. Yleiset periaatteet markkinavalvonnasta, akkreditoinnista ja CE-merkinnästä on säädetty horisontaalisessa NLF-asetuksessa ja niitä on täydennetty sektori-direktiivien säännöksillä.

Lex specialis -periaatteen nojalla *lex generalis* -tyyppistä NLF-asetusta sovelletaan asetuksen 15 artiklan 2 kohdan mukaan vain, jollei yhteisön muussa, voimassaolevassa tai myöhemmin tulevassa, lainsäädännössä ole erityissäännöksiä, joilla pyritään samaan tavoitteeseen tai jotka ovat samankaltaisia taikka jotka ovat vaikutukseltaan samanlaisia kuin asetuksessa vahvistetut säännökset. *Lex specialis* -periaatteen mukaista vertailua tehdään NLF-asetuksen ja muun lainsäädännön välillä artiklakohtaisesti.

Pykälän 2 *momentin* mukaan hisseistä säädetään hissiturvallisuuslaissa. Hissiturvallisuussäädökset ehdotetaan erotettavaksi sähköturvallisuuslainsäädännöstä omaksi erillislaiksi.

Pykälän 3 *momentin* mukaan räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta säädetään räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa.

Pykälän 4 *momentin* mukaan markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27—29 artiklan mukaisesti ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädettäisiin eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Horisontaalinen laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta, jäljempänä *markkinavalvontalaki* perustuisi NLF-asetukseen ja yhdeksän tuoteryhmän erityissääntelyyn Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä. Markkinavalvontalailla toimeenpantaisiin pääosin kansallisesti EMC-direktiivin 5 luku ja pienjännittdirektiivin 4 luku eikä ehdotetussa laissa säädettäisi EMC-direktiivin ja pienjännittdirektiivin markkinavalvontaluvun asioista. Markkinavalvontalaissa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi lain markkinavalvontaviranomainen ja Tulli laissa tarkoitettu ulkorajavalvontaviranomainen. Laki sisältäisi yleiset säännökset viranomaisten toimivaltuuksista ja markkinavalvontaviranomaisen valvontakeinoista tuotteiden vaatimustenvastaisuustilanteissa. Lisäksi laissa olisi säännökset muutoksenhausta viranomaisen markkinavalvontapäätökseen. Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvien sähkölaitteistojen rakentamiseen ja käyttöön liittyvästä valvonnasta säädettäisiin kuitenkin ehdotetun sähköturvallisuuslain 5 luvussa. Kansallisen sääntelyn valvonta, muun muassa sähkölaitteistojen tarkastaminen säilyisi uudessa sähköturvallisuuslaissa.

Pykälän 5 *momentin* mukaan eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa säädetään ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista ja ilmoitettujen laitosten valvonnasta sekä muutoksenhausta. Edellä mainitulla lailla toimeenpantaisiin kansallisesti pääosin EMC-direktiivin 4 luku. Horisontaalinen ilmoitettujen laitosten yleislaki sisältäisi säännökset, jolla laitos saisi ”ilmoitetun laitoksen statuksen” ja lisäksi yleislaissa säädettäisiin statuksen saamisen ja säilyttämisen edellytyksistä. Ehdotetun sähköturvallisuuslain 7 luvussa säädettäisiin EMC-direktiivin mukaisten ilmoitettujen laitosten toiminnan aikaisista asioista.

Pykälän 6 *momentin* työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002). Työturvallisuuslakia sovelletaan sähkötyöhön. Työturvallisuuslaissa asetetaan vaatimuksia työnantajalle ja työntekijälle.

Pykälän 7 *momentin* mukaan sähkönsiirron, -jakelun ja -toimituksen keskeytykseen, keskeytymiseen sekä sähkönjakelun, muun verkkopalvelun tai sähköntoimituksen virheeseen liittyvistä korvausasioista säädetään sähkömarkkinalaissa (588/2013), erityisesti 13 luvussa.

Pykälän 8 momentin mukaan radiolaitteiden markkinoille saattamisesta säädettäisiin tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 30 luvussa. Radiolaitteisiin sovelletaan direktiiviä 2014/53/EU radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 1999/5/EY kumoamisesta (*radiolaitedirektiivi*). Radiolaitedirektiivi on voimaan saatettu Suomessa tietoyhteiskuntakaaren muutoksella sekä tietoyhteiskuntakaaren nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Radiolaitteiden olennaisiin vaatimuksiin, joita valvotaan tietoyhteiskuntakaaren 30 luvun nojalla, sisältyvät olennaiset sähköturvallisuusvaatimukset, soveltamatta jännitealuerajoja, sekä riittävä sähkömagneettisen yhteensopivuuden taso.

Tietoyhteiskuntakaaren uuden säännöksen soveltamisalaan kuuluvat laitteet, jotka tarkoituksella lähettävät tai vastaanottavat radioaaltoja radioviestinnän tai radiomäärityksen tarkoituksiin ja käyttävät tässä tarkoituksessa järjestelmällisesti radiotaajuuksia. Radiolaitteiden tulee tukea taajuusresurssien tehokasta ja tarkoituksenmukaista käyttöä haitallisten häiriöiden välttämiseksi. Vaikka vastaanottimet eivät itse aiheuta haitallista häiriötä, vastaanottokyvyllä on tärkeä merkitys taajuuksien tehokkaan ja häiriöttömän käytön varmistamiseksi. Siksi olennaisia vaatimuksia on tärkeää soveltaa myös radiovastaanottimiin. Radiovastaanottimen tulee toimia siten, että se suojaa erityisesti jaetuilta tai rinnakkaiskanavilta aiheutuvien häiriöiden riskiltä ja tukee näin jaettujen tai rinnakkaiskanavien käytön tehostamista. Aiemmin vain lähettämiä on säädelty radiolaitteina.

Radiolaitteet on rakennettava siten, että ne varmistavat ihmisten ja kotieläinten terveyden ja turvallisuuden suojelun sekä omaisuuden suojelun, mukaan luettuina olennaiset sähköturvallisuusvaatimukset. Uuden radiolaitedirektiivin mukaisesti radiolaitteiden olennaisiin sähköturvallisuusvaatimuksiin sovelletaan pienjännitedirektiiviä soveltamatta kuitenkaan pienjännitedirektiivissä mainittua jännitealueen alarajaa. Uuden radiolaitedirektiivin nojalla radiolaitteisiin sovelletaan myös EMC-direktiiviä. Jotta vältettäisiin tarpeettomat päällekkäiset säännökset, EMC- ja pienjännitedirektiivejä ja niihin perustuvia sähköturvallisuuslain säännöksiä ei sovelleta radiolaitteisiin muuten kuin olennaisten vaatimusten osalta.

Komissio voi radiolaitedirektiivin 2 artiklan 2 kohdan nojalla antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa määritellään, täyttävätkö tietyt sähkölaitteet radiolaitteen määritelmän.

6 §. Sähkölaitteita ja -laitteistoja koskevat yleiset vaatimukset. Pykälän 1 momentti sisältäisi sähköturvallisuuslain keskeisen aineellisoikeudellisen säännöksen. Sähköturvallisuuden saavuttamiseksi ja häiriöiden välttämiseksi määriteltäisiin pykälässä yleisellä tasolla, miten sähkölaitteet ja -laitteistot on suunniteltava, rakennettava, valmistettava ja korjattava sekä miten niitä on huollettava ja käytettävä. Lähtökohtana on, että sähkölaitteista ja -laitteistoista ei saisi aiheutua henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuvaa vaaraa. Sähkölaite tai -laitteisto ei myöskään saisi aiheuttaa sähköisesti tai sähkömagneettisesti kohtuutonta häiriötä. Koska täysin häiriötöntä käyttöympäristöä ei käytännössä saada aikaan, edellytettäisiin sähkölaitteilta ja -laitteistoilta myös kohtuullista häiriönsietoa. Vaatimuksena olisi, että sähkölaite tai -laitteisto toimii tarkoitetulla tavalla myös muiden sähkölaitteiden ja -laitteistojen aiheuttamassa kentässä. Pykälän sisältö vastaisi nykyisen sähköturvallisuuslain 5 §:ää. Pykälän sisällöllä varmistettaisiin osaksi EMC-direktiivin 1 artiklan ja pienjännitedirektiivin 1 artiklan toimeenpano.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos sähkölaite tai -laitteisto ei täyttäisi 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä, sitä ei saisi saattaa markkinoille, luovuttaa toiselle eikä ottaa käyttöön.

2 luku Sähkölaitteita koskevat vaatimukset

7 §. *Sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan sen, joka saattaa markkinoille sähkölaitteen, olisi voitava osoittaa, että sähkölaite täyttää lain 6 §:n vaatimukset. Kaikkien markkinoille saatettavien sähkölaitteiden, myös pienjännitedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävien laitteiden, tulisi siis olla turvallisia ja sähkömagneettisesti yhteensopivia.

Talouden toimijan olisi sähköturvallisuusviranomaisen pyynnöstä annettava kyseiselle viranomaiselle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka olisivat tarpeen sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suomen, ruotsin tai muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä. Sähköturvallisuusviranomaisen pyytämiä tietoja ja asiakirjoja voisivat olla: 1) tiedot sähkölaitteen valmistajasta; 2) tiedot sähkölaitteen maahantuojaista; 3) tiedot kaikista talouden toimijoista, jotka ovat toimittaneet sille sähkölaitteita ja joille tämä on toimittanut sähkölaitteita; 4) sähkölaitteen merkinnät, turvallisuustiedot ja muut ohjeet; 5) riskienarviointiasiakirjat; 6) testausraportit tai muut asiakirjat, joissa kuvataan miten sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus on todettu.

Pykälän 2 momentin mukaan sen, joka valmistaisi tai toisi maahan sähkölaitteen, jota ei saatettaisi markkinoille, mutta joka luovutettaisiin myös muiden käyttöön, olisi voitava osoittaa, että sähkölaite täyttäisi lain 6 §:n yleiset vaatimukset. Myös muiden kuin markkinoille saatettavien sähkölaitteiden tulisi olla turvallisia ja sähkömagneettisesti yhteensopivia varsinkin, jos niitä luovutettaisiin muiden käyttöön. Sähkölaitetta ei olisi saatettu markkinoille, jos se olisi esimerkiksi valmistettu omaan käyttöön tai yksityinen henkilö olisi ostanut tuotteen unionin ulkopuolisesta maasta ollessaan kyseisessä maassa.

Pykälä vastaa nykytilaa; sähköturvallisuuslain 13 §:n sääntelyä. Pykälän sisältö on kansallista sääntelyä.

8 §. *Sähkölaitteita koskevien vaatimusten soveltamisala.* Ehdotetun lain 9—28 §:n soveltamisala vastaisi EMC- ja pienjännitedirektiivin soveltamisaloja.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pienjännitedirektiivin 1 artiklan 2 kohtaa vastaavasti sähkölaitteisiin liittyvien vaatimusten soveltamisalasta. Ehdotetun lain 9—28 §:ää sovellettaisiin sähkölaitteisiin, jotka toimisivat vaihtosähköllä nimellijännitealueella 50—1 000 V ja taasähköllä nimellijännitealueella 75—1 500 V.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin EMC-direktiivin 2 artiklan 1 kohtaa vastaavasti sähkölaitteisiin liittyvien vaatimusten soveltamisalasta. Ehdotetun lain 9—28 §:ää sovellettaisiin loppukäyttäjille tarkoitettuihin sähkölaitteisiin tai sellaisten laitteiden markkinoille saataville yhtenä toiminnallisena yksikkönä asetettuihin yhdistelmiin, jotka todennäköisesti aiheuttaisivat sähkömagneettisia häiriöitä tai joiden toimintaan sellainen häiriö todennäköisesti vaikuttaisi.

Pykälän 3 momentissa ehdotettaisiin annettavaksi valtuutus säätää tarkemmin soveltamisalan rajauksista valtioneuvoston asetuksella. Asetuksilla säädettäisiin pienjännitedirektiivin liitteen II ja EMC-direktiivin 2 artiklan 2 kohtaa vastaavasti sähkölaitteista, joihin ei sovellettaisi ehdotetun lain luvun 9—28 §:ää.

Lakia sovellettaisiin sekä uusiin sähkölaitteisiin että kolmannesta maasta tuotuihin käytettyihin sähkölaitteisiin, kun ne saapuisivat markkinoille ensimmäisen kerran. Tämä koskisi myös kolmannesta maasta tuotuja käytettyjä sähkölaitteita, jotka olisi valmistettu ennen kuin esitettyä lakia alettaisiin soveltaa. Lakia sovellettaisiin kaikkiin myynnin muotoihin, myös etämyyntiin ja sähköiseen myyntiin. Myyntitavasta riippumatta tuotteiden, jotka olisi tarkoitus asettaa saataville unionin markkinoilla, olisi oltava ehdotetun lainsäädännön mukaisia.

Esitetyn lain 9—28 §:n tarkemmat soveltamisalan rajaukset annettaisiin sähköturvallisuuden ja sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta erikseen, koska toinen direktiiveistä voi sulkea tietyt laitteet pois lain 9—28 §:n soveltamisalasta, mutta toinen ei. Esimerkkinä ovat räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät sähkölaitteet. Pienjännitedirektiivin liitteen II mukaan kyseiset laitteet eivät kuulu pienjännitedirektiivin soveltamisalaan, mutta ne kuitenkin kuuluvat EMC-direktiivin soveltamisalaan. Täten lain 9—28 §:n vaatimuksia tulisi noudattaa räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäville sähkölaitteille sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta.

Pienjännitedirektiivin liitteen II mukaan esitetyn lain 9—28 §:n vaatimuksia ei sovellettaisi: 1) sähkölaitteisiin, jotka kuuluvat räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojaus-järjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain soveltamisalaan; 2) sähkölaitteisiin, joka kuuluvat terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain (629/2010) soveltamisalaan; 3) sähkölaitteisiin, joka kuuluvat hissiturvallisuuslain soveltamisalaan; 4) sähköenergiamittareihin; 5) sähköpaimeniin; 6) laivoihin, lentokoneisiin ja rautateille tarkoitettuihin erikoissähkölaitteisiin, jotka täyttävät sellaisen kansainvälisen järjestön valmistelevat turvallisuusvaatimukset, jonka työskentelyyn Suomi osallistuu; 7) ammattilaisien käyttämiin asiakaskohtaisesti valmistettuihin arviointialustoihin, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehitysyksikössä.

EMC-direktiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaan esitetyn lain 9—28 §:n vaatimuksia ei sovellettaisi: 1) sähkölaitteeseen, joka kuuluu tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) soveltamisalaan; 2) sähkölaitteeseen, joka kuuluu ilmailulain (1194/2009) soveltamisalaan; 3) ammattilaisien käyttämiin asiakaskohtaisesti valmistettuihin arviointialustoihin, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehitysyksikössä; 4) Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan ja Kansainvälisen televiestintäliiton yleissopimuksen mukaisessa radio-ohjesäännössä määriteltyihin radioamatöörien käyttämiin radiolaitteistoihin, jollei niitä ole asetettu saataville markkinoilla.

Pykälän soveltamisala vastaisi nykytilaa, sähkölaitteiden turvallisuudesta annetun kauppaja teollisuusministeriön päätöksen 2 §:n ja sähköturvallisuuslain 24 f §:n mukaista sääntelyä.

9 §. Sähkölaite markkinointitarkoituksiin. Pykälässä säädettäisiin ehdot, joilla sähkölaitteita voidaan esitellä näyttelyissä ja messuilla. Jos sähkölaite ei täyttäisi esittelytilanteessa lain vaatimuksia, tällöin sähkölaitteessa olisi oltava näkyvä merkintä, josta ilmenee messun, esittelytilaisuuden tai näyttelyn nimi ja päivämäärä. Lisäksi sähkölaitteen merkinnästä olisi käytävä selvästi ilmi, että sähkölaite ei olisi vaatimusten mukainen eikä myytävänä ennen kuin valmistaja tai maahantuoja olisi saattanut sen vaatimusten mukaiseksi. Esittelyjä saisi järjestää vain, jos olisi toteutettu riittävät toimenpiteet sähköturvallisuuden varmistamiseksi ja sähkömagneettisten häiriöiden välttämiseksi. Pykälä vastaa nykytilaa, sähköturvallisuuslain 24 h §:n 3 momentin mukaista sääntelyä. Pykälän tarkoituksena on implementoida EMC-direktiivin 5 artiklan 3 kohta.

10 §. Asettaminen saataville markkinoilla. Pykälässä säädettäisiin sähkölaitteen asettamisesta saataville markkinoilla. Sähkölaitteen saisi asettaa saataville markkinoilla vain, jos se täyttäisi esitetyssä laissa sille säädetyt vaatimukset.

Sähkölaite asetettaisiin saataville markkinoilla, kun se toimitettaisiin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta. Saataville asettamisen käsite viittaisi kuhunkin yksittäiseen tuotteeseen eikä tuotetyyppiin, riippumatta siitä, olisiko tuote valmistettu yksittäiskappaleena vai sarjatuotantona.

Sähkölaitteen vapaata liikkuvuutta eli sähkölaitteen asettamista saataville markkinoilla ei saisi estää sähköturvallisuuden tai sähkömagneettisen yhteensopivuuden perusteella, jos sähkölaite

täyttää esitetyn lain vaatimukset. Sähkölaitteen vapaata liikkuvuutta voitaisiin kuitenkin rajoittaa, jos vaatimustenmukainen sähkölaite aiheuttaisi vaaraa ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle tai muille yleisen edun vuoksi suojeltaville näkökohdille. Pykälä vastaisi nykytilaa, sähköturvallisuuslain 24 g §:n mukaista sääntelyä. Pykälällä toimeenpantaisiin pienjännittdirektiivin 3 artikla ja EMC-direktiivin 4 artikla.

11 §. Sähkölaitteen markkinoille saattamisen ja käytön rajoittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan sähköturvallisuusviranomaisen voisi ryhtyä sähkölaitteen käyttöönottoa tai käyttämistä koskeviin erityistoimenpiteisiin, jos olisi ratkaistava sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva erityinen ongelma. Lisäksi erityistoimenpiteisiin tulisi voida ryhtyä, jos olisi turvallisuusyistä suojattava yleisiä viestintäverkkoja tai vastaanotto- tai lähetysasemia.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin erityistoimenpiteistä olisi sähköturvallisuusviranomaisen ilmoitettava Euroopan komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Pykälä vastaa nykytilaa, sähköturvallisuuslain 24 h §:n mukaista sääntelyä. Pykälässä säädettäisiin EMC-direktiivin 5 artiklaa vastaavasti sähkölaitteen vapaan liikkuvuuden rajoittamisesta.

12 §. Sähkölaitteen olennaiset vaatimukset. Pykälässä säädettäisiin sähkölaitteen olennaisista vaatimuksista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sähkölaite olisi suunniteltava ja valmistettava hyvän teknisen käytännön mukaisesti siten, että se olisi oikein asennettuna, huollettuna ja käyttötarkoituksensa mukaisesti käytettynä sähkömagneettisesti yhteensopiva eikä se vaaranna ihmisten terveyttä ja turvallisuutta, kotieläimiä tai omaisuutta. Sähkölaitteen suojaus olisi varmistettava sekä sähkölaitteen aiheuttamien vaarojen varalta että sellaisten vaarojen varalta, jotka voivat aiheutua ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta sähkölaitteeseen.

Olennaisilla vaatimuksilla pyritään varmistamaan korkeatasoinen suojeleminen. Valmistajan olisi noudatettava tuotteen käyttäjiin nähden sellaista suojeleminen tasoa, joka vastaa valmistajan tuotetiedoissa määrittämää tuotteen käyttötarkoitusta. Valmistajien olisi otettava huomioon kohdulla ennakoitavissa olevat käyttöolosuhteet, ennen kuin ne saattaisivat tuotteen markkinoille. Valmistajien olisi otettava huomioon myös muunlainen käyttö kuin niiden määrittämä tuotteen suunniteltu käyttö, tarkasteltava käyttöä tuotteen keskivertokäyttäjien näkökulmasta ja pohdittava, mihin tarkoitukseen he todennäköisesti käyttäisivät tuotetta.

Olennaisissa vaatimuksissa määriteltäisiin saavutettavat tulokset tai vältettävät vaarat, mutta ei eritellä käytettäviä teknisiä ratkaisuja. Täsmälliset tekniset ratkaisut voidaan esittää standardissa tai muussa teknisessä eritelmässä valmistajan harkinnan mukaan. Tällaisessa joustavassa lähestymistavassa valmistaja voi valita, miten se täyttää vaatimukset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin pienjännittdirektiivin 5 artiklaa vastaavasti sähkön toimittamisesta. Sähköverkonhaltija ei saisi asettaa sähkölaitetta koskevia esitetystä pykälässä tai sen nojalla säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia tiukempia turvallisuusvaatimuksia ehtona verkkoon liittämiseksi tai sähkön toimittamiseksi sähkölaitteen käyttäjille. Edellä mainituilla sähkölaitetta koskevilla olennaisilla turvallisuusvaatimuksilla tarkoitettaisiin pienjännittdirektiivin liitteen 1 olennaisia turvallisuusvaatimuksia vastaavia vaatimuksia.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan annettavaksi valtuutus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella sähkölaitteen olennaisista turvallisuusvaatimuksista sekä sähkölaitteen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista olennaisista vaatimuksista.

Pienjännittdirektiivin liitteen I olennaisten turvallisuusvaatimusten yleisten ehtojen mukaan olennaiset tiedot, jotka tuntemalla ja noudattamalla varmistetaan sähkölaitteen turvallinen käyttö, on annettava sähkölaitteen mukana. Sähkölaite tulisi voida koota ja liittää verkkoon

turvallisesti ja oikein. Sähkölaitteen on oltava suunniteltu ja rakennettu siten, että se on turvallinen, jos sitä käytetään käyttötarkoituksensa mukaisesti ja huolletaan asianmukaisesti.

Teknisillä toimenpiteillä olisi varmistettava, ettei sähkölaite aiheuta vaaraa ihmiselle, kotieläimelle eikä omaisuudelle. Vaaran arvioinnissa tulee huomioida sekä sähköiset vaarat että ei-sähköiset kokemuseräisesti havaitut vaarat. Suojauksessa tulee varmistaa, että ihmiset ja kotieläimet ovat riittävästi suojattuja ruumiinvammalta tai muulta vahingolta, joka voisi syntyä suorassa tai välillisessä kosketuksessa. Vaaraa aiheuttavia lämpötiloja, valokaaria tai säteilyä ei saa syntyä. Eristyksen tulisi olla riittävä ennalta arvioitavissa olosuhteissa.

Teknisillä toimenpiteillä olisi myös varmistettava, että sähkölaite on suojattu ulkoisten tekijöiden aiheuttamilta vaaroilta. Sähkölaitteen tulee olla mekaanisesti kestävä, ettei se aiheuta vaaraa ihmiselle, kotieläimelle tai omaisuudelle. Sähkölaitteen on kestävä myös muut kuin mekaaniset vaarat odotettavissa olevissa ympäristöolosuhteissa. Myöskään sähkölaitteen ennalta arvioitavissa oleva ylikuormitus ei saa aiheuttaa vaaraa ihmiselle, eläimelle tai omaisuudelle.

EMC-direktiivin liitteen I sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaan sähkölaite on suunniteltava ja valmistettava kehityksen taso huomioon ottaen niin, että varmistettaisiin, että: 1) sähkölaitteen aiheuttama sähkömagneettinen häiriö ei ylittäisi tasoa, jolla radio- ja telelaitteet tai muut laitteistot eivät voisi toimia tarkoitettulla tavalla; 2) sähkölaitteen sille tarkoitettussa käytössä odotettavissa olevan sähkömagneettisen häiriön sieto olisi sellainen, että sähkölaitteen tai -laitteiston toiminta ei häiriintyisi kohtuuttomasti.

Pykälä vastaa nykytilaa, sähkölaitteiden turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 3–7 §:n ja sähköturvallisuuslain 24 i §:n mukaista säännelyä.

13 §. *Valmistajan velvollisuus varmistaa sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus.* Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 6 artiklan 1–3 kohtaa ja EMC-direktiivin 7 artiklan 1–3 kohtaa vastaavasti valmistajan velvollisuuksista sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Valmistajan velvollisuudet säänneltäisiin yksityiskohtaisemmin kuin nykyisin on säädetty sähköturvallisuuslain 13 ja 24 j §:ssä sekä sähkölaitteiden turvallisuudesta annetussa kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksessä. Valmistajalla tarkoitettaisiin luonnollista tai oikeushenkilöä, joka olisi vastuussa sähkölaitteen suunnittelusta tai valmistamisesta ja saattaisi sen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään. Määritelmä sisältäisi kaksi kumulatiivista ehtoa: henkilön olisi oltava valmistaja (tai valmistuttaja) ja hänen olisi markkinoitava sähkölaitetta omalla nimellään tai tavaramerkillään.

Valmistaja voisi suunnitella ja valmistaa sähkölaitteen itse. Alihankintatöissä valmistajan olisi vastattava sähkölaitteen yleisestä valvonnasta ja varmistettava, että hän saisi kaikki tarvitsemansa tiedot ja asiakirjat. Valmistaja, joka teettää toimintojaan osittain tai kokonaan alihankintana, ei voisi vapauttaa itseään velvollisuuksistaan ja siirtää niitä esimerkiksi valtuutetulle edustajalle, jakelijalle, vähittäiskauppiaille, tukkukauppiaille, käyttäjälle tai alihankkijalle.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että valmistajan olisi ennen sähkölaitteen markkinoille saattamista varmistettava ja voitava osoittaa, että sähkölaite olisi suunniteltu ja valmistettu esitetyn lain 12 §:ssä tarkoitettujen olennaisten turvallisuusvaatimusten ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaisesti.

Pykälän *2 momentin* mukaan valmistajan olisi suoritettava sähkölaitteelle soveltuva vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely ja laadittava sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnin olisi kuuluttava yksinomaan

valmistajan velvollisuuksiin. Valmistajalla on parhaat mahdollisuudet suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, koska valmistajalla on yksityiskohtaiset tiedot suunnittelu- ja tuotantoprosessista.

Pykälän 3 *momentin* mukaan valmistajan olisi laadittava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja kiinnitettävä sähkölaitteeseen CE-merkintä, kun sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus on sovellettavien vaatimusten suhteen osoitettu. Laatimalla EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen valmistaja ottaisi vastuun siitä, että sähkölaite olisi esitetyssä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen.

Pykälän 4 *momentin* mukaisesti tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tulisi olla suomen tai ruotsin kielellä taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä. Tältä osin kyseessä olisi kansalliseen harkintaan perustuva vaatimus.

Pykälän 5 *momentin* mukaan valmistajan olisi säilytettävä tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun sähkölaite olisi saatettu markkinoille. Markkinoille saattamisen käsite viittaa yksittäiseen tuotteeseen eikä tuotetyypin, eikä se ota huomioon, onko tuote yksittäinen vai valmistettu sarjatuotannossa.

Pykälän 6 *momentissa* ehdotetaan annettavaksi valtuutus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, teknisistä asiakirjoista sekä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja sen sisällöstä.

Sähkölaitteen sähköturvallisuuden liittyvästä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä säädetään pienjännitedirektiivin liitteessä III (moduuli A, sisäinen tuotannonvalvonta). Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn moduuli A sisältää tuotteen valmistajaa koskevia teknisluonteisia velvollisuuksia liittyen tuotteiden valmistusprosessiin, laadittaviin asiakirjoihin sekä tuotteisiin kiinnitettäviin yhdenmukaisuusmerkintöihin.

Suorittaessa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskien sähkölaitteen sähkömagneettista yhteensopivuutta valmistaja voi valita toisen seuraavista vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä: 1) EMC-direktiivin liitteessä II esitetty sisäinen tuotannonvalvonta (moduuli A, sisäinen tuotannonvalvonta); 2) EMC-direktiivin liitteessä III esitetyt EU-tyyppitarkastus (moduuli B, EU-tyyppitarkastus) ja sitä seuraava sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuva tyyppimukaisuus (moduuli C, sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuva tyyppimukaisuus).

Moduuli B, EU-tyyppitarkastus, on se vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn osa, jossa ilmoitettu laitos tutkii tuotteen teknisen suunnittelun sekä varmistaa ja vakuuttaa, että tuotteen tekninen suunnittelu täyttää olennaiset vaatimukset. Moduuli C, sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuva tyyppimukaisuus, sisältää tuotteen valmistajaa koskevia teknisluonteisia velvollisuuksia liittyen tuotteiden tyyppimukaisuuden varmistamiseen, laadittaviin asiakirjoihin sekä tuotteisiin kiinnitettäviin yhdenmukaisuusmerkintöihin.

Jos sähkölaitteella on eri konfiguraatioita, sähkömagneettisen yhteensopivuuden arvioinnin avulla tulisi vahvistaa, että sähkölaite täyttää sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset kaikissa odotettavissa olevissa konfiguraatioissa, jotka valmistaja voi otaksua edustavan sähkölaitteen tavanomaista käyttöä aiotussa tarkoituksessa. Tällaisissa tapauksissa riittäisi, että suoritettaisiin sellaisen konfiguraation arviointi, joka todennäköisimmin aiheuttaa suurimmat mahdolliset häiriöt ja on kaikkein herkin häiriöille.

Sähkölaitetta koskevien teknisten asiakirjojen perusteella olisi voitava arvioida, onko sähkölaite sovellettavien vaatimusten mukainen, ja niihin on sisällyttävä asianmukainen analyysi ja

arviointi riskistä tai riskeistä. Teknisten asiakirjojen sisällölle asetettaviin vaatimuksiin on sovellettava soveltuvin osin mitä pienjännitedirektiivin liitteessä III ja EMC-direktiivin liitteissä II ja III säädetään. Teknisten asiakirjojen on oltava saatavilla, kun tuote saatetaan markkinoille, sen maantieteellisestä alkuperästä tai sijainnista riippumatta.

Jos tekniset asiakirjat on laadittu jollakin muulla kielellä kuin suomen tai ruotsin kielellä, valmistajan olisi toimitettava tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen pyynnöstä suomen- tai ruotsinkielinen käännös teknisistä asiakirjoista tai siitä osasta asiakirjoja, joka on lain noudattamisen valvonnan kannalta tarpeen.

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on ilmoitettava, että pienjännitedirektiivin liitteen I olennaisten turvallisuusvaatimusten ja EMC-direktiivin liitteen I sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten täytyminen on osoitettu. EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen on oltava pienjännitedirektiivin liitteen IV ja EMC-direktiivin liitteen IV mukainen ja sen on sisällettävä vaatimustenmukaisuuden arviointimenetelyissä eriteltyt tekijät, ja se on pidettävä ajan tasalla.

Jotta varmistettaisiin tosiasiallinen mahdollisuus saada tietoa markkinavalvontaa varten, kaikkien sovellettavien unionin säädösten yksilöimiseksi vaadittavien tietojen olisi oltava saatavilla yhdessä ainoassa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa. Hallinnollisen rasitteen vähentämiseksi tällainen yksi ainoa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus voi olla asiakirja, joka koostuu tuotetta koskevista yksittäisistä vaatimustenmukaisuusvakuutuksista.

14 §. *Valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus.* Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 6 artiklan 4 kohtaa ja EMC-direktiivin 7 artiklan 4 kohtaa vastaavasti valmistajan velvollisuudesta varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus. Pykälässä mainitut valmistajan velvoitteet olisivat yksityiskohtaisempia kuin nykyisin on säädetty.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus. Sarjatuotannolla tarkoitetaan tuotantoa, jossa valmistetaan tuotteita muuten kuin yksittäiskappaleina.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin valmistajan vastuusta ottaa huomioon muutokset sähkölaitteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai muissa teknisissä eritelmissä, joihin nähden sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan.

Se, minkä tyyppisiä toimia valmistajan on toteutettava, määräytyy yhdenmukaistettuihin standardeihin tai teknisiin eritelmiin tehtyjen muutosten luonteen perusteella ja etenkin sen perusteella, vaikuttavatko muutokset merkittävästi olennaisten tai muiden oikeudellisten vaatimusten täyttymiseen ja koskevatko ne kyseessä olevaa tuotetta. Tämä voi edellyttää esimerkiksi EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen ajan tasalle saattamista, tuotemallin muuttamista tai yhteydenottoa ilmoitettuun laitokseen.

Pykälän *3 momentin* mukaan valmistajan olisi silloin, kun hän katsoo tämän aiheelliseksi sähkölaitteeseen liittyvien riskien vuoksi, testattava kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi näyte markkinoilla saataville asetetusta sähkölaitteesta. Valmistajan olisi tutkittava valitukset, vaatimustenvastaiset sähkölaitteet ja sähkölaitteiden palautukset ja tarvittaessa pidettävä niistä kirjaa sekä tiedotettava jakelijoille tällaisesta valvonnasta.

15 §. *CE-merkintä.* Pykälä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 17 artiklaa ja EMC-direktiivin 17 artiklaa vastaavasti CE-merkinnästä. Pykälä vastaa nykytilaa, sähkölaitteiden turvallisuus-

desta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 13 a §:n ja sähköturvallisuuslain 24 k §:n mukaista säännelyä.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin pienjännitedirektiivin 16 artiklaa ja EMC-direktiivin 16 artiklaa vastaavasti, että CE-merkintää koskevista yleisistä periaatteista säädetään NLF-asetuksen 30 artiklassa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin valmistajan vastuusta kiinnittää valmiiseen esitetyn lain vaatimukset täyttävään sähkölaitteeseen CE-merkintä ennen sähkölaitteen markkinoille saatamista.

Valmistaja voisi kiinnittää vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn jälkeen sähkölaitteeseen CE-merkinnän. CE-merkintä on pakollinen, ja se on kiinnitettävä aina ennen kuin sähkölaitte saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön. Kiinnittämällä laitteeseen CE-merkinnän valmistaja osoittaa ottavansa vastuun siitä, että tuote täyttää siihen sovellettavassa yhdenmukaistamislainsäädännössä asetetut vaatimukset. Merkintä olisi kiinnitettävä niin, että se näkyy hyvin, on luettava ja pysyy kiinni käytön yhteydessä. Jos merkintää ei olisi mahdollista tai perusteltua kiinnittää laitteeseen tai sen arvokilpeen, se voitaisiin kiinnittää pakkaukseen ja mukana oleviin asiakirjoihin. CE-merkintää ei tulisi kiinnittää laitteeseen esimerkiksi silloin, kun CE-merkintä pitäisi kaivertaa laitteeseen ja tämä heikentäisi laitteen ominaisuuksia, kuten kestävyyttä. Vastaavasti CE-merkintä voisi häiritä läpinäkyväksi tarkoitettujen laitteen keskeistä ominaisuutta, läpinäkyvyyttä. CE-merkinnän kiinnittäminen voisi puolestaan olla mahdotonta esimerkiksi silloin, kun laitteen pinta ei mahdollista merkinnän kiinnittämistä tai laite on kooltaan liian pieni.

16 §. *Sähkölaitteen merkinnät, yhteystiedot ja mukana seuraavat asiakirjat.* Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 6 artiklan 5—7 kohtaa ja EMC-direktiivin 7 artiklan 5—7 kohtaa vastaavasti valmistajan velvollisuudesta huolehtia merkinnöistä ja tuotteen mukana seuraavista asiakirjoista. Säännöksessä mainitut valmistajan velvoitteet olisivat yksityiskohtaisempia kuin nykyisin on säädetty.

Pykälän *1 momentin* mukaan valmistajan olisi varmistettava, että markkinoille saatettavaan sähkölaitteeseen on kiinnitetty tässä laissa vaaditut merkinnät ja sähkölaitteeseen on liitetty tarvittavat ohjeet ja turvallisuustiedot.

Pykälän *2 momentin* mukaan sähkölaitteessa olisi oltava tyyppi-, erä- tai sarjanumero tai muu merkintä, jonka avulla se voidaan tunnistaa. Jos merkintää ei olisi mahdollista kiinnittää sähkölaitteeseen, sen voi kiinnittää pakkaukseen tai laitteen mukana oleviin asiakirjoihin.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin valmistajan vastuusta ilmoittaa nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa. Tiedot olisi oltava sähkölaitteessa tai, jos se ei ole mahdollista, sähkölaitteen pakkauksessa tai sähkölaitteen mukana olevassa asiakirjassa. Osioitteessa on ilmoitettava yksi yhteyspiste, jonka kautta valmistajaan saa yhteyden. Säännöksellä pyritään varmistamaan, että valvontaviranomainen pystyy tarvittaessa ilmoitetusta osoitteesta saamaan yhteyden valmistajaan. Lisäksi valmistajaa kannustetaan ilmoittamaan verkkosivustonsa osoite postiosoitteen lisäksi.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin, että sähkölaitteen mukana toimitettavissa ohjeissa olisi oltava tarpeelliset tiedot sähkölaitteen käyttämiseksi turvallisesti ja käyttötarkoituksensa mukaisesti.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että merkintöjen, turvallisuustietojen ja ohjeiden sekä muiden tuotteen mukana seuraavien asiakirjojen tiedot tulisi olla selkeitä, ymmärrettäviä ja helppotajuisia, ja ne tulisi antaa sekä suomen että ruotsin kielellä. Kielivaatimuksen osalta kyseessä on kansalliseen harkintaan perustuva vaatimus.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin valtuutuksesta säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin sähkölaitteen merkintöjä, tietoja ja ohjeita koskevista vaatimuksista.

Valtioneuvoston asetuksella tulisi säätää valmistajan vastuusta merkitä sähkölaitteeseen olennaiset seikat, joiden tunteminen ja noudattaminen varmistavat sähkölaitteen turvallisen käytön niissä käyttötarkoituksissa, joita varten se on tehty. Jos tietojen merkitseminen sähkölaitteeseen ei olisi mahdollista, tiedot tulisi antaa sähkölaitteen mukana seuraavassa käyttöohjeessa. Lisäksi sähkölaitteeseen olisi liitettävä tiedot erityisistä varotoimista, joihin on ryhdyttävä sähkölaitteen kokoonpanon, asennuksen, huollon tai käytön yhteydessä, sen varmistamiseksi, että sähkölaite on käyttöön otettaessa täyttää sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset.

Sähkölaitteen mukana olisi oltava myös selkeä ilmoitus käyttörajoituksesta, jos sähkölaitteen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten täyttymistä ei voida taata asuinalueilla. Ilmoitus käyttörajoituksesta olisi oltava tarvittaessa myös pakkauksessa.

17 §. Valtuutettu edustaja. Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 7 artiklaa ja EMC-direktiivin 8 artiklaa vastaavasti valtuutetusta edustajasta. Pykälässä määriteltäisiin, mitä tehtäviä valtuutetun edustajan on toimeksiannon mukaan ainakin voitava suorittaa ja mitä tehtäviä kirjalliseen toimeksiantoon ei voi kuulua.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valmistajan mahdollisuudesta nimittää kirjallisella toimeksiannolla itselleen valtuutettu edustaja, jolla olisi oikeus suorittaa valmistajan puolesta sille kuuluvia tehtäviä.

Pykälän 2 momentin mukaan valmistaja ei voisi siirtää valtuutetulle edustajalle 13 §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuuttaan varmistaa sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus eikä saman pykälän 2 momentin mukaista velvollisuutta huolehtia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin liittyvien teknisten asiakirjojen laatimisesta.

Pykälän 3 momentin mukaan valtuutetun edustajan olisi suoritettava valmistajalta saadussa toimeksiannossa eritellyt tehtävät. Kirjallisen toimeksiannon olisi oikeutettava valtuutettu edustaja suorittamaan seuraavat tehtävät: 1) pidettävä EU-vaatimuksenmukaisuusvakuutus ja teknisten asiakirjat valvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä lähtien, kun sähkölaite olisi saatettu markkinoille; 2) annettava valvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi; 3) tehtävä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa tämän pyynnöstä toimissa, joilla pyrittäisiin poistamaan valtuutetun edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien sähkölaitteiden aiheuttamat riskit.

18 §. Maahantuojan velvollisuudet sähkölaitteen markkinoille saattamisen yhteydessä. Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 8 artiklan 1,2 ja 4 kohtaa ja EMC-direktiivin 9 artiklan 1, 2 ja 4 kohtaa vastaavasti maahantuojan velvoitteista sähkölaitteen markkinoille saattamisen yhteydessä. Maahantuojan velvoitteista ei nykyisin ole säädetty yhtä yksityiskohtaisesti. Maahantuojalla tarkoitetaan talouden toimijaa, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavan sähkölaitteen markkinoille. Maahantuoja ei olisi pelkkä tuotteiden jälleenmyyjä, vaan sillä olisi keskeinen tehtävä maahantuotujen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa.

Pykälän *1 momentin* mukaan maahantuojaja saisi saattaa markkinoille ainoastaan vaatimukset täyttäviä sähkölaitteita.

Pykälän *2 momentin* mukaan maahantuojan olisi ennen sähkölaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että valmistaja on varmistanut sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden ja suorittanut lain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn. Lisäksi maahantuojan olisi varmistettava, että valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat, sähkölaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, sähkölaitteen mukana on vaaditut asiakirjat, sähkölaitteessa on 16 §:n 2 ja 3 momentissa vaaditut merkinnät ja yhteystiedot ja sähkölaitteeseen liitetään 16 §:n 4 momentin mukaiset ohjeet ja turvallisuustiedot suomen ja ruotsin kielellä.

Pykälän *3 momentin* mukaan, jos maahantuojalla olisi syytä epäillä, että sähkölaite ei täytä tässä laissa säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia tai sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia olennaisia vaatimuksia maahantuojaja ei saisi saattaa sähkölaitetta markkinoille ennen kuin se olisi saatettu vaatimusten mukaiseksi. Silloin kun sähkölaitteeseen sisältyisi riski, maahantuojan olisi ilmoitettava tästä välittömästi valmistajalle ja valvontaviranomaiselle.

19 §. *Maahantuojan velvollisuus ilmoittaa yhteystietonsa.* Pykälässä säädettäisiin pienjännite-direktiivin 8 artiklan 3 kohtaa ja EMC-direktiivin 9 artiklan 3 kohtaa vastaavasti maahantuojan velvoitteesta ilmoittaa sähkölaitteessa omat yhteystietonsa. Pykälä vastaa nykytilaa, sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 2 momentin mukaista sääntelyä.

Ehdotetun pykälän mukaan maahantuojan olisi ilmoitettava sähkölaitteessa tai, jos se ei olisi mahdollista, laitteen pakkauksessa tai laitteen mukana seuraavassa asiakirjassa, nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä sekä osoitteensa, josta maahantuojaan saa yhteyden. Säännöksellä pyritään varmistamaan, että sähköturvallisuusviranomaisen pystyy tarvittaessa ilmoitetusta osoitteesta saamaan yhteyden maahantuojaan. Lisäksi maahantuojaa kannustetaan ilmoittamaan verkkosivustonsa osoite postiosoitteen lisäksi.

20 §. *Maahantuojan velvollisuus säilyttää ja toimittaa asiakirjoja.* Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 8 artiklan 7 kohtaa ja EMC-direktiivin 9 artiklan 7 kohtaa vastaavasti maahantuojan velvoitteesta säilyttää ja toimittaa asiakirjoja.

Ehdotetun pykälän mukaan maahantuojan olisi pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös valvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkölaite on saatettu markkinoille ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä valvontaviranomaisten saatavilla. Markkinoille saattamisen käsite viittaa yksittäiseen tuotteeseen eikä tuotetyyppiin, eikä se ota huomioon, onko tuote yksittäinen vai valmistettu sarjatuotannossa. EMC- ja pienjännitedirektiivin vaatimuksiin ei kuulu, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus olisi toimitettava sähkölaitteen mukana.

21 §. *Jakelijan velvollisuudet asetettaessa sähkölaite saataville markkinoilla.* Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 9 artiklan 1–2 ja 4 kohtia ja EMC-direktiivin 10 artiklan 1, 2 ja 4 kohtaa vastaavasti jakelijan velvollisuuksista tämän asettaessa laitteita saataville markkinoilla. Jakelijan velvoitteista ei nykyisin ole säädetty yhtä yksityiskohtaisesti. Valmistajien ja maahantuojien ohella jakelijat ovat talouden toimijoiden kolmas ryhmä, jolle on asetettu erityisiä velvollisuuksia. Jakelijalla tarkoitetaan tuotteen markkinoilla saataville asettavaa muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan jakelijan olisi noudatettava asiaankuuluvaa huolellisuutta sen varmistamiseksi, että hänen markkinoilla saataville asettamansa sähkölaite olisi esitetyn lain vaatimusten mukainen.

Pykälän *2 momentin* mukaan jakelijan olisi ennen sähkölaitteen asettamista saataville markkinoilla tarkistettava, että sähkölaitteessa on CE-merkintä, sähkölaitteen mukana ovat vaaditut asiakirjat, sähkölaitteessa on 16 §:n 2 ja 3 momentissa ja 19 §:ssä vaaditut merkinnät ja yhteystiedot sekä sähkölaitteeseen on liitetty 16 §:n 4 momentin mukaiset ohjeet ja turvallisuustiedot suomen ja ruotsin kielellä.

Pykälän *3 momentin* mukaan, jos jakelijalla olisi syytä epäillä, että sähkölaite ei täytä olennaisia turvallisuusvaatimuksia tai sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia olennaisia vaatimuksia, jakelija ei saisi asettaa sähkölaitetta saataville markkinoilla ennen kuin se on saatettu esitetyn lain vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi, jos sähkölaitteeseen sisältyisi riski, jakelijan olisi ilmoitettava siitä valmistajalle tai maahantuojalle ja sähköturvallisuusviranomaiselle.

22 §. Maahantuojan ja jakelijan velvollisuus varmistaa sähkölaitteen varastointi- ja kuljetusolosuhteet. Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 8 artiklan 5 kohtaa ja 9 artiklan 3 ja pienjännitedirektiivin 8 artiklan 5 kohtaa sekä EMC-direktiivin 9 artiklan 5 kohtaa ja 10 artiklan 3 kohtaa vastaavasti maahantuojan ja jakelijan velvollisuudesta varmistaa, ettei sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus vaarannu hänen vastuullaan olevan varastoinnin tai kuljetuksen aikana.

23 §. Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan. Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 10 artiklaa ja EMC-direktiivin 11 artiklaa vastaavasti niistä tilanteista, jolloin maahantuoja ja jakelija rinnastettaisiin valmistajaan ja näihin sovellettaisiin kaikkia valmistajiin sovellettavia velvollisuuksia. Maahantuojalla ja jakelijalla olisi samat velvollisuudet kuin valmistajalla, jos ne saattaisivat sähkölaitteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään taikka muuttaisivat markkinoille jo saatettua sähkölaitetta tavalla, joka voisi vaikuttaa tämän lain vaatimusten täyttymiseen.

24 §. Talouden toimijoiden tunnistetiedot. Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 11 artiklaa ja EMC-direktiivin 12 artiklaa vastaavasti talouden toimijan velvollisuudesta luovuttaa jäljitettävyyden kannalta tarpeellisia tietoja. Pykälän *1 momentin* mukaan talouden toimijan olisi pyynnöstä toimitettava sähköturvallisuusviranomaiselle tiedot kaikista talouden toimijoista, jotka olisivat toimittaneet sille sähkölaitteita ja joille tämä olisi toimittanut sähkölaitteita.

Pykälän *2 momentin* mukaan talouden toimijan olisi kyettävä esittämään 1 momentissa tarkoitettut tiedot kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun sille on toimitettu sähkölaitteita, ja kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun se on toimittanut sähkölaitteita.

25 §. Talouden toimijan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa. Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 6 artiklan 8 kohtaa, 8 artiklan 7 kohtaa ja 9 artiklan 4 kohtaa sekä EMC-direktiivin 7 artiklan 8 kohtaa, 9 artiklan 6 kohtaa ja 10 artiklan 4 kohtaa vastaavasti valmistajan tai maahantuojan toimenpiteistä tilanteissa, joissa tämän markkinoille saattama sähkölaite osoittautuu vaatimusten vastaiseksi.

Pykälän *1 momentin* mukaan valmistajan tai maahantuojan olisi tällöin oma-aloitteisesti ryhtyttävä välittömästi toimenpiteisiin sähkölaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi.

si takaisin itselleen. Ehdotuksen mukaan jo perusteltu epäily riittäisi laukaisemaan toimenpidevelvollisuuden.

Pykälän 2 momentin mukaan jakelijan tulisi osaltaan toimijaketjussa varmistaa, että tarvittavat turvallisuustoimenpiteet toteutetaan. Jos jakelijalla olisi syytä epäillä, että sen markkinoille saataville asettamansa sähkölaite ei täyttäisi esitetyn lain vaatimuksia, olisi jakelijan varmistettava, että asiassa ryhdyttäisiin tarvittaviin toimenpiteisiin sähkölaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos sähkölaite aiheuttaisi riskin, olisi talouden toimijan velvollisuus välittömästi ilmoittaa EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, joissa talouden toimija olisi sähkölaitteen asettanut saataville markkinoille ja sen olisi annettava yksityiskohtaiset tiedot sähkölaitteesta havaitusta vaatimustenvastaisuuksista ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin pienjännitedirektiivin 6 artiklan 4 kohdan 2 alakohtaa ja 8 artiklan 6 kohtaa vastaavasti, että valmistajan ja maahantuojan olisi silloin, kun se katsotaan kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi tarpeelliseksi, tehtävä näytteisiin perustuvia testejä markkinoilla saataville asetetuille sähkölaitteille ja tutkittava valitukset, vaatimustenvastaiset sähkölaitteet ja sähkölaitteiden palautukset ja tarvittaessa pidettävä niistä kirjaa sekä tiedotettava jakelijoille kaikesta tällaisesta valvonnasta. Tämän momentin toimenpiteitä oletettavasti tulisivat vaatimaan valmistaja tai sähköturvallisuusviranomainen.

26 §. *Talouden toimijan velvollisuus luovuttaa tietoja ja tehdä yhteistyötä sähköturvallisuusviranomaisen kanssa.* Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 6 artiklan 9 kohtaa, 8 artiklan 9 kohtaa ja 9 artiklan 5 kohtaa sekä EMC-direktiivin 7 artiklan 9 kohtaa, 9 artiklan 8 kohtaa ja 10 artiklan 5 kohtaa vastaavasti talouden toimijan velvollisuudesta luovuttaa tietoja ja tehdä yhteistyötä sähköturvallisuusviranomaisen kanssa.

Pykälän 1 momentin mukaan talouden toimijan olisi sähköturvallisuusviranomaisen pyynnöstä annettava kyseiselle valvontaviranomaiselle tiedot ja asiakirjat, jotka olisivat tarpeen sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suomen, ruotsin tai muulla sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymällä kielellä.

Pykälän 2 momentin mukaan talouden toimijan olisi tehtävä sähköturvallisuusviranomaisen kanssa tämän pyynnöstä yhteistyötä toimissa, joilla pyritään poistamaan talouden toimijan markkinoille saattamien sähkölaitteiden aiheuttamat riskit.

Tiedonsaantioikeudella ja talouden toimijan yhteistyöllä olisi keskeinen merkitys sähköturvallisuusviranomaisen toiminnassa. Tehokas valvonta edellyttäisi laissa turvattua oikeutta saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

27 §. *Sähkömagneettisen yhteensopivuuden vaatimukset tiettyyn kiinteään asennukseen sijoitettavalle sähkölaitteelle.* Pykälässä säädettäisiin EMC-direktiivin 19 artiklan 1 ja 3 kohtaa vastaavasti kiinteään asennukseen sijoitettavan sähkölaitteen vaatimuksista. Pykälä vastaa nykytilaa, sähköturvallisuuslain 24 m §:n mukaista säännelyä.

Pykälän 1 momentin mukaan markkinoilla saataville asetettuun sähkölaitteeseen, joka voidaan sijoittaa kiinteään asennukseen, sovellettaisiin sähkölaitteiden sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia vaatimuksia, kuten kaikille muillekin markkinoille saatettaville sähkölaitteille.

Pykälän 2 momentin mukaan sähkölaitteeseen, joka on tarkoitettu sijoitettavaksi tiettyyn kiinteään asennukseen eikä se ole muutoin asetettu saataville markkinoilla, ei sovellettaisi lain 11—25 §:ssä säädettyjä sähkömagneettiseen yhteensopivuuteen liittyviä vaatimuksia. Sähkölaitteen mukana olevissa asiakirjoissa olisi yksilöitävä kiinteä asennus ja sen sähkömagneettisen yhteensopivuuden ominaispiirteet ja ilmoitettava varotoimenpiteet, joita sähkölaitteen asentaminen kiinteään asennukseen edellyttää, jotta kyseisen asennuksen vaatimustenmukaisuutta ei vaaranneta. Asiakirjoissa olisi oltava 16 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n mukaiset tiedot. Lisäksi asiakirjoihin olisi kirjattava noudatettavat hyvät tekniset käytännöt.

Pykälän 3 momentin mukaan kiinteään asennuksen rakentajan olisi varmistettava, että edellytetyt asiakirjat luovutetaan sähkölaitteiston haltijalle. Haltijan olisi säilytettävä nämä asiakirjat sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla asennuksen käyttöänsä ajan.

28 §. Sähkölaitteen vaatimustenmukaisuusolettama. Pykälässä säädettäisiin pienjännitedirektiivin 12—14 artiklaa vastaavasti ja EMC-direktiivin 13 artiklaa vastaavasti vaatimustenmukaisuusolettaman antavista standardeista. Pykälä vastaa nykytilaa, pienjännitedirektiivin osalta tästä on säädetty sähkölaitteiden turvallisuudesta annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen 8—10 §:ssä ja sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta tästä on säädetty sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 kohdassa 3.

Pykälän 1 momentin mukaan sähkölaitteen katsottaisiin täyttävän esitetyn lain 12 §:ssä tarkoitettujen olennaiset turvallisuusvaatimukset ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, jos se on sitä koskevien yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mukainen.

Ensisijaisesti sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus tulisi osoittaa käyttämällä yhdenmukaistettuja standardeja. Vaatimustenmukaisuusolettaman sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten suhteen voisi saada vain käyttämällä yhdenmukaistettuja standardeja. Sähkölaitteen katsottaisiin olevan olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen, jos se on yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien mukainen. Silloin, kun yhdenmukaistettuja standardeja ei olisi vielä laadittu ja julkaistu, katsottaisiin sähkölaitteen täyttävän olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos sähkölaite olisi kansainvälisen standardisointijärjestön (IEC) vahvistamien kansainvälisten standardien turvallisuussäädösten mukainen. Kyseisiin kansainvälisiin standardeihin tulee olla sovellettu pienjännitedirektiivin 13 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyä julkaisumenettelyä.

Vaatimustenmukaisuusolettama olennaisten turvallisuusvaatimusten suhteen voitaisiin todeta myös kansallisten standardien mukaisesti, jos yhdenmukaistettuja standardeja tai julkaisumenettelyn mukaisia IEC:n vahvistamia standardeja ei ole vielä laadittu ja julkaistu. Tällöin sähkölaitteen voitaisiin katsoa täyttävän olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos se olisi valmistettu ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ja valmistuksessa olisi noudatettu sellaisia valmistajamaassa voimassa olevia standardeja, joiden turvallisuusvaatimukset vastaisivat Suomessa voimassa olevien standardien turvallisuusvaatimuksia. Ensisijaisesti sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus tulisi osoittaa käyttämällä yhdenmukaistettuja standardeja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, milloin sähkölaite voisi täyttää olennaiset turvallisuusvaatimukset ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, vaikkei se olisikaan yhdenmukaistetun standardin mukainen. Tällöin sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus olisi voitava osoittaa luotettavasti. Näin ollen yhdenmukaistettujen standardien käyttö ei olisi pakollista ja vaatimustenmukaisuus olisi mahdollista osoittaa myös muilla tavoin. Vaati-

HE 116/2016 vp

mustenmukaisuus olisi kuitenkin tällöin erikseen osoitettava. Ehdotettu momentti on omiaan vahvistamaan yritysten panostusta tuotteidensa kehittämiseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuutuksesta säättää valtioneuvoston asetuksella vaatimustenmukaisuusolettaman antavista standardeista ja niiden soveltamisjärjestyksestä. Tämä koskisi standardeja, joita noudattamalla olisi mahdollista täyttää olennaiset turvallisuusvaatimukset.

29 §. Kotitalouskäyttöön tarkoitettujen pistokytkimien erityisvaatimukset. Pykälässä säädettäisiin erityisvaatimuksista Suomessa kotitalous- ja vastaavaan käyttöön (esimerkiksi koulut, toimistot, julkiset rakennukset) tarkoitettujen pistokytkimien rakenteille sekä velvollisuuksista niille talouden toimijoille, jotka valmistavat tai tuovat Suomen markkinoille kotitalous- ja vastaavan käytön pistotulppia ja -rasioita. Erityisvaatimukset koskisivat yli 50 V ja alle 440 V yksivaiheisia pistotulppia ja -rasioita.

Pykälän 1 momentin mukaan kotitalous- ja vastaavaan käyttöön tarkoitettujen pistotulppien ja -rasioiden olisi oltava rakenteeltaan jonkin Suomessa sovellettavan standardin mukaisia ja täytettävä kyseisessä standardissa määritetyt vaatimukset, jotta ne voitaisiin asettaa saataville markkinoilla, luovuttaa toiselle tai ottaa käyttöön. Sovellettavien standardien luettelo on julkaistu standardissa SFS-6000-8-813, joka sisältyy sähköturvallisuusviranomaisen 33 §:n nojalla julkaisemaan luetteloon.

Pykälän 2 momentin mukaan se, mitä 1 momentissa säädettäisiin, koskisi myös sähkölaitteen rakenteellisena osana olevaa pistotulppaa ja -rasiaa.

Kotitalouskäyttöön tarkoitettuja pistokytкимиä ei suurimmaksi osaksi ole kansainvälisesti tai Euroopan tasolla standardisoitu, vaan eri maissa on käytössä useita kansallisia standardeja. Kotitalouskäyttöön tarkoitettujen pistotulppien ja -rasioita on rajattu pienjännitedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen liitteessä II.

Jotta voitaisiin varmistua siitä, että Suomen markkinoille tulevat kotitalous- tai vastaavaan käyttöön tarkoitettujen pistokytkimien täyttävät niille asetetut vaatimukset, sen talouden toimijan, joka valmistaisi tai toisi Suomen markkinoille pistotulpan tai -rasian, olisi 3 momentin mukaan varmistettava, että sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla olisi todistus siitä, että pistotulppa tai -rasia täyttää Suomessa käytössä olevan pistokytkimien koskevan standardin vaatimukset. Koska kotitalouskäyttöön tarkoitettujen pistotulppien ja -rasioita on rajattu pienjännitedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle, pienjännitedirektiivin mukaista EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ei kotitalouskäyttöön tarkoitettujen pistotulppien ja -rasioille voi laatia, vaan vaatimustenmukaisuus olisi osoitettava todistuksella pistokytkimien standardinmukaisuudesta.

Aiemmin kauppa- ja teollisuusministeriön sähkölaitteiden turvallisuudesta antaman päätöksen (1694/1993) 17 §:ssä vaadittiin, että kotitalouskäyttöön tarkoitettuja pistokytкимиä ei saa Suomessa pitää kaupan, toiselle luovuttaa tai ottaa käyttöön, ennen kuin sähköturvallisuuslaitos on tarkastuslaitos on varmentanut niiden turvallisuuden ja antanut tästä vaatimustenmukaisuutta koskevan todistuksen, joka perustuu Suomessa sovellettavaan standardiin tai jos pistokytkimien vaatimustenmukaisuutta koskeva todistus perustuu Suomessa sovellettavaan standardiin ja sen on antanut tarkastuslaitos, joka on Euroopan talousalueella saanut oikeuden tarkastaa pienjännitedirektiivin soveltamisalaan kuuluvia sähkölaitteita eli direktiivin 2006/95/EY mukainen ilmoitettu tarkastuslaitos.

Tätä vaatimusta lievennettäisiin ja täsmennettäisiin vaatimalla todistus pistokytkimien standardinmukaisuudesta. Todistuksen voisi laatia riittävän osaamisen omaava testauslaitos. Vaati-

musta ilmoitetun laitoksen antamasta todistuksesta uuden pienjännitedirektiivin tultua voimaan ei enää voida esittää, koska uudessa pienjännitedirektiivissä ei ole enää roolia ilmoitetulle laitokselle.

Eri maissa käytössä olevat kansalliset pistokytkinjärjestelmät eivät ole täysin yhteensopivia. Erityisesti jotkin pistokytkimien väliset poikkeamat voivat olla käyttäjien turvallisuuden kannalta merkittäviä, jos erilaisia pistokytkinjärjestelmiä käytetään samanaikaisesti tai rinnakkaisesti. Varmistamalla siitä, että kotitalous- ja vastaavaan käyttöön tarkoitettujen pistokytkimien ovat vain Suomessa käytössä olevien standardien mukaisia, voidaan varmistua sähkön ja sähkölaitteiden turvallisesta käytöstä eri käyttöolosuhteissa ja -tilanteissa. Standardit asettavat selkeät vaatimukset kotitalous- ja vastaavaan käyttöön tarkoitettujen pistokytkimien rakenteelle ja niille suoritettaville turvallisuustesteille.

Jos markkinoilla saataville asetetuissa, toiselle luovutetuissa tai käyttöön otetuissa sähkölaitteissa on kotitalous- tai vastaavaan käyttöön tarkoitettu pistotulppa ja/tai -rasia, niiden on oltava Suomessa käytössä olevien standardien mukaisia, jotta sähkölaitteet voidaan turvallisesti liittää sähköverkkoon ilman siirtymispistokytkimä tai adaptoreita.

3 luku Sähkölaitteistoa koskevat vaatimukset

30 §. Soveltamisalan rajaus. Pykälässä säädettäisiin, että ehdotetun lain 32—34 §:ää ei sovellettaisi viestintäverkkojen, hissien, ilma-alusten eikä maa- ja vesikulkuneuvojen sähkölaitteistoihin. Jäljempänä 32—34 §:ssä on säädetty oleelliset turvallisuusvaatimukset täyttävien standardien luettelointimenettely ja näistä standardeista poikkeamisen menettely. Näiden alojen teknisten rakennestandardien luettelointia ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, koska kyse on erityislaitteistoista, joiden standardien tai vastaavien teknisten spesifikaatioiden määrä on hyvin suuri, ja niissä noudatetaan yleensä kansainvälisiä sopimuksia. Oleelliset turvallisuusvaatimukset koskisivat silti näitäkin laitteistoja. Soveltamisen rajaus vastaa voimassa olevan sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 1 §:n 2 momenttia.

31 §. Sähkölaitteiston turvallisuusvaatimukset. Pykälässä säädettäisiin sähkölaitteistojen rakenteellisista vaatimuksista vastaavalla tavalla kuin tuotteita koskevista uuden menettelyn mukaisissa EU-direktiiveissä. Sähkölaitteistojen vaatimuksista ei kuitenkaan ole olemassa EU-säätelyä, joten vaatimukset ovat kansallisia.

Tällaisessa sääntelymenettelyssä laissa ja asetuksissa annetaan vain oleelliset rakenteelliset turvallisuusvaatimukset. Yksityiskohtaisten vaatimusten osalta nojaututaan standardoimisjärjestöjen laatimiin standardeihin. Standardien noudattaminen ei olisi pakollista, vaan niistä voitaisiin poiketa tietyin menettelyin. Standardin noudattaminen olisi kuitenkin helpoin tapa osoittaa vaatimuksenmukaisuus, koska standardin mukaisen ratkaisun katsottaisiin täyttävän määräysten olennaiset turvallisuusvaatimukset.

Menettelyä on sovellettu sähkölaitteistojen rakenteeseen vuodesta 1999 alkaen, jolloin niistä säädettiin sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetussa kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksessä. Tätä aiemmin oli voimassa Sähkötarkastuskeskuksen antamat hyvin yksityiskohtaiset Sähköturvallisuusmääräykset ja niitä täydentävät muut julkaisut.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sähkölaitteisto olisi suunniteltava, rakennettava ja korjattava hyvän turvallisuusteknisen käytännön mukaisesti ottaen huomioon 6 §:n 1 momentin 1 kohdan vaatimus turvallisuustasosta. Tällä huomioidaan se, että teknisen kehityksen

myötä yhteiskunnan käsitys hyväksyttävästä turvallisuustasosta kehittyä ajan myötä. Sama kehitys näkyy yksityiskohdissaan standardien sisällössä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin olennaisten turvallisuusvaatimusten perusteista. Momentti sisältäisi perussäännöksen, jonka pohjalta voitaisiin pykälän 4 momentin valtuutussäännöksen nojalla säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin sähkölaitteiston olennaisista turvallisuusvaatimuksista. Sähkölaitteiston olennaisten vaatimusten sisältöön ei olisi tarkoitus tehdä muutoksia.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että sähkölaitteiston rakenteessa olisi otettava huomioon Suomessa vallitsevat olosuhteet ja noudatettavat asennustavat. Sähkölaitteistojen rakenteen standardit ovat hyvin pitkälle kansainväliset. Tiettyjä valintoja täytyy kuitenkin tehdä muun muassa Suomen kylmien talviolosuhteiden takia sekä jakelujärjestelmän maadoitustavan suhteen. Nämä onkin otettu huomioon kansainvälisiin IEC-standardeihin perustuvissa suomalaisissa SFS-standardeissa, jotka koskevat sähkölaitteistojen rakennetta. Pykälän sisältö vastaa sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 2 §:ää.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin sähkölaitteiston olennaisista turvallisuusvaatimuksista.

32 §. Turvallisuusvaatimusten täytyminen. Pykälän 1 momentin mukaan sähkölaitteiston katsottaisiin täyttävän olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos se suunniteltaisiin, rakennettaisiin, ja korjattaisiin soveltaen standardeja tai julkaisuja, joiden vastaavuus olennaisiin vaatimuksiin olisi vahvistettu esitetyn lain 33 §:n mukaisesti (vaatimuksenmukaisuusolettama).

Pykälän 2 momentin mukaan standardeista voitaisiin poiketa tietyin edellytyksin. Sähkölaitteisto voi täyttää olennaiset turvallisuusvaatimukset, vaikka se olekaan sitä koskevien standardien mukainen. Tällöin sähkölaitteiston vaatimustenmukaisuus on voitava osoittaa luotettavasti. Näin ollen standardien käyttö ei olisi pakollista ja vaatimustenmukaisuus olisi mahdollista osoittaa myös muilla tavoin. Vaatimustenmukaisuus olisi kuitenkin tällöin erikseen osoitettava.

33 §. Sovellettavat standardit ja julkaisut. Pykälän 1 momentin mukaan sähköturvallisuusviranomaisen julkaisisi luettelon niistä standardeista, joita noudattaen sähkölaitteiston katsotaan täyttävän esitetyn lain vaatimukset. Uuden menettelyn mukaisten direktiivien osalta Euroopan komissio vahvistaa luettelon vaatimuksenmukaisuusolettaman antavista standardeista. Sähkölaitteistojen osalta menettely on kansallinen, ja luettelon vahvistaminen olisi sähköturvallisuusviranomaisen tehtävä. Näin on ollut jo vuodesta 1999 saakka. Sähköturvallisuusviranomaisen on julkaissut luettelon omassa ohjesarjassaan. Luettelo päivitetään vuosittain tai harvemmin, kun sen sisältämiin standardeihin tulee olennaisia päivityksiä. Sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 4 §:n mukaan luettelon vahvistamiseen on pyydetty sähköturvallisuuden neuvottelukunnan lausunto. Tästä lausuntomenettelystä olisi nyt tarkoitus luopua tarpeettomana.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos standardeja ei tietyn sähkölaitteiston osalta olisi laadittu, voidaan soveltaa standardeihin verrattavia julkaisuja, joiden vastaavuus olennaisiin turvallisuusvaatimuksiin on vahvistettu 1 momentin mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin standardin vaihtumisesta. Sähkölaitteiston rakentaminen on osa muuta rakennuksen rakentamista, ja se kestää tavallisesti kuukausissa tai vuosissa laskettavan ajan. Siksi olisi tarpeen määrittellä säädöstasolla, miten menetellään, jos rakentamisessa noudatettavan standardin painos edellä mainitussa luettelossa vaihtuu kesken rakenta-

misajan. Nykyisten määräysten mukaan rakenteilla oleva sähkölaitteisto voidaan rakentaa valmiiksi suunnitelmiansa mukaisena kolmen vuoden kuluessa standardin päivittymisestä. Tähän ei esitetä tehtäväksi muutoksia. Sääntö on aikanaan valmisteltu huolella sähköalan toimijoiden piirissä. Se on koettu toimivaksi ja luo myös hyvän ennakoitavuuden kaikkiin tuleviin standardienvaihdostilanteisiin.

Rakenteilla olevaksi sähkölaitteistoksi katsotaan tilanne, jossa konkreettinen rakentaminen on jo aloitettu tai sähkösuunnitelman perusteella on jo ryhdytty konkreettisiin toimenpiteisiin, kuten urakkatarjouskierrokseen. Sen sijaan pelkkää sähkösuunnitelman olemassaoloa ei lasketa tällaiseksi, koska suunnitelmia voi olla hyvinkin vanhoja ja hyvin eritasoisia varalle tehtyinä.

Pykälän sisältö vastaisi pitkälti voimassa olevan sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 4 §:ää.

34 §. *Standardeista poikkeaminen.* Pykälässä säädettäisiin menettelytavoista, jos luetteloiduista standardeista poikettaisiin. Pykälän *1 momentin* mukaan standardeista saisi tarvittaessa poiketa, jos vastaava turvallisuustaso voidaan muutoin saavuttaa. Poikkeamisella mahdollistettaisiin esimerkiksi sellainen tuotekehitys, jonka mukaista ratkaisua olemassa olevat standardit eivät vielä riittävästi tuntisi. Poikkeamista saatettaisiin tarvita myös joissain erityiskohteissa tai tilanteissa. Poikkeamista ei sen sijaan voisi käyttää asennusvirheen hyväksyttämiseen tai standardien osoittamasta turvallisuustasosta tinkimiseen.

Pykälän *2 momentin* mukaan poikkeaminen tulisi aina suunnitella etukäteen ja se tulisi dokumentoida kirjallisesti siten, että olennaisten turvallisuusvaatimusten täyttyminen olisi todettavissa. Sähkölaitteiston suunnittelijan tai rakentajan olisi laadittava kirjallinen selvitys poikkeamisesta. Poikkeamalle olisi myös oltava tilaajan suostumus. Tarvittaessa sitä voitaisiin täydentää valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan lausunnolla. Käytännössä poikkeamia on tehty erittäin harvoin.

Pykälän *3 momentin* mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin standardista poikkeamisen menettelystä.

Sääntely vastaisi voimassa olevan sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 5 §:ää.

35 §. *Käyttöolosuhteiden muuttuminen.* Pykälässä säädettäisiin, että sähkölaitteiston käytön tai käyttöolosuhteiden muuttuessa olisi ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin laitteiston rakenteen muuttamiseksi. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi tilanteet, joissa tavallinen toimistorakennus otetaan lääkintätilakäyttöön tai joissa aiemmin kuivassa huonetilassa onkin jatkossa säännöllisesti esimerkiksi roiskuvaa vettä tai palavaa pölyä. Tämä velvoite olisi sähkölaitteiston haltijan vastuulla. Sääntely vastaisi voimassa olevan sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 6 §:ää.

36 §. *Sähkölaitteiston kytkeminen yhteen.* Pykälässä säädettäisiin, että yhteen kytkettävien sähkölaitteistojen haltijoiden olisi annettava toisilleen riittävät tekniset tiedot, jotta sähkölaitteistojen rakenteessa voitaisiin ottaa huomioon yhteen kytkemisen aiheuttamat vaara- tai häiriötekijät. Sääntely vastaisi sähkölaitteistojen turvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 7 §:ää.

37 §. *Sähkölaitteistojen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien vaatimusten soveltamisala.* Lain 38—41 §:n soveltamisala vastaisi EMC-direktiivin soveltamisalaa. Pykälässä säädetty soveltamisala vastaisi sähköturvallisuuslain 24 f §:n mukaista säännelyä.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin EMC-direktiivin 2 artiklan 1 kohtaa vastaavasti sähkölaitteistoihin liittyvien vaatimusten soveltamisalasta. Lain 38—41 §:ää sovellettaisiin sähkölaitteistoihin, jotka todennäköisesti aiheuttavat sähkömagneettisia häiriöitä tai joiden toimintaan sellainen häiriö todennäköisesti vaikuttaisi.

Pykälän *2 momentissa* ehdotettaisiin annettavaksi valtuutus säätää tarkemmin sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien vaatimusten soveltamisalan rajaamisesta valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin EMC-direktiivin 2 artiklan 2 kohtaa vastaavasti sähkölaitteistoista, joihin ei sovellettaisi luvun 38—41 §:ää.

EMC-direktiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus säätää, että esitetyn lain 38—41 §:n vaatimuksia ei sovellettaisi: 1) sähkölaitteistoon, joka kuuluu tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) soveltamisalaan; 2) sähkölaitteistoon, joka kuuluu ilmailulain (1194/2009) soveltamisalaan; 3) kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan ja Kansainvälisen televiestintäliiton yleissopimuksen mukaisessa radio-ohjesäännössä määriteltyihin radioamatöörien käyttämiin radiolaitteistoihin, jollei niitä ole asetettu saataville markkinoilla.

38 §. *Sähkölaitteisto markkinointitarkoituksiin.* Pykälässä säädettäisiin EMC-direktiivin 5 artiklan 3 kohtaa vastaavasti ehdot, joilla sähkölaitteistoa voidaan esitellä näyttelyissä ja messuilla. Pykälä vastaa nykytilaa, sähköturvallisuuslain 24 h §:n 3 momentin mukaista säännelyä. Jos sähkölaitteisto ei täyttäisi esittelytilanteessa esitetyn lain vaatimuksia, tällöin sähkölaitteistossa olisi oltava näkyvä merkintä, josta ilmenisi messun, esittelytilaisuuden tai näyttelyn nimi ja päivämäärä. Lisäksi sähkölaitteiston merkinnästä olisi käytävä selvästi ilmi, että sähkölaitteisto ei olisi vaatimusten mukainen eikä myytävänä ennen kuin valmistaja tai maahantuoja olisi saattanut sen vaatimusten mukaiseksi. Esittelyjä saisi järjestää vain, jos olisi toteutettu riittävät toimenpiteet sähköturvallisuuden varmistamiseksi ja sähkömagneettisten häiriöiden välttämiseksi.

39 §. *Sähkölaitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset.* Pykälässä säädettäisiin EMC-direktiivin 6 ja 19 artiklaa vastaavasti sähkölaitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista vaatimuksista. Pykälä vastaa sähköturvallisuuslain 24 i ja 24 m §:n mukaista säännelyä.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että sähkölaitteisto olisi suunniteltava ja rakennettava hyvän teknisen käytännön mukaisesti siten, että se on oikein huollettuna ja korjattuna sähkömagneettisesti yhteensopiva. Kiinteissä asennuksissa olisi otettava huomioon komponenttien aiottua käyttötarkoitusta koskevat tiedot siten, että varmistettaisiin sähkölaitteistolle säädettyjen olennaisten vaatimusten täyttyminen.

Pykälän 2 momentin mukaan sähkölaitteiston rakentajan olisi kirjattava sovelletut tekniset käytännöt asiakirjoihin ja luovutettava ne sähkölaitteiston haltijalle. Sähkölaitteiston haltijan olisi säilytettävä nämä asiakirjat sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla tarkastuksia varten niin kauan kuin sähkölaitteisto olisi käytössä.

Pykälän *3 momentissa* ehdotetaan, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin EMC-direktiivin 6 artiklaa ja liitettä I vastaavasti sähkölaitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista olennaisista vaatimuksista ja kiinteiden asennusten erityisvaatimuksista.

Sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaan sähkölaitteisto olisi suunniteltava ja valmistettava kehityksen taso huomioon ottaen niin, että 1) varmistettaisiin, että sähkölaitteiston aiheuttama sähkömagneettinen häiriö ei ylittäisi tasoa, jolla radio-

ja telelaitteet tai muut laitteistot eivät voisi toimia tarkoitetulla tavalla; 2) sähkölaitteiston sille tarkoitettussa käytössä odotettavissa olevan sähkömagneettisen häiriön sieto olisi sellainen, että sähkölaitteen tai -laitteiston toiminta ei häiriintyisi kohtuuttomasti.

Kiinteitä asennuksia koskevien erityisvaatimusten mukaan sähkölaitteistojen asennuksessa on noudatettava hyviä teknisiä käytäntöjä ja otettava huomioon komponenttien aiottua käyttötarkoitusta koskevat tiedot, jotta varmistetaan, että sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset täyttyvät.

40 §. *Sähkölaitteiston vaatimustenmukaisuusolettama sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten suhteen.* Pykälässä säädettäisiin EMC-direktiivin 13 artiklaa vastaavasti vaatimustenmukaisuusolettaman antavista standardeista. Pykälä vastaa sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 kohdan 3 mukaista sääntelyä.

Pykälän *1 momentin* mukaan sähkölaitteiston katsottaisiin täyttävän esitetyn lain 39 §:n sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, jos se on sitä koskevien yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mukainen.

Pykälän *2 momentin* mukaan sähkölaitteisto voisi täyttää sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, vaikkei se olisikaan yhdenmukaistetun standardin mukainen. Tällöin sähkölaitteiston vaatimustenmukaisuus olisi voitava osoittaa luotettavasti. Näin ollen yhdenmukaistettujen standardien käyttö ei olisi pakollista ja vaatimustenmukaisuus olisi mahdollista osoittaa myös muilla tavoin. Vaatimustenmukaisuus olisi kuitenkin tällöin erikseen osoitettava.

41 §. *Sähkölaitteiston käyttöönotto ja käyttöönoton rajoittaminen.* Pykälässä säädettäisiin EMC-direktiivin 4 ja 5 artiklaa vastaavasti sähkölaitteiston käyttöönotosta ja käytöstä. Pykälä vastaa nykytilaa, sähköturvallisuuslain 24 g §:n ja 25 h §:n 1 ja 2 momentin mukaista sääntelyä.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että sähkölaitteiston saa ottaa käyttöön vain, jos se täyttäisi esitetystä laissa sille asetetut vaatimukset. Sähköturvallisuusviranomainen ei saisi sähköturvallisuutta tai sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista syistä estää lain vaatimukset täyttävän sähkölaitteiston käyttöönottoa.

Pykälän *2 momentin* mukaan sähkölaitteiston rakentajan on ennen sähkölaitteen käyttöönottoa varmistettava, että sähkölaitteisto on suunniteltu ja rakennettu 31 §:ssä säädettyjen turvallisuusvaatimusten ja 39 §:ssä säädettyjen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaisesti.

Pykälän *3 momentin* mukaan sähköturvallisuusviranomainen voisi kuitenkin ryhtyä sähkölaitteiston käyttöönottoa tai käyttämistä koskeviin erityistoimenpiteisiin, jos olisi ratkaistava sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva erityinen ongelma. Lisäksi erityistoimenpiteisiin tulisi voida ryhtyä, jos olisi turvallisuussyistä suojattava yleisiä viestintäverkkoja tai vastaanotto- tai lähetyksiasemia.

Pykälän *4 momentin* mukaan sähkölaitteiston käyttöönoton ja käytön rajoittamisesta sähköturvallisuusviranomaisen olisi ilmoitettava Euroopan komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

42 §. Sähkölaitteiston käyttöönottoajankohta. Pykälän *1 momentissa* määriteltäisiin sähkölaitteiston käyttöönottoajankohta ja pykälän *2 momentissa* määriteltäisiin ajankohta, jolloin sähkölaitteisto otettaisiin varsinaiseen käyttötarkoitukseensa. Nämä kaksi edellä mainittua ajankohtaa voisivat olla eri ajankohdat. Ajankohtien määrittelyä tarvittaisiin tarkastuksiin liittyvissä vaatimuksissa. Pykälän sisältö on nykyisen sähköturvallisuuslain 16 §:n mukainen.

43 §. Sähkölaitteiston käyttöönottotarkastus. Sähköturvallisuuslain tarkoitus olisi korostaa toiminnanharjoittajan vastuuta rakentamastaan sähkölaitteistosta. Pykälän *1 momentin* mukaan sähkölaitteiston saisi ottaa käyttöön vasta, kun käyttöönottotarkastuksessa olisi selvitetty, että laitteistosta ei aiheutuisi 6 §:ssä tarkoitettua vaaraa tai häiriötä. Sähkölaitteiston rakentajan olisi aina huolehdittava käyttöönottotarkastuksen suorittamisesta ennen käyttöönottoa. Jos rakentaja olisi estynyt huolehtimaan velvoitteesta esimerkiksi kuoleman tai muun vastaavan syyn takia, siirtyisi velvoite kuitenkin haltijan huolehdittavaksi, jottei tarkastus jäisi kokonaan tekemättä. Tarkastuksen tekijän tulisi kuitenkin aina olla sähkölaitteiston rakentamiseen oikeutettu toiminnanharjoittaja. Käyttöönottotarkastuksessa tehtäisiin erilaisia mittauksia ja testauksia sekä silmämääräistä tarkastelua sen varmistamiseksi, että rakennettu sähkölaitteisto olisi turvallinen ja vaatimusten mukainen.

Pykälän *2 momentin* mukaan käyttöönottotarkastuksesta olisi laadittava haltijan käyttöön tarkastuspöytäkirja vähäisiä töitä lukuun ottamatta. Vaikkei varsinaista pöytäkirjaa tarvitsisi vähäisistä töistä luovuttaa haltijalle, tulisi sähkölaitteiston testausten tulokset kuitenkin tarvittaessa luovuttaa. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi lattialämmityskaapelien asennusten eristysvastusmittaukset, joilla voi olla merkitystä vikaselvitystilanteissa.

Pykälän *3 momentin* mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin pöytäkirjan sisällöstä sekä vähäisiksi katsottavista töistä.

Pykälän vaatimukset ovat vuonna 1996 annettujen säädösten mukaisia. Niihin ei ehdoteta muutoksia.

44 §. Sähkölaitteistoluokitus. Sähkölaitteistot on jaettu nykyisissä säädöksissä luokkiin, joiden perusteella määräytyy, onko niille tehtävä kolmannen osapuolen varmennustarkastus käyttöönottovaiheessa, onko niille tehtävä määräaikaistarkastuksia, kuka edellä mainitut tarkastukset voi tehdä sekä onko laitteistolle laadittava kunnossapito-ohjelma.

Luokitus on nykyisin säädetty sähköalan töistä annetussa kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksessä. Pykälän *1 momentissa* esitetään, että sähkölaitteistoluokitus nostettaisiin lain tasolle, koska luokitus määrittäisi merkittäviä toimenpidevelvoitteita sähkölaitteistoja rakentavalle toiminnanharjoittajalle sekä sähkölaitteiston haltijalle. Luokitus on kuitenkin osoittautunut tarpeettoman monimutkaiseksi, ja sitä ehdotetaan samalla yksinkertaistettavaksi. Luokituksen yksinkertaistamista valmisteltiin jo nykyisen lain aikana, ja se ehti olla julkisella lausuntokierroksella, mutta loppuun viemisessä päätettiin odottaa sähköturvallisuuslain kokonaisuudistusta. Esityksessä ehdotettu luokitus on tämän aiemman valmisteluversion mukainen.

Nykyisten säädösten mukaisen luokituksen suurin haitta on sen moniulotteisuus ja monimutkaisuus. Luokituksen perusjako koskee kokonaisia rakennuksia tai tehdaskiinteistöjä tai vastaavia kohteita. Kuitenkin tietyt erityistilat, kuten lääkintätila ja räjähdysvaarallinen tila, on luokiteltu erikseen. Tällöin rakennuksen osana olevan yksittäisen tilan tai huoneen määräaikaistarkastusväli voi olla eri kuin muulla rakennuksella ja tarkastukseen kelpoisen tarkastajan osalta on myös eroja räjähdysvaarallisissa tiloissa, esimerkiksi liikekiinteistöön sijoittuneen lääkäriaseman leikkaussalien määräaikaistarkastusväli on erilainen kuin muulla rakennuksella. Kasvihuoneen nestekaasuhöyrystimen osalta on vastaava tilanne eikä kasvihuoneen sähkölait-

HE 116/2016 vp

teiston muiden osien valtuutettu tarkastaja saa edes tarkastaa höyrystimen sähkölaitteistoa. Sähköalan erityisvaatimuksia tuntemattoman sähkölaitteiston haltijan on vaikea hallita tällaisia vaatimuksia, ja tilanne on osaltaan johtanut myös tarkastusten laiminlyömiseen.

Räjähdyksivaarallisten tilojen osalta tilojen erityisluokittelu sähköalan sektorikohtaisessa säädöksessä voidaan katsoa myös jossain määrin vanhentuneeksi menettelyksi siksi, että räjähdysvaarallisten tilojen osalta on annettu uusia varsin kattavia ja substanssiriippumattomia säädöksiä. Suuronnettomuusvaarallisten palavien nesteiden ja kaasujen laitoksia säädellään nykyisin Seveso-direktiivin vaatimusten nojalla. Vaatimukset koskevat koko tuotantolaitosta tai vastaavaa substanssista riippumatta asettaen vaatimuksia muun muassa johtamisjärjestelmälle ja turvallisuusselvityksille. Erityisesti räjähdysvaarallisia tiloja koskien on myös voimaansaatettu ATEX-olosuhdedirektiivi 99/92/EY. Se edellyttää räjähdysvaarallisten tilojen tilaluokittelun tekemistä, suojausmenettelyjen ja käytettyjen laitteiden läpikäymistä sekä niin sanotun räjähdysuojasasiakirjan laadintaa. Menettelyt on tarkistettava säännönmukaisesti ja aina kun tehdään merkittäviä muutoksia. Direktiivi kattaa palavien nesteiden ja kaasujen lisäksi myös pölyräjähdysvaaralliset tilat eikä se koske vain sähkölaitteita vaan kaikkia mahdollisia energialhteita.

Yksinkertaistetun luokituksen periaate olisi, että rakennus tai kiinteistö tarkastetaan kokonaisuutena. Jos rakennuksessa olisi edellä mainittuja erityistiloja, ne tarkastetaan samanaikaisesti. Tätä korostetaan tarkastuksien sisältöä koskevassa 46 ja 50 §:ssä. Näin taataan, että erityistilat kuitenkin edelleen tarkastetaan. Samalla korjautuu kaksi muutakin epäkohtaa. Räjähdysvaarallisten tilojen erityisluokittelu on tähän asti kattanut vain palavat nesteet ja kaasut. Niiden sähkölaitteistot eivät ole juurikaan aiheuttaneet onnettomuuksia. Ehdotuksessa saataisiin ongelmallisemmiksi osoittautuneet pölyräjähdysvaaralliset tilat samanarvoiseen tarkastuskäsittelyyn palavien nesteiden tilojen kanssa. Ehdotus myös poistaisi sen epäkohdan, että laajamittaisia kemikaalikohteita on tähän asti saanut tarkastaa vain valtuutettu laitos. Samaa erityissähkötekniikkaa sisältävät kohteet, joissa kemikaalien määrä on vähäisempi, on saanut tarkastaa myös valtuutettu tarkastaja. Ero ei ole perustunut tarkastajien kompetenssivaatimukseen vaan muihin näkökohtiin, ja on siksi ollut kilpailullisesti arveluttava. Valtuutetut laitokset ovat vastustaneet luokituksen yksinkertaistamista.

Uusittava luokitus olisi kolmeportainen, kuten edeltäjänsäkin. Alimman luokan muodostaisivat asuinrakennusten osalta rakennukset, joissa on enemmän kuin kaksi asuinhuoneistoa sekä muiden sähkölaitteistojen osalta kohteet, joissa olisi yli 35 A pääsulakkeet (esimerkiksi liike-, teollisuus- ja maatalousrakennukset tai -kiinteistöt sekä julkisten paikkojen sähköverkot). Luokituksen näin määriteltyyn alarajaan ei ehdoteta muutoksia. Luokan 2 muodostaisivat suurjänniteliittyvät ja ne pienjänniteliittyvät, joiden liittymisteho olisi yli 1600 kVA. Nämä ovat samalla laitteistoja, joille edellytettäisiin 60 §:n nojalla käytön johtajaa. Luokan 3 muodostaisivat verkkoyhtiöiden verkot.

Luokituksen alaluokissa säilytettäisiin nykyisten säädösten mukaiset kirjaintunnukset sekaanusten välttämiseksi. Näin on tehty myös edellisen kerran, kun luokitusta uusittiin. Lain mukaisia alaluokkia olisivat siten enää seuraavat: 1a, 1b, 2c, 2d ja 3c. Poistuvien erityistiloja koskevien nykyisten alaluokkien 1d, 2b, 3a ja 3b sähkölaitteistot sisältyisivät jatkossa näihin luokkiin.

Pykälän 2 momentin mukaan sähkölaitteistoluokitusta ei sovellettaisi viestintäverkkojen, hissien, ilma-alusten eikä maa- ja vesikulkuneuvojen sähkölaitteistoihin.

45 §. Sähkölaitteiston varmennustarkastus. Pykälän 1 momentissa velvoitettaisiin teettämään kolmannen osapuolen tarkastus niille sähkölaitteistoille, jotka kuuluvat 44 §:ssä määriteltyyn

sähkölaitteistoluokituksen piiriin. Näiden katsottaisiin olevan niin vaativia toteutukseltaan, että sähkölaitteiston rakentajasta tai sähkölaitteiston haltijasta riippumaton tarkastus käyttöönottovaiheessa olisi tarpeen. Myös näiden laitteistojen merkittävälle muutos- ja laajennustöille olisi teetettävä varmennustarkastus.

Suhteellisen yksinkertaiset sähkölaitteistot, kuten esimerkiksi omakotitalon tai kesämökin sähkölaitteistot, jäisivät edelleen tarkastusvelvoitteen ulkopuolelle. Suuri osa sähkölaitteistoista on 44 §:ssä tarkoitetun sähkölaitteistoluokituksen ulkopuolella. Ne ovat ikään kuin luokkaa 0, koska ne ovat pienempiä sähkölaitteistoja.

Pykälän 2 momentin mukaan varmennustarkastuksen ensisijainen huolehtimisvelvoite olisi sähkölaitteiston rakentajalla. Rakentaja tuntee sähköalan säädökset sähköasennuksen tulevaa haltijaa paljon paremmin, ja näin varmistetaan että tarkastus tulee tilattua. Jos rakentaja olisi estynyt huolehtimaan velvoitteesta esimerkiksi kuoleman tai muun sellaisen syyn takia, siirtyisi velvoite kuitenkin haltijalle, jottei tarkastus jäisi kokonaan tekemättä.

Vaikka ensisijainen huolehtimisvelvoite olisi säädetty rakentajalle, voisi haltija tarvittaessa osallistua varmennustarkastuksen suorittajan valintaan.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin merkittäväksi katsottavista sähkölaitteiston muutos- ja laajennustöistä.

46 §. Varmennustarkastuksen ajankohta, sisältö ja suorittaja. Varmennustarkastuksen ajankohtaan ja sisältöön ei olisi tarkoitus tehdä oleellisia muutoksia nykysäädöksiin nähden. Pykälän 1 momentin mukaan varmennustarkastus olisi tehtävä ennen sähkölaitteiston ottamista varsinaiseen käyttötarkoitukseensa tai tietyn ajankohdan jälkeen sen jälkeen. Ajankohdasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella 44 §:n mukaiseen laitteistoluokitukseen perustuen. Tavanomaiset sähkölaitteistot on voimassa olevien säädösten mukaan voitu tarkastaa kolmen kuukauden kuluessa käyttöönotosta, eikä tähän olisi tarkoitus esittää muutosta. Lisäksi verkkoyhtiöiden verkot, joihin tehdään jatkuvasti hyvin paljon laajennuksia ja muutoksia, voitaisiin tarkastaa rakentamista seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä. Tämäkin on voimassa olevan säädöksen mukainen käytäntö, eikä siihen ole osoittautunut tarvetta tehdä muutosta. Vaativien räjähdysvaarallisten tilojen ja lääkintätilojen sähkölaitteistojen varmennustarkastus tehtäisiin ennen näiden tilojen ottamista varsinaiseen käyttötarkoitukseensa, siten kuin asetuksella tarkemmin säädettäisiin. Asia koskisi myös pölyräjähdysvaarallisia tiloja, joita ei nykysäädöksissä ole luokiteltu erikseen.

Sähkölaitteiston rakentamisen tärkein tarkastus on rakentajan itsensä tekemä yksityiskohtainen käyttöönototarkastus. Varmennustarkastuksessa ei ole tarkoitus toistaa sitä kokonaisuudessaan, vaan pistokoemaisesti varmistua siitä, että sähkölaitteiston rakentaja on huolehtinut velvoitteestaan ja osannut tehdä tarkastuksen oikein ja että rakennettu laitteisto on muutoinkin turvallinen. Sähkölaitteistoluokituksen yksinkertaistamiseen liittyen säädettäisiin varmuuden vuoksi erikseen, että kohteen mahdolliset erityistilat, kuten lääkintätilat, räjähdysvaaralliset tilat ja palovaaralliset tilat kuuluvat aina tarkastusotannon piiriin.

Sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta ei käyttöönotto- ja varmennustarkastuksessa ole tarkoitettu suoritettavaksi varsinaisia häiriömittauksia, koska se olisi hyvin vaikeaa, kallista ja epätarkoituksenmukaista. Varmennustarkastuksessa on tarpeen varmistua kuitenkin siitä, että rakentaja on täyttänyt sähkömagneettiseen yhteensopivuuteen liittyvät velvoitteensa ja liittänyt siitä tarpeelliset dokumentit osaksi haltijalle luovutettavaa aineistoa. Varmennustarkastaja voi tarkistaa dokumenttien lisäksi esimerkiksi taajuusmuuttajakäytön osalta, onko käytetty oikean-

laista kaapelityyppiä, ja ovatko kaapelin mahdolliset häiriösuojavaipat asennettu oikein myös liitoksissa ja mahdollisella turvakytkimellä.

Pykälän 2 momentin mukaan varmennustarkastuksen voisi tehdä valtuutettu laitos tai valtuutettu tarkastaja. Esitetyn lain 44 §:n mukaisen laitteistoluokituksen yksinkertaistaminen poistaa valtuutetuilla laitoksilla olleen yksinoikeusalueen, mikä on vääristänyt kilpailua ja monimutkaistanut vaatimusten hallintaa.

Pykälän 3 momentin mukaan varmennustarkastuksesta laadittaisiin haltijan käyttöön tarkastustodistus, kuten nykyisten säädöstenkin mukaan. Täsmennettynä vaatimuksena säädettäisiin, että laitteiston haltijan olisi säilytettävä varmennustarkastustodistus vähintään kymmenen vuotta. Lisäksi tarkastuksen tekijän olisi kiinnitettävä pääkeskukseen tai vastaavaan kohtaan tarkastustarra. Seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta merkittäisiin lisäksi, jos sähkölaitteisto on uusi tai kokonaan peruskorjattu.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin varmennustarkastuksen ajankohdasta erityyppisille laitteistoille sekä tarkastustodistuksen ja tarkastustarran sisällöstä.

47 §. Sähkölaitteiston haltijan vastuu sähkölaitteiston turvallisuudesta ja sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta. Pykälän 1 momentissa korostettaisiin sähkölaitteiston haltijan vastuuta laitteistonsa turvallisuudesta ja vaatimuksenmukaisuudesta. Lisäksi tuotaisiin esille, että edellä mainitut asiat vaatisivat riittävää kunnossapitoa, koska harvoin tehtävät määräaikaistarkastukset eivät siihen riittäisi. Kunnossapidolle ei kuitenkaan esitettäisi mitään määrämuotoisia vaatimuksia, koska laitteistot ovat hyvin erityyppisiä. Turvallisuuden ylläpitävä kunnossapito voitaisiin sovittaa laitteiston tarpeita ja luonnetta vastaavaksi.

Pykälän 2 momentin vaatimus sähkölaitteiston kunnan ja turvallisuuden tarkkailemisesta ja puutteiden poistamisesta on ollut voimassa olevassa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä sähköalan töistä.

48 §. Sähkölaitteiston huolto ja kunnossapito-ohjelma. Pykälän 1 momentissa velvoitettaisiin nykysäädösten mukaisesti, että luokan 2 ja 3 laitteistoille olisi laadittava turvallisuuden ylläpitävä kunnossapito-ohjelma. Ohjelman sisällölle ei asetettaisi vaatimuksia, jolloin se voidaan sovittaa laitteiston tarpeita ja luonnetta vastaavaksi.

Pykälän 2 momentin mukaan muiden sähkölaitteistojen osalta ohjelma voitaisiin korvata laitteiden ja laitteistojen käyttö- ja huolto-ohjeilla.

49 §. Sähkölaitteiston määräaikaistarkastus. Pykälässä velvoitettaisiin nykysäädösten mukaisesti teettämään määräaikaistarkastuksia luokitelluille sähkölaitteistoille (luokat 1—3) asuinrakennuksia lukuun ottamatta. Jos asuinrakennuksen osana olisi luokiteltuja laitteistoja vastaava liiketila tai vastaava, esimerkiksi asuinrakennuksen katutasossa oleva suuri myymälä, tulisi myös tälle tehdä määräaikaistarkastuksia.

Pykälän 1 momentin mukaan käytössä olevalle luokan 1 ja 2 sähkölaitteistolle asuinrakennuksia lukuun ottamatta olisi tehtävä määräaikaistarkastus kymmenen vuoden välein.

Pykälän 2 momentin mukaan määräaikaistarkastusvälejä ehdotetaan luokassa 1 lyhennettäväksi 15 vuodesta kymmeneen vuoteen. Tarkastusten pitkä 15 vuoden tarkastusväliä voidaan pitää epäuskottavana, koska monet liikeyhoneyhoneyt ja vastaavat on uusittu useammankin kerran näin pitkän ajanjakson aikana. Aika olisi myös aivan liian pitkä varmistamaan kohteen turval-

lisuutta sen käytön aikana. Tarkastusvälin lyhentämisestä ei katsottaisi aiheutuvan merkittävää lisäkustannuserää sähkölaitteiston sisältävän kiinteistön haltijalle, koska tarkastusvälit olisivat edelleen pitkät.

Pykälän 3 *momentin* mukaan luokan 3 sähkölaitteistolle määräaikaistarkastus olisi tehtävä viiden vuoden välein. Pykälän 1 ja 3 *momentin* mukaan laitteistoluokan 2 ja 3 määräaikaistarkastusvälit ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan.

Pykälän 4 *momentin* mukaan sähkölaitteiston haltijan tulisi huolehtia laitteiston määräaikaistarkastuksesta.

50 §. Määräaikaistarkastuksen sisältö ja suorittaja. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin määräaikaistarkastuksen sisällöstä, joka vastaisi pitkälti voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Pykälän 2 *momentin* mukaan sähkölaitteistoluokituksen yksinkertaistamiseen liittyen säädettäisiin varmuuden vuoksi erikseen, että kohteen mahdolliset erityistilat, kuten lääkintätilat, räjähdysvaaralliset tilat ja palovaaralliset tilat kuuluvat tarkastusotannon piiriin.

Pykälän 3 *momentin* mukaan määräaikaistarkastuksen voisi tehdä valtuutettu laitos tai valtuutettu tarkastaja. Esitetty laitteistoluokituksen yksinkertaistaminen poistaisi valtuutetuilla laitoksilla olleen yksinoikeusalueen, mikä on vääristänyt kilpailua ja monimutkaistanut vaatimusten hallintaa.

51 §. Määräaikaistarkastuksen tarkastuspöytäkirja ja tarkastustarra. Pykälän 1 *momentin* mukaan tarkastuksen tekijän olisi laadittava määräaikaistarkastuksesta laitteiston haltijan käyttöön tarkastuspöytäkirja ja kiinnitettävä pääkeskukseen tai vastaavaan kohtaan tarkastustarra.

Pykälän 2 *momentin* mukaan laitteiston haltijan olisi säilytettävä tarkastuspöytäkirja sekä osoitus pöytäkirjassa esitettyjen puutteiden korjaamisesta vähintään seuraavaan määräaikaistarkastukseen saakka. Tämä olisi uusi velvoite. Puutteiden korjaamisen osoitus voisi olla esim. korjanneen sähköurakoitsijan laatima käyttöönottotarkastuspöytäkirja korjauksista tai pienten puutteiden osalta yksinkertainen allekirjoitettu dokumentti puutteiden poistamisesta. Jos puutteen korjaaminen ei edellytä sähkötyöoikeuksia, voi tämänkaltaisen dokumentin luonnollisesti tehdä muukin kuin sähköurakoitsija.

Pykälän 3 *momentin* mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tarkastuspöytäkirjan ja tarkastustarran sisällöstä.

52 §. Jakeluverkonhaltijan rekisteri. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti jakeluverkkoyhtiöiden on edellytetty pitävän rekisteriä jakelualueensa sähkölaitteistoista, niiden rakentajista sekä niille suoritetuista varmennus- ja määräaikaistarkastuksista sähköturvallisuusviranomaista varten. Tarkoitus on kuitenkin ollut, että jakeluverkonhaltijan ei tarvitse rakentaa erillistä rekisteriä tähän tarkoitukseen, vaan tarvittavat asiat voitaisiin tallentaa käytössä oleviin asiakasrekistereihin, joissa on osa mainituista tiedoista jo muutenkin.

Suoritettujen tarkastusten tietojen rekisteröinti on tapahtunut siten, että tarkastuksen suorittanut valtuutettu laitos tai valtuutettu tarkastaja on ollut velvollinen tekemään ilmoituksen suorituksesta tarkastuksesta jakeluverkkoyhtiölle tai vaativiksi katsottujen laitteistojen osalta sähköturvallisuusviranomaiselle. Ilmoitusten tekemisestä ja tarkastustietojen rekisteröimisestä ehdotetaan nyt luovuttavan. Jakeluverkkoyhtiöt ovat kokeneet tarkastustietojen rekisteröinnin työlääksi ja hankalaksi, eivätkä ne koe sen palvelevan heidän varsinaista toimintaansa millään tavoin. Varsinaisia viranomaistehtäviä ei jakeluverkkoyhtiöillä ole ollut vuoden 1996 jälkeen.

Tarkastusilmoituksia on laadittu ja rekisteröity vuosittain noin 8 000 kappaletta. Tähän kuluvaan työpanokseen voidaan katsoa olevan suhteettoman suuri siihen hyötyyn nähden, miten tiedoja on voitu hyödyntää tarkastusten toteutumisen valvonnassa. Tarkastusilmoitusten tekemisestä ja niiden rekisteröinnistä luopuminen vähentää elinkeinoelämälle aiheutuvia kustannuksia omalta pieneltä osaltaan.

Tarkastusten rekisteröinnistä luopumisen vastapainona ehdotetaan säädettäväksi pakolliseksi nyt vapaaehtoisena menettelynä oleva tarkastustarran kiinnittäminen tarkastuskohteen pääkeskukseen tai vastaavaan paikkaan. Sen avulla esimerkiksi paloviranomaisen tai, kohteen vaihtaessa omistajaa, uuden omistajan on helppo todeta tarkastusveloitteesta huolehtiminen. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös säilyttämisveloite tarkastuspöytäkirjalle.

Sähköturvallisuuslain mukaisesta jakeluverkkoyhtiöiden rekisterinpidosta ei kuitenkaan muilta osin ole tarkoituksenmukaista luopua, eivätkä verkkoyhtiöt näekään sitä ongelmalliseksi, koska tiedot ovat osa heidän nykyisiä asiakastietojaan. Sähköturvallisuuden valvonnassa hyödynnetään etenkin sähkölaitteiston rakentajan tietoja, mutta niitä voidaan edelleen käyttää myös tarkastusten toteutumisen valvonnassa siksi, että tarkastusveloitteen vaatimukset sähköturvallisuuslaissa on määritelty samankaltaisin sähköteknisin tiedoin, jotka sisältyvät jakeluverkkoyhtiön liittymätietoihin.

4 luku **Sähkötöitä ja käyttötöitä koskevat vaatimukset**

53 §. *Sähkö- ja käyttötyön määrittely.* Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin, mitä tarkoitetaan sähkötoilla. Sähkötyöllä tarkoitettaisiin sähkölaitteen korjaus- ja huoltotöitä sekä sähkölaitteiston rakennus-, korjaus- ja huoltotöitä.

Pykälän 2 momentin mukaan sähkötyöksi ei katsottaisi sähkölaitteen eikä -laitteiston purkutyötä, jos laite tai laitteisto on tehty luotettavasti ja asianmukaisesti jännitteettömäksi. Luotettava erottaminen edellyttää tavallisesti sähköalan ammattilaisen toimenpiteitä.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin, mitä tarkoitetaan käyttötoilla. Käyttötyöllä tarkoitettaisiin sähkölaitteiston käyttötoimenpiteitä ja sähkölaitteistoon kohdistuvia tarkastustoimenpiteitä.

Pykälän sisällössä ei ole oleellisia muutoksia voimassa oleviin säädöksiin nähden. Säännös vastaisi sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 1 §:ää.

54 §. *Perusvaatimus sähkötyölle ja käyttötyölle.* Pykälän mukaan sähkö- ja käyttötöitä tekevän henkilön olisi oltava tehtävään ja sen sähköturvallisuutta koskeviin vaatimuksiin perehtynyt tai opastettu. Tämä yleisvaatimus koskisi sekä niin sanottua maallikkotöitä että niitä sähkö- ja käyttötöitä, joissa edellytetään osoitettua ammattipätevyyttä. Lähtökohtana pidettäisiin sitä, että sähkö- ja käyttötöitä tekevä henkilö osaa tehdä työn ja on siihen perehdytetty tai opastettu. Säännös vastaisi sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 9 §:ää.

55 §. *Sähkötöiden tekemisen edellytykset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sähkötöiden tekemisen edellytyksistä. Sähkötyö määriteltäisiin 54 §:ssä. Sähkötyöllä tarkoitetaan sähkölaitteen korjaus- ja huoltotöitä sekä sähkölaitteiston rakennus-, korjaus- ja huoltotöitä. Sähkötyöksi ei katsota sähkölaitteen eikä -laitteiston purkutyötä, jos laite tai laitteisto on tehty luotettavasti ja asianmukaisesti jännitteettömäksi. Sähkötyön edellytysten täyttymisestä olisi toiminnanharjoittajan huolehdittava. Näistä edellytyksistä säädetään tarkemmin jäljempänä laissa.

HE 116/2016 vp

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan sähkötoiden johtajaksi tulisi nimetä henkilö, jonka kelpoisuuden olisi todennut 65 §:n mukainen pätevyysarviointilaitos, joka antaisi arvioinnin osoituksena pätevyystodistuksen. Sähkötoiden johtaja vastaisi turvallisuusvaatimusten täyttymisestä. Sähkötoiden johtajan tehtävistä säädettäisiin 59 §:ssä.

Tämän lisäksi sähkötoiden johtajan johdolla tehtävissä töissä vaadittaisiin itsenäisesti töitä suorittavilta ja valvovilta henkilöiltä riittävää ammattipätevyyttä 1 momentin 2 kohdan mukaisesti. Tällaiselta henkilöltä ei kuitenkaan edellytettäisi pätevyystodistusta tai muuta vastaavaa osoitusta, vaan sähkötoiden johtajan tehtävänä olisi huolehtia, että hänen johdollaan tehtävissä töissä käytetään riittävän ammattitaitoisia henkilöitä. Näin saataisiin muodollisen pätevyuden osoittamisenmenettelyä pidettyä suhteellisen yksinkertaisina.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin yleisellä tasolla, että toiminnanharjoittajalla tulisi olla käytössään tarvittavat työvälineet, kuten työkalut ja mittavälineet, sekä sähköturvallisuutta koskevat säännökset.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin, että toiminnasta olisi tehtävä ilmoitus sähköturvallisuusviranomaiselle ennen kuin sähkötöitä koskeva toiminta aloitetaan.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa olisi selvitettävä, että 1 momentissa ja 58 §:ssä asetetut vaatimukset täyttyvät. Ilmoituksesta olisi käytävä ilmi sähkötoiden johtajan suostumus tehtävänsä. Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista olisi kuukauden kuluessa ilmoitettava kirjallisesti sähköturvallisuusviranomaiselle. Ilmoituksen voisi tehdä myös sähköisesti.

Pykälän perusvaatimukset eivät ole uusia, vaan ne ovat olleet voimassa samansisältöisinä jo vuosikymmeniä.

Asianmukainen ja ammattitaitoinen sähkösuunnittelu luo perustan sille, millaisia sähköjärjestelmiä rakennuksissa toteutetaan ja millä tavoin. Se luo myös perustan sähköturvallisuudelle. Suunnittelun merkitys sähköiselle mitoitukselle ja suojauksen toimivuudelle onkin korostunut uusissa sähköasennusstandardien vaatimuksissa. Sähkösuunnittelun muodollisista pätevyysvaatimuksista luovuttiin kuitenkin jo vuoden 1996 lakiuudistuksessa, koska säädösvaatimuksena toteutetun turvallisuuteen liittyvän auktorisoinnin ei katsottu antavan riittävää lisäarvoa. Turvallisuusauktorisointia ei tässä lakiuudistuksessa katsota myöskään tarkoituksenmukaiseksi palauttaa. Sen sijaan sähkölaitteiston rakentamisen auktorisointivaatimukset katsotaan yhä tarpeellisiksi, koska asennustyömailla esiintyy paljon turvallisuuspuutteita tietämättömyyden, tietoisten laiminlyöntien sekä työnaikaisten toteutusmuutosten seurauksena.

Sähköturvallisuuslaki koskee kuitenkin myös suunnittelua. Sähkösuunnitelman tulee täyttää lain nojalla annetut tekniset vaatimukset, vaikkei auktorisointivaatimuksia olekaan esitetty. Rakennuksen toimivuuteen liittyvä sähkösuunnittelun auktorisointi puolestaan ei ole turvallisuuslailla säädettävissä. Nykyisin ei ole säädetty sähkösuunnittelulle muodollisia pätevyysvaatimuksia, mutta alalla toimii vapaaehtoinen sertifiointijärjestelmä.

56 §. *Sähkötoiden tekemisen edellytyksiä koskevat poikkeukset.* Pykälässä säädettäisiin niistä töistä, joissa ei edellytettäisi sähkötoiden johtajaa eikä muita 55 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

Pykälän 1 momentin 1 kohta olisi uusi. Kohdassa vapautettaisiin 55 §:n vaatimuksista tieliikennekäyttöön rekisteröidyn sähköajoneuvon voimajärjestelmän sähkötyöt, jos henkilö olisi riittävästi perehtynyt tai perehdytetty kyseisen ajoneuvomallin sähköjärjestelmään ja sähkön vaaroihin. Sähköisellä voimajärjestelmällä varustetut kulkuneuvot on suunniteltu turvalliseksi

käyttää ja huoltaa ja lisäksi valmistajat ovat laatineet niille yksityiskohtaiset korjaus- ja huolto-ohjeet. Tällaisissa voimajärjestelmissä esiintyvät jännitteet ovat kyllä verkkojännitteen suuruisia ja siten vaarallisia, mutta niissä tehtävät huoltotyöt ovat lähinnä pistoliitinkomponenttien vaihtamista vastaavaan uuteen tai muuten suhteellisen yksinkertaisia ja kulkuneuvokohdaisella perehtyneisyydellä hyvin hallittavissa. Siksi katsottaisiin, että vaatimus sähkötöiden johtajasta on tarpeeton. Myös verrattuna muihin tekniisiin turvallisuusriskeihin, joita auton asentaja voi aiheuttaa itselleen tai ajoneuvon käyttäjälle (esimerkiksi bensiinin käsittely, paineilma, jarrujen toimivuus), olisi pelkästään sähköturvallisuuden sääntely muodollisin pätevyysvaatimuksin epätarkoituksenmukaisen ankaraa. Se, että autokorjaamolta vaadittaisiin sähkötöiden johtaja, jolta vaadittaisiin pätevyystodistus, johon vaadittaisiin sähköturvallisuustutkimus sekä koulutus- ja työkokemusvaatimukset, lisäksi varsinkin muutaman hengen yritysten hallinnollista taakkaa. Yhdysvalloissa ja suurimmassa osassa EU:n jäsenmaita ei ole myöskään mitään vaatimuksia työturvallisuuslainsäädännön lisäksi sähköisellä voimajärjestelmällä varustettujen kulkuneuvojen huoltotöille.

Pykälän 1 momentin 2 kohta olisi uusi. Siinä käsiteltäisiin erikseen maakaapeliin maahan laskeamista siten, että vaatimukset eivät olisi kohtuuttomia maanrakennusurakoitsijalle, mutta taakaisivat kuitenkin riittävän sähköturvallisuuden. Maakaapeliin asentaminen ja maahan laskeminen on myös sähkötyötä, ja siinä tulee varmistua muun muassa kaapelin riittävästä asennussyvyydestä, mekaanisesta suojaamisesta sekä merkitsemisestä ennen kuin asennusosa peitetään. Käytännössä nämä maakaapelioinnin osatyöt tekevät toiminnanharjoittaja on kaivuriurakoitsija, ja olisi kohtuutonta asettaa hänelle vaatimusta palkattavasta sähkötöiden johtajasta. Pelkkä maakaapeliin asennustyö on katsottavissa sellaiseksi rajalliseksi työalueeksi, johon voidaan soveltaa ammattitaitovaatimuksia koskevan 73 §:n 4 momentin vaatimuksia lyhyemmästä työkokemusvaatimuksesta.

Tällaista sähkötyötä tekevän ei tarvitsisi täyttää 55 §:n vaatimuksia sähkötyötä tekevälle toiminnanharjoittajalle, mutta hänen tulisi kuitenkin täyttää 73 §:n ammattitaitovaatimukset. Koska kyse on hyvin rajallisista sähkötöistä, jotka kohdistuvat aina samankaltaisiin sähkölaitteistoihin, voidaan soveltaa 73 §:n 4 momentissa esitettyjä kevennettyjä vaatimuksia, jolloin riittää kahden vuoden työkokemus näistä töistä tai tietynlainen koulutus ja vuoden työkokemus. Kyseiset maakaapeleihin liittyvät sähkötyöt tulee tehdä 55 §:n mukaisen toiminnanharjoittajan ohjauksessa ja valvonnassa. Toiminnanharjoittaja vastaa maakaapeliin asennuksen kokonaisuuden vaatimustenmukaisuudesta.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaisesti henkilö, jolla olisi sähkötöiden johtajalta edellytetty pätevyystodistus, voisi tehdä pienimuotoisia töitä, esimerkiksi yksittäisen pistorasian tai ryhmäjohdon asentamisen ilman, että hänen tarvitsisi tehdä toiminnastaan ilmoitusta sähköturvallisuusviranomaisen rekisteriin. Vastaavansisältöinen säännös on voimassa olevassa lainsäädännössä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan tilapäisen sähkölaitteiston rakentamiseen opetustarkoituksessa ei vaadittaisi 55 §:n edellytyksiä, jos työ tehtäisiin sähköalan oppilaitosten laboratoriotiloissa ja työtä ohjaisi ja valvoisi 73 §:n mukainen henkilö.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaisesti ammattipätevä sähköasentaja saisi tehdä oman ja lähisukulaisensa asuinrakennuksen ja sen piha-alueeseen liittyvät sähkötyöt ilman sähkötöiden johtajaa. Lisäedellytyksenä olisi, että hänellä on osoitettu kelpoisuus ja työn tarkastaa kolmantena osapuolena toimiva valtuutettu laitos tai valtuutettu tarkastaja. Tällainen poikkeusmahdollisuus yleissäännöstä on ollut voimassa nykyllaissa ja sen edeltäjässäänkin.

Pykälän 2 momentin mukaan maallikko saisi edelleen tehdä eräitä suhteellisen yksinkertaisia sähkötoita, kuten yksivaiheeseen jatkojohtoon ja sisustusvalaisimeen kohdistuvia töitä, suoja- ja jännitealueen töitä ja omaan käyttöön harrastetoimintana rakennetun sähkölaitteen, kuten radioamatöörilaitteen korjaustöitä. Näihin töihin ei ehdotettaisi muutoksia.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista sähkötoista ja töiden kohteista.

57 §. Sähkötöiden johtajan nimeäminen. Pykälän 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan olisi nimettävä sähkötoita varten sähkötöiden johtaja ennen toiminnan aloittamista.

Käytännön elämässä esiintyy tilanteita, joissa sähkötöiden johtajaksi ryhtynyt vaihtaa työpaikkaansa. Olisi kohtuutonta, että toiminnanharjoittaja joutuisi lopettamaan sähkötyöt siihen asti kunnes hän saa palkattua uuden sähkötöiden johtajan. Siksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että uusi sähkötöiden johtaja on vaihdostilanteessa nimettävä kolmen kuukauden kuluessa. Säätely vastaisi voimassa olevan sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 2 ja 7 §:n sisältöä.

58 §. Toiminnanharjoittajaa ja sähkötöiden johtajaa koskevat vaatimukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sähkötöiden johtajan olisi oltava toiminnanharjoittaja itse tai toiminnanharjoittajan palveluksessa. Sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin liittyvien töiden asianmukaisuuden varmistamiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että vastuu toimintaa koskevien säännösten ja määräysten noudattamisesta olisi selvästi kohdennettu töiden johtajaan, jolla olisi tosiasialliset mahdollisuudet hoitaa tehtävänsä. Oleellisena edellytyksenä olisi siksi, että henkilön asema organisaation palveluksessa olisi sellainen, että hänellä olisi tosiasialliset mahdollisuudet huolehtia tehtävästään. Tämän edellytyksen täyttymiseksi henkilön tulisi toisaalta joko itse toimintaa harjoittavana tai palvelussuhteen nojalla olla asemassa, jossa hänellä olisi valta vaikuttaa vastuullaan oleviin asioihin, ja toisaalta hänellä tulisi olla kiinteä kosketus töiden suorittamiseen. Palveluksessa olo ei edellyttäisi välttämättä työ- tai virkasuhdetta, vaan kyseen saattaisi tulla myös esimerkiksi yhtiömiehen tai johtajan asemassa oleva henkilö. Palvelussuhteen vaatimuksia ei voitaisi täyttää toimeksiantosopimuksella.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi, että sama henkilö saa toimia enintään kolmen toiminnanharjoittajan sähkötöiden johtajana. Vaatimus otettiin nykyiseen sähköturvallisuuslakiin vuonna 2010 rajoittamaan, ettei sama henkilö toimisi liian monen toiminnanharjoittajan töiden johtajana, koska tällaisten toiminnassa oli havaittu muita enemmän puutteita. Pelkkä palvelussuhdevaatimus sinänsä ei rajoita lukumäärää, koska päätoimisuusvaatimusta ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi. Siksi yksittäisellä henkilöllä voisi periaatteessa olla palkkasuhde rajoittamattomaan määrään yrityksiä. Yhden asemasta kolmeen rajoittaminen sisältää mahdollisuuden toimia kahden yrityksen töiden johtajana ja pitää yllä lisäksi omia henkilökohtaisia sähkötyöoikeuksia, mikä takaa riittävän joustavuuden käytännön tilanteita ajatellen.

Pykälän 2 momentin mukaan toiminnanharjoittajan tulisi antaa sähkötöiden johtajalle riittävät mahdollisuudet johtaa ja valvoa sähkötoita. Sähkötöiden johtajalla tulisi olla tosiasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään. Pykälä vastaa sähköturvallisuuslain 9 §:n ja sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 4 §:n sisältöä.

Pykälän 3 momentin mukaan jotta sähkötöiden johtajan ammattitaito säilyisi, hänet veloitettaisiin tuntemaan kulloinkin voimassa olevat turvallisuutta koskevat vaatimukset sekä ylläpitämään ammattitaitoaan. Määrämuotoisia toimenpiteitä tämän osoittamiseksi ei kuitenkaan säädettäisi, jotta usein pienyrityksinä toimiviin toiminnanharjoittajiin ja sähkötöiden johtajiin ei kohdistuisi kohtuuttoman paljon kustannuksia aiheuttavia jatkuvaluonteisia ylläpitovaatimuk-

sia. Pykälä vastaa sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 5 §:n sisältöä.

59 §. Sähkötöiden johtajan tehtävät. Pykälän mukaan turvallisuuden vastuuhenkilönä toimivan ammattipätevän sähkötöiden johtajan tehtävänä olisi vastata siitä, että toiminta tapahtuu ehdotetun lain vaatimusten mukaisesti. Käytännössä tehtävät liittyisivät työn ohjaamiseen, työntekijöiden ammattitaidon varmistamiseen ja työntekijöiden opastamiseen, luovutettavien sähköasennusten ja -laitteiden teknisestä vaatimuksenmukaisuudesta huolehtimiseen sekä työvälineistä ja työn ulkoisista puitteista huolehtimiseen.

60 §. Käytön johtajaa edellyttävät sähkölaitteistot. Pykälän 1 momentin mukaan vaativiksi katsottaville sähkölaitteistoille tulisi sähkölaitteiston haltijan nimetä ammattipätevä vastuuhenkilö, käytön johtaja, huolehtimaan sähkölaitteiston käytön turvallisuudesta. Tällaisia laitteistoja olisivat suurjänniteosia sisältävät laitteistot tai muutoin vastaavankokoiset laitteistot. Pykälän sisältö ja siinä esitettävät rajat, millaiselle sähkölaitteistolle käytön johtaja tulisi nimeä, olisivat sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 2 §:n mukaiset.

Pykälän 2 momentin mukaan käytön johtaja olisi nimettävä kolmen kuukauden kuluessa laitteiston käyttöönotosta.

Pykälän 3 momentin mukaan 1 momentin mukaisesta sähkölaitteistosta ja sen käytön johtajasta olisi tehtävä sähkölaitteiston haltijan ilmoitus sähköturvallisuusviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa sähkölaitteiston käyttöönotosta. Ilmoituksesta olisi käytävä ilmi sähkölaitteistoa koskevat oleelliset esitetyn lain vaatimuksiin liittyvät tiedot sekä käytön johtajan suostumus tehtäväänsä. Ilmoituksessa olisi selvitettävä, että 61 §:ssä säädetyt vaatimukset, kuten palvelusuhde ja muuntamoiden lukumäärä täyttyvät. Ilmoitus olisi tehtävä myös sähkölaitteistoa ja käytön johtajaa koskevista oleellisista muutoksista kuukauden kuluessa muutoksesta.

Pykälän 4 momentin mukaan käytön johtajan vaihtuessa noudatettaisiin myös kolmen kuukauden nimeämisaikaa kuten tähänkin asti.

61 §. Sähkölaitteiston haltijaa ja käytön johtajaa koskevat vaatimukset. Pykälän 1 momentin mukaan käyttötöiden luonteesta johtuen ei käytön johtajan ole aina välttämätöntä olla sähkölaitteiston haltijan palveluksessa vastaavalla tavalla kuin sähkötöiden johtajan on oltava sähkötöitä tekevän toiminnanharjoittajan palveluksessa (58 §). Käyttö- ja kunnossapitotyöt ovatkin nykyään usein ulkoistettuna asianomaisia palveluja tuottaville yrityksille. Pykälässä säädettäisiin nykysäädösten mukaisesti, että käytön johtaja voi olla joko sähkölaitteiston haltijan palveluksessa tai kunnossapitoyrityksen palveluksessa. Jos laitteistossa on enintään kolme muuntamoita ja nimellisjännite on enintään 20 kV, ei käytön johtajan tarvitsisi olla kummankaan palveluksessa.

Lukumäärärajoituksia ei käytön johtajuuksille ole katsottu tarpeelliseksi esittää samalla tavalla kuin sähkötöiden johtajuuksille. Valvontahavainnot eivät suoraan puolla tällaisia rajoituksia. Fyysiset laitteistot ja toiminnanharjoittajana toimivat yritykset eivät muutenkaan ole suoraan vertailukelpoisia, koska yhdellä toiminnanharjoittajalla voi olla fyysisesti useita toimipisteitä ympäri Suomea, mutta sille riittää luonnollisesti yksi sähkötöiden johtaja. Vastaavasti yksi henkilö voisi toimia usean fyysisesti erillään olevan sähkölaitteiston käytön johtajana.

Pykälän 2 momentti olisi informatiivisesti tarpeellinen. Sähkömarkkinalain 6 §:n 4 kohdassa sähköverkkoluvan myöntämisen ehdoksi asetetaan, että sähköverkkoluvan hakijalla on palve-

luksessaan sähköturvallisuuslain edellytykset täyttävä käytön johtaja. Tämän vuoksi sähköturvallisuuslaissa ei ole tarvetta säätää sähköverkonhaltijan käytön johtajan palvelusuhteesta.

Pykälän 3 momentin mukaan sähkölaitteiston haltijan olisi annettava käytön johtajalle riittävät mahdollisuudet johtaa ja valvoa käyttöitä. Sähkölaitteiston haltijan olisi lisäksi annettava käytön johtajalle tarvittavat tiedot sähkölaitteiston rakennus- ja korjaustöistä sekä niihin liittyvistä tarkastuksista. Pykälän sisältö vastaisi sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 3 §:n ja 4 §:n 2 momentin sisältöä.

Vastaavasti kuin sähkötöiden johtajan osalta 58 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi 4 momentissa, että käytön johtajan olisi tunnettava turvallisuusvaatimukset ja ylläpidettävä ammattitaitoaan. Pykälän sisältö vastaisi sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 5 §:n 2 ja 3 momentin sisältöä.

62 §. Käytön johtajan tehtävät. Pykälässä säädettäisiin käytön johtajan tehtävistä. Pykälän mukaan käytön johtaja vastaisi, että sähkölaitteiston käytössä ja huollossa noudatettaisiin esitettyä lakia, kuten että laitteistolla olisi kunnossapito-ohjelma, sitä noudatettaisiin ja määräaikaistarkastukset tehtäisiin ajallaan. Vastaavasti kuin sähkötöiden johtajan osalta 59 §:n 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan 2 kohdassa säädettäväksi käytön johtajan tehtäväksi huolehtia, että sähkölaitteisto on esitetyssä laissa edellytetyssä kunnossa käytön aikana. Käytön johtaja vastaisi 3 kohdan mukaan myös siitä, että käyttötöitä tekevät henkilöt olisivat riittävän ammattitaitoisia ja opastettuja tehtäviinsä.

63 §. Käytön johtajan johdolla tehtävät yksinkertaiset korjaus- ja huoltotyöt. Pykälässä säädettäisiin nykysäädösten mukaisesti, että yksinkertaiset käyttötoimenpiteisiin rinnastettavat korjaus- ja huoltotyöt, kuten yksittäisen komponentin vaihto ja korjaaminen, voitaisiin tehdä käytön johtajaa edellyttävässä sähkölaitteistossa käytön johtajan johdolla. Tällöin ei tarvitsisi siis nimetä erikseen sähkötöiden johtajaa eikä tehdään töistä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Menettelyllä yksinkertaistetaan byrokratiaa, koska käytön johtajan pätevyystodistus oikeuttaisi joka tapauksessa toimimaan myös kyseisten töiden sähkötöiden johtajana.

64 §. Maallikoille ja opastetuille henkilöille sallitut käyttötöyt. Pykälän 1 momentin mukaan sähköalalla ammattitaidoton saisi tehdä käyttöitä laitteistossa, jonka jännitteiset osat on suojattu koskettamiselta.

Pykälän 2 momentin mukaan tehtävä- ja laitteistokohtaisen perehdytyksen saanut henkilö saisi myös tehdä käyttöitä laitteistossa, jossa jännitteiset osat olisi suojattu tahattomalta koskettamiselta ja riskit ovat hallittuja. Opastetulla henkilöllä tarkoitetaan sähköalalla ammattitaidotonta henkilöä, joka kuitenkin voisi tehdä tehtäväkohtaisesti opastettuna tiettyjä käyttötoimenpiteitä sähkölaitteistossa, joka ei olisi täysin koskettussuojainen ja riskit hyvin hallittavissa. Tavallisin esimerkki on kahvasulakkeen vaihto kiinteistöhuoltohenkilöstön toimesta.

Pykälän sisältö vastaa sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 10 §:n vaatimuksia. Sähköalalla käsitteenä olleen opastetun henkilön asema on nähty kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi tuoda esille aiempaa tarkemmin lakitasolla.

65 §. Pätevyydenarviointilaitos ja pätevyystodistukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sähkötöiden johtajalta ja käytön johtajalta edellytettäisiin pätevyystodistusta. Sähkötöiden johtajalta ja käytön johtajalta edellytetyn pätevyystodistuksen vaatimukset on säädetty 66—71 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan sähkötoiden johtajan ja käytön johtajan pätevyyden arvioi ja pätevyystodistuksen antaa pätevyydenarviointilaitos. Pätevyydenarviointilaitoksen olisi annettava pätevyystodistus henkilölle, joka täyttää esitetystä laissa sähköpätevyydelle säädetyt vaatimukset. Pätevyydenarviointilaitoksena toimii tällä hetkellä Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy, jolle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on myöntänyt toimintaoikeuden.

Pykälän 3 momentin mukaan pätevyydenarviointilaitos voisi antaa myös 56 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun todistuksen oman asunnon sähkötoiden tekemiseen. Viimemainittua on kutsuttu kelpoisuustodistukseksi. Vastaava säännös on voimassa olevan sähköturvallisuuslain 10 §:ssä.

Yhdenmukaisuussyistä 4 momentissa säädettäisiin, että sähköturvallisuusviranomaisen vahvistaisi 1—3 momentissa tarkoitetun pätevyys- ja kelpoisuustodistusten sisällön ja muodon. Näin on myös voimassa olevassa sähköalan töistä annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen 24 §:ssä.

Pykälän 5 momentin mukaan pätevyydenarviointilaitoksen olisi tarvittaessa annettava todistus Suomessa harjoitetusta sähköalan ammattitoiminnasta. Tämä olisi tarpeen erityisesti siinä tilanteessa, jossa Suomesta lähdetään muualle Eurooppaan.

66 §. Sähköpätevyys 1. Pätevyystodistuksen laajuus määrä toiminnanharjoittajan sähkötyöoikeuksien laajuuden. Sähkötoiden johtajalta ja käytön johtajalta edellytettävien pätevyystodistusten järjestelmää on yksinkertaistettu ja vaadittua koulutustasoa madallettu vuosikymmenien saatossa. Erityisalojen pätevyyksistä on luovuttu, ja nykyiseen kolmen tason pätevyysjärjestelmään on päädytty vuoden 1996 lakiuudistuksessa. Tätä nykysäädösten mukaista suhteellisen yksinkertaista järjestelmää ei ehdoteta muutettavaksi. Koulutustasovaatimuksissa jouduttaisiin kuitenkin edelleen huomioimaan nykyisten tutkintojen lisäksi vanhojen koulutusjärjestelmien tutkinnot, koska tällaisia henkilöitä on yhä pätevyystodistusten hakijoina.

Pykälän 1 momentin mukaan sähköpätevyys 1 oikeuttaisi toimimaan kaikenlaisten sähkö- ja käyttötoiden johtajana.

Pykälän 2 momentissa esitetään sähköpätevyys 1:n vaatimukset sähköpätevyys 1:n todistuksen saamiseksi. Sen edellytyksenä olisi soveltuva sähköalan ammatillinen koulutus, sen jälkeen hankittu riittävän laaja-alainen sähköalan työkokemus sekä suoritettu sähköturvallisuustutkinto. Kukin osatekijä katsottaisiin välttämättömäksi. Myös 68, 69 ja 70 §:ssä esitettyjen muiden pätevyyksien vaatimukset perustuvat tähän samaan kolmijakoon, joka on ollut säädösvaatimuksena voimassa jo 1970-luvulta lähtien. Riittävän laaja-alainen työkokemus ehdotetaan säädettäväksi lain tasolla. Esitetyn lain 74 §:n 2 momenttiin sisältyisi valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin 66—68 §:ssä edellytettyjen työkokemusten tarkemmasta määrittelystä.

Soveltuvan ammatillisen tutkintovaatimuksen tarkoituksena on taata riittävän laaja-alainen teoreettinen sähkötekninen osaaminen. Pelkkää ammatillista tutkintoa ei kuitenkaan katsota riittäväksi turvallisuudesta vastaavan sähkötoiden johtajana toimivan henkilön kelpoisuudelle asetettaviin vaatimuksiin siitä riippumatta, onko se suoritettu kurssipohjaisesti vai näyttökokein. Tutkintoon johtavassa koulutuksessa saatua oppia täytyy ensin päästä soveltamaan käytännössä kokeneen henkilön ohjauksessa ja valvonnassa, jotta riittävä käytännön perehtyneisyys varmistuu; ikään kuin kisälli-mestari-tyyppisesti. Kun työkokemusta on kertynyt tietty määrä, henkilö täyttäisi ensin itsenäiseen työskentelyyn edellytettävät 73 §:n vaatimukset. Työskenneltyään tämän jälkeen lisää, oman valmiuden myös itsenäisiin tehtäviin, työkokemus riittäisi sähköpätevyysien saamiseen. Käytännön kokemuksen karttuessa voi siten ensin

HE 116/2016 vp

siirtyä jatkuvasta ohjauksesta itsenäiseen työskentelyyn ja kokemuksen edelleen karttuessa on mahdollisuus hankkia sähkötöiden johtajalta tai käytön johtajalta edellytettävä pätevyystodistus. Turvallisuustutkinnolla varmistettaisiin lisäksi se, että sähköturvallisuuteen liittyvien säästöjen ja oleellisten turvallisuusstandardien vaatimukset hallittaisiin riittävästi.

Sähköpätevyys 1 edellyttäisi laaja-alaista teoreettista, työnjohdollista sekä suunnitteluun ja dokumentointiin liittyvää kokemusta. Siksi on katsottu, että vähimmäiskoulutusvaatimus olisi entisen koulutusjärjestelmän mukainen teknikon tutkinto. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa vastaavalla tutkinnolla tarkoitettaisiin eri aikakausina voimassa olleiden tutkintojärjestelmien vastaavuutta. Lisäksi momentin 2 kohdassa edellytettäisiin kaksi vuotta työkokemusta. Koska sähköpätevyys 1 oikeuttaisi myös suurjännitelaitteistoihin (jännite yli 1 000 V) kohdistuviin töihin, tulisi vähintään vuosi työkokemuksesta olla näihin töihin perehdyttävää. Riittävän laaja-alaisuuden varmistamiseksi osa työkokemuksesta tulisi olla kiinteistöjen sähköverkkojen tai vastaavien sähkölaitteistojen rakentamiseen perehdyttävistä sähkötöistä. Tällaista kokemusta voi karttua myös teollisuudesta, mutta esimerkiksi pelkkä teollisuusmoottorien liittämistyö tai ilmajohtojen rakentaminen ei vielä riittäisi laaja-alaisuudeltaan sähköpätevyydeltä edellytettäväksi työkokemukseksi. Riittävän laaja-alainen sähkötöiden johtamiseen perehdyttävä kahden vuoden työkokemus ehdotetaan säädettäväksi lain tasolla ja yksityiskohtaiset määrittelyt vaadittavan työkokemuksen sisällöstä ehdotetaan säädettäväksi 74 §:n 2 momentin valtuuden nojalla valtioneuvoston asetuksella.

Vaatimukset olisivat nykyisen sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 12 §:n mukaiset.

67 §. Rajoitettu sähköpätevyys 1. Pykälän 1 momentin mukaan rajoitettu sähköpätevyys 1 oikeuttaisi suurjännitealueella enintään 20 kV:n jännitetasolla käytön johtajana toimimiseen, mutta ei oikeuttaisi sähköasennustöihin tällä jännitealueella. Lisäksi se kattaisi sähköpätevyys 2:n alueen, eli sähkö- ja käyttötyöt enintään 1 000 V:n laitteistossa.

Pykälän 2 momentin mukaan sähköyliasentajan erikoisammattitutkinnon, soveltuvan sähköverkkoalan erikoisammattitutkinnon tai vastaavan vanhan sähkölaitosyliasentajan ammattitutkinnon suorittaneelle henkilölle voitaisiin antaa rajoitettu sähköpätevyys 1. Koulutuksen jälkeen hankittua työkokemusta edellytettäisiin kuusi vuotta siten, että vähintään kaksi vuotta on hankittu suurjännitelaitteistoihin (jännite yli 1 000 V) tai laitteistojen johtamiseen perehdyttävistä tehtävistä. Osan työkokemuksesta tulisi myös olla kiinteistöjen sähköverkkojen tai vastaavien sähkölaitteistojen rakentamiseen perehdyttävistä sähkötöistä samalla tavoin kuin rajoittamattomassa sähköpätevyys 1:ssä (66 §). Lisäksi edellytettäisiin suoritetun turvallisuustutkintoa. Lain tasolla säädettäisiin, että vaadittaisiin riittävän laaja-alaista työkokemusta. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin yksityiskohtaiset määrittelyt vaadittavan työkokemuksen sisällöstä ehdotetun lain 74 §:n 2 momentin valtuuden nojalla.

Vaatimukset olisivat sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 12 §:n 3 momentin mukaiset.

68 §. Sähköpätevyys 2. Sähköpätevyys 2 on yleisin nykyisen järjestelmän mukaisista pätevyyksistä. Pykälän 1 momentin mukaan se oikeuttaa toimimaan sähkötöiden johtajana ja käytön johtajana kaikissa pienjännitteeseen (jännite alle 1 000 V) kohdistuvissa töissä, jollaisia ovat rakennusten sähköasennukset ja muiden alueiden tavalliset sähkölaitteistot.

Pykälän 2 momentin mukaan sähköpätevyyteen 2 vaadittaisiin vähintään soveltuvan sähköalan perustutkinnon suorittaminen sekä kolme vuotta työkokemusta. Vähintään teknikkotasoisesta koulutuksen suorittaneilta vaadittaisiin kahden vuoden työkokemus. Riittävän laaja-alaisuuden

HE 116/2016 vp

varmistamiseksi osa työkokemuksesta tulisi olla kiinteistöjen sähköverkkojen tai vastaavien sähkölaitteistojen rakentamiseen perehdyttävistä sähkötöistä. Tällaista kokemusta voi karttua myös teollisuudesta, mutta esimerkiksi pelkkä teollisuusmoottorien liittämistyö tai ilmajohtojen rakentaminen ei vielä riittäisi laaja-alaisuudeltaan sähköpätevyydeltä edellytettäväksi työkokemukseksi. Lisäksi vaadittaisiin suoritettu turvallisuustutkinto.

Pykälän 3 *momentin* mukaan 2 momentin työkokemuksen tulisi olla riittävän laaja-alaista sähkölaitteistojen rakentamiseen perehdyttävää. Esitetyn lain 74 §:n 2 momenttiin sisältyisi valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella yksityiskohtaiset määrittelyt vaadittavan työkokemuksen sisällöstä.

Sähköpätevyteen 2 vaadittu koulutustasovaatimus madallettiin nykyiseksi vuoden 1996 lakiuudistuksessa, eikä sen ole valvonnassa havaittu aiheuttavan erityisiä ongelmia. Sähköpätevyys 2:n vaatimukset ehdotetaan säilytettäväksi nykysäädösten mukaisina. Vaatimukset olisivat sähköalan töistä annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen 13 §:n mukaiset.

69 §. Sähköpätevyys 3. Pykälän 1 *momentin* mukaan sähköpätevyys 3 oikeuttaa toimimaan sähkötöiden johtajana enintään 1 000 voltin vaihtojännitteiseen tai enintään 1 500 voltin tasajännitteeseen verkkoon liitettäväksi tarkoitettujen sähkölaitteiden korjaustöissä. Sähköpätevyys 3 on alun perin vain pienjännitteisten (jännite alle 1 000 V) sähkölaitteiden korjauksen tarkoitettu pätevyys, mutta sitä laajennettiin vuonna 1996 lakiuudistuksessa niin, että se oikeuttaa laitekorjauksen lisäksi vaihtamaan sähkölaitteistoon yksittäisen komponentin sekä yksittäisen sähkölaitetta syöttävän ryhmäjohdon asentamiseen sähkökeskukselta lähtien. Tällä mahdollistettiin, että esimerkiksi lieden tai ilmalämpöpumpun asennuspaikalleen asentavalla tai paloilmotinkeskuksen verkkosähkönsyöttöön liitävällä toiminnanharjoittajalla ei tarvitse olla varsinaisia sähköasennusoikeuksia (sähköpätevyys 2).

Pykälän 2 *momentin* mukaan korjaustöihin rinnastettaisiin sähkölaitteiston yksittäisen komponentin vaihtaminen sekä korjattavan tai uutena verkkoon liitettävän sähkölaitteen tai -laitetekonaisuuden yksittäisen syöttöjohdon asentaminen asennusrasialta tai kiinteistön jakokeskukselta muuttamatta keskuksen rakennetta. Sähköpätevyys 3 ei kuitenkaan oikeuttaisi muilta osin kiinteistön sähkölaitteiston rakentamiseen.

Pykälän 3 *momentin* mukaan sähköpätevyyden 3 edellytyksenä olisi 73 §:ssä tarkoitettu riittävä ammattitaito sähkö- ja käyttötöihin sekä suoritettu sähköturvallisuustutkinto. Sähköpätevyys 3 olisi täten ainoa sähköpätevyys, jossa soveltuva ammatillinen tutkinto ei olisi ehdoton vaan se voitaisiin korvata riittävän pitkällä työkokemuksella.

Sähköpätevyyden 3 ehtoihin ei ehdoteta muutoksia nykysäädöksiin nähden, mutta sanamuotoja ehdotetaan täsmennettäväksi korostamaan sitä, että pätevyys ei oikeuta edellä mainittua laajempiin sähköasennustöihin. Vaatimukset olisivat sähköalan töistä annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen 14 §:n mukaiset.

70 §. Sähköpätevyysien täydentävät vaatimukset. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin rajoitettu sähköpätevyys 3 voitaisiin antaa henkilölle, jolla ei ole ammatillista soveltuvaa tutkintoa tai jonka työkokemus ei täysin vastaa rajoittamattoman pätevyystodistuksen ehtoja.

Pykälän 1 *momentin* mukaan pätevyydenarviointilaitos voisi hakemuksesta myöntää hakijan koulutusta vastaavalle sähköalan tehtäväalueelle rajoitetun 69 §:ssä tarkoitettua pätevyyttä osoittavan todistuksen sille, joka olisi suorittanut tehtäväalueen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai vastaavan aikaisemman koulutuksen tai tutkin-

non ja hankkinut vähintään yhden vuoden pituisen työkokemuksen tehtävälleen sähkötoista, tai jolla olisi kahden vuoden työkokemus kyseisestä sähkötyöstä ja riittävät alan perustiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos henkilöltä 69 §:ssä edellytetty työkokemus ei olisi riittävän laaja-alaista, pätevyysarviointilaitos voisi myöntää pätevyystodistuksen rajattuna työkokemusta vastaavalle tehtävälleen.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ennen pätevyysvaatimuksena edellytettyä soveltuvaan ammatillista tutkintoa saadun työkokemuksen huomioon ottamisesta.

Pykälän sisältö vastaisi sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 18 ja 19 §:ää.

71 §. *Ulkomailla hankittu koulutus ja työkokemus.* Pykälässä säädettäisiin miten pätevyysarviointilaitos ottaa huomioon ulkomailla hankitun koulutuksen ja työkokemuksen, kun se myöntää pätevyystodistukset. Ulkomaisia hakijoita voi olla sekä EU-maista että muualta.

Pykälän 1 momentin mukaan pätevyysarviointilaitoksen tulisi pätevyystodistuksia myöntäessään ottaa huomioon ulkomailla saatu koulutus ja ulkomailla hankittu työkokemus. Pätevyysarviointilaitos voisi tarvittaessa pyytää yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta päätöksenteon tueksi lausunnon siten kuin ammattipätevyys tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) 4 §:ssä säädetään. Tähän asti vastaavuukslausunto on pyydetty Opetushallitukselta.

Pykälän 2 momentin mukaan pätevyysarviointilaitos voisi myös myöntää suomalaisen pätevyystodistuksen ulkomaisen pätevyystodistuksen perusteella, jos katsoo sen vastaavan riittävässä määrin kotimaisia vaatimuksia. Vastaavuuksarviointiin liittyen on huomattava, että täsmälleen suomalaisen järjestelmän kaltaista erillistä sähköturvallisuustutkintoa ei ole monessa maassa, mutta turvallisuusmääräysten vaatimusten hallinta hankitaan niissä maissa muilla tavoin. Tarkoitus on, että pätevyysarviointilaitos voisi myöntää pätevyystodistuksen muusta maasta tulevalle henkilölle, vaikkei hänen lähtömaastaan hankitun pätevyystodistuksensa ehdoissa olisikaan mainintaa erillisestä turvallisuustutkinnosta.

Pykälän 3 momentissa mahdollistettaisiin henkilön siirtyminen toisesta EU/ETA-alueen maasta Suomeen ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti. Pätevyysarviointilaitoksen tulisi ottaa huomioon direktiivin vaatimukset ja myöntää pätevyystodistus, jos direktiivi oikeuttaa henkilön siirtymään maasta toiseen ammattia harjoittamaan, ja henkilö täyttää kyseiset vaatimukset. Ammattipätevyysdirektiivi sisältää useita vastavuoroisen tunnustamisen järjestelmiä. Jos pätevyystodistusta haetaan direktiivin mukaisesti hankitun ammattikokemuksen perusteella (harjoittanut kyseistä ammattia lähtömaassaan riittävän kauan), on pätevyysarviointilaitoksen tarvittaessa rajoitettava pätevyystodistuksen laajuutta sähkötoisissa hankitun kokemuksen mukaisesti.

Ammattipätevyysdirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön muun muassa säätämällä yleislaki ammattipätevyys tunnustamisesta (1093/2007), jossa säädetään ammattipätevyys tunnustamista koskevista menettelyistä. Uusi ammattipätevyys tunnustamisesta annettu laki on annettu 4 päivänä joulukuuta 2015, ja se tuli voimaan vuoden 2016 alusta. Uuteen lakiin on sisällytetty ammattipätevyysdirektiiviä muuttaneen direktiivin (2013/55/EU) säännökset, jotka liittyvät eurooppalaiseen ammattikorttiin ja osittaiseen ammatinharjoittamisoikeuteen.

Eurooppalainen ammattikortti on ammattipätevyyden tunnustamista koskeva päätös, jonka muoto poikkeaa nykyisestä eli joka tehdään komission sähköisen tiedonvaihtojärjestelmän IMI:n avulla. Eurooppalaista ammattikorttia koskevat yksityiskohdat määrittyvät komission täytäntöönpanosäädöksissä (EU) 2015/983. Mainitun täytäntöönpanoasetuksen mukaan ammattikortti voidaan käytännössä myöntää sairaanhoitajan, proviisorin, fysioterapeutin, kiinteistövälittäjän ja vuoristo-oppaan ammatin harjoittajalle. Sähkö- ja hissialan työt eivät ole olleet komission ja jäsenvaltioiden välillä käydyissä keskusteluissa esillä ammatteina, joille ammattikortin käyttöönottoa oltaisiin harkitsemassa.

Uusi ammattipätevyyslaki sisältää myös säännöksen osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisen edellytyksistä. Säännös perustuu muutospäätöksiin sisältyvään 4 f artiklaan, jonka 6 kohdan mukaan artiklaa ei sovelleta ammattihenkilöihin, joiden ammattipätevyys tunnustetaan automaattisesti III osaston II, III ja III a luvun nojalla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskeva säännös koskee vain yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvia ammatteja, eikä esimerkiksi sähköalan töitä, jos tunnustamispäätökset tehdään ammattikokemuksen tunnustamisen perusteella. Jos pätevyystodistuksen myöntäminen sen sijaan perustuu toisessa EU-/ETA-alueen maassa suoritettuun koulutukseen, pätevyysarviointilaitos tekee päätöksen yleisen tunnustamisjärjestelmän säännösten mukaisesti ja tällöin tulee myös arvioitavaksi mahdollisuudet myöntää ammatinharjoittamisoikeus osittaisena, jos yleislaissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

72 §. Sähköturvallisuustutkinnot. Pätevyystodistuksen yhtenä edellytyksenä olisi suoritettu sähköturvallisuustutkinto. Pykälän 1 momentin mukaan esitetyn lain 66—69 §:n mukaisella sähköturvallisuustutkinnolla tarkoitettaisiin tutkintoa, jolla osoitettaisiin sähkötöiden turvallisuuden liittyvien säännösten, standardien ja ohjeiden tuntemusta.

Pykälän 2 momentin mukaan sähköturvallisuusviranomaisen vahvistaisi tutkintovaatimukset sekä tutkintotodistuksen sisällön ja muodon. Lisäksi sähköturvallisuusviranomaisen huolehtisi tutkintojen järjestämisestä sekä valvoisi tutkintojen tasoa ja arvostelua.

Käytännössä järjestelmä on toiminut niin, että sähköturvallisuusviranomaisen laatii tutkintokysymykset ja arvosteluperiaatteet, mutta itse tutkintotilaisuus, vastausten arvostelu ja tutkintotodistusten kirjoittaminen tapahtuu niissä oppilaitoksissa ja vastaavissa muissa laitoksissa, joille viranomaisen on myöntänyt tällaisen oikeuden. Järjestelmä on toiminut tarkoitetulla tavalla eikä sitä ja siihen liittyviä säädösvaatimuksia ehdoteta muutettavaksi. Vaatimukset on kuitenkin kirjoitettu joustavasti niin, että tarvittaessa sähköturvallisuusviranomaisen voi itsekin järjestää tutkintotilaisuuksia.

Pykälän 3 momentin mukaan tutkinnosta annettavan todistuksen voimassaoloajaksi ehdotetaan viittä vuotta nykysäädösten mukaisesti. Pätevyystodistusta haettaessa määräysten osoitettu tuntemus ei siis saisi olla sitä vanhempi, jotta taataan hakijan tietojen ajantasaisuus. Nykyisissä säädöksissä voimassaoloaika lyhennettiin kymmenestä viiteen vuoteen vuonna 2010, ja siksi esitetyn lain 122 §:n 6 momentissa olisi siirtymäsäännös tätä vanhempiin tutkintotodistuksiin kirjoitettujen voimassaoloaikojen takaamiseksi.

Pykälän sisältö vastaisi sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 20 ja 21 §:ää.

73 §. Sähköalan ammattihenkilö. Pykälässä säädettäisiin tarkemmat vaatimukset sähkötyötä itsenäisesti tekeväälle henkilölle asetetuista ammattitaitovaatimuksista. Tällainen henkilö voisi sähkötöiden johtajan alaisuudessa tehdä sähkötyöt yksin tai huolehtia työryhmässä sähköturvallisuusasioiden täyttymisestä. Muodollista todistusta tai muuta vastaavaa osoittamismenette-

lyä ei tällaiselle henkilölle asetettaisi, vaan sähkötoiden johtajan tehtävänä olisi arvioida henkilön soveltuvuus kulloisiinkin työtehtäviinsä.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin yksityiskohtaisesti sähkötyötä itsenäisesti tekeväälle henkilölle asetetuista koulutus ja työkokemusvaatimuksista. Pelkän koulutuksen ei katsota vielä antavan riittävää valmiutta itsenäiseen työskentelyyn. Ensin tulisi voida työskennellä käytännön työkohteissa ja -tehtävissä kokeneen henkilön ohjauksessa ja valvonnassa, jotta riittävä käytännön perehtyneisyys varmistuu; ikään kuin kisälli-mestari -tyyppisesti. Vaadittavan työkokemuksen pituus riippuisi koulutuksesta. Vähemmän koulutetulta vaadittaisiin enemmän työkokemusta kuin korkeammin koulutetulta.

Pykälän *2 momentin* mukaan *1 momentissa* tarkoitetun työkokemuksen tulisi olla kyseisiin sähkö- ja käyttöihin perehdyttävää.

Pykälän *3 momentin* mukaan sen, joka antaisi *1 momentissa* tarkoitetun opastuksen, tulee täyttää *1 ja 2 momentissa* mainitut pätevyysvaatimukset.

Pykälän *4 momentin* mukaan, jos kyse olisi samankaltaisiin sähkölaitteisiin tai sähkölaitteeseen rinnastettaviin sähkölaitteistoihin kohdistuvasta sähkö- ja käyttötyöstä, riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti kyseisiä töitä katsottaisiin *1 momentissa* säädetyn estämättä myös se, jolla olisi kahden vuoden työkokemus kyseisestä sähkötyöstä ja riittävät alan perustiedot tai soveltuva sähköalan koulutus ja vuoden työkokemus kyseisestä sähkötyöstä. Tällaisia töitä voisivat olla moottorin irrottaminen ja liittäminen, ilmastointikonetyöt, ilmalämpöpumpputyöt, öljypoltinasennukset, maakaapelin maahan laskeminen sekä muut vastaavat suhteellisen suppeaan laitteistokokonaisuuteen liittyvät työt. Tällaisia töitä eivät olisi kokonaisen omakotitalon tai kesämökin sähköistystyöt.

Pykälässä säädettäviin koulutus- ja työkokemusvaatimuksiin ei ehdoteta muutoksia nykyisäädöksiin nähden. Voimassa olevien säädösten vaatimuksia tarkennettiin vuonna 2010. Nykyisäädöksissä tällaista henkilöä on toisinaan kutsuttu ”11 §:n mukaiseksi henkilöksi” viitaten sähköalan töistä annettuun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 11 §:ään.

74 §. Tarkemmat säännökset ammattitutkintojen oppisisällöstä ja työkokemuksesta. Ammattitutkinnon nimikkeestä ei nykyisessä koulutusjärjestelmässä voi ainoastaan päätellä, onko koulutus sisältänyt riittävässä määrin sähkövoimatekniikkaan liittyvää opetusta. Esimerkiksi talotekniikan insinööri tai automaatioinsinööri on saattanut valita koulutuksessa itselleen hyvin vähän sähköisiin perehdyttäviä kursseja, kun taas toisella saman nimikkeen omaavalla näitä aineita voi olla aivan riittävästi. Tämän johdosta vuonna 2010 sähköalan töistä annettuun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätökseen lisättiin liite 1 ”Soveltuvan tutkinnon oppisisältö ja laajuus”. Liitteen sisältöä on pidetty melko yksityiskohtaisena, ja sitä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi tässä kokonaisuudistuksessa, mutta peruseriaatteet ja edellytetyt oppiainemäärät ehdotettaisiin kuitenkin pidettäväksi ennallaan. Asiasta ehdotetaan säädettäväksi lain tasolla pääperiaate, ja yksityiskohtaiset opintopistekohtaiset vaatimukset voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella. Pykälän *1 momentin* mukaan vaatimukset koskisivat 66—70 §:ssä ja 73 §:ssä tarkoitetun soveltuvan ammatillisen tutkinnon tai siihen liittyvän koulutuksen tarkempaa oppisisältöä.

Pykälän *2 momentin* mukaan voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää 66—68 §:ssä edellytetyn laaja-alaisen työkokemuksen tarkemmasta määrittämisestä. Nykyisessä lainsäädännössä ei ole säännöksiä työkokemuksen tarkemmasta määrittelystä.

75 §. *Valtuutettu tarkastaja ja valtuutettu laitos.* Vuonna 1996 säädösuudistuksessa luovuttiin viranomaisen tekemistä teknisistä sähkö tarkastuksista ja siirryttiin järjestelmään, jossa lakisääteiset tarkastukset tekee kaupallisin periaattein toimiva riippumaton tarkastaja, jolle viranomaisen antaa toimintaoikeuden. Sähköturvallisuus alalla määriteltiin kaksi toimijatyyppeä: valtuutettu laitos, joka on tarkastusorganisaatio, sekä valtuutettu tarkastaja, joka on henkilö tarkastaja. Nämä ovat tehneet laissa määriteltyjä varmennustarkastuksia ja määräaikaistarkastuksia. Järjestelmä on toiminut hyvin, ja taannut tarkastuspalvelujen saamisen kohtuulliseen hintaan ja kattavasti Suomessa, eikä siihen ehdoteta periaatteellisia muutoksia. Valtuutetut laitokset ja valtuutetut tarkastajat tekisivät edelleen sähköturvallisuuslain määrittelemiä varmennustarkastuksia ja määräaikaistarkastuksia.

76 §. *Pätevyys arviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan hyväksyminen ja rekisteri-ilmoitus.* Pykälän 1 momentissa esitetään, että sähköturvallisuusviranomaisen hyväksyisi pätevyys arviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan, kun hyväksymisen edellytykset täyttyvät. Hyväksymistä koskeva hakemus olisi toimitettava sähköturvallisuusviranomaiselle. Sähköturvallisuusviranomaisen valvoisi myös niiden toimintaa. Pätevyys arviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen hyväksymisen edellytyksistä säädettäisiin 77 §:ssä ja valtuutetun tarkastajan hyväksymisen edellytyksistä 78 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hyväksymispäätöksen määrittelystä. Hyväksymispäätöksessä määriteltäisiin laitoksen ja valtuutetun tarkastajan pätevyysalue, tehtävät ja toimiala sekä vahvistettaisiin laitoksen ja valtuutetun tarkastajan valvontaan liittyvät järjestelyt ja asetettaisiin tarvittaessa muitakin laitoksen tai valtuutetun tarkastajan toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistettaisiin tehtävien asianmukainen suorittaminen. Arvioinnin jatkuvuuden varmistamiseksi valtuutettujen tarkastajien hyväksynnät on annettu viiden vuoden mittaisina. Laitoksen päätös voitaisiin antaa määräajaksi tai toistaiseksi voimassa olevana.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että pätevyys arviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan olisi tehtävä sähköturvallisuusviranomaiselle ilmoitus 86 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin merkitsemistä varten. Pätevyys arviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen olisi ilmoituksessa mainittava 86 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot ja valtuutetun tarkastajan olisi ilmoituksessa mainittava 86 §:n 3 momentissa tarkoitettut tiedot. Pätevyys arviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan olisi tehtävä sähköturvallisuusviranomaiselle ilmoitus edellä mainittujen tietojen oleellisista muutoksista kuukauden kuluessa muutoksesta.

Pykälän 4 momentissa annettaisiin valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä pätevyys arviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan hyväksymistä koskevan hakemuksen sekä rekisteri-ilmoituksen sisällöstä. Asetuksella voi olla tarpeen säätää tarkemmin rekisterimerkinnän sisällöstä, koska hyväksymismenettelyä koskevassa hakemuksessa ei välttämättä tule ilmi kaikkia niitä tietoja, jotka 86 §:n mukaisesti olisi merkittävä rekisteriin.

77 §. *Pätevyys arviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen hyväksymisen edellytykset.* Vaatimukseen ei ehdoteta oleellisia muutoksia nykyiseen lakiin nähden. Vaatimukset nähdään perustelluiksi ja riittäviksi ja vastaavat vaatimukset koskevat muidenkin alojen tarkastuslaitoksia ja vastaavia.

Pykälän 1 momentin mukaan laitoksen tulisi olla riippumaton esimerkiksi taloudellisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tarkastukseen. Laitoksen tulisi olla puolueeton toiminnassaan ja kohdella tasapuolisesti kaikkia asiakkaitaan. Laitoksen henkilökunnan tulisi olla riittävän ammattitaitoista ja sillä tulisi olla hyvä tekninen ja ammatillinen koulutus sekä riittävän laaja-

alainen kokemus toimintaan perehdyttävissä tehtävissä. Laitoksen tarkastuksista vastaavalla henkilöllä olisi oltava pätevyystodistus, joka oikeuttaisi toimimaan tarkastettavan sähkölaitteiston rakentajan sähkötöiden johtajana. Laitoksen tarkastajan olisi täytettävät 73 §:ssä tarkoitettujen itsenäisen työskentelyn edellytykset. Laitoksella tulisi olla toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät sekä laatujärjestelmä ja vastuuvakuutus.

Pykälän 2 momentin mukaan laitoksen olisi oltava akkreditointielimen (esimerkiksi *FINAS-akkreditointipalvelu*) arviointitoiminnan kohteena ja siten osoitettava täyttävänsä 1 momentin vaatimukset. Hyväksymistä hakiessaan laitoksen olisi liitettävä hakemukseensa tästä selvitys.

Pykälän 3 momentin mukaan laitos voisi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- ja arviointipalveluja, mutta silloin laitoksen olisi huolehdittava, että alihankkija täyttää vastaavasti pykälän 1 momentissa asetetut vaatimukset. Laitos vastaisi alihankkijalla teettämästään työstä. Laitoksen olisi pidettävä sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla asiakirjat, jotka koskevat alihankkijan pätevyyden arviointia. Laitoksen olisi viipymättä tehtävä ilmoitus käyttämästään alihankkijasta sähköturvallisuusviranomaiselle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoituksessa olisi mainittava 86 §:n 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen. Sähköturvallisuusviranomaisen valvonta edellyttää tietojen saatavuutta laitoksen toiminnalle asetettujen vaatimusten täyttämiseksi.

78 §. *Valtuutetun tarkastajan hyväksymisen edellytykset.* Pykälän vaatimukseen ei ehdoteta oleellisia muutoksia nykyiseen lakiin nähden. Nykyiset vaatimukset nähdään perustelluiksi ja riittäviksi.

Valtuutetun tarkastajan vaatimukset ovat lähes samat kuin valtuutetulla laitoksella. Valtuutetulta tarkastajalta ei kuitenkaan edellytetä FINASin arviointia laatujärjestelmälleen, koska se on katsottu henkilötarkastajan osalta liian raskaaksi menettelyksi. Tarkastajan laatuohjeistuksen voisi arvioida joko sähköturvallisuusviranomaisen itse, kuten tähän asti, tai viranomaisen voisi harkintansa mukaan edellyttää riippumattoman henkilösertifiointilaitoksen arviointia. Valtuutetun tarkastajan hyväksymiset ovat olleet määräaikaista.

Toinen, pienempi käytännön ero on ollut riippumattomuusvaatimuksessa. Kansainvälisten tarkastuslaitosstandardien mukaisesti tarkastuslaitos ei saa osallistua tarkastamiensa kohteiden kannalta kilpailevaan toimintaan, kuten tuotteen tai laitteiston suunnitteluun, valmistamiseen, rakentamiseen taikka korjaamiseen. Jos olisi olemassa esimerkiksi vain kaksi tietyn tuotteen valmistajaa, ja vain toisella olisi tarkastusoikeus kilpailijansa tuotteisiin, voisi tilanne olla ongelmallinen. Valtuutettujen tarkastajien osalta riippumattomuusvaatimusta ei ole nähty tarpeelliseksi viedä näin pitkälle. Useimmat valtuutetut tarkastajat eivät ole päätoimisia tarkastajia, vaan tekevät muina töinään esimerkiksi sähkösuunnittelua, sähköurakointia tai erilaisia konsulttitoita. Edellä mainitun kaltaista ongelmallista tilannetta ei kuitenkaan synny, koska sähkösuunnittelijoiden ja -urakoitsijoiden lukumäärät ovat varsin suuret, tuhansia Suomessa. Tarkoitus onkin, että valtuutetut tarkastajat voisivat edelleen toimia myös sähkösuunnittelijoina tai -urakoitsijoina, kunhan eivät tarkastaisi omia töitään. Tarkastajalla tulisi olla riittävä ammattitaito ja työkokemusta sekä pätevyystodistus, joka oikeuttaisi toimimaan tarkastettavan sähkölaitteiston rakentajan sähkötöiden johtajana. Tarkastajalla tulisi olla käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät, tarkastajan tulisi varmistaa toimintansa laatu ja tarkastajalla tulisi olla riittävä vastuuvakuutus.

79 §. *Laitoksen ja valtuutetun tarkastajan velvollisuudet.* Pykälän 1 momentin mukaan pysyäkseen toimialan kehityksessä mukana pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan tulisi seurata toimialan säännösten ja standardien kehittymistä. Laitosten toimintatapojen, muun muassa arviointikriteerien osalta, tulisi olla yhdenmukaisia. Sen

varmistamiseksi laitoksen ja valtuutetun tarkastajan olisi harjoitettava yhteistyötä toimialan muiden laitosten ja valtuutettujen tarkastajien kanssa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valvontaa varten pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan olisi annettava sähköturvallisuusviranomaiselle vuosittain kertomus toiminnastaan. Kertomuksen tulisi sisältää ainakin yleiskuvaus toiminnasta, selvitykset tehtyjen tarkastusten tai arvioitujen pätevyyksien määrästä, asiakkailta saaduista valituksista, laadun ylläpitämistä koskevista toimenpiteistä ja ulkopuolisten tarkastus- tai arviointipalvelujen käytöstä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan olisi ilmoitettava sähköturvallisuusviranomaiselle kaikista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta hyväksymisen edellytysten täyttymiseen.

80 §. Virkavastuu ja hyvän hallinnon periaatteet. Pykälän 1 momentin mukaan pätevyysarviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen henkilökunnan ja valtuutetun tarkastajan katsottaisiin toimivan virkavastuulla hoitaessaan esitetystä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä.

Pykälän 2 momentissa listattaisiin keskeisiä muita säädöksiä, joita valtuutetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen ja valtuutetun tarkastajan tulisi noudattaa esitetystä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan. Valtuutetun laitoksen, valtuutetun tarkastajan ja pätevyysarviointilaitoksen olisi ehdotetussa laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään. Vahingonkorvausvastuusta säädettäisiin vahingonkorvauslaissa. Näillä lakiviittauksilla valtuutetut laitokset, valtuutetut tarkastajat ja pätevyysarviointilaitokset veloitettaisiin noudattamaan niin sanottuja hallinnon yleislakeja.

81 §. Laitoksen ja valtuutetun tarkastajan hyväksymisen peruuttaminen. Pykälän 1 momentin mukaan, jos valtuutettu laitos, valtuutettu tarkastaja tai pätevyysarviointilaitos taikka laitoksen 77 §:n 3 momentissa tarkoitettu alihankkija toimisi säännösten tai määräysten vastaisesti taikka ei täyttäisi säädettyjä vaatimuksia tai noudattaisi asetettuja ehtoja ja rajoituksia, sähköturvallisuusviranomaisen olisi asetettava laitokselle tai valtuutetulle tarkastajalle riittävä määräaika asian korjaamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan sähköturvallisuusviranomaisen olisi peruutettava antamansa hyväksyminen, jos laitos tai valtuutettu tarkastaja ei olisi korjannut puutteita, rikkomuksia tai laiminlyöntejä asetetussa määräajassa taikka se ei enää täyttäisi hyväksymisen edellytyksiä.

82 §. Sähkötyöturvallisuuden vaatimukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä erityisvaatimuksista, jotka sähkötyön turvallisen suorittamisen osalta olisivat tarpeen yleisen työturvallisuuslain lisäksi. Pykälässä annettaisiin yleistasoiset vaatimukset. Pykälässä olisi informatiivinen viittaus työturvallisuuslakiin. Lisäksi säädettäisiin, että sähkötyössä, käyttötyössä ja sähkölaitteiston lähellä tehtävässä työssä, jossa voi aiheutua sähköiskun tai valokaaren vaara, olisi noudatettava olennaisia turvallisuusvaatimuksia, jotka koskevat työkohteen turvallisuudesta huolehtivan henkilön nimeämistä, ohjeita ja opastusta, työssä käytettäviä välineitä, työmenettelyjä, varoitusmerkintöjen käyttöä sekä työntekijöiden ja sivullisten vaaralliselle alueelle joutumisen estämistä.

Pykälän 2 momentin perusteella maallikkotyöt rajattaisiin erityisvaatimusten ulkopuolelle siten, että niihin vaatimuksia sovellettaisiin vain soveltuvin osin siten, että voitaisiin riittävästi varmistua sähkötyöturvallisuudesta.

Pykälän 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista olennaisista turvallisuusvaatimuksista.

Tämän pykälän ja olennaisten turvallisuusvaatimusten vaatimuksia ei muutettaisi voimassa oleviin säädöksiin nähden, mutta eräitä yksityiskohtia on tarkennettu, ja lisäksi korostettaisiin, että yleinen työturvallisuuslaki koskee myös sähkötöitä.

83 §. Turvallisuusvaatimusten täyttäminen. Uuden lainsäädäntökehysten periaatteisiin kuuluu, että laissa säädetään olennaisista vaatimuksista ja standardeilla määriteltäisiin teknisistä yksityiskohdista. Valtioneuvoston asetuksella annettavissa olennaisissa turvallisuusvaatimuksissakin pitäydyttäisiin peruseriaatteissa.

Pykälän 1 momentin mukaan työn katsottaisiin täyttävän 82 §:ssä tarkoitettujen olennaisien turvallisuusvaatimukset, jos se tehtäisiin soveltaen standardeja tai julkaisuja, joiden vastaavuus turvallisuusvaatimuksiin on vahvistettu 84 §:n mukaisesti. Olennaisten turvallisuusvaatimusten yksityiskohdat annettaisiin alan standardeissa, jollaisena tällä hetkellä on voimassa SFS 6002 Sähkötyöturvallisuus. Vaatimusten täytyminen olisi helpointa saavuttaa noudattamalla standardia, mutta standardista voitaisiin tarvittaessa poiketakin.

Pykälän 2 momentin mukaan turvallisuusvaatimusten täytyminen olisi tarvittaessa 1 momentista poiketen mahdollista osoittaa noudattaen mitä 85 §:ssä säädetään.

Tällainen säätelytapa vastaa EU-tuotedirektiiveissä paljon käytettyä menettelytapaa. Menettely on myös samankaltainen kuin mitä tämän lain nojalla säädetään sähkölaitteistojen rakenteellisista vaatimuksista. Menettely on voimassa olevan säädöksen mukainen.

84 §. Sovellettavat standardit ja julkaisut. Pykälän 1 momentin mukaan sähköturvallisuusviranomaisella olisi velvoite julkaista luettelo niistä standardeista, joita noudattaen katsotaan sähkötyöturvallisuuden täyttävän esitetyn lain erityisvaatimukset.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos standardeja ei tiettyjen työmenetelmien tai sähkölaitteistojen osalta olisi laadittu, voitaisiin soveltaa standardeihin verrattavia julkaisuja, joiden vastaavuus olennaisiin turvallisuusvaatimuksiin olisi vahvistettu 1 momentin mukaisesti.

Menettely olisi sama kuin sähkölaitteistojen rakenteellisten vaatimusten osalta. Voimassa olevan säädöksen mukaisesti sähköturvallisuusviranomainen pyytää lausuntoa luettelosta sähköturvallisuuden neuvottelukunnalta ennen luettelon julkaisemista. Lausuntomenettelystä olisi nyt tarkoitus luopua tarpeettomana, mutta muilta osin menettely on sähköalan töistä annetun kaappa- ja teollisuusministeriön päätöksen 29 j §:n 1 ja 3 momenttia vastaava.

85 §. Standardeista poikkeaminen. Pykälässä säädettäisiin menettelytavoista, jos luetteloiduista standardeista poiketaan. Pykälän 1 momentin mukaan standardien noudattamista ei säädettäisi esitetystä laissa pakolliseksi. Muukin tekninen ratkaisu olisi hyväksyttävä, jos poikkeamisen tekijä pystyisi osoittamaan, että ratkaisu täyttää vastaavan turvallisuustason.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin menettelytavoista, jos luetteloiduista standardeista poiketaan. Lähtökohtana standardeista poikkeavan ratkaisun käyttämiselle on se, että poikkeava ratkaisu suunnitellaan etukäteen. Poikkeamasta tulee laatia kirjallinen selvitys ennen työn aloittamista ja sähkötöiden johtajan tai käytön johtajan on kirjallisesti vahvistettava poikkeavan työmenettelyn käyttöönotto.

Pykälän 3 momentin mukaan standardista poikkeamisenettelyn yksityiskohdista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän sisältö vastaa sähköalan töistä annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 29 k §:n 1 momenttia.

86 §. Sähköturvallisuusviranomaisen rekisteri ja julkinen tietopalvelu. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi toiminnanharjoittajista, valtuutetuista tarkastajista, valtuutetuista laitoksista ja pätevyysarviointilaitoksista pidettävästä rekisteristä. Pykälässä säädettäisiin rekisterinpitäjistä, rekisterin käyttötarkoituksesta tietojen luovutus mukaan lukien, rekisteriin merkittävistä tiedoista ja tietojen säilytysajasta. Tarkoituksena on saattaa sähköturvallisuusviranomaisen tätä koskeva sähköinen tietopalvelu vastaamaan voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia.

Pykälän 1 momentin mukaan rekisterin pitäjä olisi sähköturvallisuusviranomainen. Sähköturvallisuusviranomaisen pitäisi valvontatehtävien takia yllä rekisteriä sekä sen varmistamiseksi, että sähkötyöpalveluja tarvitsevat voisivat varmistua toiminnan asianmukaisuudesta.

Rekisteriin merkittävät tiedot voisi säilyttää sen aikaa kun ne olisivat tarpeen valvonnan kannalta. Tämä on perusteltua siksi, että tiedot toiminnanharjoittajista, valtuutetuista tarkastajista, valtuutetuista laitoksista ja pätevyysarviointilaitoksista tulee olla jälkikäteen tarkistettavissa. Tietojen säilyttäminen on perusteltua myös laissa säädetyn seuraamusjärjestelmän kannalta. Rekisteriin merkittäisiin esimerkiksi tieto 95 §:n nojalla annetuista varoituksista ja kielloista toiminnanharjoittajalle tai sähkötyöiden johtajalle. Jos varoituksen saaja on annetusta varoituksesta huolimatta toistuvasti rikkonut velvollisuuksiaan, hänen toimintansa voidaan 95 §:n mukaan kieltää. Rekisteristä voidaan tarvita jälkikäteen tietoja myös toiminnan kieltämisen ajankohdasta. Rekisteriin tallennettaisiin tietoja myös valtuutetuille tarkastajille, valtuutetuille laitoksille ja pätevyysarviointilaitoksille annetuista 81 §:n mukaisista valvontatoimenpiteistä. Tiedot olisi poistettava rekisteristä viipymättä, kun ne eivät ole tarpeen enää toiminnan valvontaa varten.

Pykälän 2—4 momentissa säänneltäisiin, mitä tietoja rekisteriin tallennettaisiin eri toimijoiden kohdalla. Sähköturvallisuusviranomaisen pitäisi valvontatehtävien takia yllä 55 §:n mukaan ilmoitettuja tiedoista rekisteriä, johon kirjattaisiin toiminta-ilmoituksen tehneet toiminnanharjoittajat sekä toiminnanharjoittajan nimeämät sähkötyöiden johtajat.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisteriin merkittäisiin toiminnanharjoittajista seuraavat tiedot: luonnollisen henkilön nimi, henkilötunnus, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot (kohta 1), oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot (kohta 2), sähkötyöiden johtajan nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot (kohta 3), rekisteröintitunnus (kohta 4) ja toiminnanharjoittajalle ja sähkötyöiden johtajalle 95 §:n nojalla määrätyt seuraamukset (kohta 5).

Pykälän 3 momentin mukaan rekisteriin merkittäisiin valtuutetusta tarkastajasta seuraavat tiedot: luonnollisen henkilön nimi, henkilötunnus, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot (kohta 1), valtuutuksen laajuus (kohta 2), rekisteröintitunnus (kohta 3) ja valtuutetun tarkastajan hyväksymisen peruuttaminen (kohta 4).

Pykälän 4 momentin mukaan rekisteriin merkittäisiin valtuutetuista laitoksista ja pätevyysarviointilaitoksista seuraavat tiedot: toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot (kohta 1),

valtuutuksen laajuus (kohta 2), rekisteröintitunnus (kohta 3), laitoksen hyväksymisen peruuttaminen (kohta 4) ja laitoksen alihankkijan nimi, henkilötunnus, toiminimi, mahdollinen apu-toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, pätevyysalue, sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot (kohta 5).

Ehdotettavassa 5 momentissa määriteltäisiin tarkemmin ne tiedot, joita sähköisen tietoverkon kautta voitaisiin luovuttaa julkisesti (*julkinen tietopalvelu*). Rekisterin tietoja voitaisiin luovuttaa sähköisen tietoverkon kautta siinä määrin, että kansalaisten olisi mahdollista varmistaa sähköttöihin käyttämiensä toiminnanharjoittajien, valtuutettujen tarkastajien, valtuutettujen laitosten ja pätevyysarviointilaitoksen toiminnan luvallisuus.

Sähköturvallisuusviranomaisen rekisteri olisi henkilörekisteri, koska siihen tallennetaan myös luonnollisia henkilöitä koskevia henkilötietoja, kuten nimi ja henkilötunnus. Viranomaisen henkilörekisterissä olevien henkilötietojen luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin säännöksiä, joiden mukaan sähköinen tietojen luovutus viranomaisen henkilötietorekisteristä on sallittua, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää kyseisiä tietoja. Koska internetin kautta luovutettavien tietojen vastaanottajia tai tietojen käyttötarkoitusta ei ole mahdollista varmistaa, on henkilötietojen luovuttaminen internet-verkon kautta mahdollista vain joko säätämällä asiasta erikseen laissa, tai henkilötietolain (523/1999) 8 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla asianomaisten henkilöiden antaman suostumuksen perusteella. Rajoituksen toteuttaminen ei ole tarpeen yksityisyyden suojan vuoksi, jos sähköisen tietoverkon kautta ei luovuteta rekisteröityjen henkilötunnuksia ja kotiosoitetta.

Sähköisen tietopalvelun avulla jokainen voisi tarkastaa ilmoituksen tehneen toiminnanharjoittajan, saada selville tämän nimen ja toimipaikan osoitteen, yritys- ja yhteisötunnuksen, rekisteröintitunnuksen ja sähkötöiden johtajan nimen sekä tarkistaa valtuutetun tarkastajan nimen, toiminimen, valtuutetun laitoksen ja pätevyysarviointilaitoksen toiminimen, toimipaikan osoitteen, yritys- ja yhteisötunnuksen, rekisteröintitunnuksen ja valtuutuksen laajuuden. Muita rekisteriin 2—4 momentissa tallennettavia tietoja ei voisi saada internetverkon kautta. Tietosuojaan liittyvien vaatimusten mukaisesti julkisen tietopalvelun tietoja voisi hakea vain yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena rekisteröidyn toiminnanharjoittajan nimeä tai toiminnanharjoittajan toimintaoikeutta tai sähkötöiden johtajan nimeä tai kuntaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin lisäksi tietojen poistamisesta sähköturvallisuusviranomaisen internet-sivustolta. Sähköturvallisuusviranomaisen olisi poistettava toiminnanharjoittaja, valtuutettu tarkastaja, valtuutettu laitos ja pätevyysarviointilaitos julkisesta tietopalvelusta, jos rekisteröity on lopettanut toimintansa tai toiminnanharjoittajalla ei ole sähkötöiden johtajaa, joka täyttää 58 ja 66—69 §:ssä säädetyt edellytykset eikä toiminnanharjoittaja ole sähköturvallisuusviranomaisen kehoituksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta sähkötöiden johtajaa. Valtuutettua tarkastajaa, valtuutettua laitosta ja pätevyysarviointilaitosta koskevat tiedot olisi poistettava sähköturvallisuusviranomaisen sähköisestä tietoverkosta, kun hyväksyminen on peruutettu lainvoiman saaneella päätöksellä tai toiminta on lopetettu.

5 luku **Valvonta**

87 §. *Valvonnan ohjaus.* Pykälän mukaan ehdotetaan, että lain valvonnan ohjaus kuuluisi työ- ja elinkeinoministeriölle.

88 §. Valvontaviranomainen. Pykälän mukaan lain noudattamista valvoisi sähköturvallisuusviranomainen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on nykyisinkin sähköturvallisuuslain mukainen valvontaviranomainen.

Horisontaalisessa eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa säädettäisiin markkinavalvontaviranomaisesta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi markkinavalvontaviranomaisena. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivalta markkinavalvontaviranomaisena määräytyisi NLF-asetuksessa säädetyn ja horisontaalisen markkinavalvontalain mukaisesti. Markkinavalvontalaissa säädettäisiin Tullin tehtävästä toimia NLF-asetuksen 27—29 artiklassa tarkoitettuna ulkorajatarkastuksista vastaavana viranomaisena. NLF-asetuksen 27—29 artiklassa käsitellään yhteisön markkinoille tulevien tuotteiden tarkastuksia. NLF-asetuksessa 27—29 artiklan lähtökohta on, että valvontaa kohdennetaan tuotteisiin ennen niiden markkinoille saatamista.

Säteilyturvakeskus valvoo sähkölaitteiden säteilyturvallisuutta säteilylain (592/1991) 21 §:n nojalla.

89 §. Sähköturvallisuusviranomaisen oikeus saada tietoja. Pykälässä säädettäisiin sähköturvallisuusviranomaisen oikeudesta saada valvontaa varten välttämättömät tiedot. Tiedonsaanti-oikeudella on keskeinen merkitys sähköturvallisuusviranomaisen toiminnassa. Tehokas valvonta edellyttää laissa turvattua oikeutta saada valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Pykälän 1 momentin mukaan sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus saada valvontaa varten välttämättömät tiedot talouden toimijalta, toiminnanharjoittajalta, sähkötöiden johtajalta, sähkölaitteiston haltijalta ja käytön johtajalta. Pykälässä säädettäisiin lisäksi selkeyden, täsmentämisen ja informatiivisuuden takia, että sähköturvallisuusviranomaisen tiedonsaantioikeus koskisi myös sellaisia valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevat taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa ollessaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla salassa pidettäviä. Kyseisen lain 24 §:n 1 momentissa säädetään asiakirjojen salassapito-perusteista, jotka velvoittavat sähköturvallisuusviranomaista. Luettelo oli ehdotetun pykälän soveltamisen kannalta tässä vain ohjeellisena luettelona kuvaamassa, mitä kaikkia tietoja sähköturvallisuusviranomainen voi saada. Usein näissä on kyse liike- ja ammattisalaisuuksista tai esimerkiksi onnettomuustiedoista. Erityisesti markkinavalvonnan ja sähkötöiden valvonnan yhteydessä voi myös tulla esiin tarve saada valvontaa varten sellaisia tietoja, joiden toimittamiseen ei ole normaalisti velvollisuutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sähköturvallisuusviranomaisen oikeudesta saada valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja salassapitosäännösten estämättä myös valtuutetulta laitokselta, valtuutetulta tarkastajalta ja pätevyydenarviointilaitokselta. Säännös on tarpeellinen, koska Suomessa edellä mainitut tahot hoitavat yksityisinä julkista hallintotehtävää ja niitä velvoittaa julkisuuslainsäädäntö.

Voimassa olevan sähköturvallisuuslain 31 §:n 1 momentissa on säännelty sähköturvallisuusviranomaisen oikeudesta saada tietoja.

Horisontaalisessa eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa säädettäisiin markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin oikeudesta saada valvontaa varten välttämättömät tiedot talouden toimijalta.

90 §. Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin sähköturvallisuusviranomaisten oikeudesta saada tietoja toisilta viranomaisilta ja

luovuttaa tietoja toisille viranomaisille. Tiedon saaminen on olennaisen tärkeää sähköturvallisuusviranomaisen toiminnassa ja valvonta sekä sähkötapaturmien syiden selvittäminen edellyttää laissa turvattua oikeutta saada tarpeellisia tietoja.

Pykälän *1 momentin* mukaan sähköturvallisuusviranomaisella olisi oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada esitetyn lain mukaista valvontaa ja sähkötapaturmien syiden selvittämistä varten välttämättömiä tietoja toisilta viranomaisilta. Viranomaisten keskinäinen tiedonsaanti tulee turvata silloinkin, kun kyse on salassa pidettävistä tiedoista. Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ei ole säännöksiä siitä, että salassa pidettäviä tietoja voisi luovuttaa toiselle viranomaiselle tietyn tehtävän suorittamiseksi. Asiasta täytyy säätää erikseen erityislainsäädännössä. Sähköturvallisuusviranomaisen ja muiden viranomaisten keskinäinen tiedonsaanti tulee turvata silloinkin, kun kyse on salassa pidettävistä tiedoista.

Pykälän *2 momentin* mukaan salassapitosäännökset eivät estäisi tietojen luovuttamista syyttäjälle ja poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi, pelastusviranomaiselle, työsuojelu-, ympäristönsuojelu- ja kuluttajansuojaviranomaiselle, jos tiedon luovuttaminen olisi viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä tai toimivaltaiselle toisen valtion viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädöksen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen täyttämiseksi.

91 §. Oikeus tehdä tarkastuksia. Pykälän *1 momentissa* varmistettaisiin sähköturvallisuusviranomaisen oikeus tehdä tarkastuksia sekä päästä paikkoihin, joihin pääsy on ehdotetun lain valvonnan kannalta tarpeen. Jotta viranomainen pystyisi varmistumaan siitä, että laissa säädettyjä velvollisuuksia noudatetaan, sen on voitava päästä paikoille, joissa sähkölaite tai -laitteisto valmistetaan, rakennetaan, korjataan, huolletaan, varastoidaan tai jossa sähkölaitetta tai -laitteistoa käytetään. Tarkastuksissa noudatettaisiin, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. Säätely vastaisi sähköturvallisuuslain 32 §:ää.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin valvontatoimenpiteiden ulottamisesta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin. Perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömiä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Lainkohdassa valvontatoimenpiteet pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin rajattaisiin vain tilanteisiin, joissa tarkastus tiloissa on välttämätöntä sähkölaitteen tai -laitteiston sähkömagneettisesta yhteensopimattomuudesta epäillyn ongelman selvittämiseksi. Tarkastusta ei voisi tehdä, jos häiriön selvittäminen olisi muulla tavoin mahdollista. Häiriön selvittäminen vaatii usein kuitenkin mittauksia tiloissa, joissa häiriintyvä laite sijaitsee ja joissa häiriön lähteen epäillään sijaitsevan. Tarkastuksen tulisi olla välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Lisäksi edellytettäisiin, että olisi syytä epäillä kyseessä olevan 117 §:n 1 momentin 1—3, 8, 18, 21 tai 22 kohdassa tarkoitettu sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkominen. Viitattu rangaistussäännös on sakonuhkainen. Säätelyn oikeasuhtaisuuden näkökulmasta perustuslakivaliokunnan lähtökohtana on ollut, ettei kotirauhan suojaan tule puuttua enimmillään sakolla rangaistavien, moitittavuudeltaan vähäisten rikkomusten selvittämiseksi (PeVL 32/2010 vp). Nyt ehdotettua säännöstä ei kuitenkaan annettaisi rikosten selvittämiseksi, vaan perusoikeuksien turvaamiseksi. Sähköturvallisuusrikkomusepäily olisi yksi lainkohdassa tarkoitettujen tarkastusten tekemisen edellytys, jonka tarkoituksena olisi osaltaan rajata viranomaisen tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin. Säännös täyttäisi perusoikeusrajoituksen tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset, ja näin tarkastukset olisivat oikeassa suhteessa niillä suojeltaviin perusoikeuksiin nähden.

Säännös annettaisiin perusoikeuksien turvaamiseksi. Vaatimusten vastainen sähkölaite tai -laitteisto voi aiheuttaa sähkömagneettista häiriötä erityisesti sähköiseen viestintään käytettäville laitteille. Sähkömagneettiset häiriöt voivat vaikeuttaa tai estää kokonaan esimerkiksi yleisradiolähetysten seuraamisen tai radioamatööriviestinnän. Niin ikään internetyhteydet ja puhelinliikenne voivat häiriintyä tai pahimmassa tapauksessa estyä kokonaan. Tämä saattaisi merkitä paitsi yksityisten henkilöiden viestiliikenteen vaikeutumista myös kokonaisten yritysten toimintaedellytysten heikkenemistä. Sääntelyn tavoitteena olisi turvata häiriötön viestintä erilaisia viestintäpalveluita käyttäville ja näin ollen turvata perustuslain 12 §:n mukainen sananvapauden toteutuminen.

Sääntelyn tavoitteena olisi myös turvata perustuslain 7 §:n mukainen oikeus elämään ja turvallisuuteen. Sähkömagneettiset häiriöt voivat aiheuttaa virhetoimintoja sellaiseen laitteeseen, jonka tarkoitus on varmistaa käyttäjänsä turvallisuus, kuten esimerkiksi uniapnealaitteet tai turvarannekkeet. Nykyisin suuntauksena on ollut, että vanhusten- ja sairaanhoidossa yhä enemmän ihmisiä hoidetaan kotona. Esimerkiksi dialyysihoidon voi suorittaa jo omatoimisesti tai avustetusti kotona. Sähkömagneettisten häiriöiden aiheuttamat virhetoiminnot hoitolaitteissa voivat aiheuttaa tällöin erittäin suuren vaaran potilaalle. Sähkömagneettiset häiriöt voivat häiritä tai estää myös viranomaisten VIRVE-verkon käytön ja aiheuttaa näin ongelmia muun muassa pelastustoimen, poliisin, sosiaali- ja terveyssektorin, puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen, Tullin, Finavian ja hätäkeskuslaitoksen viestinnän toimintaan.

Tarkastusvaltuuksista säädettäisiin ehdotetussa laissa, ja ne olisivat yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, koska ne liittyisivät sananvapauden sekä elämän ja turvallisuuden takaamiseen. Tarkastusvaltuus olisi perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaisesti välttämätön.

Sääntely olisi yhdensuuntainen tietoyhteiskuntakaaren sääntelyn kanssa, mutta ehdotetussa laissa häiriön aiheuttajaksi epäillään lain soveltamisalan mukaisesti sähkölaitetta tai -laitteistoa, kun tietoyhteiskuntakaaren mukaisen mahdollisen tarkastuksen kohteena on radio-laite.

92 §. *Vaatimusten vastaisen sähkölaitteiston tarkastaminen.* Pykälän 1 momentissa annettaisiin sähköturvallisuusviranomaiselle oikeus teettää sähkölaitteiston tarkastus tai määrätä sähkölaitteiston haltija tarkastuttamaan sähkölaitteisto, jos olisi perusteltua syytä epäillä sähkölaitteiston olevan vaatimustenvastainen siten, että siitä aiheutuisi vaaraa tai kohtuuttomia ongelmia sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentin mukaisen tarkastuksen kustannuksista. Jos sähkölaitteisto osoittautuisi tarkastuksessa vaaraa tai häiriötä aiheuttavaksi, sähköturvallisuusviranomaisen voisi velvoittaa sähkölaitteiston haltijan korvaamaan tarkastuksesta tai tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset. Jos vaara tai häiriö olisi aiheutunut sähkölaitteiston rakentajan toimenpiteistä, sähköturvallisuusviranomaisen voisi velvoittaa sähkölaitteiston rakentajan korvaamaan tarkastuksesta tai tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset. Sääntely vastaisi voimassa olevan sähköturvallisuuslain 33 a §:n sääntelyä.

93 §. *Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö.* Pykälässä säädettäisiin sähköturvallisuusviranomaisen oikeudesta käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita vaatimustenmukaisuuden tutkinnassa, testauksessa tai arvioinnissa. Ehdotetun 1 momentin mukaan ulkopuoliset asiantuntijat voisivat sähköturvallisuusviranomaisen apuna osallistua tarkastuksiin sekä tutkia ja testata sähkölaitteita ja -laitteistoja. Näin ollen ulkopuolinen asiantuntija ei käyttäisi itsenäisesti perustuslain 124 §:ssä säädettyä julkista valtaa, vaan asiantuntijan rooli olisi avustava ja täydentävä.

Pykälän 2 momentin mukaan ulkopuolisella asiantuntijalla tulisi olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys.

Pykälän 3 momentin mukaan ulkopuoliseen asiantuntijaan sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, kun hän hoitaisi pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Pykälän 4 momentin mukaan ulkopuoliselle asiantuntijalle ei voisi antaa 91 §:n 2 momentin mukaista oikeutta päästä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin.

94 §. *Vaatimusten vastaista sähkölaitetta tai -laitteistoa sekä sen huoltoa ja käyttöä koskevat sähköturvallisuusviranomaisen toimenpiteet.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sähköturvallisuusviranomaisen toimenpiteistä, jos havaitaan, että sähkölaitte- tai -laitteisto ei ole ehdotetun lain mukainen taikka sen huolto tai käyttö ei olisi ehdotetun lain mukainen. Sähköturvallisuusviranomaisen olisi annettava korjauskehoitus sähkölaitteen tai -laitteiston haltijalle puutteen korjaamiseksi määräajassa tai kiellettävä sähkölaitteen tai -laitteiston käyttö ja tarvittaessa sähköturvallisuusviranomaisen voisi vaatia sähkölaitteen tai -laitteiston erottamista sähköverkosta. Sähköturvallisuusviranomaisen ei kuitenkaan voisi kieltää jakeluverkonhaltijan sähkölaitteiston käyttöä, jos kiellosta aiheutuisi kohtuutonta haittaa sähkön käyttäjille. Momentti vastaisi sähköturvallisuuslain 29 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos sähkölaitteiston verkosta erottaminen olisi teknisesti tarkoituksenmukaista tehdä laitteistoa syöttävän verkkoyhtiön sähkölaitteistossa, olisi verkkoyhtiön tehtävä erottamistoimenpide sähköturvallisuusviranomaisen sitä pyytäessä. Ehdotettu momentti olisi uusi.

95 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sähköturvallisuusviranomaisen toimenpiteistä, jos valvonnassa todetaan, että toiminnanharjoittaja, sähkötöiden johtaja tai käytön johtaja ei noudata esitettyä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Sähköturvallisuusviranomaisen olisi ensin kehotettava toiminnanharjoittajaa korjaamaan puutteen määräajassa. Sähköturvallisuusviranomaisen voisi kohdistaa toimenpiteitä sähkötöiden johtajaan tai käytön johtajaan, jos sähkötöiden johtajan tai käytön johtajan todettaisiin hoitavan tehtäviään puutteellisesti tai virheellisesti. Sähköturvallisuusviranomaisen voisi antaa varoituksen sähkötöiden johtajalle tai käytön johtajalle, jos hän ei tehtävänsä hoitaessaan noudattaisi esitettyä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Jos puutteet tai laiminlyönnit olisivat vakavia tai olennaisia tai jos annetusta kehoituksesta tai varoituksesta huolimatta puutteita tai laiminlyönntejä ei olisi korjattu, sähköturvallisuusviranomaisen voisi kieltää osaksi tai kokonaan toiminnanharjoittajan, sähkötöiden johtajan tai käytön johtajan toiminnan määräajaksi tai toistaiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sähköturvallisuusviranomaisen olisi välittömästi ilmoitettava toiminnanharjoittajalle sähkötöiden johtajalle antamastaan varoituksesta tai toimintakiellosta. Sähköturvallisuusviranomaisen olisi ilmoitettava välittömästi myös sähkölaitteiston haltijalle käytön johtajalle antamastaan varoituksesta tai toimintakiellosta.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa olisi kyse vakavista puutteista, sähköturvallisuusviranomaisen voisi määrätä toiminnanharjoittajan kaikki vähäistä suuremmat sähkölaitteistot määräajassa varmennustarkastettavaksi.

Voimassa olevan sähköturvallisuuslain 26 §:ssä sekä kauppaja teollisuusministeriön sähköalan töistä annetun päätöksen 8 §:ssä on säädetty valvontakeinoista. Voimassa olevasta laista poiketen pykälässä olevat toimenpiteet kohdistuisivat vain käytön aikaiseen valvontaan. Asi-

asta on tarpeen säätää ehdotetussa laissa, sillä laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta ei koske tuotteiden käytön aikaista valvontaa.

96. Uhkasakko ja teettämisuhka. Pykälässä säädetään uhkasakosta ja teettämisuhasta. Sähköturvallisuuteen liittyvät puutteet voivat aiheuttaa välitöntä hengen, terveyden tai omaisuuden vaaraa, minkä vuoksi puutteiden korjaus nopeasti on tärkeää. Tästä syystä sähköturvallisuusviranomaisen antamien kieltojen ja määräysten tehostamiseksi on tarpeen olla mahdollisuus uhkasakon tai teettämisuhan asettamiseen. Näiden hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990). Teettäen suoritettun toimenpiteen kustannukset maksettaisiin ennakkoon valtion varoista, mutta ne voitaisiin periä laiminlyöjältä ilman tuomiota tai päätöstä. Toimenpiteen teettämisestä on aina tehtävä erillinen päätös, mutta teettämisestä aiheutuvien kustannusten perimisestä päätöstä ei tarvitse tehdä.

97 §. Vaatimusten vastaista toimintaa koskevat valtuutetun tarkastajan tai valtuutetun laitoksen toimenpiteet. Pykälän 1 momentin mukaan, jos valtuutettu tarkastaja tai valtuutettu laitos tarkastuksen yhteydessä havaitsisi, että sähkölaitteen tai -laitteiston käyttö aiheuttaisi välittömän vaaran, sen olisi ilmoitettava tästä kirjallisesti sähkölaitteen tai -laitteiston haltijalle sekä kehotettava lopettamaan sähkölaitteen tai -laitteiston käyttö ja erottamaan se sähköverkosta. Tarkastuksen tehneen olisi lähetettävä ilmoituksesta viipymättä jäljennös sähköturvallisuusviranomaiselle, jonka olisi ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Pykälän 2 momentin mukaan valtuutetun tarkastajan tai valtuutetun laitoksen olisi määrättävä uusintatarkastus, jos varmennustarkastuksessa tai määräaikaistarkastuksessa havaittaisiin vakavia puutteita. Uusintatarkastus tulisi tehdä kolmen kuukauden kuluessa. Vain hyvin perustellusta syystä tarkastuksen voisi tilata muulta kuin alkuperäiseltä tarkastuksen suorittajalta.

Pykälän 3 momentin mukaan valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan tulisi ilmoittaa vuosittain sähköturvallisuusviranomaiselle toimintakertomuksessaan uusintatarkastukseen joutuneiden varmennustarkastettujen kohteiden rakentajat ja yhteenveto uusintatarkastetuista sähkölaitteistoista. Vakavien puutteiden uusintatarkastusmenettely on käytössä erällä muillakin teknisen tarkastamisen toimialueilla.

Pykälän 4 momentin mukaan, jos tarkastuksessa havaittaisiin sähkölaitteessa tai -laitteistossa olevan vikoja tai puutteita, jotka vähentäisivät sen käytön turvallisuutta, valtuutetun tarkastajan tai valtuutetun laitoksen olisi ilmoitettava tästä sähkölaitteen tai -laitteiston haltijalle.

98 §. Poliisin virka-apu. Pykälässä ehdotetaan säädettävän poliisille toimivaltuudet virka-avun antamiseen. Pykälässä säädettäisiin poliisille velvollisuus antaa sähköturvallisuusviranomaiselle virka-apua tämän lain valvonnassa ja täytäntöön panemiseksi. Poliisin antamasta virka-avusta säädetään poliisilaisissa (872/2011). Poliisilain 9 luvun 1 §:n mukaan poliisin on annettava pyynnöstä muulle viranomaiselle virka-apua, jos niin erikseen säädetään. Poliisin on annettava virka-apua muulle viranomaiselle myös laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi, jos virka-apua pyytävää viranomaista estetään suorittamasta virkatehtäviään. Sähköturvallisuusviranomainen voisi saada virka-apua poliisilta muun muassa vaatimusten vastaisten tai vaarallisten sähkölaitteistojen erottamisessa.

6 luku **Vahinko ja haitta**

99 §. Tuottamuksesta riippumaton vastuu. Pykälän mukaan sähkölaitteen tai -laitteiston haltija olisi esitettyssä laissa säädetyin poikkeuksin vastuussa sähkövahingosta tuottamuksesta riippumatta eli niin sanotussa ankarassa vastuussa. Ankaran vastuun tilanteessa riskin aiheuttaminen on pääsääntöisesti korvausvelvollisuuteen johtava pääasiallinen syy. Esitetyn lain 4 §:n 28

kohdan mukaan sähkövahingolla tarkoitettaisiin sähkölaitteesta tai -laitteistosta sähkövirran tai magneettikentän välityksellä aiheutunutta vahinkoa.

Tuotteiksi katsottavista sähkölaitteista ja -laitteistosta sekä sähköstä henkilölle ja yksityiseen käyttöön tarkoitettulle ja käytetylle omaisuudelle aiheutuneet vahingot voidaan korvata myös tuotevastuulain (694/1990) mukaan. Sähkölaitteista ja -laitteistosta sekä sähköstä aiheutuneista vahingoista vastaavat tuotevastuulain mukaan pääsääntöisesti valmistajat ja maahantuojat tai tuotetta omanaan markkinoineet. Korvausvelvollisuudesta voi vapautua, jos se, jolta korvausta haetaan, saattaa todennäköiseksi, ettei tuotteen turvallisuudessa ollut vahingon aiheuttanutta puutetta sitä liikkeelle laskettaessa.

Tuotevastuulain 1 §:n 3 momentin mukaan ”Tuotetta koskevia säännöksiä sovelletaan myös sähköön”. Voimassa olevan sähköturvallisuuslain ja ehdotetun sähköturvallisuuslain säännösten mukaan korvattavien vahinkojen piiri on laajempi kuin tuotevastuulain mukaan. Ehdotettujen pykälien mukaan korvataan kaikki henkilö- ja esinevahingot ja eräissä vahingonkorvauslaissa mainituissa tapauksissa taloudellinen vahinko, joka ei ole yhteydessä esine- tai henkilövahinkoon. Tuotevastuulain mukaan korvataan henkilövahingot ja yksityiseen käyttöön tarkoitettulle ja pääasiassa käytetylle omaisuudelle aiheutuneet vahingot vain säädetyn euromäärän ylittävältä osalta.

Edellä mainituista syistä ehdotetaan sähköturvallisuuslaissa säilytettäväksi voimassa olevan sähköturvallisuuslain korvausjärjestelmä tuotevastuulain korvausjärjestelmän lisäksi.

Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 38 §:ää. Ankaralle vastuulle perustuvaa järjestelmää ei yleensä pureta sellaisen toiminnan osalta, johon sitä on alettu soveltaa.

100 §. Vahingonkorvausvastuun rajoitukset. Sähköturvallisuuslain ankaran vastuun piiristä rajattaisiin pois samat sähkövahingot kuin voimassa olevassa sähköturvallisuuslaissa. Pykälän mukaan vastuu olisi vahingonkorvauslain mukaista, kun sähkövahinko olisi aiheutunut toiselle sähkölaitteelle tai -laitteistolle, jonka nimellisjännite olisi yli 400 volttia; taikka sähkövahingon olisi aiheuttanut sellainen kiinteistön sisäiseen sähköhuoltoon kuuluva sähkölaite tai -laitteisto taikka siihen liitetty sähkölaite tai -laitteisto, jonka nimellisjännite olisi enintään 400 volttia. Toisiin sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin kohdistuvat sähkövahingot ovat sen luonteisia, että niiden välttäminen yleensä edellyttää aktiivisia suojelutoimenpiteitä kummankin laitteen ja laitteiston haltijalta. Siksi korvausvastuun määräytymiseen ei sovellettaisi 99 §:ssä säädettyä ankaraa vastuuta. Kiinteistöjen sisäisten pienjännitteisten sähköasennusten ja sähkökäyttöisten kojeiden haltijalla, esimerkiksi asuinkiinteistön haltijalla tai omistajalla, ei ole mahdollisuuksia ja pätevyyttä kyseisten laitteistojen jatkuvaan valvontaan. Haltijalle asetettu ankara vastuu olisi tässä tapauksessa kohtuuton.

Korvausta pykälässä tarkoitetuista vahingoista voi hakea muiden lakien kuten vahingonkorvauslain tai tuotevastuulain nojalla taikka sopimuksen perusteella. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 39 §:ää.

101 §. Sähkövahingon sovittelu. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi vahingonkorvauslain 6 luvun 1 §:n periaate vahingonkorvauksen sovittelusta silloin, kun vahingon kärsinyt on myötävaikuttanut vahinkoon tai muu vahingon aiheuttaneeseen tekoon kuulumaton seikka on myös ollut vahingon syynä.

Pykälän 2 momentissa on erityissäännös henkilövahingon kärsineen myötävaikutuksesta. Sen mukaan henkilövahingosta tulevaa korvausta saadaan alentaa vain, jos vahingon kärsinyt on

myötävaikuttanut vahinkoon muuten kuin lievällä tuottamuksella. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 40 §:ää.

102 §. Vahingonkorvauksen soveltaminen. Korvattava vahinko määräytyisi vahingonkorvauslain 5 luvun mukaisesti. Vahingonkorvaus käsittäisi siten yleensä hyvityksen henkilö- ja esinevahingosta. Eräissä tapauksissa olisi korvattava sellainenkin taloudellinen vahinko, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon. Vahingonkorvauslain säännöksiä sovellettaisiin myös korvausvastuun jakautumiseen sekä kuolinpesän oikeuteen vaatia korvausta aineettomasta vahingosta. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 41 §:ää.

103 §. Sähkölaitteen tai -laitteiston omistajan vastuu. Jos sähkölaite tai -laitteisto on luovutettu toisen käytettäväksi, vastaisi omistaja ankaran vastuun periaatteen mukaan sähkövahingosta luovuttamansa laitteen tai laitteiston arvolla. Tällöinkin olisi laitteen tai laitteiston haltija velvollinen pääsääntöisesti korvaamaan omistajalle tämän vahingon kärsineelle suorittaman hyvityksen. Sähkölaitteen tai -laitteiston omistaja ja se jolle sähkölaitteen omistaja olisi luovuttanut sähkölaitteen tai -laitteiston, olisivat tuottamuksettomassa yhteisvastuussa sähkölaitteen tai -laitteiston arvon määrään asti. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 42 §:ää.

104 §. Korvauksen vanhentumisaika. Pykälän mukaan korvauksen vanhentuminen ehdotetaan laskettavaksi vahingon aiheuttaneesta tapahtumasta. Vanhentumisaika olisi kaksi vuotta. Ehdotettua kahden vuoden vanhentumisaikaa sovellettaisiin vain sähköturvallisuuslain mukaiseen ankaraan vastuuseen. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 43 §:ää.

105 §. Vahingonkorvaus muun lain nojalla. Pykälässä on selvyiden vuoksi ilmaistu, että vahingonkärsijä voisi hakea korvausta sähkövahingosta myös muulla perusteella. Sopimuksen perusteella voidaan yleensä vaatia korvattavaksi muitakin vahinkoja kuin ehdotetun sähköturvallisuuslain nojalla, jolloin vahingon kärsijän kannalta sopimukseen perustuva korvausvaatimus saattaa johtaa parempaan lopputulokseen.

Tuotevastuulain 1 §:n 3 momentin mukaan ”tuotetta koskevia säännöksiä sovelletaan myös sähköön”.

Ympäristövahinkojen korvaamisesta annettu laki (737/1994) on toissijainen eikä sitä siten sovelleta sähköturvallisuuslaissa tarkoitettujen vahingon korvaamiseen, vaikka vahinko kuuluisi ympäristövahingon käsitteen piiriin. Jos sen sijaan esimerkiksi voimalaitoksen tai sähköaseman toiminnasta aiheutuu ympäristövahingoksi katsottavaa vahinkoa, jota ei voida pitää sähköturvallisuuslaissa tarkoitettuna sähkövahingona, vahingon korvaamisessa sovellettaisiin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 44 §:ää.

106 §. Mitättömät sopimusehdot. Pykälän 1 momentin mukaan pienjännitteellä jakeluverkko-yhtiön verkkoon liitettyjen sähkökäyttäjien aseman turvaamiseksi ehdotetaan sopimusvapautta rajoitettavaksi siten, ettei jakeluverkko-yhtiön ankaraan vastuuseen perustuvaa korvausvastuuta voitaisi liittymissopimuksessa rajoittaa. Sen sijaan esimerkiksi sähköalan elinkeinonharjoittajien välisin sopimuksin voitaisiin sähköturvallisuuslakiin perustuva korvausvastuu sulkea pois sopimuskumppanille aiheutuvista vahingoista.

Sopimuksentekovapautta ehdotetaan 2 momentissa rajoitettavaksi myös henkilövahinkojen ja yksityiseen käyttöön tarkoitettulle ja käytetylle omaisuudelle aiheutuneiden vahinkojen osalta. Sähköturvallisuuslain säännöksistä poiketen voitaisiin sopia elinkeinotoimintaan käytetyille

omaisuudelle aiheutuvista vahingoista. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 45 §:ää.

107 §. *Takautumisoikeus vahingon aiheuttajalta.* Sähkölaitteen tai -laitteiston haltijalla olisi oikeus vaatia vahingonkärsijälle suorittamansa määrä vahingon aiheuttajalta. Vahingon aiheuttajan korvausvastuu määräytyisi tämän korvausvastuuta koskevien perusteiden mukaan. Sitteen esimerkiksi työntekijän asemassa olevan vahingon aiheuttajan korvausvastuu määräytyisi vahingonkorvauslain ja työsopimuslain (55/2001) mukaan. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 46 §:ää.

108 §. *Sähkölaitteiston aiheuttama häiriö ja vaara.* Sähkölaitteistot ovat usein teknisesti monimutkaisia laitteistoja. Niiden toiminnasta voi joskus aiheutua ennalta arvaamattomia vaikutuksia. Sellaisia tilanteita varten, joissa täysin määräysten ja hyvän teknisen tavan mukainen sähkölaitteisto aiheuttaa häiriötä tai vaaraa toiselle määräysten ja hyvän teknisen tavan mukaiselle sähkölaitteistolle, sen käytölle tai sen välityksellä ulkopuoliselle, olisi tarpeen olla säännös menettelystä, jonka mukaisesti häiriö tai vaara poistetaan. Sama periaate koskisi myös sähkölaitteita.

Pykälän *1 momentin* mukaan häiriö- tai vaaratilanteissa olisi pääsääntöisesti myöhemmin rakennetun laitteiston omistaja velvollinen tekemään tarvittavat toimenpiteet häiriön tai vaaran poistamiseksi. Jos kuitenkin häiriö tai vaara voitaisiin poistaa huomattavasti pienemmin kustannuksin muuttamalla tai täydentämällä aikaisemmin rakennettua laitteistoa aiheuttamatta sen toiminnalle kohtuutonta haittaa, olisi *2 momentin* mukaan tämän laitteiston omistajan tehtävä tarvittavat toimenpiteet. Kustannusten korvaamisesta viimeksi mainitussa tapauksessa säädettäisiin 109 §:ssä.

Pykälä koskisi myös tilanteita, joissa sähkölaitteisto aiheuttaa vaaraa tai häiriötä viestintäverkolle tai radiolaitteelle. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 47 §:ää.

109 §. *Sähkölaitteiston omistajan korvausvelvollisuus.* Myöhemmin rakennetun laitteiston omistajan olisi korvattava muutostoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset, kun kyse on 108 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tapauksista. Korvauksen suuruutta määrättäessä otettaisiin huomioon muutetun laitteiston omistajalle muutoksesta mahdollisesti koitunut suorituskykyyn tai käyttökustannuksiin liittyvä hyöty tai haitta. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 48 §:ää.

110 §. *Sähkölaitteiston rakentamisajankohta.* Esitetyn lain 108 §:n mukaisen muutoksentekovelvollisuuden ja 109 §:n mukaisen korvausvelvollisuuden kohdentumisen selventämiseksi pykälässä määriteltäisiin, mitä myöhemmin rakennetulla laitteistolla tarkoitetaan. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 49 §:ää.

111 §. *Erimielisyyden ratkaiseminen häiriön ja vaaran poistamistilanteessa.* Niissä tapauksissa, joissa sähkölaitteistojen omistajille syntyisi erimielisyyttä tarpeellisista 108—110 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä, ratkaisisi asian sähköturvallisuusviranomainen. Menettely olisi sama kuin sähkölain 51 §:ssä säädetty kustannusten jakoa lukuun ottamatta. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 50 §:ää.

112 §. *Sähkölaitteen aiheuttama vaara tai häiriö.* Tietyt sähkölaitteet voivat aiheuttaa häiriötä tai vaaraa sähkölaitteistolle tai toiselle sähkölaitteelle. Tällaisissa tilanteissa sovellettaisiin 108—111 §:n säännöksiä. Häiriöalttiuden tai vaaratilanteen alkamishetkeksi olisi yksittäistä sähkölaitetta koskevassa tapauksessa yleensä katsottava se ajankohta, jolloin sähkölaitte on

asennettu käyttöpaikalleen tai otettu käyttöön. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 51 §:ää.

113 §. *Rakennetun sähkölaitteiston siirtäminen tai muuttaminen.* Sähkölaitteistot vaativat yleensä tietyn suoja-alueen. Maankäytön tai muiden syiden takia voi olla tarkoituksenmukaista siirtää tai muuttaa jo rakennettua sähkölaitteistoa, kun sen läheisyyteen rakennetaan tie, väylä, lentokenttä, johto, rakennus tai rakennelma. Tällaisissa tilanteissa sähkölaitteiston haltija olisi velvollinen siirtämään tai muuttamaan laitteistoa, silloin kun se on mahdollista. Kustannukset korvaisi sen rakennelman tai rakennuksen omistaja, jonka takia muutostyö tehtäisiin. Pykälässä ei estettäisi osapuolia sopimasta muunlaisesta korvausmenettelystä esimerkiksi sähkölaitteiston rakentamisen yhteydessä. Tyypillinen tapaus pykälän soveltamiselle on tilanne, jossa ilmajohdon alle haluttaisiin rakentaa esimerkiksi rakennus tai tie. Pykälää sovellettaisiin myös tilanteessa, jossa ilmajohdon alle läjitettäisiin maata siten, etteivät ilmajohdon korkeusvaatimukset enää toteudu, tai johdon alle varastoitaisiin puutavaraa siten, että sen käsitteilyn tarvitaan nosturia. Säännös vastaa voimassa olevan sähköturvallisuuslain 52 §:ää.

114 §. *Onnettomuudesta ilmoittaminen ja onnettomuuden tutkiminta.* Tärkeä osa sähköturvallisuusviranomaisen toimintaa on onnettomuuksien tutkiminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tutkimisen mahdollistamiseksi poliisille, pelastus- ja työsuojeluviranomaisille sekä jakelualueen jakeluverkonhaltijalle velvollisuus ilmoittaa sähköturvallisuusviranomaiselle vakavasta vaaratilanteesta ja vakavasta henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahingosta, jossa sähkölaite tai -laitteisto on ollut osallisena.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilövahinkoa olisi pidettävä vakavana, jos sen seurauksena on kuolema tai vakava vahinko terveydelle. Vakavana omaisuus- tai ympäristövahinkona olisi pidettävä muuta kuin vähäistä omaisuus- tai ympäristövahinkoa. Vaaratilannetta olisi pidettävä vakavana, jos siitä aiheutuisi ilmeinen vakavan henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahingon vaara.

Pykälän 3 momentin mukaan sähköturvallisuusviranomaisen olisi tutkittava 2 momentissa tarkoitettu vakavia vahinkoja aiheuttanut vahinkotapahtuma, jos sähköturvallisuusviranomaisen arvioisi sen vahinkotapahtuman syyn selvittämisen tai vahinkotapahtumien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi. Sähköturvallisuusviranomaisella olisi oikeus tutkia myös muut sähköön aiheuttamat vahinkotapahtumat ja vakavat vaaratilanteet, jos se olisi vahinkotapahtuman syyn selvittämisen tai vahinkotapahtumien ehkäisemisen kannalta tarpeellista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ylläpitää tilastoja sattuneista onnettomuuksista ja julkaisee niitä koskevia yhteenvetoja.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin informatiivisesti turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §:n mukaisesti velvollisuudesta ilmoittaa onnettomuudesta tai vaaratilanteesta Onnettomuustutkintakeskukselle.

7 luku Erinäiset säännökset

115 §. *Ilmoitetun laitoksen todistukset vaatimustenmukaisuudesta.* Lain 5 §:n 5 momentin mukaan eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa säädetään ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutostenhausta. Ilmoitettujen laitosten yleislaki sisältäisi säännökset, jolla laitos saisi ”ilmoitetun laitoksen statuksen” ja lisäksi yleislaissa säädettäisiin statuksen saamisen ja säilyttämisen edellytyksistä. Sähköturvallisuuslain 7 luvussa säädettäisiin EMC-direktiivin mukaisten ilmoitetun laitoksen toiminnan aikaisista asioista.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin ilmoitetun laitoksen velvollisuudesta antaa valmistajalle EU-tyyppitarkastustodistus tai vaatimustenmukaisuustodistus, jos sähkölaite tai -laitteisto täyttää lain vaatimukset.

Pykälän *2 momentin* mukaan ilmoitetun laitoksen olisi säilytettävä jäljennökset *1 momentissa* tarkoitetuista todistuksista ja niiden lisäyksistä sekä teknisistä asiakirjoista, sähkölaitteen tai -laitteiston valmistajan toimittamat asiakirjat mukaan luettuina, kyseisen todistuksen voimasaolon päättämiseen saakka.

Pykälän *3 momenttiin* sisältyisi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin EU-tyyppitarkastustodistuksesta ja vaatimustenmukaisuustodistuksesta sekä niiden sisällöstä.

Esitetyssä laissa ilmoitettujen laitosten pykälät koskisivat EMC-direktiivin mukaisesti nimetyjä ilmoitettuja laitoksia.

116 §. *Ilmoitetun laitoksen todistuksen antamatta jättäminen tai sen peruuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin ilmoitetun laitoksen velvollisuudesta jättää todistus antamatta tai peruuttaa todistus. Pykälän *1 momentin* mukaan, jos ilmoitettu laitos havaitsisi, että sähkölaite tai -laitteisto ei täytä sitä koskevia olennaisia turvallisuusvaatimuksia, sen olisi vaadittava sähkölaitteen tai -laitteiston valmistajaa korjaamaan puute, eikä se saisi antaa sähkölaitteen tai -laitteiston valmistajalle todistusta vaatimustenmukaisuudesta.

Pykälän *2 momentin* mukaan, jos ilmoitettu laitos katsoisi todistuksen antamisen jälkeen, ettei sähkölaite tai -laitteisto enää ole vaatimusten mukainen, sen olisi vaadittava sähkölaitteen tai -laitteiston valmistajaa korjaamaan puute ja tarvittaessa peruutettava todistus väliaikaisesti tai pysyvästi.

Pykälän *3 momentin* mukaan, jos puutetta ei korjattaisi tai toimenpiteillä ei olisi vaadittua vaikutusta, ilmoitetun laitoksen olisi tarpeen mukaan peruutettava todistus väliaikaisesti tai pysyvästi tai myönnettävä se rajoitettuna.

117 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälässä säädettäisiin sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta, josta voisi seurata sakkorangaistus, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Esitetyt rangaistussäännökset koskisivat sekä direktiiveistä johtuvia että kansallisten säännösten rangaistustapauksia.

Voimassa olevan sähköturvallisuuslain 54 §:ssä ei ole mainintaa syyksiluettavuuden asteesta. Tästä syystä syyksiluettavuudesta on saattanut olla käytännössä epä tietoisuutta. Rikoslain (39/1889) 3 luvun 5 §:ssä säädetään syyksiluettavuudesta. Mainitun säännöksen 2 momentin mukaan rikoslaisissa tarkoitettu teko on vain tahallisen rangaistava, jollei toisin säädetä. Mainitun säännöksen 3 momentin mukaan 2 momentti koskee myös muualla laissa tarkoitettua tekoa, josta ankarimmaksi rangaistukseksi on säädetty enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta tai jota koskeva rangaistussäännös on annettu kyseisen säännöksen voimaantulon (2003) jälkeen. Voimassa oleva sähköturvallisuuslaki on annettu ennen vuotta 2003 ja sen enimmäisrangaistus on sakko, joten edellä mainittu 3 momentti ei siihen sovellu.

Rikoslain 3 luvun 7 §:ssä säädetään tuottamuksesta. Sen mukaan tekijän menettely on huolimattonta, jos hän rikkoo olosuhteiden edellyttämää ja häneltä vaadittavaa huolellisuusvelvollisuutta, vaikka hän olisi kyennyt sitä noudattamaan. Pykälän 2 momentissa on säädetty siitä, millä perusteella tekoa pidetään tehtynä törkeän huolimattomalla tavalla. Se, pidetäänkö huolimattomuutta törkeänä (törkeä tuottamus), ratkaistaan kokonaisarvostelun perusteella. Arvostelussa otetaan huomioon rikotun huolellisuusvelvollisuuden merkittävyys, vaarannettujen

etujen tärkeys ja loukkauksen todennäköisyys, riskinoton tietoisuus sekä muut tekoon ja tekijään liittyvät olosuhteet.

Ehdotetussa laissa sanktioituksi ehdotetut velvollisuuksien laiminlyönnit koskevat pääosin valmistajaa, maahantuojaa, jakelijaa, toiminnanharjoittajaa, sähkölaitteiston rakentajaa, sähkötoimien johtajaa ja käytön johtajaa. Näiltä toimijoilta vaaditaan erikoisosaamista ja erikoisammattipätevyyttä, jossa korostuu huolellisuusvelvoite. Esitetyn lain vaatimukset kohdistuvat turvallisuuteen ja vaaran aiheuttamiseen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla hyvin vakavia ja tästä syystä voidaan vaatia erityistä huolellisuutta tehtävien hoidossa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkominen olisi rangaistavaa paitsi tahallisesti myös tuottamuksellisesti tehtynä. Koska myös tuottamuksellinen teko on tarkoitus säätää rangaistavaksi, on siitä nimenomaisesti säädettävä. Rikoslain 3 luvun 6 §:n mukaan tekijä on aiheuttanut tunnusmerkistön mukaisen seurauksen tahallaan, jos hän on tarkoittanut aiheuttaa seurauksen taikka pitänyt seurauksen aiheutumista varmana tai varsin todennäköisenä. Seuraus on aiheutettu tahallaan myös, jos tekijä on pitänyt sitä tarkoittamaansa seuraukseen varmasti liittyvänä.

Sähköturvallisuuden varmistamiseksi tiettyjen ehdotetun lain säännösten laiminlyönti olisi tarpeellista säätää rangaistavaksi. Velvollisuudet koskisivat sähkölaitteen tai -laitteiston markkinoille saattamiseen liittyvää vaatimustenmukaisuuden varmistamista ja tähän liittyviä sähkölaitteen tai -laitteiston valmistajan, maahantuojan ja jakelijan velvollisuuksia sekä lisäksi toiminnanharjoittajan, sähkötoimien johtajan, käytön johtajan, sähkölaitteiston haltijan, sähkölaitteiston rakentajan velvollisuuksia, jotka koskevat käytönaikaista sähköturvallisuutta. Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvat markkinoille saattamista koskevat velvollisuudet sisältävät runsaasti teknisiä yksityiskohtia, joista on perusteltua säätää tarkemmin alemmanasteisissa säännöksissä. Blankorangaistussäännöksiä on pidetty mahdollisina, jos niihin sisältyvät valtuusketjut ovat täsmällisiä, rangaistavuuden edellytykset ilmaisevat aineelliset säännökset on kirjoitettu rangaistussäännöksiltä vaaditulla tarkkuudella ja nämä säännökset käsittävästä normistosta käy ilmi niiden rikkomisen rangaistavuus. Kriminalisoinnin sisältävässä lain säännöksessä tulee myös olla asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavaksi tarkoitetusta teosta. Lisäksi aineellisissa säännöksissä tulee olla selkeä velvoite, jonka rikkominen on rangaistavaa.

Pykälän 1 momentissa lueteltaisiin rikkomukset, jotka olisivat rangaistavia tahallisina tai tuottamuksellisina tekoina. Momenttiin olisi koottuna keskeiset sähköturvallisuuslaissa säädetyt velvollisuudet sekä lain nojalla annetut kiellot ja määräykset, joiden rikkomisesta olisi seurauksena sakkoa. Ehdotetussa pykälässä rangaistussäätelyä on tarkennettu yksilöimällä nykyistä tarkemmin ne teot, joista voidaan tuomita. Pelkän pykäläviittauksen sijaan säännöksessä lyhyesti kuvattaisiin, mistä asiasta pykälässä säädetään. Pykälän rangaistavuuden ala vastaisi ehdotettujen säännösten mukaisia velvollisuuksia, kieltoja ja rajoituksia. Voimassa olevan sähköturvallisuuslain rangaistussäännös (54 §) on blankkorangaistussäännös. Koska rangaistavat teot määräytyvät blankkorangaistussäännöksen perusteella, rangaistavuuden osalta ei ole viitattu yksittäisiin lainkohtiin. Tästä johtuen voimassa olevan lain rangaistussäännös on osin tulkinnanvarainen sen osalta, mitkä lain pykälät on kriminalisoitu.

Momentin 3—7 sekä 13 ja 15 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan velvollisuuksien laiminlyönti. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan velvollisuus, varmistaa, että sähkölaitte on suunniteltu ja valmistettu olennaisten turvallisuusvaatimusten ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaisesti. Momentin 4 ja 5 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti, joka koskee valmistajan velvollisuutta suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointi ja laatia tekniset asiakirjat, suorittaa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja kiinnittää sähkölaitteeseen CE-merkintä. Momentin 6 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuoannossa valmis-

tetun sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus. Velvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuus olisi tarpeen, jotta sähkölaitteen vaatimustenmukaisuutta noudatettaisiin komponenttien valmistuksessa myös sen jälkeen kun se on ensimmäisen kerran saatettu markkinoille. Momentin 7 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan velvollisuuden laiminlyönti varmistaa, että sähkölaitteen mukana on ohjeet ja turvallisuustiedot. Käytännössä tämän velvollisuuden noudattaminen pyritään varmistamaan valmistajalle asetettavien uhkasakkojen avulla, mutta laiminlyöntien rangaistavuus on tarpeen toistuvien laiminlyöntien välttämiseksi. Sähköturvallisuuden kannalta on tärkeää, että pystytään osoittamaan, että markkinoille saatettava sähkölaite on vaatimustenmukainen ja kuinka sähkölaite on rakennettu sekä kuinka sitä käytetään ja huolletaan. Kyseiset tiedot ovat tarpeen myös sähkölaitteisiin kohdistuvien markkinavalvontatoimenpiteiden toteuttamiseksi.

Momentin 8—10 sekä 13 ja 15 kohdassa säädettäisiin sanktioitavaksi maahantuojan velvollisuuksien laiminlyönti. Momentin 8—10 kohdassa säädettäisiin sanktioitavaksi maahantuojan velvollisuus varmistaa ennen sähkölaitteen markkinoille saattamista, että sähkölaite olisi vaatimustenmukainen ja sen mukana olisivat edellytetyt tekniset asiakirjat, siihen on kiinnitetty CE-merkintä ja, että siinä on vaaditut merkinnät ja yhteystiedot sekä siihen on liitetty vaaditut asiakirjat turvallisuustiedot ja ohjeet. Sanktioitua olisi 10 kohdan mukaan myös se, jos maahantuoja ei ilmoittaisi valmistajalle tai sähköturvallisuusviranomaiselle sähkölaitteeseen liittyvästä vaarasta. Maahantuojan velvoitteiden laiminlyönnin rangaistavuus on tarpeen esimerkiksi Euroopan unionin ulkopuolelta tulevien laitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Sanktioitua olisi kohdan 13 mukaan myös maahantuojan laiminlyönti olla ryhtymättä tarvittaviin toimenpiteisiin sähkölaitteen saattamiseksi esitetyn lain mukaisesti. Sanktioitavaksi ehdotetaan lisäksi tähän liittyvä 15 kohdan ilmoitusvelvollisuus EU-jäsenvaltioiden toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.

Momentin 11, 12 ja 14 sekä 15 kohdassa säädettäisiin sanktioitavaksi jakelijan velvollisuuksien laiminlyönti. Momentin 11 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi jakelijan laiminlyönti varmistaa ennen sähkölaitteen markkinoille saattamista, että sähkölaite olisi vaatimustenmukainen ja siihen olisi kiinnitetty CE-merkintä ja sen mukana on vaaditut asiakirjat, merkinnät, yhteystiedot sekä turvallisuustiedot ja ohjeet. Sanktioitua olisi 12 kohdan mukaan myös se, jos jakelija ei ilmoittaisi valmistajalle tai maahantuojalle ja sähköturvallisuusviranomaiselle sähkölaitteeseen liittyvästä vaarasta. Kohdassa 14 säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti, joka koskee jakelijan velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin. Rangaistavaksi ehdotetaan 15 kohdassa myös tähän liittyvä ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti. Myös näiden velvoitteiden laiminlyönti olisi tarpeen säätää rangaistavaksi sähköturvallisuuden vuoksi.

Momentin 13 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti, joka koskee valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin. Momentin 15 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti, joka koskee talouden toimijan velvollisuutta ilmoittaa vaarasta. Sähkölaitteen korjaustoimenpiteisiin ryhtymisen ja sen aiheuttamasta vaarasta ilmoittamisen laiminlyönti olisi tarpeen säätää rangaistavaksi sähköturvallisuuden vuoksi.

Momentin 16, 20—24 ja 27 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi sähkölaitteiston haltijalle, 25 kohdassa toiminnanharjoittajalle, 18—20 kohdassa sähkölaitteiston rakentajalle, 26 kohdassa sähkötoiden johtajalle ja 28 kohdassa käytön johtajalle säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönti, joilla pyritään varmistamaan käytön aikainen sähköturvallisuus.

Momentin 1, 2, 17 ja 29 kohdassa olevien velvoitteiden laiminlyönti olisi säädetty tekijän osalta avoimena sanktioitavaksi. Kuka tahansa, joka laiminlyö edellä mainittujen kohtien velvoitteen, voisi siten tulla sanktoiduksi. Sähköturvallisuuden takaamiseksi on tarpeen säätää,

että nämä velvoitteet koskevat ketä tahansa ja kuka tahansa voi tästä syystä tulla tuomituksi, jos syyllistyy edellä mainittujen kohtien velvollisuuksien laiminlyönteihin.

Momentin 30 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi sähkölaitteiden tai -laitteistojen valvonnan perusteella annettujen kieltojen tai määräysten noudattamatta jättäminen. Rangaistavuus on tarpeen sähköturvallisuusviranomaisen valvontakeinojen tehokkaaksi toteutumiseksi ja sähköturvallisuuden varmistamiseksi.

Jos kyseessä olisi sähköturvallisuussäännösten rikkominen, sähköturvallisuusviranomaisen harvoin tekisi ensimmäiseksi ilmoitusta poliisille ja vaatisi rangaistusta. Ilmoitus poliisille olisi ankarimmasta päästä oleva reaktiokeino ja hallinnon suhteellisuusperiaatteen mukaan sitä ei käytetä, kun kyseessä olisi lievä puute. Ensisijaisesti sähköturvallisuusviranomaisen turvautuisi hallinnollisiin pakkokeinoihin. Tavoitteena olisi, että sähköturvallisuuslain rikkomustapauksissa käytettäisiin ensisijaisesti hallinnollisia pakkokeinoja ja sakkorangaistuksiin turvaututtaisiin vain vakavammassa rikkomustapauksissa. Sähköturvallisuuslain velvoitteiden noudattamisen kannalta olisi tärkeää, että vakavissa sähköturvallisuuslain rikkomustapauksissa esimerkiksi, jos sähköturvallisuuslain säännöksiä rikotaan toistuvasti, voitaisiin tuomita sakkorangaistus. Käytännössä sähköturvallisuussäännösten rikkomisesta tuomittava sakko olisi useissa tapauksissa tarkoituksenmukaisin sanktio, koska esimerkiksi uhkasakolla ei kaikissa tilanteissa enää voida saavuttaa haluttua tarkoitusta.

Esitetyssä pykälässä olisi toissijaisuuslause kuten voimassa olevassa sähköturvallisuuslain 54 §:ssä. Rikoslain 21 luvun henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia koskevat säännökset saattaisivat tulla sovellettaviksi, jos tiettyjä esitetyn sähköturvallisuuslain mukaisia velvoitteita laiminlyötäisiin tahallaan tai huolimattomuudesta, ja tästä aiheutuisi toisen henkilön kuolema tai vammautuminen taikka vaara sellaisesta. Kyseeseen voisi tällöin tulla esimerkiksi kuolemantuottamus tai törkeä kuolemantuottamus (8 ja 9 §), vammantuottamus tai törkeä vammantuottamus (10 ja 11 §) taikka vaaran aiheuttaminen (13 §). Ehdotetun lain 59 §:n sisältämän sähkötöiden johtajan velvoitteiden laiminlyöntiin tai lain 62 §:n käytön johtajan velvoitteiden laiminlyöntiin saattaisi soveltua myös rikoslain 47 luvun 1 §:n rangaistus työturvallisuusrikkoksesta.

Pykälän 2 momentin nojalla rangaistukseen ei voitaisi tuomita samasta teosta sitä, joka rikkoo uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta. Momentti vastaisi voimassa olevan sähköturvallisuuslain 54 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin CE-merkintärikkomuksen osalta lakiin CE-merkintärikkomuksesta (187/2010). Mainitussa laissa säädetään NLF-asetuksessa tarkoitettun CE-merkinnän vastaisen käytön seuraamuksista. Mainittua lakia sovelletaan CE-merkintärikkomuksiin, jollei muualla laissa toisin säädetä. Kyseisellä lailla osaltaan varmistetaan EMC-direktiivin 17 artiklan 3 kohdan ja pienjännittdirektiivin 17 artiklan 3 kohdan mukaisesti CE-merkintää koskevan järjestelmän moitteeton toiminta silloin, kun CE-merkintää käytetään sääntöjen vastaisesti. CE-merkintärikkomuslaissa ei kriminalisoida tuotteen markkinoille saattamista ilman CE-merkintää, vaan sen on jätetty sektorikohtaisen sääntelyn varaan.

Nämä esitetyt seuraamussäännökset pohjautuvat myös EMC-direktiivin 42 artiklaan ja pienjännittdirektiivin 24 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, joita sovelletaan talouden toimijoiden rikkoessa EMC-direktiivin tai pienjännittdirektiivin nojalla annettuja kansallisia säännöksiä, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta varmistetaan näiden seuraamusten täytäntönnäpönnön valvonta. Seuraamuksiin voi sisältyä vakavia rikkomustapauksia koskevia rikosoikeudellisia seuraamuksia. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

118 §. *Muutoksenhaku sähköturvallisuusviranomaisen päätökseen.* Ehdotetun pykälän *1 momentin* mukaan sähköturvallisuusviranomaisen hallintopäätökseen saisi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus antaisi valitusluvan. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä valitusluvasta.

Voimassa olevassa sähköturvallisuuslaissa ei säädetä oikaisuvaatimuksesta sähköturvallisuusviranomaisen päätökseen eikä oikaisuvaatimusta esitetä otettavaksi käyttöön. Oikaisuvaatimusmenettelyä ei esitetä otettavaksi käyttöön, koska se saattaisi tarpeettomasti hidastaa oikeusturvan antamista asioissa, jotka on perusteltua voida saattaa nopeasti tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Sähköturvallisuuden toteutuminen edellyttää, että tarkastuksessa säännösten vastaiseksi tai sähköturvallisuutta muutoin vaarantavaksi todetun laitteen käyttö voidaan estää tai sen käyttöä rajoittaa. Siten *2 momenttiin* esitetään otettavaksi säännös siitä, että sähköturvallisuusviranomaisen antamaa päätöstä olisi kuitenkin muutoksenhausta huolimatta noudatettava, ellei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin, että uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämistä ja keskeyttämishuonon asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saisi kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

Esitetyn lain nojalla ei säädettäisi enää ministeriölle mitään päätöksentekoa, joten tästä syystä ei säädettäisi muutoksenhausta ministeriön päätökseen.

119 §. *Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen.* Pykälässä säädettäisiin ilmoitetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätöksiä koskevasta oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

Ehdotuksen mukaan *1 momentin* oikaisuvaatimussäännöksessä viitattaisiin hallintolakiin. Yleiset säännökset oikaisuvaatimusmenettelystä ovat hallintolain 7 a luvussa. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ilmoitetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan ehdotetun lain nojalla tekemään päätökseen saisi vaatia oikaisua siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Oikaisuvaatimus tehtäisiin samalle julkista valtaa käyttävälle yksityiselle taholle, joka on tehnyt hallintopäätöksen. Oikaisuvaatimuksen tekemistä viranomaiselle ei esitetä, koska kyseessä olisi varsin teknisluonteiset asiat ja paras asiantuntemus niissä olisi päätöksen tekijällä itsellään, joten oikaisuvaatimuksen tekeminen päätöksen tekijälle on perusteltua. Säännös vastaa tältä osin voimassa olevan sähköturvallisuuslain 53 §:n 2 momenttia.

Pykälän *2 momentin* mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus olisi se, jonka tuomiopiirissä päätöksen kohteena oleva sähkölaite tai -laitteisto sijaitsee, tai jos kyse on pätevyysarvioinnista, missä päätöksen kohteella on kotipaikka. Hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Pykälän *3 momentin* mukaan ilmoitetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan ehdotetun lain nojalla tekemää päätöstä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määräisi.

120 §. *Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunta.* Pykälän 1 momentin mukaan sähkö- ja hissiturvallisuusasioiden kehittämistä ja seuranta varten olisi työ- ja elinkeinoministeriön ja sähköturvallisuusviranomaisen apuna valtioneuvoston asettama Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunta. Neuvottelukunta käsittelisi sähköturvallisuusasioiden lisäksi tarvittaessa myös hissiturvallisuuteen liittyviä asioita ja kutsuisi silloin kokoukseen hissialan viranomais- ten, järjestöjen ja eri toimijoiden edustajia.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin neuvottelu- kunnan kokoonpanosta ja tehtävistä.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan sähköturvallisuuden neuvottelukunnan asettaa työ- ja elinkeinoministeriö. Ehdotetussa laissa esitetään, että neuvottelukunnan nimittäisi valtioneu- vosto, koska valtioneuvosto nimittää nykyisin myös muut vastaavat neuvottelukunnat. Neu- vottelukunnan nimi ehdotetaan muutettavaksi sähköturvallisuuden neuvottelukunnasta Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunnaksi, koska on ehdotettu, että hissiturvallisuussäädökset erotetaan sähköturvallisuuslaista omaksi erilliseksi laiksi. Olisi tarkoituksenmukaista ja selke- ää, että esitetyn lainsäädännön kahtiajako näkyisi myös neuvottelukunnan nimessä. Säännös vastaisi muuten voimassa olevan sähköturvallisuuslain 57 §:ää.

121 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentin mukaan laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdol- lisimman pian. EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin soveltaminen alkoi 20 päivänä huh- tikuuta 2016.

Pykälän 2 momentin mukaan esitetyllä lailla kumottaisiin sähköturvallisuuslaki (410/1996). Samalla kumoutuisivat kaikki sähköturvallisuuslain nojalla annetut alemmanasteiset seuraavat säädökset: sähköturvallisuusasetus (498/1996); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkö- turvallisuuslain soveltamisesta (657/1996); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähköalan töistä (516/1996); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteistojen turvallisuudesta (1193/1999); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteistojen käyttöönnotosta ja käy- töstä (517/1996); valtioneuvoston asetus sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta (1466/1996); kauppa- ja teollisuusministeriön päätös hissien turvallisuus- desta (564/1997) ja kauppa- ja teollisuusministeriön asetus hissien käytöstä (663/1996).

Lisäksi kumoutuisi sähköturvallisuuslain, sähköturvallisuusasetuksen ja räjähdysvaarallisiin ilmaseoksiin tarkoitetuista laitteista ja suojausjärjestelmistä annetun asetuksen (917/1996) no- jalla annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös räjähdysvaarallisiin ilmaseoksiin tarkoite- tuista laitteista ja suojausjärjestelmistä (918/1996).

Sähköturvallisuuslain siirtymäsäännöksessä on jätetty voimaan sähkölain nojalla annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös eläinlääketieteessä käytettävien sähkökäyttöisten lää- kintälaitteiden sähköturvallisuusvaatimuksista (1697/1993) ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteiden turvallisuudesta (1694/1993). Edellä mainitut säännökset kumoutuisivat myös sähköturvallisuuslain kumoutumisen myötä.

122 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että ennen esitetyn lain voi- maantuloa markkinoille saatetut sähkölaitteet ja -laitteistot, joiden vaatimustenmukaisuus on varmistettu esitetyn lain voimaan tullessa voimassa olleiden säädösten mukaisesti, saisivat olla markkinoilla lain voimaan tullessa. Lisäksi säädettäisiin, että sähkölaitteisiin ja sähkölaitteis- toihin liittyvät todistukset vaatimustenmukaisuudesta jäisivät edelleen voimaan. Säännös pe- rustuisi EMC-direktiivin 43 artiklaan ja pienjännitedirektiivin 25 artiklaan.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen esitetyn lain voimaantuloa rakennettuja sähkölaitteistoja ei tarvitsisi muuttaa esitetyn lain mukaisiksi, jos niistä ei aiheutuisi kenenkään hengelle, terveydelle tai omaisuudelle vaaraa. Rakennetut sähkölaitteistot voisivat olla rakentamisajankohdan vaatimusten mukaisia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnetyt pätevyystodistukset, erivapaudet ja poikkeusluvut jäisivät voimaan annetussa laajuudessa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että toiminnanharjoittaja, jolla on ehdotetun lain voimaantullessa oikeus tehdä sähkötoita, saisi jatkaa toimintaansa aiemmin antamansa toimintailmoituksen tai saamansa luvan mukaisessa laajuudessa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että kumottavan lain nojalla myönnetyt sähköurakoitsijan varmennusoikeudet jäisivät voimaan myöntämispäätöksen voimassaolopäivämäärään asti, mutta kuitenkin enintään viiden vuoden ajaksi esitetyn lain voimaantulosta.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin siirtymäsäännöksestä, jonka mukaan ennen 31 päivää toukokuuta 2010 myönnetyt sähköturvallisuustutkinnosta annetut todistukset olisivat voimassa 72 §:n 3 momentista poiketen kymmenen vuotta.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin, että ennen esitetyn lain voimaantuloa hyväksytty valtuutettu laitos, pätevyysarviointilaitos ja valtuutettu tarkastaja voisivat ilman erillistä hyväksyntää jatkaa tässä laissa tarkoitettuna valtuutettuna laitoksena, pätevyysarviointilaitoksena tai valtuutettuna tarkastajana nimeämispäätöksessä mainituilla ehdoilla. Ennen lain voimaantuloa hyväksytyt valtuutetun tarkastajan katsottaisiin täyttävän myös 78 §:n 2 kohdan vaatimuksen pätevyystodistuksesta, jos hänen kelpoisuutensa on edellisen lain mukaisessa valtuutetun tarkastajan hyväksymispäätöksessä katsottu riittäväksi.

Pykälän 8 momentin mukaan, jos sähkölaitteiston määräaikaistarkastusten väli tällä lailla tehtyjen muutosten vuoksi lyhenee, voidaan laitteiston seuraava määräaikaistarkastus kuitenkin tehdä noudattaen aikaisemmin voimassa ollutta tarkastusväliä.

Pykälän 9 momentin mukaan muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Pykälän 10 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriön 22 päivänä lokakuuta 2014 nimeämä sähköturvallisuuden neuvottelukunta jatkaisi toimintaansa toimikautensa loppuun saakka. Esitetyn lain voimaantulon jälkeen sähköturvallisuuden neuvottelukunnalla tarkoitettaisiin ehdotetun lain mukaista Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukuntaa.

Pykälän 11 momentissa säädettäisiin kumottavan lain ja esitetyn sähköturvallisuuslain sekä eduskunnan käsiteltävänä olevan hissiturvallisuuslain siirtymäsäännöksistä. Esitetyllä lailla kumotaan voimassa oleva sähköturvallisuuslaki (410/1996), joka olisi tarkoitus korvata uudella sähköturvallisuuslailla ja uudella hissiturvallisuuslailla. Momentin mukaan, jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä taikka kumottavan lain nojalla annetussa päätöksessä viitataan kumottavaan lakiin, esitetyn lain soveltamisalan mukaisen viittauksen on katsottava tarkoittavan esitetyn lain vastaavaa säännöstä ja hissiturvallisuuslain soveltamisalan mukaisen viittauksen on katsottava tarkoittavan hissiturvallisuuslain vastaavaa säännöstä.

1.2 Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

1 §. Soveltamisala. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakia sovellettaisiin myös hissiturvallisuuslain, painelaitelain, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain ja sähköturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksiin. Säätely vastaisi nykytilaa ja huomioisi tuotelainsäädännön uudistamisen.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään seuraava lause: lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Lisäys on tarpeen, koska muuten 2 momentti viittaisi vain tietoyhteiskuntakaareen, joka koskee vain radiolaitteita. Muiden edellä 1 §:ssä mainittujen tuoteryhmien kuin radiolaitteiden markkinavalvonnasta säädettäisiin eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa.

5 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että työ- ja elinkeinoministeriö olisi toimivaltainen viranomainen asioissa, joissa hakemus koskisi hissiturvallisuuslain, painelaitelain, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain ja sähköturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja nimeämisestä ilmoitetuksi laitokseksi. Toimivaltainen viranomainen määräytyisi siten samoin kuin nykyisissä säännöksissä. Säätelyssä huomioitaisiin tuotelainsäädännön uudistaminen.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esitetyn lain nojalla olisi tarkoitus antaa seuraavat viisi valtioneuvoston asetusta: 1) valtioneuvoston asetus sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta, 2) valtioneuvoston asetus sähkölaitteiden turvallisuudesta, 3) valtioneuvoston asetus sähkötyöstä ja käyttötyöstä, 4) valtioneuvoston asetus sähkölaitteistoista ja 5) valtioneuvoston asetus Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunnasta.

Sähköturvallisuusviranomaisella olisi toimivalta ohjeiden antamiseen omalla toimialallaan ilman erityistä laissa olevaa valtuutusta (PeVL 6/2003 vp, 20/2004 vp ja 30/2005 vp).

3 Voimaantulo

3.1 Sähköturvallisuuslaki

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian, sillä EMC- ja pienjännitedirektiivin soveltaminen alkoi 20 päivänä huhtikuuta 2016.

3.2 Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

Tämän lain säännöksiä sovelletaan hissiturvallisuuslain, painelaitelain, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain ja sähköturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluviin tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymiseen ilmoitetuiksi laitoksiksi ja näiden laitosten toimintaa koskeviin velvollisuuksiin samasta ajankohdasta alkaen kun edellä mainitut lait tulevat voimaan.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksellä uudistetaan sähköturvallisuuslainsäädäntö vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Eräät esitykseen sisältyvät säännökset ovat merkityksellisiä perustuslain kannalta.

4.1 Asetuksen antaminen ja lainsäädäntövallan siirtäminen

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Laissa oleva perussäännös sitoo ja rajaa asetuksenantajan toimivaltaa. Laissa on säädettävä perusasioista ja laista tulee käydä selkeästi ilmi, mistä on tarkoitus säätää asetuksella. Valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Myös perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan asetuksen antamiseen ja lainsäädäntövallan delegoimiseen liittyvien valtuutusten tulee olla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia (PeVL 16/2002 vp, s. 2, PeVL 19/2002 vp, s. 5, PeVL 1/2004 vp, s. 2 ja PeVL 17/2010 vp, s. 2). Esimerkiksi lausunnossa PeVL 10/2014 vp painotetaan tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimuksia. Samassa lausunnossa perustuslakivaliokunta toteaa ympäristölainsäädännön osalta tyypilliseksi sen, että huomattava osa yksityiskohtaisesta sääntelystä jää lakia alemmanasteisiin säädöksiin. Tämä johtuu valiokunnan mukaan pitkälti siitä, että sääntelyn on tarpeen olla varsin yksityiskohtaista ja teknisluonteista. Lisäksi perustuslakivaliokunta toteaa vielä, että valtuudet ovat usein tarpeellisia Euroopan unionin runsaan ja yksityiskohtaisen lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi. Kaikki samat argumentit soveltuvat myös ehdotettuun sähköturvallisuuslakiin. Valtuuden tulee perustuslain 80 §:n 2 momentin säännöksen mukaan olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu (PeVL 46/2001 vp, s. 3/I ja PeVL 16/2002 vp, s. 2/I).

Sähköturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistuksen yksi keskeisimmistä syistä oli se, ettei voimassa oleva lainsäädäntö täytä perustuslain vaatimuksia. Voimassa olevassa sähköturvallisuuslainsäädännössä ei ole riittävän kattavasti yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty lain tasolla. Nykyinen pienjännitedirektiivi on toimeenpantu lähes kokonaan kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Lakiehdotukseen sisältyy useita valtuuksia antaa alemmanasteisia säännöksiä. Asetuksenantovaltuuksista kaikki ehdotetaan annettavaksi valtioneuvostolle. Ehdotetussa laissa lähes kaikki valtuutussäännökset on sijoitettu ja asiallisesti kytketty säänneltävää asiaa koskevaan pykälään (ehdotuksen 8, 12, 13, 16, 28, 31, 34, 37, 39, 43, 45, 46, 51, 56, 70, 74, 76, 82, 85, 115 ja 120 §). Ehdotettuun lakiin sisältyy asetuksenantovaltuuksia muun muassa 12 §:ssä tarkoitettujen sähkölaitteen olennaisista turvallisuusvaatimuksista sekä sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista olennaisista vaatimuksista sekä 13 §:ssä näiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä. Viimeksi mainitun valtuutuksen nojalla olisi tarkoitus viitata valtioneuvoston asetuksessa staattista viittaustekniikkaa käyttäen pienjännitedirektiivin liitteisiin III ja IV sekä EMC-direktiivin II—IV. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 5/2013 vp) katsonut, että dynaamiseen viittaukseen liittyy ongelmia. Dynaamisen viittaustekniikan ongelmaiseksi valiokunta on nähnyt sen, että sen tarkoituksena on myös tulevan EU-sääntelyn täytäntöönpano ikään kuin etukäteen. Valiokunta korosti, että lain tasolla tehtävää dynaamista viittausta huomattavasti selkeämpää olisi sisällyttää tekninen sääntely tavanomaisen valtuutus-säännöksen nojalla annettavaan asetukseen. Pienjännitedirektiivin liite ”tiettyllä jännitteellä toimivien sähkölaitteiden turvallisuustavoitteiden pääkohdat” (pienjännitedirektiivi liite I) ja liite ”laitteet ja ilmiöt, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan” (pienjännitedirektiivin liite II) sekä EMC-direktiivin liite ”olennaiset vaatimukset” (EMC-direktiivin liite I) olisi tarkoitus sisällyttää eli inkorporoida tavanomaisen valtuutussäännöksen nojalla valtioneuvoston asetukseen. Edellä mainittuja liitteitä voidaan lain käyttäjien kannalta pitää teknisestä

sisällöstä huolimatta sen verran keskeisinä, että ne voidaan katsoa olevan tarpeen tuoda kansalliseen lainsäädäntöön. Menettelytapaa voidaan perustella myös sillä, että olisi systemaattista säätää kaikista olennaisista vaatimuksista (sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden olennaiset turvallisuusvaatimukset, sähkölaitteistojen olennaiset turvallisuusvaatimukset ja sähkötyön turvallisen suorittamisen olennaiset turvallisuusvaatimukset) valtioneuvoston asetusten liitteissä. Sillä sähkötyön olennaiset vaatimukset ovat kansallista sääntelyä ja niissä ei voi käyttää viittaustekniikkaa direktiiviin.

Muut pienjännitedirektiivin ja EMC-direktiivin liitteet (EMC-direktiivin liite II, III ja IV sekä pienjännitedirektiivin liite III ja IV) koskevat teknisiä yksityiskohtia ja niitä käyttää hyvin rajattu joukko. Kyseisissä direktiivin liitteissä ei ole säännelty jäsenvaltioille aineellisen sisällön osalta kansallista liikkumavaraa. Näin ollen olisi tarkoituksenmukaista saattaa nämä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen sisältöä koskevat direktiivin liitteet voimaan käyttämällä valtioneuvoston asetuksessa staattista viittaustekniikkaa direktiivin edellä mainittuihin liitteisiin. Nämä viittaukset olisivat staattisia viittauksia eli tarkoituksena ei olisi toimeenpanna tulevaa EU-sääntelyä ikään kuin etukäteen. Näisäkin tapauksissa valtuuden kattamat asiat olisi määritelty laissa tarkasti ja valtuuden soveltamisala olisi rajattu.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Valtuutukset on laadittu tarkkarajaisiksi ja täsmällisiksi. Lakiehdotuksen valtuutussäännökset eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin täytäntöönpano muodostuisi seuraavasta seitsemän säädöksen kokonaisuudesta: sähköturvallisuuslaista, sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta annetusta valtioneuvoston asetuksesta, sähkölaitteiden turvallisuudesta annetusta valtioneuvoston asetuksesta, EMC-direktiivistä, pienjännitedirektiivistä, eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetusta laista ja eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetusta laista. Sähköturvallisuuslain sisällöstä merkittävä osa olisi kuitenkin muuta kansallista sääntelyä kuin EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin toimeenpanoa. EMC-direktiivin ja pienjännitedirektiivin toimeenpano ja muu kansallinen sähköturvallisuussääntely muodostavat yhdessä tiiviin sähköturvallisuussäännösten kokonaisuuden.

4.2 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Hallintotehtävien uskomisen viranomaiskoneiston ulkopuolelle on poikkeus pääsäännöstä. Julkisen hallintotehtävän hoitamisen tulee kuulua ensisijaisesti viranomaiseksi organisoidulle toimielimelle. Perustuslain 124 § kuitenkin sallii julkisen hallintotehtävän yksityistämisen, mutta asettaa sille reunaehdot. Säännös mahdollistaa julkisen hallintotehtävän joustavan kehittämisen viranomaiskoneiston ulkopuolisia toimijoita hyödyntämällä. Julkinen hallintotehtävä voidaan kuitenkin vain rajoitetusti antaa muulle kuin viranomaiselle. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle esimerkiksi lausunnoissa PeVL 23/2000 vp (arpajaislaki) ja PeVL 28/2001 vp (laki yksityisistä turvallisuuspalveluista). Perustuslakivaliokunta on todennut tar-

HE 116/2016 vp

koituksenmukaisuusvaatimuksen olevan oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi (PeVL 11/2006 vp). Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne PeVL 48/2010 vp (laki Suomen metsäkeskuksesta).

Perustuslakivaliokunnan kannanottojen nojalla hyvän hallinnon vaatimusten turvaaminen edellyttää, että julkista hallintotehtävää muulle kuin viranomaiselle annettaessa varmistetaan hallintotehtäviä hoitavien pätevyys ja sopivuus, hallintotehtävän hoitamiseen kohdistuva valvonta ja ohjaus sekä sääntelyn täsmällisyys ja muu asianmukaisuus. Muille kuin viranomaisille annettavien tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä tulee säätää lain tasolla riittävän yksityiskohtaisesti, tarkkarajaisesti ja kattavasti. Tehtävien ja mahdollisten itenäisten toimivaltuuksien määrittelyn tulee olla täsmällistä. Ehdotetussa laissa on säädetty 4 luvussa täsmällisesti valtuutetun laitoksen, valtuutetun tarkastajan ja pätevyysarviointilaitoksen tehtävistä, kelpoisuusvaatimuksista ja toiminnan valvonnasta. Sähköturvallisuusviranomaisen valvoisi pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan toimintaa.

Lakiehdotuksen 65 §:n mukaan pätevyysarviointilaitos arvioi henkilön kelpoisuuden ja antaa pätevyystodistuksen. Pätevyysarviointilaitos arvioi ehdotetun lain 71 §:n mukaan myös ulkomailla suoritettujen tutkintojen tai ulkomailla hankitun ammattikokemuksen riittävyttä ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti.

Lakiehdotuksen 76 §:n mukaan sähköturvallisuusviranomaisen hyväksyy pätevyysarviointilaitoksen. Hyväksymisen edellytyksenä on, että pätevyysarviointilaitos täyttää esitetyn lain 77 §:ssä säädettyt pätevyys- ja riippumattomuusvaatimukset sekä muut 77 §:ssä tarkoitetut edellytykset.

Tarkoituksenmukaisuusvaatimus julkisen hallintotehtävän siirtämisessä muulle kuin viranomaiselle on perustuslain esitöiden ja perustuslakivaliokunnan mukaan oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne (PeVL 48/2010 vp ja PeVL 53/2010 vp). Lisäksi oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että tehtävänannon tarkoituksenmukaisuutta on arvioitava kunkin viranomaisorganisaation ulkopuolelle annettavaksi ehdotetun julkisen hallintotehtävän kohdalla erikseen. (Keravuori-Rusanen, Marietta: Yksityinen julkisen vallan käyttäjä. Valtiosääntö-oikeudellinen tutkimus julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Helsinki 2008, s. 321).

Sähköturvallisuusviranomaisen valvoo pätevyysarviointilaitoksen toimintaa ja hyväksymisen edellytyksiä säädettyjen vaatimusten täyttymistä. Lain 79 §:ssä veloitetaan pätevyysarviointilaitos toimittamaan sähköturvallisuusviranomaiselle säännöllisesti pykälässä säädettyt tiedot ja asiakirjat julkisten hallintotehtävien hoitamisesta. Lain 89 §:n 2 momentin nojalla sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus saada pätevyysarviointilaitokselta lain noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Lain 81 §:ssä mahdollistetaan tarvittaessa sähköturvallisuusviranomaisen nopean ja tiukankin puuttumisen esiintyviin epäkohtiin. Lisäksi on huomattava, ettei pätevyysarviointilaitoksen pätevyystodistus vielä suoraan anna ammatinharjoittamisoikeutta, vaan myös muidenkin esitetystä laissa ehdotettujen edellytysten tulee täytyä.

Pätevyysarviointilaitoksen harkintavaltaa päätöksenteossa kaventaa olennaisesti se, että säännöksissä soveltuvan tutkinnon sisältö ja laajuus on määritelty täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Pätevyystodistuksen edellytyksenä oleviin eri osatekijöihin: koulutukseen, työkokemukseen ja turvallisuustutkintoon sisältyy vähän harkintaan. Pätevyysarviointilaitos ei myönnä oikeutta sähkötöiden aloittamiseen eikä se myöskään valvo toiminnanharjoittajia. Vasta kun

HE 116/2016 vp

sähköturvallisuusviranomaisen on saanut lain 55 §:n mukaisen ilmoituksen, toiminnanharjoittaja saisi oikeuden sähkötöiden aloittamiseen. Ilmoituksessa tulee käydä ilmi nimetty sähkötöiden johtaja, jolla on pätevyystodistus. Pätevyystodistus ei siis oikeuta tekemään sähkötöitä vaan lisäksi vaaditaan, että sähköturvallisuusviranomaiselle tulee tehdä ilmoitus. Toisaalta pätevyystodistuksen puute ei myöskään ole este ammatinharjoittamiselle, sillä aina on mahdollista palkata pätevä sähkötöiden johtaja, jonka valvonnassa voi itsekin tehdä sähkötöitä.

Pätevyysarviointilaitokselle annettu pätevyysarviointiarviointitehtävä on osoittautunut perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla tarkoituksenmukaiseksi hallinnolliseksi ratkaisuksi. Arvioitaessa ehdotettujen julkisten hallintotehtävien hoitamista pätevyysarviointilaitoksessa on aiheellista ottaa huomioon se tosiseikka, että pätevyysarviointilaitoksella on jo vuodesta 1996 saakka ollut oikeus antaa pätevyystodistus henkilöille, jotka täyttävät laissa säädetyt vaatimukset, joten kyse on hyvin vakiintuneesta hallinnollisesta ratkaisusta (PeVL 53/2010 vp). Pätevyysarviointilaitos on hoitanut hyvin julkista hallintotehtäväänsä eikä tehtävien hoidossa ole vaarannettu perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Pätevyysarviointilaitoksen tehtävät säilyisivät ennallaan eikä laitokselle ehdoteta uusia tehtäviä.

Esitetyllä lailla ei olisi tarkoitus muuttaa pätevyysarviointilaitoksen tehtävää, asemaa eikä sitä julkisen hallintotehtävän luonnetta, joka pätevyysarviointilaitokselle on kertaalleen jo annettu vuonna 1996 ja vuoden 2004 lakimuutoksella. Sääntely ei pätevyysarviointilaitoksen osalta muodostu valtiosääntöoikeudellisesti ongelmalliseksi.

Lakiehdotuksessa tarkoitettuihin valtuutettujen laitosten, valtuutettujen tarkastajien ja pätevyysarviointilaitosten toimintaan sovelletaan nimenomaisen lain 80 §:n 2 momenttiin ehdotetun viittauksen mukaisesti hallinnon yleislakeja. Lakiehdotukseen ehdotetaan otettavaksi informatiivisesti viittaus hallinnon yleislakeihin, vaikka perustuslakivaliokunnan uudemman käytännön mukaan tällaista viittausta ei enää ole tarpeen sisällyttää lakiin, koska hallinnon yleislakeja sovelletaan niiden sisältämien soveltamisalaa, viranomaisen määritelmää tai yksityisen kielellistä palveluvollisuutta koskevien säännösten nojalla myös yksityisiin niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä (esim. PeVL 15/2012 vp, PeVL 13/2010 vp ja PeVL 42/2005 vp). Kuitenkin perustuslakivaliokunta on katsonut, että hallinnon yleislakeihin voidaan viitata säännöksissä, kunhan pykälässä luetellaan kattavasti sovellettavat hallinnon yleislait (PeVL 37/2010 vp).

Valtuutetun laitoksen ja pätevyysarviointilaitoksen henkilökunta sekä valtuutettu tarkastaja toimivat ehdotetun lain 80 §:n 1 momentin mukaan julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla.

Valtuutettu laitos tai pätevyysarviointilaitos voi lakiehdotuksen 77 §:n 3 momentin mukaan käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja arviointitehtävien osatoimenpiteiden tekemiseksi. Tällöin niiden on huolehdittava, että kyseinen alihankkija täyttää lain asettamat vaatimukset ja ne vastaavat muutenkin alihankkijalla teettämästään työstä. Valtuutetulla laitoksella ja pätevyysarviointilaitoksella on aina kokonaisvastuu asiakkaaseen nähden, eikä se voi siirtää alihankkijalle kokonaisarviointia. Näin alihankkija voidaan ymmärtää laitoksen epäitsenäiseksi tarkastajaksi (PeVL 16/2002 vp).

Lakiehdotuksen 93 §:ssä säädetään sähköturvallisuusviranomaisen mahdollisuudesta käyttää asiantuntija-apua tutkinnassa, testaamisessa ja arvioimisessa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ulkopuoliselle asiantuntijalle asetettavista vaatimuksista. Tarkoitettunlaisessa valvonnassa on kyse julkisesta hallintotehtävästä, jossa sähköturvallisuusviranomaisen voi säännöksen mukaan käyttää apunaan ulkopuolista asiantuntijaa. Suomen perustuslain mukaan annettaessa julkinen hallintotehtävä muulle kuin viranomaiselle tulee oikeusturva ja hyvän hallinnon vaa-

timukset taata. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan (PeVL 18/2007 vp, PeVL 20/2006 vp ja PeVL 33/2004 vp) julkisen hallintotehtävän hoitaminen edellyttää, että henkilöt toimivat virkavastuulla.

4.3 Oikeus työhön ja elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään pitänyt elinkeinovapautta pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Niiden olennaisen sisällön, kuten rajoitusten laajuuden ja edellytysten, tulee ilmetä laista (PeVL 13/2014 vp ja siinä viitatus).

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 24/2010 vp, PeVL 33/2005 vp, PeVL 23/2000 vp ja PeVL 35/1998 vp. Rekisteröitymisvelvollisuus on valtiosääntöoikeudellisesti rinnastettu luvanvaraisuuteen (PeVL 15/2008 vp, PeVL 24/2000 vp).

Perustuslakivaliokunnan mukaan elinkeinon luvanvaraisuudesta on säädettävä lailla, jonka tulee täyttää perusoikeuden rajoittamiselta vaadittavat yleiset edellytykset. Elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Niiden olennaisen sisällön, kuten rajoitusten laajuuden ja edellytysten, tulee ilmetä laista. Sääntelyn sisällön kannalta on myös tärkeää, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta. Tältä kannalta merkitystä on muun muassa sillä, missä määrin viranomaisien toimivaltuudet määräytyvät niin sanotun sidotun harkinnan tai tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti (esimerkiksi PeVL 32/2010 vp, PeVL 15/2008 vp, PeVL 33/2005 vp ja 66/2002 vp).

Vaikkei ehdotetussa sääntelyssä olekaan kysymys perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden rajoittamisesta lupamenettelyllä, voidaan arvioida, että lain 55 §:n mukaisella ilmoitusvelvollisuudella on tosiasiallisia vaikutuksia elinkeinon harjoittamiseen toiminnanharjoittajan ja sähkötoiden johtajan osalta. Sääntelyn tulee näin ollen täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset mukaan lukien vaatimus elinkeinovapauden rajoitusten täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta samoin kuin viranomaistoiminnan riittävästä ennustettavuudesta. Sähköturvallisuusviranomaiselle tehtävän ilmoituksen taustalla voidaan katsoa olevan sellaisia tärkeitä turvallisuuteen liittyviä yhteiskunnallisia intressejä, jotka puoltavat lakiehdotuksen mukaista sääntelyä.

Lakiehdotuksen 66—69 § vastaa asiallisesti edellä kuvattuja perustuslakivaliokunnan tulkin-takäytännössä asetettuja vaatimuksia. Pätevyysarviointilaitoksen harkintavalta on sidottu lain 65 §:ssä eli sen tulee myöntää sähköpätevyys ja antaa pätevyystodistus henkilölle, joka täyttää lain vaatimukset.

Perustuslakivaliokunta on elinkeinotoiminnan sääntelyn yhteydessä vakiintuneesti pitänyt luvan peruuttamista yksilön oikeusasemaan puuttuvana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin haetun luvan epäämistä (PeVL 19/2002 vp, PeVL 28/2001 vp). Sen vuoksi valiokunta on katsonut sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta välttämättömäksi sitoa luvan peruuttamismahdollisuus vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen (esim. PeVL 32/2010 vp, PeVL 31/2006 vp, PeVL 8/2006 vp, PeVL 48/2005 vp ja PeVL 40/2002 vp). Luvanhaltijalle on lisäksi ennen

HE 116/2016 vp

toimiluvan peruuttamista varattava mahdollisuus korjata lupaedellytyksissä ilmennyt puute (PeVL 66/2002 vp).

Sähköpätevyys olisi elinikäinen, eikä sitä voisi peruuttaa. Sähköturvallisuusviranomaisella olisi kuitenkin mahdollisuus puuttua toiminnanharjoittajan, sähkötöiden johtajan ja käytön johtajan toimintaan. Lakiehdotuksen 95 §:n mukaan, jos toiminnanharjoittaja, sähkötöiden johtaja tai käytön johtaja ei noudata esitettyä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä, sähköturvallisuusviranomaisen voi käyttää pakkokeinoja. Ennen kuin sähköturvallisuusviranomaisen kieltää toiminnan, on hänen kehotettava toiminnanharjoittajaa korjaamaan puute määräajassa tai annettava sähkötöiden johtajalle tai käytön johtajalle varoitus. Vasta sen jälkeen, jos puutteet tai laiminlyönnit ovat vakavia tai olennaisia tai, jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta eivät ole johtaneet puutteiden tai laiminlyöntien korjaamiseen, sähköturvallisuusviranomaisen voi kieltää osaksi tai kokonaan toiminnanharjoittajan tai sähkötöiden johtajan toiminnan määräajaksi tai toistaiseksi. Sen sijaan sähköturvallisuusviranomaisen valtuutettua tarkastajaa, valtuutettua laitosta tai pätevyysarviointilaitosta koskevan hyväksymispäätöksen voisi ehdotuksen 81 §:n nojalla peruuttaa. Tällöin hyväksymispäätöstä ei voi kuitenkaan heti peruuttaa, vaan ensin on annettava määräaika asian korjaamiseksi. Ehdotus sisältää täsmälliset ja tarkkarajaiset pätevyysvaatimukset sähkötyön johtajalle ja käytön johtajalle sekä ammatilliset perusvaatimukset sähkötyötä itsenäisesti tekeväille.

Ehdotus sisältää EU:n tuotesääntelyyn perustuvia useita uusia tarkentavia velvoitteita talouden toimijoille korostaen entisestään sähkölaitteiden ja -laitteistojen valmistajan, sekä tuotteita EU-alueelle maahantuovien vastuuta ja tarkentaen myös sähkölaitteita ja -laitteistoja jakelevien ja valtuutettujen edustajien velvoitteita. Muutokset liittyvät erityisesti sähkölaitteiden ja -laitteistojen jäljitettävyyttä parantaviin tuotteiden merkitsemistä koskeviin velvoitteisiin toimitusketjun nimeämistä ja asiakirjojen säilyttämisvelvoitteita koskien sekä talouden toimijoiden vastuunjakoa selkeyttäen. Ehdotus on sisällöllisesti pitkälti lakitekkinen, eikä esitetty tuo merkittävää muutosta nykytilaan eli sähkölaitteiden ja -laitteistojen valmistajan rooliin varmistua sähkölaitteen ja -laitteiston vaatimustenmukaisuudesta riittävällä huolellisuudella ennen tuotteiden markkinoille saattamista. Ehdotuksessa ei ole merkittäviä muutoksia sähkölaitteiden ja -laitteistojen teknisiin ja turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin. Sähkölaitteet ja -laitteistot voivat virheellisesti toimiessaan johtaa kuolemaan tai aiheuttaa merkittäviä henkilö- tai omaisuusvahinkoja. Tästä näkökulmasta ehdotettuja elinkeinovapautta rajoittavia säännöksiä voidaan pitää perusteltuina.

Ehdotettua sääntelyä ei siten voida pitää ongelmallisena perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta.

4.4 Yksityiselämän suoja, sananvapaus ja oikeus turvallisuuteen

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Perustuslakivaliokunta on viranomaisen tietojen saamista ja luovuttamista koskevaa sääntelyä yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta arvioidessaan kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta (PeVL 10/2014 vp).

HE 116/2016 vp

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan lainsäätäjän liikkuma-alaa rajoittaa kuitenkin se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvattuun yksityiselämän piiriin. Lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaika henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa (PeVL 27/2006 vp, PeVL 35/2004 vp ja PeVL 51/2002 vp). Lailla säätämisen vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 54/2010 vp).

Henkilötietojen keräämiseen liittyvä säännös on 55 ja 60 §:n ilmoituksia koskevassa säännöksessä sekä henkilötietojen luovuttamista koskeva säännös 86 §:ssä. Ehdotetuista säännöksistä ilmenevät rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset sekä tietojen säilytysaika. Säännösten voidaan siten katsoa täyttävän perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössään asettamat edellytykset.

Esitetty sääntely olisi merkityksellinen myös perustuslain 10 §:n 3 momentin kannalta, jonka mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Valvontatoimenpiteiden ulottamisesta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin säädettäisiin esitetyn lain 91 §:n 2 momentissa. Esitettyssä lainkohdassa valvontatoimenpiteet pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin rajattaisiin vain tilanteisiin, joissa tarkastus olisi tiloissa välttämätöntä sähkölaitteen tai -laitteiston sähkömagneettisesta yhteensopimattomuudesta epäillyn ongelman selvittämiseksi. Tarkastusta ei voisi tehdä, jos häiriön selvittäminen olisi muulla tavoin mahdollista. Häiriön selvittäminen vaatii usein kuitenkin mittauksia tiloissa, joissa häiriintyvä laite sijaitsee ja joissa häiriön lähteen epäillään sijaitsevan. Tarkastuksen tulisi olla välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Lisäksi edellytettäisiin, että sähköturvallisuusviranomaisella olisi syytä epäillä kyseessä olevan esitetyn lain 117 §:n 1 momentin 1–3, 8, 18, 21 tai 22 kohdassa tarkoitettu sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkominen.

Perustuslakivaliokunta on katsonut kotirauhan piiriin ulottuvan toimen olevan hyväksyttävä rikosten selvittämiseksi, jos toimi sidotaan siihen, että on olemassa konkreettinen ja yksilöity syy epäillä lakia rikotun tai rikottavan. Epäilyn tulee kohdistua rikoksena rangaistavaan tekkoon eli siihen, onko esimerkiksi jotakin toimintaa koskevia säännöksiä syytä epäillä rikotun tai rikottavan laissa rangaistavaksi säädettyllä tavalla. Perustuslakivaliokunnan lähtökohdana on ollut, ettei kotirauhan suojaan tule puuttua enimmillään sakolla rangaistavien, moitittavuudeltaan vähäisten rikkomusten selvittämiseksi. Valiokunta on aikaisemmassa käytännössään katsonut, ettei perusoikeusrajoitusten oikeasuhtaisuusvaatimus täytynyt toimitettaessa kotirauhan piiriin kuuluvissa liiketiloissa tarkastus sellaista rikkomusta koskevan epäilyn perusteella, josta voi seurata enimmillään sakkorangaistus (PeVL 40/2002 vp, s. 2). Toisaalta julkisista varoista myönnettyjen tukien ja avustusten käytön valvomiseksi tehtävien tarkastusten sallittavuutta arvioidessaan valiokunta on pitänyt tarkastuksen toimittamista hyväksyttävänä myös sellaisia rangaistaviksi säädettyjä rikkomuksia koskevien perusteltujen epäilyjen johdosta, joista voi enimmillään seurata sakkorangaistus (PeVL 69/2002 vp, s. 2–3). Tarkastusoikeus on tavallisella lailla voitu kytkeä myös rangaistusluonteisella maksulla sanktioituun käyttäytymiseen (PeVL 7/2004 vp, s. 2/II) (PeVL 40/2010 vp, s. 3, PeVL 37/2010 vp, s. 5).

Ehdotetussa säännöksessä sähköturvallisuusrikkomusepäily ei olisi kuitenkaan kotirauhan piiriin ulottuvan tarkastuksen tarkoitus, vaan yksi edellytys, jonka tarkoituksena on osaltaan rajata viranomaisen tarkastusoikeutta tällaisiin tiloihin. Tarkastusvaltuutta ei olekaan ehdotetussa säännöksessä sidottu epäilyyn sähköturvallisuussäännösten rikkomisesta, eikä säännös ehdotetussa muodossaan oikeuta viranomaista tarkastamaan kotirauhan piiriin kuuluvia tiloja "rikoksen selvittämiseksi", vaan tarkastusoikeus annettaisiin perustuslain 10 §:n 3 momentin tarkoittamassa mielessä, kun tarkastus on välttämätön "perusoikeuksien turvaamiseksi" (katso myös PeVL 18/2010 vp, s. 7).

Vaatimusten vastainen sähkölaite tai -laitteisto voi aiheuttaa sähkömagneettista häiriötä erityisesti sähköiseen viestintään käytettäville laitteille. Sääntelyn tavoitteena on turvata häiriötön viestintä erilaisia viestintäpalveluita käyttäville ja näin ollen turvata perustuslain 12 §:n mukaisen sananvapauden toteutuminen. Sääntelyn tavoitteena on myös turvata perustuslain 7 §:n mukainen oikeus elämään ja turvallisuuteen. Sähkömagneettiset häiriöt voivat aiheuttaa virhe-toimintoja sellaiseen laitteeseen, jonka tarkoitus on varmistaa käyttäjänsä turvallisuus, kuten esimerkiksi uniapnealaitteet tai turvarannekkeet. Sähkömagneettiset häiriöt voivat häiritä tai estää myös viranomaisverkon käytön.

Ehdotuksen mukaan tarkastuksen kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin voisi suorittaa vain viranomainen. Ehdotuksen 93 §:n 4 momentin mukaan ulkopuoliselle asiantuntijalle ei voisi antaa tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut, että kotirauhan piiriin kohdistuvat tarkastusvaltuudet merkitsevät oikeutta puuttua merkittävällä tavalla perustuslaissa jokaiselle turvattuun kotirauhan suojaan eikä tällaista valtuutta voida näin ollen antaa yksityiselle tavallisella lailla. Valiokunta on ulkopuolisen suorittamat tarkastukset mahdollistavan lainsäädännön yhteydessä vakiintuneesti edellyttänyt erikseen säädettäväksi siitä, että pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kohdistuvan tarkastuksen voi toimittaa vain viranomainen (katso esimerkiksi PeVL 62/2010 vp, s. 6, PeVL 46/2001 vp, s. 4—5).

Ehdotettu tarkastusvaltuus kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin on tarpeen myös sen johdosta, että tarkastuksen tekemistä ei voida perustaa tarkastuksen kohteena olevan henkilön suostumuksen varaan. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tällaista suostumukseen perustuvaa sääntelytapaa ongelmallisena. Suostumukseen perustuva tarkastusoikeuden ongelmallisuus korostuu erityisesti tilanteissa, joissa tarkastuksessa puututtaisiin useamman samassa asunnossa asuvan henkilön kotirauhaan. Tällaisesta tilanteesta voi olla useimmiten kyse, koska tarkastus voi olla tarpeen juuri asuntona käytettäviin tiloihin. Valiokunta on korostanut suurta pidättyväisyyttä suostumuksen käyttöön perusoikeuksiin puuttumisen oikeutusperusteena. Pidättyväisyyden vaatimus korostuu valiokunnan mielestä vielä entisestään, jos perusoikeussäännökseen liittyy niin sanottu kvalifioitu lakivaraus, jollaisesta nyt on kysymys. Valiokunnan mielestä suostumukseen perustuva sääntelytapa ei ole helposti sovitettavissa yhteen sen perustuslain 2 §:n 3 momentissa vahvistettuun oikeusvaltioperiaatteeseen sisältyvän vaatimuksen kanssa, että julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Toimivallasta puuttua yksilön perusoikeuksiin on aina säädettävä riittävän tarkkarajaisella ja soveltamisalaltaan täsmällisellä lailla. (PeVL 30/2010 vp, s. 6–7/I, PeVL 30/2014 vp, s. 3).

Ehdotetun säännöksen voidaan katsoa täyttävän perustuslain 10 §:n 3 momentissa tavallisen lain säätämiseksi asetetut kriteerit (PeVM 25/1994 vp, s. 5/II). Ehdotettu tarkastusoikeus on tarkkarajainen ja täsmällisesti määritelty. Tarkastus voitaisiin tehdä kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin vain, jos olisi syytä epäillä, että tiloissa oleva sähkölaite tai -laitteisto aiheuttaa kohtuutonta häiriötä radioviestinnälle, sähkönjakelu- tai viestintäverkoille taikka niihin kytketyille sähkölaitteelle tai -laitteistolle. Lisäedellytyksenä olisi, että sähköturvallisuusviranomaisen epäilisi kyseessä olevan esitetyn lain 117 §:n 1 momentin 1—3, 8, 18, 21 tai 22 kohdassa

tarkoitettu sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkominen. Tarkastuksen tulisi myös olla välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Häiriön selvittäminen vaatii usein mittauksia tiloissa, joissa häiriintyvä laite sijaitsee ja joissa häiriön lähteen epäillänsä sijaitsevan.

Ehdotettu yksityiselämän suojaa koskeva rajoitusperuste on hyväksyttävä, ja rajoittaminen on painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima (häiriötön viestintä, henkilökohtainen turvallisuus). Rajoitus ei myöskään ulotu rajoitetun perusoikeuden ytimeen. Ehdotettu säännös täyttää myös suhteellisuusvaatimuksen: kotirauhan piiriin ulottuva tarkastusoikeus on välttämätön hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Tarkastus olisi sallittu ainoastaan, jos tarkastuksen kohteena olevan sähkömagneettisen häiriön aiheuttajaa ei olisi mahdollista selvittää kotirauhaan vähemmin puuttuvin keinoin. Välttämättömyyden maininta säännöksessä korostaa asuntoon ulottuvan tarkastuksen poikkeuksellisuutta. Ehdotetulle tarkastusvaltuudelle on perusoikeuksien turvaamiseen liittyvät perusteet.

4.5 Yhteenveto

Hallituksen käsityksen mukaan esitykseen sisältyvä laki voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Vaikka esitykseen liittyy useita erilaisia perustuslakinäkökulmia, niitä on voitu valmistelussa arvioida perustuslakivaliokunnan aikaisemman käytännön valossa ja ehdotetut säännökset on laadittu tavalla, jonka ei katsota aiheuttavan perustuslakiongelmia. Hallitus ei siksi pidä perustuslakivaliokunnan lausuntoa välttämättömänä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Sähköturvallisuuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on varmistaa sähkölaitteen ja -laitteiston käytön pitäminen turvalisena ja estää sähkön käytöstä aiheutuvien sähkömagneettisten häiriöiden haitalliset vaikutukset sekä turvata sähkölaitteen tai -laitteiston sähkövirran tai magneettikentän välityksellä aiheuttamasta vahingosta kärsineen oikeudet. Lisäksi lain tarkoituksena on varmistaa sähkölaitteiden vaatimustenmukaisuus ja vapaa liikkuvuus.

Tässä laissa säädetään sähkölaitteille ja -laitteistoille asetettavista vaatimuksista, sähkölaitteiden ja -laitteistojen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja vaatimustenmukaisuuden valvonnasta, sähköalan töistä ja niiden valvonnasta sekä sähkölaitteen ja -laitteiston haltijan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Tällä lailla pannaan täytäntöön sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/30/EU, jäljempänä *EMC-direktiivi*, ja tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/35/EU, jäljempänä *pienjännitedirektiivi*.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin, joita käytetään sähkön tuottamisessa, siirrossa, jakelussa tai käytössä ja joiden sähköisistä tai sähkömagneettisista ominaisuuksista voi aiheutua vahingon vaara tai häiriötä.

Tätä lakia sovelletaan myös radiolaitteisiin ja viestintäverkkoihin siltä osin kuin niistä voi aiheutua vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle taikka haitallisia häiriöitä, joista ei säädetä tietoyhteiskuntakaareissa (917/2014) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä.

3 §

Soveltamisalaa koskevat rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta:

HE 116/2016 vp

1) sähköllä toimivien koneiden markkinoille saattamiseen eikä käyttöön ottamiseen siltä osin kuin niistä säädetään koneiden turvallisuudesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (400/2008);

2) terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettuihin terveydenhuollon laitteisiin, tarvikkeisiin ja niiden lisälaitteisiin. Tätä lakia sovelletaan kuitenkin näihin laitteisiin, tarvikkeisiin ja lisälaitteisiin, jos kyse on korjaus- ja huoltotöistä;

3) vahinkoon, joka on aiheutunut sähkönsiirron, -jakelun tai -toimituksen keskeytymisestä sekä sellaisen vahingon korvaamiseen, joka on syntynyt sähkömarkkinalain (588/2013) 97 §:ssä tarkoitetun sähkönjakelun, muun verkkopalvelun tai sähkötoimituksen virheen vuoksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tämän lain 2—5 luvun säännösten soveltamisesta sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin, siltä osin kuin ne koskevat yksinomaan sotilaskäyttöön tarkoitettujen tuotteiden vaatimuksenmukaisuuden osoittamista, varmennus- ja määräaikaistarkastuksen suorittajaa, ilmoituksia sähkölaitteistoista ja vastuuhenkilöistä, tietojen antamista ja valvonnan järjestämistä maanpuolustuksen kannalta salassa pidettävissä kohteissa. Pääesikunta valvoo puolustusministeriön ohjauksessa mainituissa kohteissa sähköturvallisuutta noudattaen tätä lakia.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähkölaitteella* sähköä toimiakseen tarvitsevaa tai sähkön tuottamiseen, siirtoon taikka mittaamiseen tarkoitettua:

a) valmista laitetta;

b) asennustarviketta;

c) markkinoilla saataville yhtenä toiminnallisena yksikkönä asetettua laitteiden yhdistelmää;

d) komponenttia tai osakokoonpanoa, joka on tarkoitettu laitteen loppukäyttäjän asennettavaksi laitteeseen;

2) *sähkölaitteistolla* kiinteää asennusta tai muuta vastaavaa sähkölaitteista ja mahdollisesti muista laitteista, tarvikkeista ja rakenteista koostuvaa toiminnallista kokonaisuutta;

3) *sähkömagneettisella häiriöllä* sähkömagneettista ilmiötä, joka voi heikentää sähkölaitteen tai -laitteiston toimintaa; häiriö voi olla sähkömagneettista kohinaa, muu kuin toivottu signaali tai muutos etenemisympäristössä;

4) *sähkömagneettisella yhteensopivuudella* sähkölaitteen tai -laitteiston kykyä toimia tyydyttävästi sähkömagneettisessa ympäristössään aiheuttamatta kohtuuttomia sähkömagneettisia häiriöitä muulle samassa ympäristössä olevalle sähkölaitteelle tai -laitteistolle;

5) *sähkömagneettisella ympäristöllä* kaikkia tietyssä paikassa esiintyviä sähkömagneettisia ilmiöitä;

6) *vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella* elintä, joka suorittaa kalibrointia, testausta, sertifiointia ja tarkastuksia sekä muita vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia;

7) *talouden toimijalla* sähkölaitteen valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuoja ja jakelijaa;

8) *teknisillä asiakirjoilla* asiakirjoja, jotka valmistajan on laadittava sähkölaitteen ominaisuuksista sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi;

9) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa sähkölaitetta ja markkinoi kyseistä sähkölaitetta nimellään tai tavaramerkillään varustettuna;

10) *yhdennukaistetulla standardilla* eurooppalaista standardia, joka on vahvistettu Euroopan komission esittämän pyynnön perusteella unionin yhdennukaistamislainsäädännön soveltamiseksi;

- 11) *teknisellä eritelmällä* asiakirjaa, jossa määritellään tekniset vaatimukset, jotka sähkölaitteen tai -laitteiston on täytettävä;
- 12) *akkreditoinnilla* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, 2 artiklan 10 kohdassa määriteltyä akkreditointia;
- 13) *CE-merkinnällä* merkintää, jolla valmistaja osoittaa sähkölaitteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukainen;
- 14) *valtuutetulla edustajalla* unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama toimeksianto hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;
- 15) *maahantuojalla* unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannelta maasta tuodun sähkölaitteen unionin markkinoille;
- 16) *markkinoille saattamisella* sähkölaitteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;
- 17) *vaatimustenmukaisuuden arvioinnilla* prosessia, jossa selvitetään, ovatko sähkölaitteeseen tai -laitteistoon liittyvät olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyneet;
- 18) *jakelijalla* muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa sähkölaitteen saataville markkinoilla;
- 19) *asettamisella saataville markkinoilla* sähkölaitteen toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloituksetta;
- 20) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan sähkölaitteen asettaminen saataville markkinoilla;
- 21) *palautusmenettelyllä* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada loppukäyttäjien saataville jo asetettu sähkölaite takaisin;
- 22) *kiinteällä asennuksella* sähkölaitteistoa, joka on usean erityyppisen laitteen tai muun kojeen yhdistelmä, joka on koottu, asennettu ja tarkoitettu pysyvään käyttöön ennalta määritellyssä paikassa;
- 23) *jakeluverkonhaltijalla* yhteisöä tai laitosta, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa;
- 24) *valtuutetulla tarkastajalla* henkilöä, joka tekee sähkölaitteiston tarkastustehtäviä ja jonka sähköturvallisuusviranomaisen on hyväksynyt valtuutetuksi tarkastajaksi;
- 25) *valtuutetulla laitoksella* oikeushenkilöä, jonka sähköturvallisuusviranomaisen on hyväksynyt tekemään sähkölaitteiston tarkastustehtäviä;
- 26) *pätevydenarviointilaitoksella* oikeushenkilöä, jonka sähköturvallisuusviranomaisen on hyväksynyt arvioimaan sähköpätevyyttä hakevien henkilöiden pätevyyttä;
- 27) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tekee sähkölaitteistojen rakennus-, korjaus- ja huoltotöitä tai sähkölaitteiden korjaus- ja huoltotöitä;
- 28) *sähkövahingolla* sähkölaitteesta tai -laitteistosta sähkövirran tai magneettikentän välityksellä aiheutunutta vahinkoa;
- 29) *häiriönsiedolla* sähkölaitteen tai -laitteiston kykyä toimia tarkoitetulla tavalla toiminnan heikentymättä sähkömagneettisen häiriön vaikutuksesta;
- 30) *ilmoitetulla laitoksella* Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja;
- 31) *unionin yhdenmukaistamislainsäädännöllä* mitä tahansa unionin lainsäädäntöä, jolla yhdenmukaistetaan sähkölaitteen kaupan pitämisen ehtoja.

HE 116/2016 vp

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa.

Hisseistä säädetään hissiturvallisuuslaissa (/).

Räjähdyksivaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta säädetään räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (/).

Markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27—29 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (/).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

Sähkönsiirron, -jakelun ja -toimituksen keskeytymiseen sekä sähkönjakelun, muun verkkopalvelun tai sähköntoimituksen virheeseen liittyvistä korvausasioista säädetään sähkömarkkinalaissa (588/2013).

Radiolaitteiden markkinoille saattamisesta säädetään tietoyhteiskuntakaaren 30 luvussa.

6 §

Sähkölaitteita ja -laitteistoja koskevat yleiset vaatimukset

Sähkölaitteet ja -laitteistot on suunniteltava, rakennettava, valmistettava ja korjattava niin sekä niitä on huollettava ja käytettävä käyttötarkoituksensa mukaisesti niin, että:

- 1) niistä ei aiheudu kenenkään hengelle, terveydelle tai omaisuudelle vaaraa;
- 2) niistä ei sähköisesti tai sähkömagneettisesti aiheudu kohtuutonta häiriötä;
- 3) niiden toiminta ei häiriinny helposti sähköisesti tai sähkömagneettisesti.

Jos sähkölaitte tai -laitteisto ei täytä 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä, sitä ei saa saattaa markkinoille, luovuttaa toiselle eikä ottaa käyttöön.

2 luku

Sähkölaitteita koskevat vaatimukset

7 §

Sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Sen, joka saattaa markkinoille sähkölaitteen, on voitava osoittaa, että sähkölaitte täyttää 6 §:n vaatimukset.

Sen, joka valmistaa tai tuo maahan sähkölaitteen, jota ei saateta markkinoille, mutta joka luovutetaan myös muiden käyttöön, on voitava osoittaa, että sähkölaitte täyttää 6 §:n vaatimukset.

8 §

Sähkölaitteita koskevien vaatimusten soveltamisala

Tämän lain 9—28 §:ää sovelletaan sähkölaitteisiin, jotka toimivat vaihtosähköllä nimellisjännitealueella 50—1 000 V ja tasasähköllä nimellisjännitealueella 75—1 500 V.

Lisäksi lain 9—28 §:ää sovelletaan jännitteestä riippumatta sähkölaitteisiin, joiden fyysiset ominaisuudet ovat luonteeltaan sellaisia, että:

HE 116/2016 vp

1) ne voivat aiheuttaa tai lisätä sähkömagneettisia päästöjä, jotka ylittävät tason, jolla radio- ja televiestintälaitteet ja muut laitteet voivat toimia tarkoitetulla tavalla; tai

2) niiden toiminta voi heikentyä kohtuuttomasti niiden altistuessa tarkoitetun käytön seurauksena tavanomaisesti esiintyville sähkömagneettisille häiriöille.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sähkölaitteisiin liittyvien vaatimusten soveltamisalan rajauksista.

9 §

Sähkölaitte markkinointitarkoituksiin

Talouden toimija saa asettaa sähkölaitteen näytteille tai käyttää sähkölaitetta markkinointitarkoituksiin, vaikka sen vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu. Tällöin sähkölaitteessa on oltava näkyvä merkintä, josta ilmenee messun, esittelytilaisuuden tai näyttelyn nimi ja päivämäärä. Lisäksi sähkölaitteen merkinnästä on käytävä selvästi ilmi, että sähkölaitte ei ole vaatimusten mukainen eikä myytävänä ennen kuin valmistaja tai maahantuoja on saattanut sen vaatimusten mukaiseksi. Esittelyjä saa järjestää vain, jos on toteutettu riittävät toimenpiteet sähköturvallisuuden varmistamiseksi ja sähkömagneettisten häiriöiden välttämiseksi.

10 §

Asettaminen saataville markkinoilla

Sähkölaitteen saa asettaa saataville markkinoilla vain, jos se täyttää tässä laissa sille säädetyt vaatimukset.

11 §

Sähkölaitteen markkinoille saattamisen ja käytön rajoittaminen

Sähköturvallisuusviranomaisen saa rajoittaa sähkölaitteen markkinoille saattamista ja käyttöä, jos:

1) määrättyssä kohteessa ilmenee tai odotetaan ilmenevän sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva ongelma, joka on ratkaistava; tai

2) se on tarpeen turvallisuussyistä yleisen viestintäverkon tai vastaanotto- tai lähetysaseman suojaamiseksi, kun laitetta käytetään turvallisuuden parantamiseen tarkoin määritellyillä taajuusalueilla.

Markkinoille saattamisen ja käytön rajoittamisesta sähköturvallisuusviranomaisen on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

12 §

Sähkölaitteen olennaiset vaatimukset

Sähkölaitte on suunniteltava ja valmistettava hyvän teknisen käytännön mukaisesti siten, että se on oikein asennettuna, huollettuna ja käyttötarkoituksensa mukaisesti käytettynä sähkömagneettisesti yhteensopiva eikä vaaranna ihmisten terveyttä ja turvallisuutta, kotieläimiä tai omaisuutta. Sähkölaitteen suojaus on varmistettava sähkölaitteen aiheuttamien vaarojen varalta ja sellaisten vaarojen varalta, jotka voivat aiheutua ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta sähkölaitteeseen.

HE 116/2016 vp

Sähköverkonhaltija ei saa asettaa sähkölaitetta koskevia tässä pykälässä tai sen nojalla säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia tiukempia turvallisuusvaatimuksia ehtona verkkoon liittämiseksi tai sähkön toimittamiseksi sähkölaitteen käyttäjille.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sähkölaitteen olennaisista turvallisuusvaatimuksista sekä sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista olennaisista vaatimuksista.

13 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on ennen sähkölaitteen markkinoille saattamista varmistettava ja voitava osoittaa, että sähkölaitte on suunniteltu ja valmistettu 12 §:ssä tarkoitettujen olennaisten turvallisuusvaatimusten ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaisesti.

Valmistajan on suoritettava sähkölaitteelle soveltuva vaatimustenmukaisuuden arviointimenetelmä ja laadittava sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat.

Valmistajan on laadittava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja kiinnitettävä sähkölaitteeseen CE-merkintä, kun sähkölaitteen on osoitettu täyttävän sovellettavat vaatimukset. Laati-
malla EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen valmistaja ottaa vastuun siitä, että sähkölaitte on sitä koskevien olennaisten vaatimusten mukainen.

Tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tulee olla suomen tai ruotsin kielellä taikka muulla sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymällä kielellä.

Valmistajan on säilytettävä sähkölaitetta koskevat tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun sähkölaitte on saatettu markkinoille.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vaatimustenmukaisuuden arviointimenetelyistä, teknisistä asiakirjoista sekä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja sen sisällöstä.

14 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on varmistettava, että sarjatuotannossa valmistettu sähkölaitte täyttää tässä laissa säädetty vaatimukset.

Valmistajan on otettava huomioon muutokset sähkölaitteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai muissa teknisissä eritelmissä, joihin nähden sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan.

Valmistajan on testattava kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi näyte markkinoilla saataville asetetusta sähkölaitteesta, jos valmistaja katsoo sen aiheelliseksi sähkölaitteeseen liittyvien riskien vuoksi. Valmistajan on tutkittava valitukset, vaatimustenvastaiset sähkölaitteet ja sähkölaitteiden palautukset ja tarvittaessa pidettävä niistä kirjaa sekä tiedotettava jakelijoille tällaisesta valvonnasta.

15 §

CE-merkintä

CE-merkintää koskevista yleisistä periaatteista säädetään NLF-asetuksen 30 artiklassa.

Valmistajan on kiinnitettävä valmiiseen tämän lain vaatimukset täyttävään sähkölaitteeseen CE-merkintä ennen sähkölaitteen markkinoille saattamista. Merkintä on kiinnitettävä näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi sähkölaitteeseen. Jos CE-merkintää ei ole mahdollista tai

HE 116/2016 vp

perusteltua kiinnittää sähkölaitteeseen, se on kiinnitettävä sähkölaitteen pakkaukseen ja mukana oleviin asiakirjoihin.

16 §

Sähkölaitteen merkinnät, yhteystiedot ja mukana seuraavat asiakirjat

Valmistajan on varmistettava, että markkinoille saatettavaan sähkölaitteeseen on kiinnitetty tässä laissa vaaditut merkinnät ja sähkölaitteeseen on liitetty tarvittavat ohjeet ja turvallisuustiedot.

Sähkölaitteessa on oltava tyyppi-, erä- tai sarjanumero tai muu merkintä, jonka avulla se voidaan tunnistaa, tai, jos sähkölaitteen koko tai luonne ei tätä salli, vaadittu tieto on annettava pakkauksessa tai sähkölaitteen mukana olevassa asiakirjassa.

Valmistajan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa. Tiedot on oltava sähkölaitteessa tai, jos se ei ole mahdollista, sähkölaitteen pakkauksessa tai sähkölaitteen mukana olevassa asiakirjassa. Osoitteessa on ilmoitettava yksi yhteyspiste, jonka kautta valmistajaan saa yhteyden.

Sähkölaitteen mukana toimitettavissa turvallisuustiedoissa ja ohjeissa on oltava tarpeelliset tiedot sähkölaitteen käyttämiseksi turvallisesti ja käyttötarkoituksensa mukaisesti.

Sähkölaitteen merkintöjen, turvallisuustietojen ja ohjeiden sekä sähkölaitteen mukana olevien asiakirjojen tulee olla suomen ja ruotsin kielellä. Niiden on oltava selkeitä, ymmärrettäviä ja helppotajuisia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sähkölaitteen merkintöjä, tietoja ja ohjeita koskevista vaatimuksista.

17 §

Valtuutettu edustaja

Valmistaja voi nimittää kirjallisella toimeksiannolla valtuutetun edustajan.

Valmistaja ei voi siirtää 13 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä velvollisuuksia valtuutetulle edustajalle.

Valtuutetun edustajan on suoritettava valmistajalta saadussa toimeksiannossa eriteltyt tehtävät. Toimeksiannon on oikeutettava valtuutettu edustaja suorittamaan ainakin seuraavat tehtävät:

1) pidettävä EU-vaatimuksenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä lähtien, kun sähkölaite on saatettu markkinoille;

2) annettava sähköturvallisuusviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi;

3) tehtävä yhteistyötä sähköturvallisuusviranomaisen kanssa tämän pyynnöstä toimissa, joilla pyritään poistamaan valtuutetun edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien sähkölaitteiden aiheuttamat riskit.

18 §

Maahantuojan velvollisuudet sähkölaitteen markkinoille saattamisen yhteydessä

Maahantuoja saa saattaa markkinoille ainoastaan vaatimukset täyttäviä sähkölaitteita.

Maahantuojan on ennen sähkölaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että:

1) valmistaja on suorittanut 13 §:n 2 momentissa tarkoitettun sähkölaitteen asianmukaisen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn;

HE 116/2016 vp

- 2) valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat;
- 3) sähkölaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä;
- 4) sähkölaitteen mukana on vaaditut asiakirjat;
- 5) sähkölaitteessa on 16 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut merkinnät ja yhteystiedot;
- 6) sähkölaitteeseen liitetään 16 §:n 4 momentin mukaiset turvallisuustiedot ja ohjeet.

Jos maahantuojan on syytä epäillä, että sähkölaitte ei täytä tässä laissa säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia tai sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia olennaisia vaatimuksia, maahantuoja ei saa saattaa sähkölaitetta markkinoille ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Jos sähkölaitteeseen sisältyy riski, maahantuojan on ilmoitettava siitä valmistajalle ja sähköturvallisuusviranomaiselle.

19 §

Maahantuojan velvollisuus ilmoittaa yhteystietonsa

Maahantuojan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa. Tiedot on oltava sähkölaitteessa tai, jos se ei ole mahdollista, sähkölaitteen pakkauksessa tai sähkölaitteen mukana olevassa asiakirjassa.

20 §

Maahantuojan velvollisuus säilyttää ja toimittaa asiakirjoja

Maahantuojan on pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkölaitte on saatettu markkinoille ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla.

21 §

Jakelijan velvollisuudet asetettaessa sähkölaitte saataville markkinoilla

Jakelijan on noudatettava asiaankuuluvaa huolellisuutta sen varmistamiseksi, että hänen markkinoilla saataville asettamansa sähkölaitte on tämän lain vaatimusten mukainen.

Jakelijan on ennen sähkölaitteen asettamista saataville markkinoilla tarkistettava, että:

- 1) sähkölaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä;
- 2) sähkölaitteen mukana on vaaditut asiakirjat;
- 3) sähkölaitteessa on 16 §:n 2 ja 3 momentissa ja 19 §:ssä tarkoitettut merkinnät ja yhteystiedot;
- 4) sähkölaitteeseen on liitetty 16 §:n 4 momentin mukaiset turvallisuustiedot ja ohjeet.

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sähkölaitte ei täytä olennaisia turvallisuusvaatimuksia tai sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia olennaisia vaatimuksia, jakelija ei saa asettaa sähkölaitetta saataville markkinoilla ennen kuin se on saatettu tämän lain vaatimusten mukaiseksi. Jos sähkölaitteeseen sisältyy riski, jakelijan on ilmoitettava siitä valmistajalle tai maahantuojalle ja sähköturvallisuusviranomaiselle.

22 §

Maahantuojan ja jakelijan velvollisuus varmistaa sähkölaitteen varastointi- ja kuljetusolosuhteet

HE 116/2016 vp

Maahantuojan ja jakelijan on varmistettava, ettei sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus vaarannu hänen vastuullaan olevan varastoinnin tai kuljetuksen aikana.

23 §

Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan

Maahantuojalla ja jakelijalla on samat velvollisuudet kuin valmistajalla, jos ne saattavat sähkölaitteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään taikka muuttavat markkinoille jo saatettua sähkölaitetta tavalla, joka voi vaikuttaa tämän lain vaatimusten täyttymiseen.

24 §

Talouden toimijoiden tunnistetiedot

Talouden toimijan on pyynnöstä esitettävä sähköturvallisuusviranomaiselle tunnistetiedot kaikista talouden toimijoista, jotka ovat toimittaneet sille sähkölaitteita tai joille tämä on toimittanut sähkölaitteita.

Talouden toimijan on voitava esittää 1 momentissa tarkoitetut tiedot kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun sille on toimitettu sähkölaitteita, ja kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun se on toimittanut sähkölaitteita.

25 §

Talouden toimijan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa

Jos valmistajalla tai maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkölaitte ei täytä tämän lain vaatimuksia, valmistajan tai maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin sähkölaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi.

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sen markkinoilla saataville asettama sähkölaitte ei täytä tämän lain vaatimuksia, jakelijan on varmistettava, että asiassa ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin sähkölaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi.

Jos sähkölaitte aiheuttaa riskin, talouden toimijan on välittömästi ilmoitettava asiasta niiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, joissa talouden toimija on asettanut sähkölaitteen saataville markkinoilla, ja annettava yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

Valmistajan ja maahantuojan on silloin, kun se katsotaan kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi tarpeelliseksi, tehtävä näytteisiin perustuvia testejä markkinoilla saataville asetetuille sähkölaitteille ja tutkittava valitukset, vaatimustenvastaiset sähkölaitteet ja sähkölaitteiden palautukset ja tarvittaessa pidettävä niistä kirjaa sekä tiedotettava jakelijoille tällaisesta valvonnasta.

26 §

Talouden toimijan velvollisuus luovuttaa tietoja ja tehdä yhteistyötä sähköturvallisuusviranomaisen kanssa

Talouden toimijan on pyynnöstä luovutettava sähköturvallisuusviranomaiselle tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, suomen, ruotsin tai muulla sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymällä kielellä.

HE 116/2016 vp

Talouden toimijan on tehtävä sähköturvallisuusviranomaisen kanssa tämän pyynnöstä yhteistyötä toimissa, joilla pyritään poistamaan talouden toimijan markkinoille saattamien sähkölaitteiden aiheuttamat riskit.

27 §

Sähkömagneettisen yhteensopivuuden vaatimukset tiettyyn kiinteään asennukseen sijoitettavalle sähkölaitteelle

Markkinoilla saataville asetettuun sähkölaitteeseen, joka voidaan sijoittaa kiinteään asennukseen, sovelletaan sähkölaitteiden sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia vaatimuksia.

Sähkölaitteeseen, joka on tarkoitettu sijoitettavaksi tiettyyn kiinteään asennukseen eikä sitä ole muutoin asetettu saataville markkinoilla, ei sovelleta tämän lain 11—25 §:ssä säädettyjä sähkömagneettiseen yhteensopivuuteen liittyviä vaatimuksia. Sähkölaitteen mukana olevissa asiakirjoissa on yksilöitävä kiinteä asennus ja sen sähkömagneettisen yhteensopivuuden ominaispiirteet ja ilmoitettava varoitoimenpiteet, joita sähkölaitteen asentaminen kiinteään asennukseen edellyttää, jotta kyseisen asennuksen vaatimustenmukaisuutta ei vaaranneta. Asiakirjoissa on oltava 16 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 19 §:ssä tarkoitetut merkinnät ja yhteystiedot. Lisäksi asiakirjoihin on kirjattava noudatetut hyvät tekniset käytännöt.

Kiinteän asennuksen rakentajan on varmistettava, että edellytetyt asiakirjat luovutetaan sähkölaitteiston haltijalle. Haltijan on säilytettävä nämä asiakirjat sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla asennuksen käyttöänsä ajan.

28 §

Sähkölaitteen vaatimustenmukaisuusolettama

Sähkölaitteen katsotaan täyttävän 12 §:ssä tarkoitetut olennaiset turvallisuusvaatimukset ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, jos se on sitä koskevien yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mukainen.

Sähkölaite voi täyttää olennaiset turvallisuusvaatimukset ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, vaikka se ei ole yhdenmukaistetun standardin mukainen. Sähkölaitteen vaatimustenmukaisuus on tällöin voitava osoittaa luotettavasti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sähkölaitteen vaatimustenmukaisuusolettaman antavista standardeista ja niiden soveltamisjärjestyksestä.

29 §

Kotitalouskäyttöön tarkoitettujen pistokytkimien erityisvaatimukset

Kotitalouskäyttöön tarkoitettujen pistotulpan ja -rasian saa asettaa saataville markkinoilla, luovuttaa toiselle tai ottaa käyttöön vain, jos se on Suomessa sovellettavan pistokytkimien koskevan standardin mukainen.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sähkölaitteen rakenteellisena osana olevaa pistotulppaa ja -rasiaa.

Talouden toimijan, joka valmistaa tai tuo Suomen markkinoille pistotulpan tai -rasian, on varmistettava, että sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla on todistus siitä, että pistotulppa tai -rasia täyttää 1 momentissa tarkoitetun standardin vaatimukset.

3 luku

Sähkölaitteistoa koskevat vaatimukset

30 §

Soveltamisalan raja

Tämän lain 32—34 §:ää ei sovelleta viestintäverkkojen, hissien, ilma-alusten eikä maa- ja vesikulkuneuvojen sähkölaitteistoihin.

31 §

Sähkölaitteiston turvallisuusvaatimukset

Sähkölaitteisto on suunniteltava, rakennettava ja korjattava hyvän turvallisuusteknisen käytännön mukaisesti ottaen huomioon 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetty vaatimukset.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, sähkölaitteiston on täytettävä olennaiset turvallisuusvaatimukset. Olennaiset turvallisuusvaatimukset koskevat suojausta sähköiskulta, suojausta tulipalosta ja kuumuutta vastaan, suojausta muilta haittavaikutuksilta, erityislaitteistojen sekä erityisolosuhteiden vaatimuksia, eri laitteistojen keskinäistä yhteensopivuutta sekä muita olennaisia rakennevaatimuksia. Vaatimukset koskevat myös tarpeellisia merkintöjä ja asiakirjoja.

Sähkölaitteiston rakenteessa on otettava huomioon Suomessa vallitsevat olosuhteet ja noudatettavat asennustavat.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sähkölaitteiston olennaisista turvallisuusvaatimuksista.

32 §

Turvallisuusvaatimusten täytyminen

Sähkölaitteiston katsotaan täyttävän 31 §:ssä tarkoitettuja olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos se suunnitellaan, rakennetaan ja korjataan soveltaen 33 §:ssä tarkoitettuja standardeja tai julkaisuja, joiden vastaavuus olennaisiin vaatimuksiin on vahvistettu 33 §:n mukaisesti.

Sähkölaitteiston olennaisten turvallisuusvaatimusten täytyminen on tarvittaessa 1 momentista poiketen mahdollista osoittaa noudattaen, mitä 34 §:ssä säädetään.

33 §

Sovellettavat standardit ja julkaisut

Sähköturvallisuusviranomainen julkaisee luettelon niistä standardeista, joita noudattaen sähkölaitteiston katsotaan täyttävän tämän lain vaatimukset.

Jos standardeja ei tietyn sähkölaitteiston osalta ole laadittu, voidaan soveltaa standardeihin verrattavia julkaisuja, joiden vastaavuus olennaisiin turvallisuusvaatimuksiin on vahvistettu 1 momentin mukaisesti.

Standardin tai sen painoksen vaihtuessa sähköturvallisuusviranomainen päivittää standardiluettelon. Luettelon päivityshetkellä rakenteilla oleva sähkölaitteisto voidaan rakentaa valmiiksi ja ottaa käyttöön edellisen standardin mukaisena kolmen vuoden kuluessa päivityksestä.

34 §

Standardeista poikkeaminen

Standardeista saa tarvittaessa poiketa, jos vastaava turvallisuustaso voidaan saavuttaa muutoin.

Sähkölaitteiston suunnittelijan tai rakentajan on laadittava kirjallinen selvitys poikkeamisesta ennen sähkölaitteiston rakentamisen tai korjaamisen aloittamista, ja sille on oltava tilaajan antama suostumus. Selvityksen tulee olla siten laadittu, että sen perusteella voidaan todeta vaatimusten täyttyminen. Selvitystä voidaan tarvittaessa täydentää valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan lausunnolla.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin standardista poikkeamisen menettelystä.

35 §

Käyttöolosuhteiden muuttuminen

Sähkölaitteiston haltijan on huolehdittava, että käytön tai käyttöolosuhteiden muuttuessa ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin, joilla voidaan varmistaa sähkölaitteiston turvallisuus muuttuneissa olosuhteissa.

36 §

Sähkölaitteistojen kytkeminen yhteen

Sen, joka kytkee sähkölaitteistot yhteen, on varmistettava, ettei toimenpiteestä aiheudu 6 §:ssä tarkoitettua vaaraa tai häiriötä. Tämän varmistamiseksi yhteen kytkettävien sähkölaitteistojen haltijoiden on annettava toisilleen riittävät sähkölaitteistonsa rakennetta koskevat tekniset tiedot.

37 §

Sähkölaitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien vaatimusten soveltamisala

Tämän lain 38—41 §:ää sovelletaan sähkölaitteistoihin, joiden fyysiset ominaisuudet ovat luonteeltaan sellaisia, että:

- 1) ne voivat aiheuttaa tai lisätä sähkömagneettisia päästöjä, jotka ylittävät tason, jolla radio- ja televiestintälaitteet ja muut laitteet voivat toimia tarkoitetulla tavalla; tai
- 2) niiden toiminta voi heikentyä kohtuuttomasti niiden altistuessa tarkoitetun käytön seurauksena tavanomaisesti esiintyville sähkömagneettisille häiriöille.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sähkölaitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien vaatimusten soveltamisalan rajauksista.

38 §

Sähkölaitteisto markkinointitarkoituksiin

Sähkölaitteiston saa asettaa näytteille tai sitä saa käyttää markkinointitarkoituksiin, vaikka se ei ole tämän lain vaatimusten mukainen. Tällöin sähkölaitteistossa on oltava näkyvä merkintä, josta ilmenee messun, esittelytilaisuuden tai näyttelyn nimi ja päivämäärä. Lisäksi sähkölaitteiston merkinnästä on käytävä selvästi ilmi, että sähkölaitteisto ei ole vaatimusten mukainen eikä myytävänä ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Esittelyjä saa järjestää vain, jos on toteutettu riittävät toimenpiteet sähköturvallisuuden varmistamiseksi ja sähkömagneettisten häiriöiden välttämiseksi.

39 §

Sähkölaitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset

Sähkölaitteisto on suunniteltava ja rakennettava hyvän teknisen käytännön mukaisesti siten, että se on oikein huollettuna ja korjattuna sähkömagneettisesti yhteensopiva. Kiinteissä asennuksissa on otettava huomioon komponenttien aiottua käyttötarkoitusta koskevat tiedot siten, että varmistetaan sähkölaitteistolle säädettyjen olennaisten vaatimusten täytyminen.

Sähkölaitteiston rakentajan on kirjattava sovelletut tekniset käytännöt asiakirjoihin ja luovutettava ne sähkölaitteiston haltijalle. Sähkölaitteiston haltijan on säilytettävä nämä asiakirjat sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla tarkastuksia varten niin kauan kuin sähkölaitteisto on käytössä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sähkölaitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista olennaisista vaatimuksista ja kiinteiden asennusten erityisvaatimuksista.

40 §

Sähkölaitteiston vaatimustenmukaisuusolettama sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten suhteen

Sähkölaitteiston katsotaan täyttävän 39 §:ssä tarkoitetut sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, jos se on niitä koskevien yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mukainen.

Sähkölaitteisto voi täyttää sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset, vaikka se ei ole yhdenmukaistetun standardin mukainen. Sähkölaitteiston vaatimustenmukaisuus on tällöin voitava osoittaa luotettavasti.

41 §

Sähkölaitteiston käyttöönotto ja käyttöönoton rajoittaminen

Sähkölaitteiston saa ottaa käyttöön vain, jos se täyttää tässä laissa sille asetetut vaatimukset.

Sähkölaitteiston rakentajan on ennen sähkölaitteen käyttöönottoa varmistettava, että sähkölaitteisto on suunniteltu ja rakennettu 31 §:ssä säädettyjen turvallisuusvaatimusten ja 39 §:ssä säädettyjen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaisesti.

Sähköturvallisuusviranomaisen saa rajoittaa sähkölaitteiston käyttöönottoa ja käyttöä, jos:

- 1) määrättyssä kohteessa ilmenee tai odotetaan ilmenevän sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva ongelma, joka on ratkaistava; tai
- 2) se on tarpeen turvallisuussyistä yleisen viestintäverkon tai vastaanotto- tai lähetysaseman suojaamiseksi, kun laitteistoa käytetään turvallisuuden parantamiseen tarkoin määritellyillä taajuusalueilla.

Sähkölaitteiston käyttöönoton ja käytön rajoittamisesta sähköturvallisuusviranomaisen on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

42 §

Sähkölaitteiston käyttöönottoajankohta

HE 116/2016 vp

Sähkölaitteisto katsotaan otetuksi käyttöön ajankohtana, jolloin laitteistoon kytketään jännitteen käyttöä varten. Sähkölaitteiston käyttöönottona ei kuitenkaan pidetä sellaisia valvottuja käyttötilanteita, jotka ovat tarpeen laitteiston koekäytössä tai käyttöönottotarkastuksessa.

Sähkölaitteisto katsotaan otetuksi varsinaiseen käyttötarkoitukseensa ajankohtana, jolloin tila, johon sähkölaitteisto on rakennettu, otetaan suunniteltuun käyttötarkoitukseensa tai toimintaa, jota varten sähkölaitteisto on suunniteltu, alkaa.

43 §

Sähkölaitteiston käyttöönottotarkastus

Sähkölaitteisto saadaan ottaa käyttöön vasta, kun käyttöönottotarkastuksessa on riittävässä laajuudessa selvitetty, että siitä ei aiheudu 6 §:ssä tarkoitettua vaaraa tai häiriötä. Käyttöönottotarkastus on tehtävä myös sähkölaitteiston muutos- ja laajennustöille. Sähkölaitteiston rakentajan tulee huolehtia sähkölaitteiston käyttöönottotarkastuksesta. Jos rakentaja laiminlyö velvollisuutensa tai on estynyt huolehtimaan niistä, tulee sähkölaitteiston haltijan huolehtia tarkastuksesta.

Sähkölaitteiston rakentajan tulee laatia käyttöönottotarkastuksesta sähkölaitteiston haltijan käyttöön tarkastuspöytäkirja vähäisiksi katsottavia töitä lukuun ottamatta. Näissäkin tapauksissa on sähkölaitteiston testausten tulokset kuitenkin tarvittaessa annettava laitteiston haltijalle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin käyttöönottotarkastuspöytäkirjan sisällöstä sekä niistä vähäisiksi katsottavista töistä, joista pöytäkirjaa ei tarvitse tehdä.

44 §

Sähkölaitteistoluokitus

Sähkölaitteistot jaetaan niiden varmennus- ja määräaikaistarkastusten vaatimusten sekä kunnon- ja ohjelmaa koskevien vaatimusten osalta luokkiin seuraavasti:

1) luokan 1 sähkölaitteisto:

a) sähkölaitteisto asuinrakennuksessa, jossa on enemmän kuin kaksi asuinhuoneistoa;

b) muu kuin asuinrakennuksen sähkölaitteisto, jonka suojalaitteena toimivan ylivirtasuojan nimellisvirta on yli 35 ampeeria ja joka ei kuulu luokkiin 2 tai 3.

2) luokan 2 sähkölaitteisto:

c) sähkölaitteisto, johon kuuluu yli 1 000 voltin nimellisjännitteisiä osia, lukuun ottamatta sellaista sähkölaitteistoa, johon kuuluu vain enintään 1 000 voltin nimellisjännitteellä syötettyjä yli 1 000 voltin sähkölaitteita tai niihin verrattavia laitteistoja;

d) sähkölaitteisto, jonka liittymisteho, jolla tarkoitetaan sähkölaitteiston haltijan kiinteistölle tai yhtenäiselle kiinteistöryhmälle rakennettujen liittymien liittymistehojen summaa, on yli 1 600 kilovoltiampeeria.

3) luokan 3 sähkölaitteisto:

c) verkonhaltijan jakelu-, siirto- ja muu vastaava sähköverkko.

Sähkölaitteistoluokitusta ei sovelleta viestintaverkkojen, hissien, ilma-alusten eikä maa- ja vesikulkuneuvojen sähkölaitteistoihin.

45 §

Sähkölaitteiston varmennustarkastus

HE 116/2016 vp

Sähkölaitteistolle on tehtävä käyttöönottotarkastuksen lisäksi varmennustarkastus, jos kyseessä on luokan 1, 2 tai 3 sähkölaitteisto. Varmennustarkastus on tehtävä myös sähkölaitteiston merkittävälle muutos- ja laajennustyölle.

Sähkölaitteiston rakentajan tulee huolehtia sähkölaitteiston varmennustarkastuksesta. Jos rakentaja laiminlyö velvollisuutensa tai on estynyt huolehtimaan siitä, tulee sähkölaitteiston haltijan huolehtia tarkastuksesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin merkittäviksi katsottavista sähkölaitteiston muutos- ja laajennustöistä.

46 §

Varmennustarkastuksen ajankohta, sisältö ja suorittaja

Varmennustarkastus on tehtävä ennen sähkölaitteiston ottamista varsinaiseen käyttötarkoitukseensa tai tietyn ajan kuluessa sen jälkeen. Varmennustarkastuksessa on riittävässä laajuudessa pistokokein tai muulla soveltuvalla tavalla varmistettava, että sähkölaitteisto täyttää sähköturvallisuudelle ja sähkömagneettiselle yhteensopivuudelle säädetyt vaatimukset ja sähkölaitteistolle on tehty asianmukainen käyttöönottotarkastus. Varmennustarkastukseen on aina sisällytettävä kohteessa mahdolliset olevat lääkintätilat, räjähdysvaaralliset tilat ja palovaaralliset tilat.

Varmennustarkastuksen voi tehdä 75 §:ssä tarkoitettu valtuutettu laitos tai valtuutettu tarkastaja.

Varmennustarkastuksen tekijän on laadittava sähkölaitteiston haltijan käyttöön tarkastustodistus ja kiinnitettävä pääkeskukseen tai vastaavaan kohtaan tarkastustarra. Laitteiston haltijan on säilytettävä tarkastustodistus vähintään kymmenen vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin varmennustarkastuksen ajankohdasta erityyppisille laitteistoille sekä tarkastustodistuksen ja tarkastustarran sisällöstä.

47 §

Sähkölaitteiston haltijan vastuu sähkölaitteiston turvallisuudesta ja sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta

Sähkölaitteiston haltija on vastuussa laitteiston turvallisuudesta, sen ylläpitämiseksi tarvittavasta kunnossapidosta ja siitä, että laitteisto täyttää tämän lain vaatimukset.

Sähkölaitteiston haltijan on huolehdittava siitä, että laitteiston kuntoa ja turvallisuutta tarkaillaan ja että havaitut puutteet ja viat poistetaan riittävän nopeasti.

48 §

Sähkölaitteiston huolto ja kunnossapito-ohjelma

Sähkölaitteiston haltijan on huolehdittava siitä, että luokkien 2 ja 3 sähkölaitteistoille laaditaan sähköturvallisuuden ylläpitävä kunnossapito-ohjelma. Sähkölaitteiston haltija vastaa siitä, että kunnossapito-ohjelmaa noudatetaan. Kunnossapito-ohjelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon sähkölaitteiston käyttöympäristöstä aiheutuvat tarpeet.

Muiden sähkölaitteistojen osalta ohjelma voidaan korvata laitteiden ja laitteistojen käyttö- ja huolto-ohjeilla.

49 §

Sähkölaitteiston määräaikaistarkastus

HE 116/2016 vp

Käytössä olevalle luokan 1 ja 2 sähkölaitteistolle asuinrakennuksia lukuun ottamatta on tehtävä määräaikaistarkastus kymmenen vuoden välein.

Jos asuinrakennuksen osana on liiketiloja tai muita pääasiassa muuta käyttöä kuin asumista palvelevia tiloja, joiden suojalaitteena toimivan ylivirtasuojan nimellisvirta on yli 35 ampeeria, on näiden tilojen sähkölaitteistolle tehtävä määräaikaistarkastus kymmenen vuoden välein.

Luokan 3 sähkölaitteistolle määräaikaistarkastus on tehtävä viiden vuoden välein.

Sähkölaitteiston haltijan tulee huolehtia laitteiston määräaikaistarkastuksesta.

50 §

Määräaikaistarkastuksen sisältö ja suorittaja

Määräaikaistarkastuksessa tulee riittävässä laajuudessa pistokokein tai muulla soveltuvalla tavalla varmistua siitä, että:

1) sähkölaitteiston käyttö on turvallista, kunnossapito on riittävää turvallisuuden ylläpitämiseksi ja laitteistolle on tehty kunnossapito-ohjelman mukaiset toimenpiteet;

2) sähkölaitteiston käyttöön ja hoitoon tarvittavat välineet, piirustukset, kaaviot ja ohjeet ovat käytettävissä;

3) sähkölaitteiston laajennus- ja muutostöistä on asianmukaiset tarkastuspöytäkirjat.

Määräaikaistarkastukseen on aina sisällytettävä kohteessa mahdollisesti olevat lääkintätilat, räjähdysvaaralliset tilat ja palovaaralliset tilat.

Määräaikaistarkastuksen voi tehdä 75 §:ssä tarkoitettu valtuutettu laitos tai valtuutettu tarkastaja.

51 §

Määräaikaistarkastuksen tarkastuspöytäkirja ja tarkastustarra

Tarkastuksen tekijän on laadittava määräaikaistarkastuksesta laitteiston haltijan käyttöön tarkastuspöytäkirja ja kiinnitettävä pääkeskukseen tai vastaavaan kohtaan tarkastustarra.

Laitteiston haltijan on säilytettävä tarkastuspöytäkirja sekä osoitus pöytäkirjassa esitettyjen puutteiden korjaamisesta vähintään seuraavaan määräaikaistarkastukseen saakka.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastuspöytäkirjan ja tarkastustarran sisällöstä.

52 §

Jakeluverkonhaltijan rekisteri

Jakeluverkonhaltijan on pidettävä rekisteriä jakelualueensa liittymien sähkölaitteistoista. Rekisteriin on tallennettava tiedot, joiden perusteella voidaan sähköturvallisuuden valvontaa ja mahdollisten vahinkojen selvittämistä varten asianmukaisella tavalla selvittää laitteiston tyyppi, rakentaja sekä haltija tai omistaja.

4 luku

Sähkötöitä ja käyttötöitä koskevat vaatimukset

53 §

Sähkö- ja käyttötyön määrittely

HE 116/2016 vp

Sähkötyöllä tarkoitetaan sähkölaitteen korjaus- ja huoltotöitä sekä sähkölaitteiston rakennus-, korjaus- ja huoltotöitä.

Sähkötyöksi ei katsota sähkölaitteen eikä -laitteiston purkutyötä, jos laite tai laitteisto on tehty luotettavasti ja asianmukaisesti jännitteettömäksi.

Käyttötyöllä tarkoitetaan sähkölaitteiston käyttötoimenpiteitä ja sähkölaitteistoon kohdistuvia tarkastustoimenpiteitä.

54 §

Perusvaatimus sähkötyölle ja käyttötyölle

Sähkötöitä tai käyttötöitä tekevän henkilön tulee olla tehtävään ja sen sähköturvallisuutta koskeviin vaatimuksiin perehtynyt tai opastettu.

55 §

Sähkötöiden tekemisen edellytykset

Toiminnanharjoittaja saa tehdä sähkötyötä seuraavilla edellytyksillä:

- 1) töitä johtamaan on nimetty henkilö, jolla on riittävä kelpoisuus (*sähkötöiden johtaja*);
- 2) itsenäisesti töitä suorittavalla ja valvovalla henkilöllä on riittävä kelpoisuus tai muuten riittävä ammattitaito;
- 3) toiminnanharjoittajan käytössä on töiden tekemisen kannalta tarpeelliset työvälineet sekä sähköturvallisuutta koskevat säännökset;
- 4) toiminnasta on tehty ilmoitus sähköturvallisuusviranomaiselle ennen kuin sähkötöitä koskeva toiminta aloitetaan.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa on selvitettävä, että 1 momentissa ja 58 §:ssä asetetut vaatimukset täyttyvät. Ilmoituksesta on käytävä ilmi sähkötöiden johtajan suostumus tehtäväänsä. Ilmoituksessa on myös mainittava rekisteriin merkitsemistä varten 86 §:n 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettut tiedot. Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on kuukauden kuluessa ilmoitettava kirjallisesti sähköturvallisuusviranomaiselle. Ilmoituksen voi tehdä myös sähköisesti.

56 §

Sähkötöiden tekemisen edellytyksiä koskevat poikkeukset

Edellä 55 §:ssä säädettyistä vaatimuksista voidaan poiketa:

- 1) tieliikennekäyttöön soveltuvan sähköajoneuvon voimajärjestelmän sähkötöissä, jos henkilö on riittävästi perehtynyt tai perehdytetty kyseisen ajoneuvomallin sähköjärjestelmään ja sähköön vaaroihin;
- 2) maakaapelien asentamiseen liittyvässä osatyösuorituksessa, joka käsittää vain kaapelin laskemisen kaapeliojaan ja sen peittämisen tai aurauksen, jos työn tekijä täyttää 73 §:ssä säädettyt vaatimukset ja työtä ohjaa ja valvoo 55 §:ssä säädettyt edellytykset täyttävä toiminnanharjoittaja, joka myös vastaa maakaapeliasennuksen kokonaisuudesta;
- 3) sellaisessa vähäisessä kertaluonteisessa sähkötyössä, jonka tekijällä on 66—71 §:ssä tarkoitettu kyseisen työn tekemiseen oikeuttava pätevyystodistus;
- 4) tilapäisen sähkölaitteiston rakentamisessa opetustarkoituksessa, jos työ tehdään sähköalan oppilaitosten laboratoriotiloissa ja työtä ohjaa ja valvoo 73 §:ssä tarkoitettu sähköalan ammattihenkilö;
- 5) sähkötyössä, jonka tekee 73 §:ssä tarkoitettu sähköalan ammattihenkilö ja joka kohdistuu tämän omassa tai lähisukulaisen hallinnassa olevan asunnon tai asuinrakennuksen sähkölait-

HE 116/2016 vp

teistoon; tällaisella ammattihenkilöllä tulee olla kelpoisuudestaan pätevyyden arviointilaitoksen antama todistus ja tällaiselle työlle tulee teettää varmennustarkastus vähäisiä töitä lukuun ottamatta.

Edellä 55 §:ssä säädetyistä vaatimuksista voidaan lisäksi poiketa seuraavissa maallikkotöissä:

1) enintään 250 voltin nimellisjännitteisten asennusrasioiden peitekansien irrotus ja kiinnitys, yksivaiheisten pistotulppien, liitosjohtojen, jatkojohtojen ja sisustusvalaisimien asennus-, korjaus- ja huoltotyöt sekä näihin rinnastettavat työt;

2) nimellisjännitteeltään enintään 50 voltin vaihtojännitteisiin tai 120 voltin tasajännitteisiin laitteistoihin kohdistuvat sähkötyöt;

3) omaan käyttöön rakennettujen sähkölaitteiden korjaaminen, jos tämä liittyy sähköalan harrastustoimintaan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista sähkötöistä ja töiden kohteista.

57 §

Sähkötöiden johtajan nimeäminen

Toiminnanharjoittajan on nimettävä sähkötöitä varten sähkötöiden johtaja ennen toiminnan aloittamista.

Uusi sähkötöiden johtaja on nimettävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun toiminnanharjoittajan nimeämä johtaja vaihtuu tai on estynyt hoitamasta tehtäväänsä muuten kuin lyhytaikaisen poissaolon vuoksi.

58 §

Toiminnanharjoittajaa ja sähkötöiden johtajaa koskevat vaatimukset

Sähkötöiden johtajan tulee olla toiminnanharjoittaja tai tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa. Sama henkilö saa olla nimettynä enintään kolmen toiminnanharjoittajan sähkötöiden johtajaksi samanaikaisesti.

Toiminnanharjoittajan on annettava sähkötöiden johtajalle riittävät mahdollisuudet johtaa ja valvoa sähkötöitä. Sähkötöiden johtajalla tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään.

Sähkötöiden johtajan on tunnettava sähköturvallisuutta koskevat vaatimukset ja ylläpidettävä ammattitaitoaan.

59 §

Sähkötöiden johtajan tehtävät

Sähkötöiden johtaja vastaa siitä, että:

- 1) sähkötöissä noudatetaan tätä lakia;
- 2) sähkölaitteet ja -laitteistot ovat tämän lain edellyttämässä kunnossa ennen käyttöönottoa tai toiselle luovuttamista;
- 3) sähkötöitä tekevät henkilöt ovat ammattitaitoisia ja riittävästi tehtäviinsä opastettuja.

60 §

Käytön johtajaa edellyttävät sähkölaitteistot

HE 116/2016 vp

Sähkölaitteiston haltijan on nimettävä käyttötöitä varten käytön johtaja, jos:

1) sähkölaitteistoon kuuluu yli 1 000 voltin nimellijännitteisiä osia, lukuun ottamatta enintään 1 000 voltin nimellijännitteellä syötettyjä yli 1 000 voltin sähkölaitteita tai niihin verrattavia laitteistoja; tai

2) sähkölaitteiston liittymisteho, jolla tarkoitetaan sähkölaitteiston haltijan kiinteistölle tai yhtenäiselle kiinteistöryhmälle rakennettujen liittymien liittymistehojen summaa, on yli 1 600 kilovolttiampeeria.

Sähkölaitteiston haltijan on nimettävä käytön johtaja kolmen kuukauden kuluessa sähkölaitteiston käyttöönotosta.

Sähkölaitteiston haltijan on tehtävä ilmoitus 1 momentissa tarkoitettusta sähkölaitteistosta ja sen käytön johtajasta sähköturvallisuusviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa sähkölaitteiston käyttöönotosta. Ilmoituksessa on selvitettävä, että 61 §:ssä säädetyt vaatimukset täyttyvät. Ilmoituksesta on käytävä ilmi käytön johtajan suostumus tehtäväänsä. Ilmoitus on tehtävä myös sähkölaitteistoa ja käytön johtajaa koskevista oleellisista muutoksista kuukauden kuluessa muutoksesta.

Sähkölaitteiston haltijan on nimettävä uusi käytön johtaja kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun käytön johtaja vaihtuu tai on estynyt hoitamasta tehtäväänsä muuten kuin lyhytaikaisen poissaolon vuoksi.

61 §

Sähkölaitteiston haltijaa ja käytön johtajaa koskevat vaatimukset

Käytön johtajan tulee olla sähkölaitteiston haltija tai tämän palveluksessa. Käytön johtajana voi toimia myös sellaisen yhteisön palveluksessa oleva henkilö, jolla on sähkölaitteiston haltijan kanssa sähkölaitteistoa koskeva kunnossapitosopimus. Lisäksi henkilö, joka ei ole sähkölaitteiston haltijan palveluksessa, voi olla käytön johtajana, kun sähkölaitteistoon kuuluu enintään kolme nimellijännitteeltään enintään 20 kilovoltin muuntamoita tai muuntamoon rinnastettavaa erillistä yli 1 000 voltin nimellijännitteistä kytkinlaitosta.

Sähköverkonhaltijan käytön johtajan palvelussuhteeseen sovelletaan, mitä sähkömarkkina-laissa (588/2013) säädetään.

Sähkölaitteiston haltijan on annettava käytön johtajalle riittävät mahdollisuudet johtaa ja valvoa käyttötöitä. Sähkölaitteiston haltijan on lisäksi annettava käytön johtajalle tarvittavat tiedot sähkölaitteiston rakennus- ja korjaustöistä sekä niihin liittyvistä tarkastuksista.

Käytön johtajan on tunnettava sähköturvallisuutta koskevat vaatimukset ja ylläpidettävä ammattitaitoaan.

62 §

Käytön johtajan tehtävät

Käytön johtaja vastaa siitä, että:

- 1) sähkölaitteiston käytössä ja huollossa noudatetaan tätä lakia;
- 2) sähkölaitteisto on tämän lain edellyttämässä kunnossa käytön aikana;
- 3) käyttötöitä tekevät henkilöt ovat ammattitaitoisia ja riittävästi tehtäviinsä opastettuja.

63 §

Käytön johtajan johdolla tehtävät yksinkertaiset korjaus- ja huoltotyöt

Sen estämättä, mitä 55 §:ssä säädetään, käytön johtajan johdolla voidaan tehdä yksinkertaisia käyttötoimenpiteisiin rinnastettavia korjaus- ja huoltotöitä.

64 §

Maallikoille ja opastetuille henkilöille sallitut käyttötyöt

Sähköalalla ammattitaidoton saa tehdä käyttötyitä laitteistossa, jonka jännitteiset osat on suojattu koskettamiselta.

Tehtävä- ja laitteistokohtaisen perehdytyksen saanut henkilö saa myös tehdä käyttötyitä laitteistossa, jossa jännitteiset osat on suojattu tahattomalta koskettamiselta ja riskit ovat hallittuja.

65 §

Pätevydenarviointilaitos ja pätevyystodistukset

Sähkötöiden johtajalla ja käytön johtajalla on oltava kyseisiin töihin oikeuttava pätevyystodistus. Siitä, minkälaista pätevyyttä eri tehtävät edellyttävät, säädetään 66—71 §:ssä.

Sähkötöiden johtajan ja käytön johtajan pätevyyden arvioi ja pätevyystodistuksen antaa pätevydenarviointilaitos. Pätevydenarviointilaitoksen on annettava pätevyystodistus henkilölle, joka täyttää tässä laissa sähköpätevyydelle säädetyt vaatimukset.

Pätevydenarviointilaitos antaa myös 56 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun todistuksen.

Sähköturvallisuusviranomaisen vahvistaa 1—3 momentissa tarkoitetun pätevyystodistuksen sisällön ja muodon.

Pätevydenarviointilaitoksen on pyynnöstä annettava todistus Suomessa harjoitetusta sähköalan ammattitoiminnasta.

66 §

Sähköpätevyys 1

Sähköpätevyys 1 oikeuttaa toimimaan sähkötöiden johtajana ja käytön johtajana kaikissa sähkö- ja käyttötyöissä.

Sähköpätevyyteen 1 vaaditaan hyväksytysti suoritettu soveltuva sähköturvallisuustutkinto sekä:

- 1) soveltuva tekniikan alan korkeakoulututkinto, sähkövoima-alan insinöörin tai sähkövoima-alan teknikon tutkinto tai vastaava tutkinto; ja
- 2) tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään kahden vuoden riittävän laaja-alainen sähkölaitteistojen rakentamiseen perehdyttävä työkokemus, josta vähintään vuosi on saatu yli 1 000 voltin vaihtojännitteisten tai yli 1 500 voltin tasajännitteisten sähkölaitteistojen rakentamiseen tai käytön johtamiseen perehdyttävissä tehtävissä.

67 §

Rajoitettu sähköpätevyys 1

Rajoitettu sähköpätevyys 1 oikeuttaa toimimaan enintään 1 000 voltin vaihtojännitteisten ja enintään 1 500 voltin tasajännitteisten sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkötöiden johtajana sekä enintään 20 kilovoltin nimellisjännitteisten sähkölaitteistojen käytön johtajana.

Rajoitettuun sähköpätevyyteen 1 vaaditaan hyväksytysti suoritettu soveltuva sähköturvallisuustutkinto sekä:

- 1) soveltuva sähköyliasantajan erikoisammattitutkinto tai soveltuva sähköverkkoalan erikoisammattitutkinto tai vastaava tutkinto; ja

HE 116/2016 vp

2) tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään kuuden vuoden riittävän laaja-alainen sähkölaitteistojen rakentamiseen perehdyttävä työkokemus, josta vähintään kaksi vuotta on saatu yli 1 000 voltin vaihtojännitteisten tai yli 1 500 voltin tasajännitteisten sähkölaitteistojen rakentamiseen tai käytön johtamiseen perehdyttävissä tehtävissä.

68 §

Sähköpätevyys 2

Sähköpätevyys 2 oikeuttaa toimimaan enintään 1 000 voltin vaihtojännitteisten ja 1 500 voltin tasajännitteisten sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkötöiden johtajana sekä käytön johtajana.

Sähköpätevyyteen 2 vaaditaan hyväksytysti suoritettu soveltuva sähköturvallisuustutkinto sekä:

1) soveltuva tekniikan alan korkeakoulututkinto, sähkövoima-alan insinöörin tai sähkövoima-alan tekniikan tutkinto tai vastaava tutkinto ja tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään kahden vuoden työkokemus; taikka

2) soveltuva perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto tai vastaava aiempi koulutus tai tutkinto ja tämän suorittamisen jälkeen vähintään kolmen vuoden työkokemus.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun työkokemuksen tulee olla riittävän laaja-alaista sähkölaitteistojen rakentamiseen perehdyttävää työtä.

69 §

Sähköpätevyys 3

Sähköpätevyys 3 oikeuttaa toimimaan sähkötöiden johtajana enintään 1 000 voltin vaihtojännitteiseen tai enintään 1 500 voltin tasajännitteiseen verkkoon liitettäväksi tarkoitettujen sähkölaitteiden korjaustöissä.

Korjaustöihin rinnastetaan sähkölaitteiston yksittäisen komponentin vaihtaminen sekä korjattavan tai uutena verkkoon liitettävän sähkölaitteen tai -laitekokonaisuuden yksittäisen syöttöjohdon asentaminen asennusrasialta tai kiinteistön jakokeskukselta muuttamatta keskuksen rakennetta. Sähköpätevyys 3 ei kuitenkaan oikeuta muilta osin kiinteistön sähkölaitteiston rakentamiseen.

Sähköpätevyyteen 3 vaaditaan hyväksytysti suoritettu soveltuva sähköturvallisuustutkinto sekä 73 §:ssä tarkoitettu riittävä ammattitaito sähkö- ja käyttöihin.

70 §

Sähköpätevyyksien täydentävät vaatimukset

Pätevyysarviointilaitos voi hakemuksesta myöntää hakijan koulutusta vastaavalle sähköalan tehtäväalueelle rajoitetun 69 §:ssä tarkoitettua pätevyyttä osoittavan todistuksen sille, joka on suorittanut tehtäväalueen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai vastaavan aikaisemman koulutuksen tai tutkinnon ja hankkinut vähintään yhden vuoden pituisen työkokemuksen tehtäväalueen sähkötöistä, tai jolla on kahden vuoden työkokemus kyseisestä sähkötyöstä ja riittävät alan perustiedot.

Jos henkilöltä 69 §:ssä edellytetty työkokemus ei ole riittävän laaja-alaista, pätevyysarviointilaitos voi myöntää pätevyystodistuksen rajattuna työkokemusta vastaavalle tehtäväalueelle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ennen pätevyysvaatimuksena edellytettyä koulutusta saadun työkokemuksen huomioon ottamisesta.

71 §

Ulkomailla hankittu koulutus ja työkokemus

Pätevyysarviointilaitoksen tulee pätevyystodistusta myöntäessään ottaa huomioon ulkomailla saatu koulutus ja ulkomailla hankittu sähköalan työkokemus. Päätöksenteon tueksi tarvittavan lausunnon pyytämistä yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta säädetään ammattipätevyysarvioinnin tunnistamisesta annetun lain (1384/2015) 4 §:n 2 momentissa.

Pätevyysarviointilaitos voi arvioida henkilön kelpoisuuden myös ulkomaisen pätevyystodistuksen tai vastaavan asiakirjan avulla.

Pätevyysarviointilaitoksen tulee pätevyystodistuksia myöntäessään noudattaa ammattipätevyysarvioinnin tunnistamisesta annetussa laissa säädettyjä vaatimuksia. Milloin pätevyystodistusta haetaan ammattikokemuksen perusteella, pätevyysarviointilaitos myöntää pätevyystodistuksen sähköalassa hankittuun työkokemukseen mukaisessa laajuudessa.

72 §

Sähköturvallisuustutkinnot

Edellä 66—69 §:ssä tarkoitettulla sähköturvallisuustutkinnolla tarkoitetaan tutkintoa, jolla osoitetaan sähköalassa turvallisuuteen liittyvien säännösten, standardien ja ohjeiden tuntemusta.

Sähköturvallisuusviranomaisen vahvistaa tutkintovaatimukset sekä tutkintotodistuksen sisällön ja muodon. Lisäksi sähköturvallisuusviranomaisen huolehtii tutkintojen järjestämisestä sekä valvoo tutkintojen tasoa ja arvostelua.

Sähköturvallisuustutkinnosta annettu todistus on voimassa viisi vuotta.

73 §

Sähköalan ammattihenkilö

Riittävän ammattitaitoiseksi valvomaan ja itsenäisesti tekemään koulutustaan ja työkokemustaan vastaavan alan sähkö- ja käyttötyötä katsotaan se, joka on mainittuihin töihin opastettu ja joka on:

- 1) suorittanut soveltuvan tekniikan alan korkeakoulututkinnon ja hankkinut kuuden kuukauden työkokemuksen sähköalassa;
- 2) suorittanut soveltuvan sähköalan insinöörin tai teknikon tutkinnon ja hankkinut kuuden kuukauden työkokemuksen sähköalassa;
- 3) suorittanut soveltuvan ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai vastaavan aiemman koulutuksen tai tutkinnon ja hankkinut kuuden kuukauden työkokemuksen sähköalassa;
- 4) suorittanut soveltuvan ammatillisen perustutkinnon tai vastaavan aiemman koulutuksen tai tutkinnon ja hankkinut vuoden työkokemuksen sähköalassa; tai
- 5) hankkinut kuuden vuoden työkokemuksen sähköalassa ja riittävät alan perustiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna työkokemuksena tulee olla kyseisiin sähkö- ja käyttötyöihin perehdyttävää.

Sen, joka antaa 1 momentissa tarkoitettua opastusta, tulee täyttää 1 ja 2 momentissa mainitut pätevyysvaatimukset.

Jos kyse on samankaltaisiin sähkölaitteisiin tai sähkölaitteeseen rinnastettaviin sähkölaitteisiin kohdistuvasta sähkö- ja käyttötyöstä, riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti kyseisiä töitä katsotaan 1 momentissa säädetyn estämättä myös se, jolla on kahden vuoden

HE 116/2016 vp

työkokemus kyseisestä sähkötyöstä ja riittävät alan perustiedot tai soveltuva sähköalan koulutus ja vuoden työkokemus kyseisestä sähkötyöstä.

74 §

Tarkemmat säännökset ammattitutkintojen oppisisällöstä ja työkokemuksesta

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 66—70 §:ssä ja 73 §:ssä tarkoitetun soveltuvan ammatillisen tutkinnon tai sitä täydentävän koulutuksen tarkemmasta oppisisällöstä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 66—68 §:ssä edellytetyn työkokemuksen tarkemmasta määrittelystä.

75 §

Valtuutettu tarkastaja ja valtuutettu laitos

Valtuutettu tarkastaja tai valtuutettu laitos voi tehdä sähkölaitteistojen varmennus- ja määräaikaistarkastuksia siten kuin tässä laissa säädetään.

76 §

Pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan hyväksyminen ja rekisteri-ilmoitus

Sähköturvallisuusviranomaisen hyväksyy hakemuksesta pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan varmistuttuaan, että hyväksymisen edellytykset täyttyvät.

Hyväksymispäätöksessä määritellään laitoksen ja valtuutetun tarkastajan pätevyysalue, tehtävät, toimiala ja vahvistetaan laitoksen ja valtuutetun tarkastajan valvontaan liittyvät järjestelyt sekä asetetaan tarvittaessa muitakin laitoksen ja valtuutetun tarkastajan toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen. Päätös voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi voimassa olevana. Valtuutetun tarkastajan hyväksyminen on voimassa viisi vuotta kerrallaan.

Pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan on tehtävä sähköturvallisuusviranomaiselle ilmoitus 86 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin merkitsemistä varten. Pätevyysarviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen on ilmoituksessa mainittava 86 §:n 4 momentissa tarkoitetut tiedot ja valtuutetun tarkastajan on ilmoituksessa mainittava 86 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot. Pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan on tehtävä sähköturvallisuusviranomaiselle ilmoitus edellä mainittujen tietojen oleellisista muutoksista kuukauden kuluessa muutoksesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan hyväksymistä koskevan hakemuksen ja rekisteri-ilmoituksen sisällöstä.

77 §

Pätevyysarviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen hyväksymisen edellytykset

Pätevyysarviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) laitos on pätevyysarviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen tehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumaton ja puolueeton;

HE 116/2016 vp

2) laitoksella on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jolla on hyvä tekninen ja ammatillinen koulutus sekä riittävän laaja-alainen kokemus toimintaan perehdyttävissä tehtävissä;

3) laitoksen tarkastuksista vastaavalla henkilöllä on pätevyystodistus, joka oikeuttaisi toimimaan tarkastettavan sähkölaitteiston rakentajan sähkötöiden johtajana, ja laitoksen tarkastajat täyttävät 73 §:ssä säädettyt itsenäisen työskentelyn edellytykset;

4) laitoksella on käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

5) laitoksella on puolueettomasti arvioitu ja valvottu järjestelmä, jolla toiminnan laatu varmistetaan sähköturvallisuuden osalta, sekä asianmukaiset ohjeet toimintaa ja sen seuranta varten;

6) laitoksella on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

Pätevydenarviointilaitokseksi ja valtuutetuksi laitokseksi hyväksymistä hakevan on osoitettava Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön (*FINAS-akkreditointipalvelu*) tai muun akkreditointielinten tarkastuslaitoksia koskevaan vastavuoroiseen tunnustamissopimukseen kuuluvan akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä 1 momentissa säädetty edellytykset.

Pätevydenarviointilaitos ja valtuutettu laitos voi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- ja muita palveluja. Tällöin laitoksen on huolehdittava, että kyseisen palvelun suorittaja täyttää vastaavasti 1 momentissa säädetty edellytykset. Laitos vastaa alihankkijalla teettämästään työstä. Laitoksen on pidettävä sähköturvallisuusviranomaisen saatavilla asiakirjat, jotka koskevat alihankkijan pätevyyden arviointia. Laitoksen on viipymättä tehtävä ilmoitus käyttämästään alihankkijasta sähköturvallisuusviranomaiselle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoituksessa on mainittava 86 §:n 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettut tiedot.

78 §

Valtuutetun tarkastajan hyväksymisen edellytykset

Valtuutetun tarkastajan hyväksymisen edellytyksenä on, että:

- 1) tarkastaja on tarkastustehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumaton ja puolueeton;
- 2) tarkastajalla on riittävä ammattitaito ja kokemus sekä pätevyystodistus, joka oikeuttaisi toimimaan tarkastettavan sähkölaitteiston rakentajan sähkötöiden johtajana;
- 3) tarkastajalla on käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;
- 4) tarkastaja osoittaa luotettavasti, miten hän varmistaa toimintansa laadun sähköturvallisuuden osalta;
- 5) tarkastajalla on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

79 §

Laitoksen ja valtuutetun tarkastajan velvollisuudet

Pätevydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan tulee seurata toimialansa säännösten ja standardien kehittymistä sekä toimia yhteistyössä toimialansa muiden laitosten ja valtuutettujen tarkastajien kanssa siten kuin toimintatapojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on tarpeen.

Pätevydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan on annettava sähköturvallisuusviranomaiselle vuosittain kertomus toiminnastaan.

Pätevydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan on ilmoitettava sähköturvallisuusviranomaiselle kaikista muutoksista, joilla on vaikutusta hyväksymisen edellytysten täyttymiseen.

80 §

Virkavastuu ja hyvän hallinnon periaatteet

Pätevydenarviointilaitoksen ja valtuutetun laitoksen henkilökunta sekä valtuutettu tarkastaja toimivat tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla.

Pätevydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), hallintolaisissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) ja kielilaisissa (423/2003) säädetään. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

81 §

Laitoksen ja valtuutetun tarkastajan hyväksymisen peruuttaminen

Jos valtuutettu laitos, valtuutettu tarkastaja tai pätevydenarviointilaitos taikka laitoksen 77 §:n 3 momentissa tarkoitettu alihankkija toimii säännösten tai määräysten vastaisesti taikka ei täytä säädettyjä vaatimuksia tai noudata päätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia, sähköturvallisuusviranomaisen on asetettava laitokselle tai valtuutetulle tarkastajalle riittävä määräaika asian korjaamiseksi.

Sähköturvallisuusviranomaisen on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos laitos tai valtuutettu tarkastaja ei ole korjannut puutteita, rikkomuksia tai laiminlyöntejä annetussa määräajassa taikka se ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä.

82 §

Sähkötyöturvallisuuden vaatimukset

Sähkötyössä, käyttötyössä ja sähkölaitteiston lähellä tehtävässä työssä, jossa voi aiheutua sähköiskun tai valokaaren vaara, noudatetaan työturvallisuuslakia. Lisäksi työssä on noudatettava tämän lain olennaisia turvallisuusvaatimuksia, jotka koskevat työkohteen turvallisuudesta huolehtivan henkilön nimeämistä, ohjeita ja opastusta, työssä käytettäviä välineitä, työmenetelyjä, varoitusmerkintöjen käyttöä sekä työntekijöiden ja sivullisten vaaralliselle alueelle joutumisen estämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimuksia noudatetaan 56 §:n 2 momentissa tarkoitettussa maallikkotyössä soveltuvin osin siten, että voidaan riittävästi varmistua sähkötyöturvallisuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista olennaisista turvallisuusvaatimuksista.

83 §

Turvallisuusvaatimusten täyttäminen

Työn katsotaan täyttävän 82 §:ssä tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimukset, jos se tehdään soveltaen 84 §:ssä tarkoitettuja standardeja tai julkaisuja.

Turvallisuusvaatimusten täytyminen on tarvittaessa 1 momentista poiketen mahdollista osoittaa noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

84 §

Sovellettavat standardit ja julkaisut

Sähköturvallisuusviranomaisen julkaisee luettelon niistä standardeista, joita noudattaen katsotaan sähkötyöturvallisuuden täyttävän tämän lain olennaiset turvallisuusvaatimukset.

Jos standardeja ei tiettyjen työmenetelmien tai sähkölaitteistojen osalta ole laadittu, voidaan soveltaa standardeihin verrattavia julkaisuja, joiden vastaavuus olennaisiin turvallisuusvaatimuksiin on vahvistettu 1 momentin mukaisesti.

85 §

Standardeista poikkeaminen

Standardeista voidaan tarvittaessa poiketa, jos vastaava turvallisuustaso voidaan muutoin saavuttaa.

Poikkeamisesta on laadittava kirjallinen selvitys ennen sähkötyön tai käyttötyön aloittamista. Selvityksen tulee olla siten laadittu, että sen perusteella voidaan todeta vaatimusten täyttyminen. Poikkeamisen käyttöönottoon on oltava sähkötöiden johtajan tai käytön johtajan kirjallinen vahvistus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin standardista poikkeamisen menettelyn yksityiskohdista.

86 §

Sähköturvallisuusviranomaisen rekisteri ja julkinen tietopalvelu

Sähköturvallisuusviranomaisen pitää toiminnanharjoittajista, valtuutetuista tarkastajista, valtuutetuista laitoksista ja pätevyysarviointilaitoksista rekisteriä näiden toiminnan valvontaa varten sekä sen varmistamiseksi, että sähkötyöpalveluja tarvitsevat voivat varmistua toiminnan asianmukaisuudesta. Rekisteriin merkityt tiedot on poistettava viipymättä, kun ne eivät ole enää tarpeen toiminnan valvontaa varten.

Rekisteriin merkitään toiminnanharjoittajista:

- 1) luonnollisen henkilön nimi, henkilötunnus, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot;
- 2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot;
- 3) sähkötöiden johtajan nimi, henkilötunnus ja muut yhteystiedot;
- 4) rekisteröintitunnus;
- 5) toiminnanharjoittajalle ja sähkötöiden johtajalle 95 §:n nojalla määrätty seuraamus.

Rekisteriin merkitään valtuutetusta tarkastajasta:

- 1) luonnollisen henkilön nimi, henkilötunnus, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot;
- 2) valtuutuksen laajuus;
- 3) rekisteröintitunnus;
- 4) valtuutetun tarkastajan hyväksymisen peruuttaminen.

Rekisteriin merkitään valtuutetuista laitoksista ja pätevyysarviointilaitoksista:

- 1) toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot;
- 2) valtuutuksen laajuus;
- 3) rekisteröintitunnus;
- 4) laitoksen hyväksymisen peruuttaminen;

HE 116/2016 vp

5) laitoksen alihankkijan nimi, henkilötunnus, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, pätevyysalue, sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, sähköturvallisuusviranomainen voi sähköisen tietoverkon kautta julkaista tiedon 55 §:n mukaisen ilmoituksen tehneen toiminnanharjoittajan nimestä, toiminimestä, toimipaikan osoitteesta, yritys- ja yhteisötunnuksesta, rekisteröintitunnuksesta ja sähkötöiden johtajan nimestä sekä valtuutetun tarkastajan nimestä, toiminimestä, valtuutetun laitoksen ja pätevyysdenarviointilaitoksen toiminimestä, toimipaikan osoitteesta, yritys- ja yhteisötunnuksesta, rekisteröintitunnuksesta ja valtuutuksen laajuudesta (*julkinen tietopalvelu*). Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena rekisteröidyn toiminnanharjoittajan nimeä tai toiminnanharjoittajan toimintaoikeutta tai sähkötöiden johtajan nimeä tai kuntaa. Sähköturvallisuusviranomaisen tulee poistaa toiminnanharjoittajaa ja sähkötöiden johtajaa koskevat tiedot välittömästi julkisesta tietopalvelusta, jos toiminnanharjoittaja tai sähkötöiden johtaja on lopettanut toimintansa tai jos sähköturvallisuusviranomainen on kieltänyt toiminnanharjoittajan tai sähkötöiden johtajan toiminnan. Sähköturvallisuusviranomaisen tulee poistaa valtuutettua tarkastajaa, valtuutettua laitosta ja pätevyysdenarviointilaitosta koskevat tiedot välittömästi julkisesta tietopalvelusta, kun hyväksyminen on peruutettu tai toiminta on lopetettu.

5 luku

Valvonta

87 §

Valvonnan ohjaus

Tämän lain säännösten noudattamista koskevan valvonnan ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

88 §

Valvontaviranomainen

Tämän lain noudattamista valvoo sähköturvallisuusviranomainen. Sähköturvallisuusviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

89 §

Sähköturvallisuusviranomaisen oikeus saada tietoja

Sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus saada valvontaa varten välttämättömät tiedot talouden toimijalta, toiminnanharjoittajalta, sähkötöiden johtajalta, sähkölaitteiston haltijalta ja käytön johtajalta. Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevinä taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa ollessaan salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla.

Sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvontaa varten välttämättömät tiedot myös valtuutetulta laitokselta, valtuutetulta tarkastajalta ja pätevyysdenarviointilaitokselta.

90 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada valvonnan tai sähkötapaturmien syiden selvittämisen kannalta välttämättömiä tietoja toiselta viranomaiselta.

Sähköturvallisuusviranomaisen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista:

- 1) syyttäjälle syyteharkintaa varten ja poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;
- 2) pelastusviranomaiselle sekä työsuojelu-, ympäristönsuojelu- ja kuluttajansuojaviranomaiselle, jos tiedon luovuttaminen on viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä;
- 3) toimivaltaiselle toisen valtion viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen täyttämiseksi.

91 §

Oikeus tehdä tarkastuksia

Sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus tämän lain noudattamisen valvontaa varten tehdä tarkastuksia sekä päästä sähkölaitteen tai -laitteiston valmistus-, rakennus-, korjaus-, huolto-, varastointi- ja myyntipaikalle sekä sähkölaitteen tai -laitteiston käyttöpaikalle. Tarkastuksissa noudatetaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valvontatoimenpiteet voidaan ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin vain, jos on syytä epäillä, että tiloissa oleva sähkölaite tai -laitteisto aiheuttaa kohtuutonta häiriötä radioviestinnälle, sähköjakelu- tai viestintäverkoille taikka niihin kytketyille sähkölaitteelle tai -laitteistolle, ja on syytä epäillä, 117 §:n 1 momentin 1—3, 8, 18, 21 tai 22 kohdassa tarkoitettua sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomista, ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

92 §

Vaatimusten vastaisen sähkölaitteiston tarkastaminen

Jos sähköturvallisuusviranomaisella on perusteltua syytä epäillä, että sähkölaitteisto ei täytä 31 tai 40 §:n vaatimuksia, sillä on oikeus teettää sähkölaitteiston tarkastus tai määrätä sähkölaitteiston haltija tarkastuttamaan sähkölaitteisto.

Jos sähköturvallisuusviranomaisen teettää sähkölaitteiston tarkastuksen tai muun vastaavan tutkimuksen ja sähkölaitteisto osoittautuu 31 tai 40 §:ssä säädettyjen vaatimusten vastaiseksi, sähköturvallisuusviranomaisen voi velvoittaa sähkölaitteiston haltijan korvaamaan tarkastuksesta tai tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset. Jos tarkastuksessa tai tutkimuksessa havaitaan, että vaatimustenvastaisuus on aiheutunut sähkölaitteiston rakentajan toimenpiteistä, sähköturvallisuusviranomaisen voi velvoittaa rakentajan korvaamaan tarkastuksesta tai tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset.

93 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö

Sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita vaatimustenmukaisuuden tutkinnassa, testaamisessa ja arvioimisessa. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat sähköturvallisuusviranomaisen apuna osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata sähkölaitteita ja -laitteistoja.

Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys.

Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, kun hän hoitaa tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Ulkopuolisella asiantuntijalla ei ole 91 §:n 2 momentissa säädettyä oikeutta ulottaa valvontatoimia pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin.

94 §

Vaatimusten vastaista sähkölaitetta tai -laitteistoa sekä sen huoltoa ja käyttöä koskevat sähköturvallisuusviranomaisen toimenpiteet

Jos sähkölaite tai -laitteisto ei ole tämän lain mukainen taikka sen huolto tai käyttö ei ole tämän lain mukaista, sähköturvallisuusviranomainen voi määrätä sähkölaitteen tai -laitteiston haltijan korjaamaan puutteellisuudet ja laiminlyönnit määräajassa taikka kieltää sähkölaitteen tai -laitteiston käytön. Sähköturvallisuusviranomainen voi tarvittaessa vaatia sähkölaitteen tai -laitteiston erottamista sähköverkosta. Sähköturvallisuusviranomainen ei kuitenkaan voi kieltää jakeluverkonhaltijan sähkölaitteiston käyttöä, jos kiellosta aiheutuu kohtuutonta haittaa sähkön käyttäjille.

Jos sähkölaitteiston verkosta erottaminen on teknisesti tarkoituksenmukaista tehdä laitteistoa syöttävän verkkoyhtiön sähkölaitteistossa, on verkkoyhtiön tehtävä erottamistoimenpide sähköturvallisuusviranomaisen sitä pyytäessä.

95 §

Pakkokeinot

Jos toiminnanharjoittaja ei noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, sähköturvallisuusviranomaisen on kehotettava toiminnanharjoittajaa korjaamaan puutteen määräajassa. Jos sähkötöiden johtaja tai käytön johtaja ei tehtävänsä hoitaessaan noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, sähköturvallisuusviranomainen voi antaa hänelle varoituksen. Jos puutteet tai laiminlyönnit ovat vakavia tai olennaisia tai jos annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta puutteita tai laiminlyönnejä ei ole korjattu, sähköturvallisuusviranomainen voi kieltää osaksi tai kokonaan toiminnanharjoittajan, sähkötöiden johtajan tai käytön johtajan toiminnan määräajaksi tai toistaiseksi.

Sähköturvallisuusviranomaisen on ilmoitettava välittömästi toiminnanharjoittajalle sähkötöiden johtajalle antamastaan varoituksesta tai toimintakiellosta sekä sähkölaitteiston haltijalle käytön johtajalle antamastaan varoituksesta tai toimintakiellosta.

Jos 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kyse vakavista puutteista, sähköturvallisuusviranomainen voi määrätä määräajaksi toiminnanharjoittajan kaikki vähäistä suuremmat sähkölaitteistot varmennustarkastettavaksi.

96 §

Uhkasakko ja teettämisuhrka

HE 116/2016 vp

Sähköturvallisuusviranomaisella voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

97 §

Vaatimusten vastaista toimintaa koskevat valtuutetun tarkastajan tai valtuutetun laitoksen toimenpiteet

Jos valtuutettu tarkastaja tai valtuutettu laitos tarkastuksen yhteydessä havaitsee, että sähkölaitteen tai -laitteiston käyttö aiheuttaa välittömän vaaran, sen on ilmoitettava tästä kirjallisesti sähkölaitteen tai -laitteiston haltijalle sekä kehotettava lopettamaan sähkölaitteen tai -laitteiston käyttö ja erottamaan se sähköverkosta. Tarkastuksen tehneen on lähetettävä ilmoituksesta viipymättä jäljennös sähköturvallisuusviranomaiselle, jonka on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Jos valtuutettu tarkastaja tai valtuutettu laitos havaitsee varmennustarkastuksessa tai määräaikaistarkastuksessa vakavia puutteita, sen on määrättävä tarkastuksen kohteena oleva sähkölaitteisto tarkastettavaksi uudelleen. Sähkölaitteiston haltijan on tilattava uusintatarkastus kolmen kuukauden kuluessa tarkastusmääräyksen antamisesta. Vain hyvin perustellusta syystä tarkastuksen voi tilata muulta kuin alkuperäiseltä tarkastuksen suorittajalta.

Valtuutetun tarkastajan ja valtuutetun laitoksen on ilmoitettava sähköturvallisuusviranomaiselle vuosittain uusintatarkastukseen joutuneiden varmennustarkastettujen kohteiden rakentajat sekä yhteenveto uusintatarkastukseen määrättyistä sähkölaitteistoista.

Jos tarkastuksessa havaitaan sähkölaitteessa tai -laitteistossa olevan vikoja tai puutteita, jotka vähentävät sen käytön turvallisuutta, valtuutetun tarkastajan tai valtuutetun laitoksen on ilmoitettava tästä sähkölaitteen tai -laitteiston haltijalle.

98 §

Poliisin virka-apu

Poliisi on velvollinen antamaan virka-apua sähköturvallisuusviranomaiselle tämän lain noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi. Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

6 luku

Vahinko ja haitta

99 §

Tuottamuksesta riippumaton vastuu

Vahinkoa aiheuttaneen sähkölaitteen tai -laitteiston haltija on tuottamuksesta riippumatta velvollinen korvaamaan sähkövahingon, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

100 §

Vahingonkorvausvastuun rajoitukset

Sähkölaitteen tai -laitteiston haltija ei ole tämän lain mukaan vastuussa sähkövahingosta, jos:

HE 116/2016 vp

1) sähkövahinko on aiheutunut toiselle sähkölaitteelle tai -laitteistolle, jonka nimellisjännite on yli 400 voltia; tai

2) sähkövahingon on aiheuttanut sellainen kiinteistön sisäiseen sähköhuoltoon kuuluva sähkölaite tai -laitteisto taikka siihen liitetty sähkölaite tai -laitteisto, jonka nimellisjännite on enintään 400 voltia.

101 §

Sähkövahingon sovittelu

Jos vahingon kärsinyt on myötävaikuttanut vahinkoon taikka jos muu sähkölaitteeseen tai -laitteistoon tai sen käyttämiseen kuulumaton seikka on myös ollut vahingon syynä, vahingonkorvausta voidaan kohtuuden mukaan sovitella.

Korvausta henkilövahingosta saadaan myötävaikutuksen takia alentaa vain, jos vahingon kärsinyt itse tai tapauksessa, jossa elatusvelvollinen on saanut surmansa, surmansa saanut on myötävaikuttanut vahinkoon muuten kuin lievällä tuottamuksella.

102 §

Vahingonkorvauslain soveltaminen

Vahingonkorvausta määrättäessä on noudatettava, mitä vahingonkorvauslain 5 luvussa, 6 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä 7 luvun 3 §:ssä säädetään.

103 §

Sähkölaitteen tai -laitteiston omistajan vastuu

Sähkölaitteen tai -laitteiston omistaja, joka on luovuttanut laitteen tai laitteiston toisen hallintaan, vastaa sähkövahingosta laitteen tai laitteiston arvoon asti kuten laitteen tai laitteiston haltija. Laitteen tai laitteiston haltija on velvollinen korvaamaan omistajalle tämän suorittaman määrän, jollei tuomioistuimien harkitse, että vahinko jää omistajan vastattavaksi.

104 §

Korvauksen vanhentumisaika

Tähän lakiin perustuvaa korvausta sähkövahingosta on vaadittava kahden vuoden kuluessa vahingon aiheuttaneesta tapahtumasta.

105 §

Vahingonkorvaus muun lain nojalla

Tämä laki ei rajoita vahinkoa kärsineen oikeutta korvaukseen sähkövahingosta sopimuksen perusteella taikka vahingonkorvauslain, tuotevastuulain (694/1990) tai muun lain nojalla.

106 §

Mitättömät sopimusehdot

HE 116/2016 vp

Jakeluverkonhaltijan ja enintään 400 voltin nimellisjännitteellä sen verkkoon liitetyn sähkökäyttäjän välisen liittymistä koskevan sopimuksen ehto, jolla rajoitetaan vahinkoa kärsineen oikeutta tämän lain mukaiseen korvaukseen, on mitätön.

Ennen vahingon ilmenemistä tehdyn, muun kuin 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen ehto, jolla rajoitetaan vahinkoa kärsineen oikeutta tämän lain mukaiseen korvaukseen henkilövahingosta taikka yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettulle ja vahinkoa kärsineen pääasiassa sellaiseen tarkoitukseen käyttämälle omaisuudelle aiheutuneesta vahingosta, on mitätön.

107 §

Takautumisoikeus vahingon aiheuttajalta

Sähkölaitteen tai -laitteiston omistaja tai haltija, joka on suorittanut tämän lain mukaista korvausta, on oikeutettu vaatimaan suorittamansa määrän vahingon aiheuttajalta tämän korvasvastuuta koskevien perusteiden mukaan.

108 §

Sähkölaitteiston aiheuttama häiriö tai vaara

Jos sähkölaitteisto aiheuttaa häiriötä tai vaaraa toiselle sähkölaitteistolle tai sen käytölle taikka aiheuttaa sen välityksellä häiriötä tai vaaraa, vaikka molemmat sähkölaitteistot ovat määräysten ja hyvän teknisen tavan mukaisia, myöhemmin rakennetun laitteiston omistajan tulee, jollei 2 momentista muuta johdu, suorittaa laitteistossaan häiriön tai vaaran poistamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Jos häiriö tai vaara on poistettavissa 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia huomattavasti pienemmin kustannuksin muuttamalla tai täydentämällä aikaisemmin rakennetun laitteiston teknistä rakennetta ja tämä voidaan tehdä aiheuttamatta laitteiston toiminnalle kohtuutonta haittaa, aikaisemmin rakennetun laitteiston omistajan tulee suorittaa tarvittavat muutokset tai täydennykset laitteistossaan.

109 §

Sähkölaitteiston omistajan korvausvelvollisuus

Myöhemmin rakennetun sähkölaitteiston omistaja on velvollinen korvaamaan 108 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden kustannukset. Kustannuksia määrättäessä on otettava huomioon toimenpiteestä aikaisemmin rakennetun laitteiston omistajalle laitteiston suorituskvyn tai käyttökustannusten muuttumisen takia mahdollisesti aiheutunut hyöty tai haitta.

110 §

Sähkölaitteiston rakentamisajankohta

Kahdesta sähkölaitteistosta tai -laitteiston osasta myöhemmin rakennetuksi katsotaan se, jonka rakentaminen on aloitettu myöhemmin. Jos laitteiston tai sen osan käyttötapaa tai teknistä rakennetta muutetaan siten, että laitteisto tai sen käyttö aiheuttaa 108 §:ssä tarkoitettua häiriötä tai vaaraa taikka että laitteisto tulee häiriölle tai vaaralle oleellisesti alttiimmaksi, katsotaan laitteisto kuitenkin tältä osin muutoksen ajankohtana rakennetuksi.

111 §

HE 116/2016 vp

Erimielisyyden ratkaiseminen häiriön ja vaaran poistamistilanteessa

Jos sähkölaitteiston omistajat eivät pääse yksimielisyyteen 108—110 §:ssä tarkoitetun häiriön tai vaaran poistamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä, asian ratkaisee sähköturvallisuusviranomainen, jollei muuta ole sovittu.

112 §

Sähkölaitteen aiheuttama vaara tai häiriö

Mitä 108—111 §:ssä säädetään sähkölaitteistosta, koskee myös yksittäistä sähkölaitetta.

113 §

Rakennetun sähkölaitteiston siirtäminen tai muuttaminen

Jos sähkölaitteiston tai sen osan rakennustöiden aloittamisen jälkeen sen läheisyyteen on rakennettu tai tulee rakennettavaksi maantie, kulkuväylä, rautatie, lentokenttä, kaasu-, vesi- tai muu vastaava johto taikka rakennus tai muu rakennelma siten, että sähkölaitteistoa on yleisen turvallisuuden vuoksi tai laitteiston suojaamiseksi siirrettävä tai muutettava, sähkölaitteiston omistaja on velvollinen suorittamaan tarpeelliset muutokset. Siitä aiheutuvat kustannukset on kuitenkin tien, väylän, lentokentän, johdon, rakennuksen tai rakennelman omistajan korvattava.

114 §

Onnettomuudesta ilmoittaminen ja onnettomuuden tutkinta

Poliisin, pelastus- ja työsuojeluviranomaisen ja jakelualueen jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava sähköturvallisuusviranomaiselle vakavasta vaaratilanteesta ja vakavia henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahinkoja aiheuttaneesta vahinkotapahtumasta, jossa sähkölaite tai -laitteisto on ollut osallisena.

Henkilövahinkoa on pidettävä vakavana, jos sen seurauksena on kuolema tai vakava vahinko terveydelle. Vakavana omaisuus- tai ympäristövahinkona on pidettävä muuta kuin vähäistä omaisuus- tai ympäristövahinkoa. Vaaratilannetta on pidettävä vakavana, jos siitä on aiheutunut ilmeinen vakavan henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahingon vaara.

Sähköturvallisuusviranomaisen on tutkittava 2 momentissa tarkoitettu vakavia vahinkoja aiheuttanut vahinkotapahtuma, jos sähköturvallisuusviranomainen arvioi sen vahinkotapahtuman syyn selvittämisen tai vahinkotapahtumien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi. Sähköturvallisuusviranomaisella on oikeus tutkia myös muut sähköä aiheuttamat vahinkotapahtumat ja vakavat vaaratilanteet, jos se on vahinkotapahtuman syyn selvittämisen tai vahinkotapahtumien ehkäisemisen kannalta tarpeellista.

Velvollisuudesta ilmoittaa onnettomuudesta tai vaaratilanteesta Onnettomuustutkintakeskukselle säädetään turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §:ssä.

7 luku

Erinäiset säännökset

115 §

Ilmoitetun laitoksen todistukset vaatimustenmukaisuudesta

Ilmoitetun laitoksen on annettava valmistajalle EU-tyyppitarkastustodistus tai vaatimustenmukaisuustodistus, jos sähkölaite tai -sähkölaitteisto täyttää tämän lain vaatimukset.

Ilmoitetun laitoksen on säilytettävä jäljennökset 1 momentissa tarkoitetuista todistuksista ja niiden lisäyksistä sekä teknisistä asiakirjoista, valmistajan toimittamat asiakirjat mukaan luettuina, kyseisen todistuksen voimassaolon päättymiseen saakka.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin EU-tyyppitarkastustodistuksesta ja vaatimustenmukaisuustodistuksesta sekä niiden sisällöstä.

116 §

Ilmoitetun laitoksen todistuksen antamatta jättäminen tai sen peruuttaminen

Jos ilmoitettu laitos havaitsee, että sähkölaite tai -laitteisto ei täytä sitä koskevia olennaisia turvallisuusvaatimuksia, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan puute, eikä se saa antaa valmistajalle todistusta vaatimustenmukaisuudesta.

Jos ilmoitettu laitos katsoo todistuksen antamisen jälkeen, ettei sähkölaite tai -laitteisto enää ole vaatimusten mukainen, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan puute ja tarvittaessa peruutettava todistus väliaikaisesti tai pysyvästi.

Jos puutetta ei korjata tai toimenpiteillä ei ole vaadittua vaikutusta, ilmoitetun laitoksen on tarpeen mukaan peruutettava todistus väliaikaisesti tai pysyvästi tai myönnettävä se rajoitettuna.

117 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo:

1) 7 §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta saattaa markkinoille ainoastaan 6 §:n vaatimukset täyttäviä sähkölaitteita,

2) 7 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta valmistaa tai tuoda maahan ainoastaan 6 §:n vaatimukset täyttäviä sähkölaitteita,

3) 13 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, että sähkölaite on suunniteltu ja valmistettu olennaisten turvallisuusvaatimusten ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaisesti,

4) 13 §:n 2 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta suorittaa sähkölaitteelle soveltuva vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely tai laatia sähkölaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat,

5) 13 §:n 3 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta laatia sähkölaitteelle EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tai kiinnittää sähkölaitteeseen CE-merkintä sähkölaitteeseen,

6) 14 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta huolehtia siitä, että sarjatuotannossa valmistettu sähkölaite on vaatimusten mukainen,

7) 16 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, että markkinoille saatettuun sähkölaitteeseen on liitetty vaaditut merkinnät, ohjeet ja turvallisuustiedot,

8) 18 §:n 1 momentissa säädettyä maahantuojan velvollisuutta saattaa markkinoille ainoastaan vaatimukset täyttäviä sähkölaitteita,

9) 18 §:n 2 momentissa säädettyä maahantuojan velvollisuutta varmistaa, että valmistaja on suorittanut vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat, sähkölaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, sähkölaitteen mukana on vaaditut asiakirjat, sähkölaitteessa on vaaditut merkinnät ja yhteystiedot sekä sähkölaitteeseen liitetään turvallisuustiedot ja ohjeet,

10) 18 §:n 3 momentissa säädettyä maahantuojan velvollisuutta ilmoittaa sähkölaitteeseen sisältyvästä riskistä valmistajalle ja sähköturvallisuusviranomaiselle,

11) 21 §:n 2 momentissa säädettyä jakelijan velvollisuutta tarkistaa, että sähkölaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, sen mukana on vaaditut asiakirjat, merkinnät, yhteystiedot sekä turvallisuustiedot ja ohjeet,

12) 21 §:n 3 momentissa säädettyä jakelijan velvollisuutta ilmoittaa vaarasta valmistajalle tai maahantuojalle ja sähköturvallisuusviranomaiselle,

13) 25 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin,

14) 25 §:n 2 momentissa säädettyä jakelijan velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin,

15) 25 §:n 3 momentissa säädettyä talouden toimijan velvollisuutta ilmoittaa vaarasta,

16) 35 §:ssä säädettyä sähkölaitteiston haltijan velvollisuutta varmistaa sähkölaitteiston turvallisuus käytön tai käyttöolosuhteiden muuttuessa,

17) 36 §:ssä säädettyä velvollisuutta varmistaa, ettei sähkölaitteistojen yhteen kytkemisestä aiheudu vaaraa,

18) 41 §:n 2 momentissa säädettyä sähkölaitteiston rakentajan velvollisuutta varmistaa ennen käyttöönottoa, että sähkölaitteisto on suunniteltu ja rakennettu turvallisuusvaatimusten ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukaisesti,

19) 43 §:n 1 momentissa säädettyä sähkölaitteiston rakentajan velvollisuutta tehdä sähkölaitteistolle käyttöönottotarkastus,

20) 45 §:ssä säädettyä sähkölaitteiston rakentajan tai sähkölaitteiston haltijan velvollisuutta huolehtia varmennustarkastuksen tekemisestä,

21) 47 §:n 1 momentissa säädettyä sähkölaitteiston haltijan velvollisuutta huolehtia sähkölaitteiston turvallisuudesta ja sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta,

22) 47 §:n 2 momentissa säädettyä sähkölaitteiston haltijan velvollisuutta huolehtia sähkölaitteiston vikojen ja puutteiden poistamisesta,

23) 48 §:n 1 momentissa säädettyä sähkölaitteiston haltijan velvollisuutta huolehtia sähkölaitteiston kunnossapito-ohjelman laatimisesta ja sen noudattamisesta,

24) 49 §:ssä säädettyä sähkölaitteiston haltijan velvollisuutta huolehtia määräaikaistarkastuksen tekemisestä,

25) 55 §:n 1 momentissa säädettyä toiminnanharjoittajan velvollisuutta huolehtia sähkötyön edellytysten täyttymisestä,

26) 59 §:ssä säädettyä sähkötöiden johtajan velvollisuutta,

27) 60 §:n 3 momentissa säädettyä sähkölaitteiston haltijan velvollisuutta tehdä ilmoitus sähkölaitteistosta ja sen käytön johtajasta sähköturvallisuusviranomaiselle,

28) 62 §:ssä säädettyä käytön johtajan velvollisuutta,

29) 82 §:n tai sen nojalla säädettyä velvollisuutta noudattaa olennaisia turvallisuusvaatimuksia,

30) 94 tai 95 §:n nojalla annettua kieltoa tai määräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

CE-merkintärikkomuksesta säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

HE 116/2016 vp

Tämän lain mukaiseen sähköturvallisuusviranomaisen tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Sähköturvallisuusviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämis- tai keskeyttämishan asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

119 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen

Ilmoitetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ilmoitetun laitoksen, pätevyysarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

120 §

Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunta

Työ- ja elinkeinoministeriön ja sähköturvallisuusviranomaisen apuna tämän lain sekä hissiturvallisuuslain säännösten kehittämistä ja seurantaa varten on valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi asettama Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä.

121 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan sähköturvallisuuslaki (410/1996), jäljempänä *kumottava laki*.

122 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa markkinoille saatetut sähkölaitteet ja -laitteistot, joiden vaatimustenmukaisuus on varmistettu tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, saavat jäädä markkinoille tämän lain voimaan tullessa. Näihin sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin liittyvät todistukset vaatimustenmukaisuudesta jäävät edelleen voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa rakennettuja sähkölaitteistoja ei tarvitse muuttaa tämän lain mukaisiksi, jos niistä ei aiheudu kenenkään hengelle, terveydelle tai omaisuudelle vaaraa.

HE 116/2016 vp

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyt pätevyystodistukset, erivapaudet ja poikkeusluvat jäävät voimaan annetussa laajuudessa.

Toiminnanharjoittaja, joka on tehnyt ilmoituksen sähkötoista sähköturvallisuusviranomaiselle kumottavan lain nojalla tai on saanut jatkaa toimintaansa sähkölain (319/1979) siirtymäsäännöksen nojalla, saa jatkaa toimintaansa entisessä laajuudessaan.

Kumottavan lain nojalla myönnetyt sähköurakoitsijan varmennusoikeudet jäävät voimaan myöntämispäätöksen voimassaolopäivämäärään asti, mutta kuitenkin enintään viiden vuoden ajaksi tämän lain voimaantulosta.

Ennen 31 päivää toukokuuta 2010 myönnetyt sähköturvallisuustutkinnosta annetut todistukset ovat voimassa 72 §:n 3 momentista poiketen kymmenen vuotta.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytty valtuutettu laitos, pätevydenarviointilaitos ja valtuutettu tarkastaja voi ilman erillistä hyväksyntää jatkaa tässä laissa tarkoitettuna valtuutettuna laitoksena, pätevydenarviointilaitoksena tai valtuutettuna tarkastajana nimeämispäätöksessä mainituilla ehdoilla. Ennen lain voimaantuloa hyväksytyt valtuutetun tarkastajan katsotaan täyttävän myös 78 §:n 2 kohdan vaatimuksen pätevyystodistuksesta, jos hänen kelpoisuutensa on hyväksymispäätöksessä katsottu riittäväksi.

Jos sähkölaitteiston määräaikaistarkastusten väli tämän lain johdosta lyhenee, voidaan laitteiston seuraava määräaikaistarkastus kuitenkin tehdä noudattaen aikaisemmin voimassa ollut tarkastusväliä.

Haettaessa muutosta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Työ- ja elinkeinoministeriön 22 päivänä lokakuuta 2014 asettama sähköturvallisuuden neuvottelukunta jatkaa toimintaansa toimikautensa loppuun saakka. Tämän lain voimaantulon jälkeen sähköturvallisuuden neuvottelukunnalla tarkoitetaan tämän lain mukaista Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukuntaa.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä taikka kumottavan lain nojalla annetussa päätöksessä viitataan kumottavaan lakiin, tämän lain soveltamisalan mukaisen viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain vastaavaa säännöstä ja vastaavasti hissiturvallisuuslain soveltamisalan mukaisen viittauksen on katsottava tarkoittavan hissiturvallisuuslain vastaavaa säännöstä.

2.

Laki

eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain (278/2016) 1, 2 ja 5 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 457/2016, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään hissiturvallisuuslain (/), mittauslaitelain (707/2011), painelaitelain (/), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/), sähköturvallisuuslain (/) ja tietoyhteiskunta- ja tietosuojalain (917/2014) 30 luvun soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ilmoitetuiksi laitoksiksi ja näiden laitosten toimintaa koskevista velvollisuuksista.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten kansallisesta akkreditointijärjestelmästä säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005).

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (/). Radiolaitteiden markkinavalvonnasta säädetään tietoyhteiskunta- ja tietosuojalain 30 luvussa.

5 §

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomainen, kun hakemus koskee hissiturvallisuuslain, mittauslaitelain, painelaitelain, pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain ja sähköturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä ilmoitetuksi laitokseksi.

Viestintävirasto on toimivaltainen viranomainen, kun hakemus koskee tietoyhteiskunta- ja tietosuojalain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä ilmoitetuksi laitokseksi.

Toimivaltaiset viranomaiset valvovat hyväksymiään ilmoitettuja laitoksia.

HE 116/2016 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 7 päivänä heinäkuuta 2016

Pääministerin estyneenä ollessa, opetus- ja kulttuuriministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström

2.

Laki

eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain (278/2016) 1, 2 ja 5 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 457/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään mittauslaitelain (707/2011), painelaitelain (869/1999), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), sähköturvallisuuslain (410/1996), vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) ja tietoyhteiskunta-kaaren (917/2014) 30 luvun soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ilmoitetuiksi laitoksiksi ja näiden laitosten toimintaa koskevista velvollisuuksista.

Tässä laissa säädetään *hissiturvallisuuslain* (/), mittauslaitelain (707/2011), painelaitelain (/), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), *räjähdyksivaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain* (/), *räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain* (/), sähköturvallisuuslain (/) ja tietoyhteiskunta-kaaren (917/2014) 30 luvun soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ilmoitetuiksi laitoksiksi ja näiden laitosten toimintaa koskevista velvollisuuksista.

2 §

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten kansallisesta akkreditointijärjestelmästä säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005).

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten kansallisesta akkreditointijärjestelmästä säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005).

Radiolaitteiden markkinavalvonnasta säädetään tietoyhteiskunta-kaaren 30 luvussa.

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (/). Radiolaitteiden markkinavalvonnasta säädetään tietoyhteiskunta-kaaren 30 luvussa.

5 §

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomainen, kun hakemus koskee mittauslaitelain, painelaitelain, pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, sähköturvallisuuslain ja vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä ilmoitetuksi laitokseksi. *Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo hyväksymiään ilmoitettuja laitoksia.*

Viestintävirasto on toimivaltainen viranomainen, kun hakemus koskee tietoyhteiskuntakaaren soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä ilmoitetuksi laitokseksi. Toimivaltaiset viranomaiset valvovat hyväksymiään ilmoitettuja laitoksia.

5 §

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomainen, kun hakemus koskee *his-siturvallisuuslain*, mittauslaitelain, painelaitelain, pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, *räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain*, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain ja sähköturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä ilmoitetuksi laitokseksi.

Viestintävirasto on toimivaltainen viranomainen, kun hakemus koskee tietoyhteiskuntakaaren soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä ilmoitetuksi laitokseksi.

Toimivaltaiset viranomaiset valvovat hyväksymiään ilmoitettuja laitoksia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valtioneuvoston asetus

sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköturvallisuuslain (/) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 2014/30/EU, jäljempänä *EMC-direktiivi*, soveltamisalaan kuuluvien sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista olennaisista vaatimuksista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, teknisistä asiakirjoista, EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja merkinnöistä.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Sähkölaitteiden ja -laitteistojen soveltamisalasta säädetään sähköturvallisuuslain 8 ja 30 §:ssä.

Tätä asetusta ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) sähkölaitteeseen tai -laitteistoon, joka kuuluu tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) soveltamisalaan;
- 2) sähkölaitteeseen tai -laitteistoon, joka kuuluu ilmailulain (1194/2009) soveltamisalaan;
- 3) ammattilaisten käyttämiin asiakaskohtaisesti valmistettuihin arviointialustoihin, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehitysyksiköissä;
- 4) Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan ja Kansainvälisen televiestintäliiton yleissopimuksen mukaisessa radio- ohjesäännössä määriteltyihin radioamatöörien käyttämiin radiolaitteistoihin, jollei niitä ole asetettu saataville markkinoilla.

Sovellettaessa 1 momentin 4 kohtaa radioamatööriin koottavaksi tarkoitettua rakennussarjaa sekä radioamatööriin omaan käyttöönsä markkinoilla saataville asetetuista laitteista muunta-
maa laitetta ei pidetä markkinoilla saataville asetettuina laitteina.

3 §

Olennaiset vaatimukset

Sähkölaitteen ja -laitteiston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset on säädetty liitteessä 1.

4 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

Valmistajan on sähköturvallisuuslain 13 §:ssä tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointia suorittaessa noudatettava toista seuraavista vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä:

HE 116/2016 vp

EMC-direktiivin liitteessä II esitetty sisäinen tuotannonvalvonta (moduuli A, sisäinen tuotannonvalvonta); tai

EMC-direktiivin liitteessä III esitetyt EU-tyyppitarkastus (moduuli B, EU-tyyppitarkastus) ja sitä seuraava sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuva tyyppimukaisuus (moduuli C, sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuva tyyppimukaisuus).

Valmistaja voi halutessaan rajoittaa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun menettelyn soveltamisen olennaisten vaatimusten joihinkin näkökohtiin edellyttäen, että olennaisten vaatimusten muihin näkökohtiin sovelletaan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

5 §

Tekniset asiakirjat

Sähköturvallisuuslain 13 §:ssä tarkoitettujen sähkölaitetta koskevien teknisten asiakirjojen perusteella on voitava arvioida, onko sähkölaite sovellettavien vaatimusten mukainen, ja niihin on sisällyttävä asianmukainen analyysi ja arviointi riskistä tai riskeistä. Teknisten asiakirjojen sisällölle asetettaviin vaatimuksiin on sovellettava soveltuvin osin mitä EMC-direktiivin liitteissä II ja III säädetään.

Jollei teknisiä asiakirjoja ole laadittu suomen, ruotsin tai muulla sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymällä kielellä, valmistajan on toimitettava sähköturvallisuusviranomaisen pyynnöstä suomen, ruotsin tai muulla sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymällä kielellä laadittu käännös teknisistä asiakirjoista tai siitä osasta asiakirjoja, joka on valvonnan kannalta tarpeen.

6 §

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

Sähköturvallisuuslain 13 §:ssä tarkoitettussa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on ilmoitettava, että liitteen 1 sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten täytyminen on osoitettu.

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen on noudatettava rakenteeltaan EMC-direktiivin liitteessä IV olevaa mallia. Sen on sisällettävä EMC-direktiivin liitteissä II ja III olevissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä eritellyt tekijät, ja se on pidettävä ajan tasalla. EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on käännettävä suomen, ruotsin tai muulle sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymälle kielelle.

Jos sähkölaitteeseen sovelletaan useampia unionin säädöksiä, joissa edellytetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta, kaikkien kyseisten unionin säädösten osalta laaditaan yksi ainoa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Tällaisessa vakuutuksessa on mainittava kyseisten unionin säädösten tunnistetiedot, niiden julkaisuviitteet mukaan luettuina.

7 §

Sähkölaitteen käyttöä koskevat tiedot

Sen lisäksi mitä sähköturvallisuuslain 16 §:ssä säädetään sähkölaitteeseen on liitettävä tiedot erityisistä varotoimista, joihin on ryhdyttävä sähkölaitteen kokoonpanon, asennuksen, huollon tai käytön yhteydessä, sen varmistamiseksi, että sähkölaite on käyttöön otettaessa tämän asetuksen liitteen 1 sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten mukainen.

HE 116/2016 vp

Sähkölaitteen mukana on oltava selkeä ilmoitus käyttörajoituksesta, jos sähkölaitteen liitteen 1 sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien olennaisten vaatimusten täyttymistä ei voida taata asuinalueilla. Ilmoitus käyttörajoituksesta on oltava tarvittaessa myös pakkauksessa.

8 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liite 1: SÄHKÖMAGNEETTISTA YHTEENSOPIVUUTTA KOSKEVAT OLENNAISET VAATIMUKSET

1. Yleiset vaatimukset

Sähkölaite tai -laitteisto on suunniteltava ja valmistettava ajankohdan tekniikan taso huomioon ottaen niin, että varmistetaan, että

- 1) sähkölaitteen tai -laitteiston aiheuttama sähkömagneettinen häiriö ei ylitä tasoa, jolla radio- ja telelaitteet tai muut laitteistot eivät voi toimia tarkoitetulla tavalla;
- 2) sähkölaitteen tai -laitteiston sille tarkoitetussa käytössä odotettavissa olevan sähkömagneettisen häiriön sieto on sellainen, että sähkölaitteen tai -laitteiston toiminta ei häiriinny kohtuuttomasti.

2. Kiinteitä asennuksia koskevat erityisvaatimukset

Komponenttien asennus ja aiottu käyttötarkoitus:

Kiinteässä asennuksessa on noudatettava hyviä teknisiä käytäntöjä ja otettava huomioon komponenttien aiottua käyttötarkoitusta koskevat tiedot, jotta varmistetaan, että kohdassa 1 esitetyt olennaiset vaatimukset täyttyvät.

Valtioneuvoston asetus

sähkölaitteiden turvallisuudesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköturvallisuuslain (/) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin tietyllä jännite-alueella toimivien sähkölaitteiden koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön asettamista saata-ville markkinoilla yhdenmukaistamisesta 2014/35/EU, jäljempänä *pienjännitedirektiivi*, soveltamisalaan kuuluvien sähkölaitteiden olennaisista turvallisuusvaatimuksista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä, teknisistä asiakirjoista, EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta, ja sähkölaitteen vaatimustenmukaisuusolettaman antavista standardeista ja niiden soveltamisjärjestyksestä.

2 §

Soveltamisalan rajauksia

Tätä asetusta ei sovelleta:

- 1) sähkölaitteisiin, jotka kuuluvat ATEX-lain (/) soveltamisalaan;
- 2) sähkölaitteisiin, joka kuuluvat terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain (629/2010) soveltamisalaan;
- 3) sähkölaitteisiin, jotka kuuluvat hissiturvallisuuslain (/) soveltamisalaan;
- 4) sähköenergiamittareihin;
- 5) sähköpaimeniin;
- 6) kotitalouskäyttöön tarkoitettuihin pistotulppiin ja -rasioihin;
- 7) vesikulkuneuvoihin, ilma-aluksiin ja rautateille tarkoitettuihin erikoissähkölaitteisiin, jotka täyttävät sellaisen kansainvälisen järjestön valmistelemat turvallisuusvaatimukset, jonka työskentelyyn Suomi osallistuu;
- 8) ammattilaisten käyttämiin asiakaskohtaisesti valmistettuihin arviointialustoihin, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehitysyksiköissä tällaista tarkoitusta varten.

3 §

Olennaiset turvallisuusvaatimukset

Sähkölaitteen olennaiset turvallisuusvaatimukset on säädetty liitteessä 1.

4 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

Valmistajan on sähköturvallisuuslain 13 §:ssä tarkoitettua vaatimusten mukaisuuden arviointia suorittaessa noudatettava pienjännitedirektiivin liitteen III (moduuli A) mukaista sisäistä tuotannonvalvontaa.

5 §

Tekniset asiakirjat

Sähköturvallisuuslain 13 §:ssä tarkoitettujen sähkölaitetta koskevien teknisten asiakirjojen perusteella on voitava arvioida, onko tuote sovellettavien vaatimusten mukainen, ja niihin on sisällyttävä asianmukainen analyysi ja arviointi riskistä tai riskeistä. Teknisten asiakirjojen sisällölle asetettaviin vaatimuksiin on sovellettava soveltuvin osin mitä pienjännittdirektiivin liitteessä III säädetään.

Jollei teknisiä asiakirjoja ole laadittu suomen, ruotsin tai muulla sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymällä kielellä, valmistajan on toimitettava sähköturvallisuusviranomaisen pyynnöstä suomen, ruotsin tai muulla sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymällä kielellä laadittu käännös teknisistä asiakirjoista tai siitä osasta asiakirjoja, joka on valvonnan kannalta tarpeen.

6 §

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

Sähköturvallisuuslain 13 §:ssä tarkoitettussa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on ilmoitettava, että liitteen 1 olennaisten turvallisuusvaatimusten täytyminen on osoitettu.

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen on noudatettava rakenteeltaan pienjännittdirektiivin liitteessä IV olevaa mallia, sen on sisällettävä pienjännittdirektiivin liitteessä III olevassa sisäistä tuotannonvalvontaa koskevassa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyssä (moduuli A) eritellyt tekijät, ja se on pidettävä jatkuvasti ajan tasalla. EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on käännettävä suomen, ruotsin tai muulle sähköturvallisuusviranomaisen hyväksymälle kielelle.

Jos sähkölaitteeseen sovelletaan useampia Euroopan unionin säädöksiä, joissa edellytetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta, kaikkien kyseisten unionin säädösten osalta laaditaan yksi ainoa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, jossa on mainittava sovellettavien säädösten tunnistetiedot, sekä niiden julkaisuviitteet.

7 §

Vaatimustenmukaisuusolettama yhdenmukaistettujen standardien suhteen

Sähkölaitteen, joka on yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mukaisia, katsotaan olevan kyseisten standardien tai niiden osien kattamien, sähköturvallisuuslain 12 §:ssä tarkoitettujen ja liitteessä I lueteltujen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisia.

8 §

Vaatimustenmukaisuusolettama kansainvälisten standardien suhteen

Silloin, kun 7 §:ssä tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja ei ole vielä laadittu ja julkaistu, katsotaan sähkölaitteen täyttävän sähköturvallisuuslain 12 §:ssä tarkoitettujen ja liitteessä 1 säädettyjen olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos sähkölaite on kansainvälisen standardisointijärjestön (IEC) vahvistamien kansainvälisten standardien turvallisuussäädösten mukainen, joiden osalta on sovellettu pienjännittdirektiivin 13 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyä julkaisumenettelyä.

9 §

HE 116/2016 vp

Vaatimustenmukaisuusolettama kansallisen standardien suhteen

Milloin 7 tai 8 §:ssä mainittuja standardeja ei ole vielä laadittu ja julkaistu, voidaan sähkölaitteen katsoa täyttävän sähköturvallisuuslain 12 §:ssä tarkoitettut ja liitteessä 1 säädetyt olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos se on valmistettu ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ja valmistuksessa on noudatettu sellaisia valmistajamaassa voimassa olevia standardeja, joilla taataan vastaava turvallisuuden taso, kuin mitä Suomessa vaaditaan.

10 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liite 1: TIETYLLÄ JÄNNITEALUEELLA TOIMIVIEN SÄHKÖLAITTEIDEN OLENNAISET TURVALLISUUSVAATIMUKSET

1. Yleiset ehdot

- a) Olennaiset seikat, joiden tunteminen ja noudattaminen varmistavat sähkölaitteen turvallisen käytön niissä käyttötarkoituksissa, joita varten se on tehty, on merkittävä sähkölaitteeseen tai, jos tämä ei ole mahdollista, mukana seuraavaan asiakirjaan;
- b) Sähkölaitteeseen kuuluvine osineen on valmistettava siten, että se voidaan koota ja liittää sähköverkkoon turvallisesti ja oikein;
- c) Sähkölaitteen on suunniteltava ja valmistettava siten, että suojaus 2 ja 3 kohdassa lueteltujen vaarojen varalta on varmistettu, kun sähkölaitetta käytetään käyttötarkoituksensa mukaisesti ja huolletaan asianmukaisesti.

2. Suojaus sähkölaitteen aiheuttamien vaarojen varalta

Teknisillä toimenpiteillä on varmistettava sähkölaitteen aiheuttamien vaarojen varalta, että

- a) ihmiset ja kotieläimet ovat riittävästi suojattuja ruumiinvammalta tai muulta vahingolta, joka voisi aiheutua suorasta tai välillisestä kosketuksesta;
- b) vaaraa aiheuttavia lämpötiloja, valokaaria tai säteilyä ei synny;
- c) ihmiset, kotieläimet ja omaisuus ovat riittävästi suojattuja sähkölaitteen aiheuttamien kokemusperäisesti havaittujen, muiden kuin sähköisten vaarojen varalta;
- d) eristys on sopiva ennalta arvioitavissa olosuhteissa.

3. Suojaus sellaisilta vaaroilta, jotka voivat aiheutua ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta sähkölaitteeseen

Teknisillä toimenpiteillä on varmistettava sellaisten vaarojen varalta, jotka voivat aiheutua ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta sähkölaitteeseen, että

- a) sähkölaitteeseen ennalta arvioitavissa olevat mekaaniset rasitukset siten, ettei ihmisille, kotieläimille tai omaisuudelle aiheudu vaaraa;
- b) sähkölaitteeseen ennalta arvioitavissa olevat ympäristöolosuhteissa siten, ettei ihmisille, kotieläimille tai omaisuudelle aiheudu vaaraa;
- c) sähkölaitteen ennalta arvioitavissa oleva ylikuormittuminen ei aiheuta ihmisille, kotieläimille tai omaisuudelle vaaraa.

Valtioneuvoston asetus

sähkötyöstä ja käyttötyöstä

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköturvallisuuslain (/) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään sähköturvallisuuslain neljä luvussa tarkoitetuista sähkö- ja käyttötyöistä sekä niiden suorittajan kelpoisuusvaatimuksista.

2 §

Oman asunnon sähkötyöt

Sähköturvallisuuslain 56 §:n 1 momentin 5 kohdassa lähisukulaisella tarkoitetaan puolisoa sekä omia tai puolison lapsia, vanhempia ja isovanhempia.

Varmennustarkastuksessa on selvitettävä, että sähkötyön suorittajalla on laissa edellytetty pätevyys.

3 §

Sähköalan opintojen perusvaatimukset

Sähköturvallisuuslain 66—73 §:n mukaisten soveltuvien ammatillisen tutkintojen tai niitä täydentävien koulutuksien tulee sisältää teoreettisia sähköalan opintoja vähintään 45 opintopistettä tai 40 opintoviikkoa. Opinnot voivat olla teoriakursseja, laboratorioskursseja, harjoitustyöitä, projektityöopintoja tai muita vastaavia opintoja. Harjoittelua ja opinnäytetyötä ei kuitenkaan lueta mukaan opintopistemäärään.

Opintoihin on sisällyttävä seuraavat aihealueet siten, että kunkin kohdan opintojen laajuus on vähintään 1,5 opintopistettä tai yksi opintoviikko:

- 1) teoreettinen sähkötekniikka ja sähkömittaustekniikka;
- 2) sähköturvallisuussäädökset ja -standardit;
- 3) sähkötyöturvallisuus;
- 4) rakennuksien sähköverkot ja niiden sähkökäytöt;
- 5) sähköturvallisuuteen liittyvät tarkastukset.

4 §

Täydentävät ja lieventävät vaatimukset sähköalan opinnoille

Sähköturvallisuuslain 68 §:ssä tarkoitetun sähköpätevyys 2 edellyttämässä koulutuksessa on 3 §:n lisäksi oltava aihealueena sähkönsiirto- ja jakeluverkot.

Sähköturvallisuuslain 66—67 §:ssä tarkoitetun sähköpätevyys 1 ja rajoitettu sähköpätevyys 1 edellyttämässä koulutuksessa on 3 §:n lisäksi oltava aihealueena sähkönsiirto- ja jakeluverkot sekä suurjännitetekniikka.

Sähköturvallisuuslain 70 §:n 1 momentin sekä 73 §:n 4 momentin edellyttämässä koulutuksessa riittää sähköalan opinnoiksi 25 opintopistettä tai 20 opintoviikkoa.

5 §

Sähköalan työkokemuksen perusvaatimukset

Sähköturvallisuuslain 66 §:n mukaisen sähköpätevyys 1 todistuksen saamiseksi tulee olla vähintään vuoden pituinen työkokemus suurjännitelaitteistoista. Lisäksi työkokemukseen tulee sisältyä vähintään vuoden pituinen riittävän laaja-alainen työkokemus kiinteistöjen tai vastaavien sähkölaitteistojen suunnittelu-, rakentamis-, tarkastus-, käyttö- tai asennusvalvontatehtävistä.

Sähköturvallisuuslain 67 §:n mukaisen rajoitetun sähköpätevyys 1 todistuksen saamiseksi tulee olla vähintään kahden vuoden pituinen työkokemus suurjännitelaitteistoista. Lisäksi työkokemukseen tulee sisältyä neljän vuoden pituinen riittävän laaja-alainen työkokemus kiinteistöjen tai vastaavien sähkölaitteistojen suunnittelu-, rakentamis-, tarkastus-, käyttö- tai asennusvalvontatehtävistä.

Sähköturvallisuuslain 68 §:n mukaisen sähköpätevyys 2 todistuksen saamiseksi tulee työkokemuksen sisältää vähintään puolet vaadittavasta työkokemusajasta riittävän laaja-alaisia tehtäviä kiinteistöjen tai vastaavien sähkölaitteistojen suunnittelu-, rakentamis-, tarkastus- tai asennusvalvontatehtävistä.

6 §

Ennen pätevyysvaatimuksena edellytettyä koulutusta saadun työkokemuksen huomioiminen

Sähköturvallisuuslain 70 §:n mukaisessa ennen pätevyysvaatimuksena edellytettyä koulutusta saadusta työkokemuksesta voidaan ottaa huomioon:

1) sähköpätevyyttä 1 koskevaa todistusta annettaessa puolet, kun työkokemus on saatu vähintään kaksivuotisen sähköalan töihin soveltuvan koulutuksen jälkeen ja se on ollut riittävän laaja-alaisesti kiinteistöjen tai vastaavien sähkölaitteistojen suunnittelu-, rakentamis-, tarkastus-, käyttö- tai asennusvalvontatehtäviin perehdyttävää;

2) sähköpätevyyttä 2 koskevaa todistusta annettaessa puolet, kun työkokemus on riittävän laaja-alaisesti kiinteistöjen sähköasennustöihin perehdyttävää.

7 §

Sähkötyöturvallisuuden olennaiset turvallisuusvaatimukset

Sähköturvallisuuslain 82 §:ssä tarkoitetuissa töissä on noudatettava mitä säädetään liitteessä 1 — Sähkötyön turvallisen suorittamisen olennaiset turvallisuusvaatimukset.

8 §

Standardeista poikkeaminen

Poikettaessa standardeista sähköturvallisuuslain 85 §:n mukaisesti, on laadittavassa selvityksessä esitettävä:

- 1) turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi valitut ratkaisut;
- 2) kuvaus siitä, miten ratkaisut täyttävät turvallisuusvaatimukset; sekä
- 3) selvityksen laatijan yksilöinti ja allekirjoitus.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liite 1

SÄHKÖTYÖN TURVALLISEN SUORITTAMISEN OLENNAISET TURVALLISUUS- VAATIMUKSET

1 §. *Työskentelyn yleiset vaatimukset*

Työt on suoritettava huolellisesti ja ammattitaitoisesti vaarantamatta kenenkään henkeä tai terveyttä.

Työssä on noudatettava vakiintuneita, turvallisiksi todettuja työmenetelmiä. Jos työ kuitenkin suoritetaan poikkeuksellisella tai uudella menetelmällä, menetelmään liittyvät mahdolliset vaaratekijät on arvioitava erityisen huolellisesti ja otettava huomioon.

Työssä on otettava huomioon Suomessa noudatettavat menettelytavat, vallitsevat työolosuhteet sekä sähkölaitteistojen rakenteelliset ominaisuudet.

2 §. *Työnaikaisen sähköturvallisuuden valvoja*

Sähkötöiden johtajan on huolehdittava siitä, että jokaiseen sähkötyön tekokohteeseen nimitään lain 73 §:n mukainen sähköalan ammattihenkilö työnaikaisen sähköturvallisuuden valvojaksi, Työnaikaisen sähköturvallisuuden valvoja voi osallistua sähkötyön tekemiseen tai tehdä sen kokonaan itse.

Jos sähkötyön tekemiseen ei tarvita sähkötöiden johtajaa, työn tekijän pitää valvoa työnaikaista sähköturvallisuutta.

3 §. *Ohjeet ja opastus*

Sähkötyötä ja käyttötyötä varten on tarvittaessa laadittava tässä liitteessä säädettyjä vaatimuksia täydentäviä työmenetelmäkohtaisia tai työkohtaisia kirjallisia ohjeita.

Työntekijälle on annettava koulutusta ja opastusta siten, että tiedot jatkuvasti vastaavat työn vaatimuksia.

4 §. *Välineet ja varusteet*

Sähkötyössä ja käyttötyössä sekä työssä sähkölaitteiston läheisyydessä, jossa voi aiheutua sähköiskun tai valokaaren vaara, on käytettävä työhön tarkoitettuja tai siihen muuten soveltuvia turvallisia työvälineitä ja varusteita, joiden turvallisuus on tarvittaessa varmistettava sekä ennen työn aloittamista että työn kuluessa.

5 §. *Sähkötyöt jännitteettömässä sähkölaitteistossa*

Sähkötyötä tehtäessä on varmistettava, että työn kohteena olevassa sähkölaitteistossa ei ole vaarallisia jännitteitä. Tämän katsotaan toteutuvan, jos seuraavat toimenpiteet tehdään työkohteen tunnistamisen jälkeen ennen sähkötyön aloittamista:

- 1) työkohte erotetaan luotettavasti käyttöjännitteestä jokaisesta jännitteen syöttösuunnasta;
- 2) jännitteen kytkeminen työkohteeseen työn aikana estetään luotettavasti;
- 3) työkohteen jännitteettömyys todetaan luotettavasti;

- 4) työkohte työmaadoitetaan asianmukaisilla välineillä, silloin, kun kohteeseen voi todennäköisesti tulla jännite muuten kuin normaalien syöttöjen kautta, tai jos sähkölaitteiston nimellijännite on yli 1000 voltia tai kyseessä on avojohto tai suurivirtainen sähkökeskus;
- 5) työkohteen läheisyydessä olevat sähkölaitteiston jännitteiset osat eristetään luotettavasti alueesta, jolla työskennellään.

Jännitteen saa kytkeä työkohteena olleeseen sähkölaitteistoon vasta, kun kaikki työt on lopetettu, työmaadoitukset on purettu ja on muutenkin varmistuttu kytkemisen turvallisuudesta.

6 §. Sähkötyöt jännitteisessä sähkölaitteistossa

Sähkötyön saa 4 §:stä poiketen tehdä jännitteisenä (jännitetyönä), jos sähkölaitteiston jännitteettömäksi erottamisesta aiheutuu suurta haittaa, ja jos työ tehdään erityisillä työmenetelmillä siten, ettei aiheudu sähköiskun tai valokaaren vaaraa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa sähkötyössä on noudatettava seuraavaa:

- 1) työn suorittavat sähköalan ammattihenkilöt, joilla on siihen erikoiskoulutus ja jotka on perehdytetty kyseiseen työmenetelmään;
- 2) työtä varten on olemassa riittävät kirjalliset ohjeet;
- 3) työssä käytetään siihen tarkoitettuja turvallisiksi todettuja työvälineitä ja varusteita;
- 4) työntekijöiden ja muiden turvallisuus työn aikana varmistetaan olosuhteiden vaatimin erityisin turvallisuustoimenpitein;
- 5) työ ei lisää räjähdys-, palo- tai muuta vastaavaa vaaraa.

7 §. Työt sähkölaitteistojen läheisyydessä

Tehtaässä sähkötyötä, käyttötyötä tai työtä sähkölaitteiston läheisyydessä taikka työkohteeseen mentäessä tai sieltä poistuttaessa työn suorittaja ei saa tahattomasti ulottua suojaamattomiin jännitteisiin osiin tai joutua niiden läheisyyteen. Turvallisen etäisyyden määrittelyssä on otettava huomioon sähkölaitteiston jännitetaso, työvälineet ja työskentelytapa.

Työalue on tarvittaessa merkittävä kilvin ja rajattava luotettavin puomein tai suojuksin.

Työalueen ulottuessa niin lähelle kosketussuojaamattomia, jännitteisiä sähkölaitteiston osia, että sähkötyöturvallisuus voi vaarantua, osat on eristettävä luotettavasti työalueesta tai työssä on noudatettava, mitä 4 ja 5 §:ssä säädetään.

8 §. Käyttötyöt

Sähkölaitteiston käyttötyöt on tehtävä riittävää huolellisuutta noudattaen siten, ettei aiheudu sähköiskun tai valokaaren vaaraa. Tarvittaessa on noudatettava 4—6 §:n mukaisia menettelyjä.

Valtioneuvoston asetus

sähkölaitteistoista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköturvallisuuslain (/) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tämä asetus koskee sähköturvallisuuslain 3 luvussa tarkoitettuja sähkölaitteistoja.
Tätä asetusta ei sovelleta viestintäverkkojen, hissien, ilma-alusten eikä maa- ja vesikulku-
neuvojen sähkölaitteistoihin.

2 §

Olennaiset turvallisuusvaatimukset

Sähköturvallisuuslain 31 §:n mukaan sähkölaitteistojen on täytettävä liitteessä 1 luetellut
olennaiset turvallisuusvaatimukset.

3 §

Standardeista poikkeaminen

Olellaisten turvallisuusvaatimusten täyttymisestä on laadittava kirjallinen selvitys, ennen
kuin sähkölaitteiston rakentaminen ja korjaaminen aloitetaan, jos olennaisia turvallisuusvaa-
timuksia vastaavista standardeista tai julkaisuista poiketaan sähköturvallisuuslain 85 §:n mu-
kaisesti.

Selvityksessä tulee esittää siltä osin kuin olennaisia turvallisuusvaatimuksia vastaavista
standardeista tai julkaisuista poiketaan:

- 1) olennaisten turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi valitut ratkaisut;
- 2) kuvaus siitä, miten ratkaisut täyttävät olennaiset turvallisuusvaatimukset;
- 3) tilaajan antama suostumus standardeista tai julkaisuista poikkeamiseen;
- 4) selvityksen laatijan yksilöinti ja allekirjoitus.

Selvitystä voi täydentää sähköturvallisuuslain 75 §:ssä tarkoitettun sähkölaitteiston tarkas-
tukseen valtuutetun laitoksen tai tarkastajan lausunnolla siitä täyttääkö sähkölaitteisto olennai-
set turvallisuusvaatimukset.

Selvitys on liitettävä sähkölaitteiston käyttöönottotarkastuspöytäkirjaan.

4 §

Käyttöönottotarkastuspöytäkirjan sisältö

Sähköturvallisuuslain 43 §:ssä tarkoitettusta tarkastuspöytäkirjasta tulee käydä ilmi kohteen
yksilöintitiedot, sähkölaitteiston rakentajan ja sähkötöiden johtajan nimi ja yhteystiedot, selvi-
tys sähkölaitteiston säännösten ja määräysten mukaisuudesta, sovelletut standardit, mahdollis-
ten poikkeamien osalta sähköturvallisuuslain 34 §:n mukainen selvitys, yleiskuvaus käytetyis-
tä tarkastusmenetelmistä sekä tarkastusten ja testausten tulokset. Tarkastuksen tekijän on alle-
kirjoitettava tarkastuspöytäkirja tai varmennettava se muulla vastaavalla luotettavalla tavalla.

5 §

HE 116/2016 vp

Vähäisiksi katsottavat työt käyttöönottotarkastuksessa

- Sähköturvallisuuslain 43 §:n käyttöönottotarkastuspöytäkirjaa ei edellytetä:
- 1) sellaisista sähköalan töistä, joista voi aiheutua vain vähäistä vaaraa tai häiriötä;
 - 2) nimellisjännitteeltään enintään 50 voltin vaihtojännitteisten tai 120 voltin tasajännitteisten sähkölaitteistojen asennuksista;
 - 3) yksittäisten komponenttien vaihdoista tai lisäyksistä taikka näihin verrattavista toimenpiteistä;
 - 4) yksittäisten kojeiden syöttöön liittyvistä muutostöistä enintään 1 000 voltin nimellisjännitteellä;
 - 5) nimellisjännitteeltään enintään 1 000 voltin kytkinlaitoksiin kohdistuvista muutostöistä, joissa kytkinlaitoksen nimellisarvoja ei muuteta; eikä
 - 6) sellaisen tilapäislaitteiston asennuksesta, joka on koottu standardien mukaisista työmaakeskuksista.

6 §

Varmennustarkastus

Sähköturvallisuuslain 45 §:n mukainen varmennustarkastus on tehtävä luokan 1—3 sähkölaitteistojen muutos- ja laajennustöille lukuun ottamatta seuraavia tapauksia:

- 1) kyse on 5 §:ssä tarkoitetuista sähköalan töistä;
- 2) muutos- tai laajennustyön kohteena olevan sähkölaitteiston nimellisjännite on enintään 1 000 voltia sekä työalueen ylivitasuojan nimellis- tai asetteluvirta enintään 35 ampeeria, jos käytön johtajaa ei vaadita, ja muutoin 250 ampeeria; tai
- 3) muutos- tai laajennustyö kohdistuu kytkinlaitokseen eikä kytkinlaitoksen nimellisarvoja muuteta.

Jos muutos- tai laajennustyö kohdistuu seuraavien tilojen sähkölaitteistoihin, on varmennustarkastus kuitenkin tehtävä edellä 1 momentista poiketen kaikille muille kuin 5 §:n tarkoittamille muutos- ja laajennustöille. Näihin sähkölaitteistoihin katsotaan kuuluvaksi myös tilojen ulkopuolelle sijoitetut, tilan sähkölaitteistojen suojausjärjestelmiin välittömästi liittyvät sähkölaitteistot:

- 1) räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (576/2003) liitteen I tilaluokkien 0, 1, 20 tai 21 mukaisissa räjähdysvaarallisissa tiloissa;
- 2) räjähteiden valmistustiloissa; tai
- 3) sairaaloiden ja lääkäriasemien leikkaussaleissa.

Leikkaussalilla tarkoitetaan tilaa, jossa tehdään yleisanestesiaa tai laajapuudutusta edellyttäviä kirurgisia toimenpiteitä.

7 §

Varmennustarkastuksen ajankohta

Sähköturvallisuuslain 45—46 §:n mukainen varmennustarkastus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa sähkölaitteiston käyttöönotosta.

Verkonhaltijan kalenterivuoden aikana rakennetuille sähköverkoille varmennustarkastus on kuitenkin tehtävä seuraavan kalenterivuoden kuluessa.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen sähkölaitteistojen varmennustarkastus on tehtävä kuitenkin ennen tilojen ottamista varsinaiseen käyttötarkoitukseensa.

8 §

HE 116/2016 vp

Varmennustarkastustodistus

Sähköturvallisuuslain 46 §:n mukaisessa varmennustarkastuksesta on laadittava laitteiston haltijan käyttöön tarkastustodistus. Todistuksesta tulee käydä ilmi kohteen yksilöintitiedot, tarkastusmenetelmä ja selvitys sähkölaitteiston säännösten ja määräysten mukaisuudesta.

Varmennustarkastuksessa havaitut määräysten vastaisuudet on kirjattava tarkastustodistukseen. Tarkastuksen tekijän on allekirjoitettava todistus tai varmennettava se muulla vastaavalla luotettavalla tavalla.

9 §

Varmennustarkastuksen tarkastustarra

Sähköturvallisuuslain 46 §:ssä tarkoitettua tarkastustarrasta tulee käydä ilmi tarkastuksen tekijä, tarkastusajankohta ja tarvittaessa seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta.

10 §

Määräaikaistarkastuksen pöytäkirja

Sähköturvallisuuslain 51 §:n mukaisessa pöytäkirjassa on yksilöitävä tarkastusta koskevat tiedot ja havaitut sähköturvallisuuteen liittyvät puutteet. Tarkastuksen tekijän on allekirjoitettava tarkastuspöytäkirja tai varmennettava se muulla vastaavalla luotettavalla tavalla.

11 §

Määräaikaistarkastuksen tarkastustarra

Sähköturvallisuuslain 51 §:ssä tarkoitettua tarkastustarrassa tulee käydä ilmi tarkastuksen tekijä, tarkastusajankohta ja seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta.

12 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liite 1: SÄHKÖLAITTEISTOJEN OLENNAISET TURVALLISUUSVAATIMUKSET

1. Ihmiset ja kotieläimet on suojattava vaaroilta, joita voi syntyä koskettaessa sähkölaitteiston jännitteisiä osia tai jouduttaessa liian lähelle näitä osia.

Suojaus on toteutettava estämällä virran kulku ihmisen tai kotieläimen kautta tai rajoittamalla virran suuruus vaarattoman pieneksi.

Suojausmenetelmänä on tavallisesti käytettävä koskettamiselta suojaavaa eristystä tai kotelointia, jollei virran suuruus ole rajoitettu vaarattoman pieneksi.

Jos eristyksen tai koteloinnin käyttö ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista taikka tarkoituksenmukaista, saa suojausmenetelmänä käyttää jännitteisten rakenteiden sijoittamista riittävän kauas kosketusetäisyyden ulkopuolelle.

Jos eristyksen tai koteloinnin käyttö ei ole mahdollista tutkimus- tai testuslaitteistoissa, saa käyttää myös tahattomalta koskettamiselta suojaavia esteitä tai muuta soveltuvaa suojausmenetelmää edellyttäen, että luotettavasti estetään sivullisten pääsy vaara-alueelle.

2. Ihmiset ja kotieläimet on suojattava vaaroilta, joita voi syntyä sähkölaitteistossa esiintyvän vian aikana koskettaessa jännitteelle alttiita osia tai oltaessa sähkölaitteiston lähellä.

3. Sähkölaitteiston rakenteen on oltava sellainen, että ei synny korkean lämpötilan tai valokaaren aiheuttamaa sähkölaitteistoon kuulumattoman palavan aineen syttymisvaaraa.

4. Sähkölaitteistot eivät saa aiheuttaa palovammojen vaaraa ihmisille eivätkä kotieläimille.

5. Jännitteisissä johtimissa mahdollisesti kulkeva ylivirta ei saa aiheuttaa sellaisia korkeita lämpötiloja tai sähkömekaanisia rasituksia, jotka voivat vahingoittaa ihmisiä, kotieläimiä tai omaisuutta.

6. Sähkölaitteistossa esiintyvän vian yhteydessä on normaalitilanteessa jännitteettömien johtimien ja muiden johtavien osien kestävä niiden kautta mahdollisesti kulkeva vikavirta ilman, että niiden lämpötila nousee vaarallisen korkeaksi tai että niistä aiheutuu mekaanista vaaraa.

7. Suojalaitteiden on toimittava sellaisilla virroilla, jännitteillä ja sellaisessa ajassa, jotka takaavat riittävän turvallisuuden.

8. Sähkölaitteiston sähköinen suojajärjestelmä on valittava siten, että se voidaan pitää toimintakuntoisena ja luotettavana koko sähkölaitteiston käyttöiän.

9. Eri jännitteellä syötettyjen virtapiirien jännitteisten osien välinen vika tai sähkölaitteistosta muusta syystä aiheutuva ylijännite ei saa aiheuttaa vaaraa tai vahinkoa ihmisille, kotieläimille tai omaisuudelle.

10. Sähkölaitteiston jännitelujuuden ja eristystason on vastattava käyttöolosuhteissa esiintyviä jännitteitä.

11. Sähkölaitteiston rakenteen on oltava sellainen, että se kestää tarkoitetussa käytössä ja käyttöpaikassa todennäköisesti vaikuttavat ulkoiset rasitukset ja olosuhteet.

12. Sähkölaitteistot on rakennettava kyseiseen käyttöön ja olosuhteisiin tarkoitettuista sähkölaitteista ja muista laitteista sekä tarvikkeista, joiden rakenne täyttää niitä koskevat säädökset. Laitteet ja tarvikkeet on asennettava valmistajan tarkoittamalla tavalla ja siten, että niiden turvallisuus säilyy.

13. Sähköalan ammattitaitoa vailla olevien henkilöiden käyttöön tarkoitettujen laitteistojen rakenteen on oltava sellainen, että nämä henkilöt voivat käyttää laitteistoa ja tehdä heidän tehtäväkseen tarkoitetut toimenpiteet turvallisesti ilman jännitteisten osien kosketusvaaraa ja valokaarivaaraa.

14. Sähkölaitteiston rakenteen ja sijoituksen on oltava sellainen, että sen vaaroja tuntemattomat henkilöt eivät pääse helposti käsiksi jännitteisiin osiin.

15. Sähkөрatalaitteistoon tai muuhun erikoissähkölaitteistoon mahdollisesti liittyvät poikkeukselliset vaaratekijät on otettava huomioon laitteiston rakenteessa tai suojauksessa.

16. Lääkintätilaan, räjähdysvaaralliseen tilaan tai muuhun poikkeuksellisia vaaratekijöitä sisältävään tilaan saa sijoittaa vain sellaisen sähkölaitteiston, jonka rakenteella tai suojauksella on varmistettu laitteiston turvallisuus kyseisessä tilassa.

17. Ilmajohtojen ja muiden sähkönjakeluun liittyvien sähkölaitteistojen rakenteissa on otettava huomioon tavanomaisten sähkölaitteistojen turvallisuutta koskevien vaatimusten lisäksi seuraavat tekijät:

- sääolosuhteista ja muista tekijöistä aiheutuvat lämpörasitukset, mekaaniset rasitukset ja muut vaikutukset;
- jännitteisten rakenteiden etäisyys rakennuksista, puista ja vastaavista;
- ihmisten liikkuminen ja liikenne;
- samoissa pylväissä tai muuten lähellä toisiaan sijaitsevien ilmajohtojen keskinäinen vaikutus;
- ilmajohtojen pylväissä sijaitsevien muiden laitteistojen ja laitteiden vaikutus.

18. Sähkölaitteiston eri osien on oltava keskenään yhteensopivia. Sähkölaitteisto tai sähkölaite ei saa vaarantaa toisen sähköasennuksen tai sähkölaitteen turvallisuutta.

19. Sähkölaitteiston on oltava sellainen, että sen ja ei-sähköisten laitteistojen välillä ei synny vahingollisia vaikutuksia.

20. Sähkölaitteiston on oltava rakenteeltaan niin selväpiirteinen, että sen käytössä ja huollossa ei synny väärinkäsityksistä johtuvia vaaratilanteita.

21. Sähkölaitteisto on varustettava sen käyttöä ja hoitoa varten tarpeellisilla merkinnöillä ja varoituskilvillä.

Suojalaitteet, johdot ja johtimet on ryhmiteltävä selkeästi ja tarvittaessa merkittävä siten, että virtapiirit voidaan tunnistaa.

Sähkölaitteistosta on laadittava sen rakentamista, käyttöä ja hoitoa varten tarvittavat kaaviot ja ohjeet.

22. Sähkölaitteiston rakenteen on oltava sellainen, että kaikki ennakoitavissa olevat sähkölaitteiston tarkastus-, testaus-, huolto- tai korjaustoimenpiteet voidaan tehdä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

HE 116/2016 vp

23. Sähkölaitteistossa on oltava riittävästi erotuslaitteita siten, että virtapiirit tai yksittäiset laitteet voidaan erottaa verkosta huoltoa, testausta, vian etsintää tai korjauksia varten.

24. Jos vaaran esiintyessä on tarpeen katkaista sähkön syöttö välittömästi, katkaiseva laite tai sitä ohjaava laite on asennettava siten, että se on helposti havaittavissa ja tehokkaasti sekä nopeasti käytettävissä.

Valtioneuvoston asetus

Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköturvallisuuslain (/) ja hissiturvallisuuslain (/) nojalla:

1 §

Asema

Työ- ja elinkeinoministeriön ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston apuna on Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunta sähköturvallisuuslain lain (/) ja hissiturvallisuuslain (/) mukaisten sähkö- ja hissiturvallisuutta koskevien asioiden käsittelyä varten.

2 §

Neuvottelukunnan tehtävät

Sähkö- ja hissiturvallisuuden neuvottelukunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sähköturvallisuuslain 120 §:ssä ja hissiturvallisuuslain 87 §:ssä säädetään, erityisesti:

- 1) edistää viranomaisten ja sähkö- ja hissialan välistä yhteistyötä;
- 2) määrittellä sähkö- ja hissiturvallisuutta koskevia yleisiä suuntaviivoja;
- 3) edistää sähkö- ja hissiturvallisuutta;
- 4) seurata ja edistää sähkö- ja hissiturvallisuuden kansainvälistä yhteistyötä;
- 5) seurata sähkö- ja hissiturvallisuuden kehitystä ja tutkimusta;
- 6) avustaa sähkö- ja hissiturvallisuutta koskevien säännösten ja ohjeiden valmistelussa;
- 7) toimia asiantuntijana sähkö- ja hissiturvallisuutta koskevissa asioissa;
- 8) tehdä muita sähkö- ja hissiturvallisuutta koskevia aloitteita;
- 9) hoitaa muut sille annetut valmistelutehtävät.

3 §

Neuvottelukunnan kokoonpano

Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään 18 muuta jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.

Neuvottelukunnassa tulee olla edustettuina sähkö- ja hissiturvallisuuden kannalta keskeiset hallinnonalat sekä elinkeinoelämä, työnantajat, työntekijät ja kuluttajat. Jos neuvottelukunnan jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikauden, ministeriö määrää hänen tilalleen uuden jäsenen tai varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Neuvottelukunta voi jakautua jaostoiksi ja se voi tarvittaessa käyttää asiantuntijoita sekä ottaa sihteereitä. Neuvottelukunnan jaostot voivat perustaa asioiden valmistelua varten työryhmiä, joihin voidaan kutsua asiantuntijoita.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä päivänä kuuta 2016